

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta
Katedra dějin a didaktiky dějepisu

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Nacismus versus okultismus v protektorátu Čechy a Morava: Osudy Jiřího
Arvéda Smíchovského a Jana Kefera

Nazism versus occultism in the Protectorate Bohemia and Moravia: Lives
of Jiří Arvéd Smíchovský and Jan Kefer

Bc. Kristýna Bernardová

Vedoucí práce: PhDr. Petr Koura, Ph.D.

Studijní program: Učitelství pro střední školy

Studijní obor: N ČJ-D

2018

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Nacismus versus okultismus v protektorátu Čechy a Morava: Osudy Jana Kefera a Jiřího Arvéda Smíchovského* vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Barceloně dne 20. dubna 2018

.....

Kristýna Bernardová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu své práce PhDr. Petru Kourovi, Ph.D. za vedení mé práce, cenné rady, připomínky a konzultace. Můj velký dík patří dále PhDr. Reginaldu Keferovi za poskytnutí rozhovoru a pramenů ze svého soukromého archivu. V neposlední řadě bych také ráda poděkovala Mgr. Petru Kalačovi z Dokumentačního centra českého hermetismu za cenné rady, kontakty a dokumenty, jež mi ochotně poskytl, a taktéž prof. Milanu Nakonečnému PhDr. Adamu Kretschmerovi a Martinu Jůnovi za ochotné zodpovězení mých otázek o životech Jana Kefera a Jiřího Arvéda Smíchovského. Na závěr děkuji také Mgr. Zuzaně Orálkové a Bc. Veronice Malantové za pomoc při překladu textů z německého jazyka.

ABSTRAKT

Tato diplomová práce s názvem *Nacismus versus okultismus v protektorátu Čechy a Morava: Osudy Jiřího Arvéda Smíchovského a Jana Kefera* se zabývá především životními osudy dvou českých hermetiků, Jana Kefera a Jiřího Arvéda Smíchovského, na pozadí jejich vztahu k okultismu a nacismu. Kromě popisu životů obou osobností, s bližším zaměřením na jejich osud v období protektorátu Čechy a Morava, práce obsahuje také kapitolu o dosud téměř neznámé nacistické akci proti tajným vědám a okultistům, která proběhla na území protektorátu v roce 1941. Na začátku textu je čtenář stručně seznámen také se základními pojmy z oblasti okultních nauk a dále se vztahem nacismu a okultismu obecně. Poté následuje již zmíněná kapitola o perzekuci okultistů v protektorátu. Hlavním pilířem práce jsou pak životopisy J. A. Smíchovského a J. Kefera, které se blíže soustředí na období protektorátu. V práci vycházím z množství zdrojů, především z dobových pramenů uložených ve státních i soukromých archivech nebo rozhovoru s pamětníkem. Použitým informačním zdrojům se věnuje kapitola o metodologii práce. Za přínos této diplomové práce považuji jak shromáždění množství pramenů k osudům obou osobností a ucelený popis jejich životů, tak také výše zmíněnou kapitolu o nacistické akci proti okultistům v protektorátu, jež dosud nebyla odborně zpracována.

KLÍČOVÁ SLOVA

Protektorát Čechy a Morava, druhá světová válka, Jiří Arvéd Smíchovský, Jan Kefer, Universalia, hermetismus, okultismus, nacismus

ABSTRACT

This master thesis entitled *Nazism versus Occultism in the Protectorate of Bohemia and Moravia: The Fate of Jiří Arvéd Smíchovský and Jan Kefer*, deals primarily with the life of two Czech hermeticians, Jan Kefer and Jiří Arvéd Smíchovský, on the background of their relation to occultism and Nazism. In addition to describe the lives of both persons, with a closer focus on their fates during the Protectorate of Bohemia and Moravia, the master thesis also brings a chapter on the almost unknown Nazi action against the secret sciences and occultists which took place in the territory of the Protectorate in 1941. At the beginning of the text, reader gets familiarized with some basic concepts from occult science and the relationship between Nazism and occultism in general. Then follows the aforementioned chapter on the occultists' persecution in the protectorate. The main pillars of the thesis are the biographies of J. A. Smíchovský and J. Kefer which focus more closely on the Protectorate period. In my thesis I work with many sources, especially from historical sources stored in state and private archives or interviews with a witness. The chapter on the methodology of work deals with the used information sources. The contribution of this diploma thesis is collecting a number of sources to the fate of both persons and comprehensive description of their lives, as well as the above-mentioned chapter on the Nazi action against occultists in the Protectorate which has not yet been professionally elaborated.

KEY WORDS

Protectorate Bohemia and Moravia, second world war, Jiří Arvéd Smíchovský, Jan Kefer, Universalia, hermetism, occultism, nazism

Obsah

Úvod.....	8
Prameny a metodologie práce.....	11
1 Vymezení pojmů.....	15
1.1 Okultismus.....	15
1.2 Hermetismus.....	16
1.3 Společnost českých hermetiků Universalia.....	17
2 Vztah nacismu k okultismu.....	20
3 Konec okultismu v protektorátu Čechy a Morava.....	22
4 Jiří Arvéd Smíchovský.....	30
4.1 Dětství a mládí.....	30
4.1.1 První světová válka.....	32
4.1.2 Studium.....	35
4.1.3 Členství ve spolcích a politických stranách.....	39
4.2 Malostranský ďábel.....	43
4.3 Manželství.....	49
4.4 Období protektorátu Čechy a Morava.....	53
4.4.1 Činnost v Bezpečnostní službě.....	56
4.4.2 Knihovny.....	65
4.4.3 Golem, metla Čechů.....	70
4.4.4 Případ pražských okultistů.....	75
4.4.5 Případ vinárny U Petříků.....	79
4.4.6 Případ udání Rudolfa Mandéeho.....	84
4.4.7 Případ udání Josefa Chlubny.....	88
4.4.8 Zatčení.....	91
4.5 Poválečná léta.....	95

4.5.1 Vazba.....	95
4.5.2 Soudní proces	103
4.5.3 Obraz J. A. Smíchovského v dobových médiích	108
4.5.4 Prominentní vězeň.....	111
4.6 Smrt.....	118
5 Jan Kefer	122
5.1 Dětství a mládí.....	122
5.2. Knihy a knihovny	127
5.3 Osobnost mnoha talentů	132
5.3.1. Hudba	132
5.3.2 Skauting.....	133
5.3.3 Politika	134
5.4 Rodina a přátelé	138
5.5 Kefer hermetik	142
5.5.1 Universalia	142
5.5.2 Přednášky	145
5.6 Magické operace	151
5.7 Zatčení a události poté	159
5.8 Věznění a smrt	172
Závěr	178
Seznam zkratk	182
Seznam použitých informačních zdrojů	183
Seznam příloh	192

Úvod

Tato diplomová práce *Nacismus versus okultismus v protektorátu Čechy a Morava: Osudy Jana Kefera a Jiřího Arvéda Smíchovského* se zabývá životními osudy dvou českých hermetiků – Jana Kefera a Jiřího Arvéda Smíchovského, především v období protektorátu Čechy a Morava, a jejich vztahem k nacismu.

Mnoho událostí souvisejících s historií naší země je často spjato s nejrůznějšími pověstmi, v nichž jako klíčový prvek figuruje téma nadpřirozena, magie, potažmo okultismu. Je to právě Praha, která je spojována s bájnou postavou Golema, městem, kde můžeme najít tzv. „Faustův dům“ apod. Tyto příběhy jsou však záležitostí doby dávno minulé a jen stěží by se daly považovat za reálné či historicky prokazatelné. Má diplomová práce má přesto v jistém smyslu k těmto příběhům tematicky blízko, ač se věnuje událostem první poloviny 20. století a paranormálními jevy se nezabývá, i když právě o jejich uskutečnění se tyto dvě osobnosti snažily celý svůj život.

Ve své diplomové práci se totiž pokouším, jak bylo již výše zmíněno, za pomoci dostupných pramenů a publikací popsat životní osudy hermetiků Jana Kefera a Jiřího Arvéda Smíchovského, kteří celý svůj aktivní život zasvětili okultním naukám. Do života obou z nich pak zásadně zasáhl také vzestup nacismu a následný vznik protektorátu Čechy a Morava, což také vysvětluje první část názvu mé práce. Každý z nich se s novým režimem vyrovnal zcela jinak, „novodobý pražský Faust“ Jiří Arvéd Smíchovský se rozhodl nacistickému režimu podvolit a spolupracovat s ním, zatímco Jan Kefer se naopak odhodlal proti nacismu postavit. Právě tento fakt a jím podmíněné následující události jsou poté podrobněji srovnány v závěru mé práce.

J. Kefer a J. A. Smíchovský však zdaleka nebyli jediní čeští hermetici, jimž zásadně změnila život druhá světová válka a nacismus. Právě tyto dva muže jsem si vybrala nejen kvůli zmíněnému rozdílnému postoji k tehdejšímu režimu, ale také proto, že osudy obou se jistým způsobem v určitých životních milnících paradoxně podobají a částečně i proplétají – oba například můžeme bez nadsázky považovat za osobnosti nadprůměrně inteligentní, s velkým nadáním na jazyky a fenomenální paměti; kromě touhy po církevním povolání v mládí oba spojovalo taktéž vysoké vzdělání, ale především vášeň pro knihy a zájem o hermetismus včetně členství ve Společnosti českých hermetiků Universalia. Jejich charakter, povaha a názory se však naopak

diametrálně lišily. Na jejich životech tak mimo jiné prezentují různý postoj okultismu k nacismu a naopak.

Mým původním záměrem bylo vylíčit životní etapy obou mužů v době druhé světové války. Jelikož mě však jejich osudy velmi zaujaly a shledávám je natolik poutavými a veřejnosti téměř neznámými, rozhodla jsem se práci rozšířit i na zmapování jejich životů v období před vznikem protektorátu a v případě J. A. Smíchovského až do jeho smrti v roce 1951. Na toto rozhodnutí měl také vliv fakt, že se mi tímto naskýtá možnost zveřejnit a objasnit nepřesné či chybějící informace o J. Keferovi i J. A. Smíchovském, jež podstatně mění pohled na některá dosud publikovaná tvrzení. Nejvíce prostoru je v práci však i přesto věnováno období let 1939-1945.

Kromě tohoto dvojportrétu, který je hlavním pilířem mé práce, považuji za důležité na začátku textu stručně obeznámit čtenáře také se vztahem nacismu a okultismu v kontextu druhé světové války obecně, ač jsem si vědoma toho, že je tato problematika stále do jisté míry často spojována s nejrůznějšími spekulacemi, a je tudíž velmi složitá. Zahraniční vývoj vzájemného vztahu nacismu a okultismu měl totiž značný vliv právě i na osudy obou osobností. Na tuto kapitolu poté navazuje další, věnovaná okultním společnostem už přímo v protektorátu Čechy a Morava, resp. jejich perzekuci během tohoto období.

Považuji za důležité vymezit také to, čím tato práce není. Upozorňuji, že ve své práci nemám v úmyslu hodnotit činnost a snahy obou mužů v oblasti hermetismu, tuto problematiku přenechám jiným. Práce se nevěnuje ani historii okultních nauk jako takových. V textu se nezabývám ani hlubším vysvětlením principů okultních a hermetických nauk a interpretováním obsahu děl na toto téma, i když pro jistou základní orientaci v pojmech, které se v textu často vyskytují, je první kapitola práce věnována stručnému seznámení s důležitými termíny z oblasti okultismu a *Společnosti českých hermetiků Universalia*, jež jsem si z množství dalších společností vybrala právě kvůli angažovanosti obou osobností v ní. Současně tato kapitola nabízí možnost pojmout společnost Universalia nejen jako spojnici, kde se osudy obou mužů střetly, a platformu jejich okultních snah, ale také čtenáři ukázat, že J. Kefer a J. A. Smíchovský nebyli jedinými hermetiky, do jejichž životů osudově zasáhl nacismus.

Mým hlavním cílem je ale především dle dostupných a zachovaných pramenů objektivně a uceleně popsat životy J. Kefera a J. A. Smíchovského s bližším zaměřením na jejich činnost v období protektorátu Čechy a Morava. Byla bych ráda, kdyby se jejich dnes již téměř zapomenuté osudy dostaly více do povědomí akademické i širší veřejnosti, dle mého názoru by totiž rozhodně neměly být zapomenuty, jelikož jakkoliv je můžeme považovat za zvláštní, mnohdy až neuvěřitelné, i tyto příběhy jsou nedílnou součástí naší historie.

Prameny a metodologie práce

Než přistoupím k výkladu zvoleného tématu, považuji za důležité věnovat jednu z kapitol také metodologii své práce. V této kapitole uvádím především archivní prameny a sekundární literaturu, ze kterých jsem v práci čerpala a v nichž se čtenář může případně hlouběji o tomto tématu informovat.

Základním východiskem pro bádání o historii českého okultismu je Dokumentační centrum českého hermetismu (dále jen DCČH), které shromažďuje a katalogizuje informace a dokumenty o českém hermetismu, jeho historii a osobnostech. V DCČH jsem obdržela mnoho důležitých kontaktů jak na autory zabývající se touto tematikou, tak na pamětníky, odkazů na sekundární literaturu nebo materiály uložené přímo v Dokumentačním centru.

Z oblasti primárních zdrojů jsem pak čerpala především z Archivu bezpečnostních složek, Národního archivu České republiky, Státního oblastního archivu Praha a Zemského archivu Opava-pobočka Olomouc, v nichž jsou uloženy zásadní dokumenty o činnosti J. A. Smíchovského především v období protektorátu Čechy a Morava a v poválečné době.

Jedním z nejdůležitějších pramenů k osudu J. A. Smíchovského je jeho soudní spis mimořádného lidového soudu, uložený ve Státním oblastním archivu v Praze, který obsahuje informace o jeho životě a činnosti v protektorátu, jež jsou součástí podrobného záznamu z jeho soudního procesu. Spis obsahuje převážně poválečné výpovědi svědků a také výpověď a životopis samotného J. A. Smíchovského. Většinu identických materiálů lze pak nalézt i v Archivu bezpečnostních složek (dále jen ABS) v Praze. Na poválečné výpovědi jak J. A. Smíchovského, tak některých svědků je však třeba nahlížet kriticky (například kvůli snaze obžalovaného zmírnit svou vinu za spáchané zločiny nebo větším nesrovnalostem ve výpovědích vyslychaných) a pokud je to možné podrobit tyto výpovědi srovnání s objektivními fakty.

V ABS kromě materiálů doplňujících soudní spis lze najít i dokumenty týkající se například Smíchovského poválečné činnosti pro Zemský odbor bezpečnosti. Podobné informace jsou také obsaženy v doposud téměř neznámém trestním spisu J. A. Smíchovského, uloženém v Zemském archivu Opava-pobočka Olomouc, v němž lze nahlédnout do dokumentů podhalujících dosud jen velmi málo známé a mnohdy

překvapivé informace o posledních letech života J. A. Smíchovského ve vězení. Také v některých fondech Národního archivu se nachází důležité prameny týkající se jeho činnosti před druhou světovou válkou i v jejím průběhu.

O životě J. A. Smíchovského se tak dozvídáme nejvíce informací právě z různých archivních pramenů, jelikož mu zatím nebyla věnována samostatná monografie. Jako monografii nelze označit knihu Jana Poláčka *Malostranský d'ábel* (2016), která je románem. Když ale upustíme od fiktivní stránky knihy, v níž je minulost upravena dle potřeb autora, J. Poláček podal v knize jistě velmi obsáhlé pojednání o životě Smíchovského, jež částečně vychází z pramenů a dobových dokumentů.

Za jednoho z největších znalců historie českého hermetismu můžeme označit prof. Milana Nakonečného, autora publikace *Novodobý český hermetismus*.¹ Prof. Nakonečnému i přes několik nepřesností v jeho publikaci a poněkud kontroverzní pohled na osobu J. A. Smíchovského nelze upřít to, že shromáždil nejen k osobám J. A. Smíchovského a J. Kefera úctyhodné množství dosud nepublikovaných pramenů a zachytil také důležitá svědectví mnoha pamětníků.² Další informace o životě J. A. Smíchovského můžeme pak vyčíst spíše z kusých zmínek v sekundární literatuře či v dobových i současných periodikách.

Kromě prof. Nakonečného je autorem několika publikací zabývajících se dějinami českých tajných společností také Martin Jůna. Tento autor se navíc podrobněji zabývá i osobností Jana Kefera, o jehož životě napsal studii, která je součástí jeho knihy *České tajné společnosti I. Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*. I přes nepřilíš odbornou práci s prameny M. Jůnovi nelze odepřít široký rozhled a shromáždění velkého počtu informací k životu J. Kefera. S oběma autory jsem byla také v průběhu psaní práce v kontaktu. Některé pasáže z publikací jsou pak v práci srovnány s nově objevenými prameny a informacemi.

Při bádání o životním osudu Jana Kefera celý proces komplikuje fakt, že jeden ze základních a v sekundární literatuře³ často zmiňovaných zdrojů – služební spis Jana

¹ V práci čerpám z obou vydání publikace (1995 i 2009).

² Jedná se například o soukromé dopisy, fotografie, rozhovory se sestrou J. A. Smíchovského Blankou Čvančarovou, členy Universalie aj.

³ Informace ze spisu jsou citovány např. v publikaci M. Nakonečného, *Novodobý český hermetismus*.

Kefera uložený v Archivu Národního muzea – se bohužel z archivu v minulosti ztratil.⁴ Tento spis mapoval nejen Keferovu kariéru knihovníka Národního muzea, ale obsahoval například i důležité informace o jeho zdravotním stavu, zahraničních cestách apod. Dnes tudíž bližší informace o profesním životě J. Kefera můžeme čerpat pouze ze sekundární literatury, jejíž autoři ještě stačili Keferův služební spis probádat.

Další institucí, v níž je uložen materiál vztahující se k životu J. Kefera, je Vojenský historický archiv, kde lze nalézt osobní spis J. Kefera jakožto *účastníka národního boje za osvobození*, a dále také Národní archiv České republiky, v němž jsou uloženy například dokumenty o Keferově působení v Národní straně lidové. Důležitým a zcela autentickým pramenem jsou také přednášky Jana Kefera pro Universalii, zaznamenané Ladislavem Málkem, v nichž lze mezi řádky vyčíst například Keferovy narážky a názory na tehdejší politickou situaci. Některé z Keferových přednáškových cyklů jsou dosud v soukromých rukou nebo v DCČH, další již vyšly knižně, jiné jsou dokonce zpřístupněny online.⁵

Za jeden z nejcennějších a nejdůležitějších zdrojů ve své práci pak považuji rozhovor se synem Jana Kefera, PhDr. Reginaldem Keferem, jenž mi pomohl nahlédnout na osobnost svého otce ještě komplexněji a upřesnit mnohé nejasnosti. V práci tak čerpám jak z informací z tohoto osobního rozhovoru, tak například z rozhovoru Reginalda Kefera se Zuzanou Zadrobílkovou v časopisu *Logos*, na který mě sám odkázal a zaručil mi autenticitu tohoto rozhovoru a informací v něm.

Samostatnou kapitolou Keferova života jsou stále do velké míry záhadné magické evokace, konané na přelomu 30. a 40. let 20. století. Výpovědi některých účastníků těchto operací zachoval ve zmíněné publikaci M. Nakonečný, také M. Jůna toto téma obohatil o několik informací ze soukromých pramenů. Existují také další svědectví, například Ladislava Běhounka, jejichž spolehlivost je však samotnými hermetiky a autory zpochybňována. Pravděpodobně nejobsáhlejší dokumenty o těchto evokacích, jež vlastnil dr. Blahoslav Janeš, jsou dnes již zřejmě nedohledatelné.

V rámci hledání odborných publikací zabývajících se vztahem okultismu a nacismu na rovině mezinárodního kontextu, jsem narazila na určité množství

⁴ Odpověď Archivu Národního muzea na můj dotaz k tomuto spisu z 19. června 2017.

⁵ Některé přednášky Jana Kefera jsou dostupné online z: <http://www.grimoar.cz/> [cit. 30.12.2017].

zahraničních publikací, jež jsou založeny především na různých, často až bizarních senzacechtivých teoriích. Rozhodla jsem se proto v této práci vycházet zejména z knihy *Okultní kořeny nacismu: tajné árijské kultury a jejich vliv na nacistickou ideologii*, jejíž autor Nicholas Goodrick-Clarke zkoumal vliv tajných árijských kultů na nacistickou ideologii. N. Goodrick-Clarke v publikaci opatrně vědecky boří tradované konspirační teorie o nacismu a Adolfu Hitlerovi řízeném okultními skupinami, a tak do jisté míry demytizuje tento tajemstvím zahalený vztah, který je v jeho pojetí sice méně fascinující, ale o to pravděpodobnější a reálnější se jeví. Další publikací zabývající se vztahem nacismu a okultismu, resp. astrologie, je kniha Ellica Howeho *Astrologická válka: využití astrologie v psychologickém boji za druhé světové války*, jež vysvětluje možné důvody kontroverzního vztahu nacistů a astrologů v širších souvislostech a podává vysvětlení pozdější nacistické perzekuce okultistů, která se projevila i v protektorátu Čechy a Morava. Dosud nepublikované informace o perzekuci okultistů v protektorátu, jíž v práci také věnuji jednu z kapitol, jsou obsaženy například ve výpovědi úředníka gestapa Fritze Kiesewettera, uložené v Archivu bezpečnostních složek, nebo v měsíčním hlášení nacistické Bezpečnostní služby, dohledatelném v Národním archivu České republiky.

Největším úskalím při psaní práce tedy nebylo shromáždění dostatečného množství zdrojů, jak jsem se původně obávala, ale především nutnost důkladně odlišit, které z informací lze ještě považovat za objektivní a důvěryhodné a které jsou již součástí určitého mýtu, pověsti, jež jsou s životy obou osobností spojeny. Některých chybějících informací, jež by pomohly složit komplexní obraz života obou osobností, se však už zřejmě nelze dopátrat, a tak jisté životní etapy J. Kefera a J. A. Smíchovského zůstanou nejspíše do určité míry navždy záhadou.

1 Vymezení pojmů

Ač se tato práce se nezabývá okultními naukami jako takovými, jak bylo řečeno již v úvodu, považuji přesto za důležité stručně vyložit alespoň základní pojmy související s touto problematikou, které jsou dále v textu užity. Jelikož pohledy na chápání těchto termínů se různí a v této práci není prostor se věnovat všem, pro hlubší výklad této problematiky tedy odkazuji například na publikaci Jana Kefera *Syntetická magie*.⁶ Do této kapitoly jsem se také rozhodla zařadit podkapitulu věnovanou *Společnosti českých hermetiků Universalia*, která se zabývala studiem těchto nauk a jejímiž členy byli Jan Kefer i Jiří Arvéd Smíchovský.

1.1 Okultismus

Pojem okultismus pochází z latinského slova *occultus*, které můžeme přeložit jako tajný, skrytý.⁷ Jelikož se termín okultismus v průběhu času proměňoval, může být dnes chápán různými způsoby a jeho jednoznačný výklad je značně problematický, jelikož „se často vztahuje k širokému spektru činností a myšlenkových směrů.“⁸

Jako příklad možného chápání tohoto pojmu uvádím definice dvou českých hermetiků, Oldřicha Eliáše a Jana Kefera, publikované v Keferově publikaci *Syntetická magie*. J. Kefer v knize zveřejnil Eliášův výklad okultismu, který zní takto: „*Okultismus jest podle jeho názoru věda utajeného, souhrn poznatků skrytých buď ještě*

⁶ KEFER, Jan. *Syntetická magie*. Praha 1991.

Nebo na bakalářskou práci Jiřího Šabka *Československý okultismus a jeho přední reprezentanti v období I. republiky*. ŠABEK, Jiří. *Československý okultismus a jeho přední reprezentanti v období I. republiky*. Bakalářská práce. FF UK, Praha 2013.

⁷ ŠABEK, J. *Československý okultismus a jeho přední reprezentanti v období I. republiky*, s. 19.

⁸ Tamtéž, s. 20.

Pojmu okultismus je blízký také termín esoterismus, jímž například Ivan Šampach rozumí „*vnitřní, skryté, popřípadě i utajené vědění, k němuž vede cesta přes zasvěcení, změnu mysli a života*.“ ŠTAMPACH, Ivan. *Hermetismus*. *Dingir*. 3/2004, s. 85. [cit.17.04.2018]. Dostupné online z: <http://luzs.cz/co-je-to-hermetismus.html>

v transcendentnu, nebo těch, jež se pravidelně vymykají posudku a důkazným prostředkům materiálních věd.“⁹

Sám J. Kefer pak definoval okultismus následovně: „Mluvíme-li o jevech okulturních, to jest skrytých, dosud všeobecně a oficiálně neznámých a neuznávaných, mluvíme o teoretické části věd hermetických. Využití těchto jevů, shrnutých v nauku teoretickou, zvanou okultismus, na poli praktickém nazýváme magií. Syntézu okultismu a magií, tj. teorie a praxe, nazýváme pak hermetismem.“¹⁰

Z uvedených definic je tedy možné chápat okultismus jako tajnou nauku zabývající se jevy, které nelze vědecky vysvětlit, a zároveň jako teoretickou složku hermetismu.

1.2 Hermetismus

Jelikož se v literatuře ve spojení s okultismem objevuje velmi často pojem hermetismus, je důležité vymežit také tento termín. Samotný název hermetismus je odvozen od egyptského boha písma a tajných věd Thovta, Řeky nazývaného Hermes Trismegistos.¹¹ Do Čech se hermetismus dostal na přelomu 19. a 20. století spolu s dalším duchovním směrem, martinismem.¹²

Podle Jana Kefera se „hermetické nauky zabývají skrytými příčinami věcí a viditelných jevů, které zapřičiňují činnost zevnějších přírodních zákonů, které se snaží věda definovati a využítí.“¹³ J. Kefer dělil hermetismus který dle něj zahrnuje okulturní teorii i praxi, na dvě hlavní části. Okultismus, „čili nauku o tajném, skrytém, nezpopularisovaném, jež obsahuje hypotézy, názory a dogma hermetismu, získané

⁹ ŠABEK, J. *Československý okultismus a jeho přední reprezentanti v období I. republiky*, s. 7.

J. Šabek naopak uvádí tento Eliášův výklad jako definici hermetismu. Srov. ŠABEK, J. *Československý okultismus a jeho přední reprezentanti v období I. republiky*, s. 114.

¹⁰ KEFER, J. *Syntetická magie*, s. 6.

¹¹ NAKONEČNÝ, Milan. *Novodobý český hermetismus*, Praha 2009. s. 20. Přídomek Trismegistos neboli Tříkrát Mocný byl dán tím, že dle legendy znal Hermes tajemství tří tajných věd: alchymie, astrologie a magie.

¹² KALAČ, Petr. *Malostranský ďábel Jiří Arvéd Smíchovský*. In: *Hergot!* [rozhlasový pořad]. Rádio Wave. 23. ledna 2017. [cit.10.03.2018]. Dostupné online z: <https://wave.rozhlas.cz/hergot-malostransky-dabel-jiri-arved-smichovsky-5184399>

¹³ KEFER, J. *Syntetická magie*, s. 7.

metodou analýzy, analogie a syntézy,“ a magii, která představuje praktickou část hermetického systému.¹⁴

Hermetické nauky je tedy podle něj možné dělit na teoretické a praktické. Do teoretické oblasti J. Kefer zařadil okultní filosofii, teoreticko-filosofickou část astrologie, alchymie a hermetické lékařství. Do praktické podle něj patří magie, astrologie, alchymie, divinační vědy¹⁵ a hermetické lékařství. Podle teologa Ivana Štampacha lze hermetismus chápat jako soubor astrologie, alchymie, magie, kabaly a tarotu.¹⁶ Praxe se pak děje za účelem potvrzení filosofických hermetických názorů nebo za účelem působit na přírodu a usměrňovat její projevy na hmotné úrovni „*aneb k předvídání určitých událostí, jež jsou podmíněny během předem známých přírodních pochodů.*“¹⁷

1.3 Společnost českých hermetiků Universalia

Společnost českých hermetiků Universalia byla pravděpodobně nejvýznamnější hermetickou společností v tehdejší Československu.¹⁸ Pro tuto práci je důležitá především proto, že mezi její členy patřil jak Jan Kefer, tak Jiří Arvéd Smíchovský, a během protektorátu byla nacisty dokonce považována za jeden z nejnebezpečnějších spolků.¹⁹

Universalia se vyvinula z *Volného sdružení pracovníků okultních*, založeného v roce 1920, jehož předsedou se stal Petr Kohout alias Pierre de Lasenic.²⁰ V tomto sdružení se scházeli zájemci zabývající se studiem hermetismu. Dne 24. června roku

¹⁴ Tamtéž, s. 4.

¹⁵ Mezi divinační vědy patří například věštění.

¹⁶ ŠTAMPACH, I. Hermetismus. *Dingir*. 3/2004, s. 85-86. [cit.17.04.2018]. Dostupné online z: <http://luzs.cz/co-je-to-hermetismus.html>

¹⁷ ŠABEK, J. *Československý okultismus a jeho přední reprezentanti v období I. republiky*, s. 5.

¹⁸ KUCHAR, Jiří. *Praha esoterická*, Praha 2000, s. 34.

¹⁹ NA ČR, fond Úřad říšského protektora (114), sign. 114-9-32, karton 37, měsíční zpráva SD za červen 1941, 1. 7. 1941, s. 57-58. Dostupné online z: <http://web.nacr.cz/sd/?session=09d88bfd3471fcbd99ef9a2abcf99ad1&tk=28909&od=59>

²⁰ JŮNA, Martin. *České tajné společnosti I. Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, Jindřichův Hradec 2013, s. 44.

1927 se uskupení změnilo ve *Společnost českých hermetiků – Universalia*.²¹ Dlouholetým předsedou Universalie byl právě i Jan Kefer, který 17. února 1930 požádal ministerstvo vnitra o veřejnou registraci Universalie jako nepolitické hermetické organizace. Dne 4. května téhož roku pak Universalie začala veřejně fungovat.²² Obsahem učení spolku byla „*propagace hermetismu a filozofie, syntetické studium náboženských a okultních nauk všech směrů a dob ku posílení idealistického a duchovního proudu v soudobé kultuře.*“²³

Členové Universalie měli také hojné kontakty v zahraničí, dokonce se podíleli na vydávání mezinárodní *Encyklopedie okultismu, filozofie a mytologie*, které však bylo přerušeno vypuknutím druhé světové války.²⁴ V době první republiky se Universalia věnovala také ediční činnosti, její členové překládali a vydávali hermetickou literaturu a od roku 1934 také časopis *Logos*.²⁵ Předními osobnostmi společnosti byli již zmínění J. Kefer (1906-1941) a Petr Kohout alias Pierre de Lasenic (1900-1944), dále Karel Weinfurter (1867-1942), František Kabelák (1902-1969) nebo Jiří Arvéd Smíchovský (1898-1951). Mezi další známé členy patřili i spisovatelé Ladislav Klíma (1878-1928), Felix Achille de la Cámara (1897-1945) nebo Jiří Karásek ze Lvovic (1871-1951). K příznivcům Universalie se řadila i známá herečka Lída Baarová (1914-2000), která navštívila i přednášky této společnosti a nechávala si vypracovávat horoskopy.²⁶ Mezi dalšími členy této společnosti byli mnozí čeští lékaři, filologové, advokáti, technici, filosofové či umělci.²⁷ Universalia pořádala v rámci Svobodné školy věd hermetických také veřejné přednášky na témata z oblasti hermetismu, konající se jeden čas v pražské kavárně Louvre a od roku 1938 v kavárně Zlatá husa.²⁸ Dne 9. června 1941

²¹ Tamtéž, s. 45.

²² Tamtéž.

²³ KUCHAR, J. *Praha esoterická*, s. 35.

²⁴ Tamtéž.

²⁵ NAKONEČNÝ, Milan. *Novodobý český hermetismus*, Praha 2009, s. 131-134.

²⁶ Lída Baarová si zahrála roli ve filmu *Dívka v modrém* z roku 1939, natočeném podle předlohy Felixe da la Cámara. PADEVĚT, Jiří. *Průvodce protektorátní Prahou: místa - události - lidé*, Praha 2013, s. 47. Podle dalšího zdroje byla L. Baarová přímo členkou Společnosti českých hermetiků Universalia. *Universalia*. Lóže u Zeleného Slunce. [cit.17.03.2018]. Dostupné online z: <http://luzs.cz/universalia.html>

²⁷ KUCHAR, J. *Praha esoterická*, s. 35.

²⁸ NAKONEČNÝ, Milan. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 133.

byla společnost úředně zrušena gestapem. Obnovení se dočkala až v roce 1990, od roku 1998 pak nese nový název Univerzalia.²⁹

²⁹ *Univerzalia*. Lóže u Zeleného Slunce. [cit.17.03.2018]. Dostupné online z: <http://luzs.cz/universalia.html>

2 Vztah nacismu k okultismu

Vztah nacismu k okultismu je velmi složitou a stále ne zcela objektivně objasněnou problematikou, která zaujala už mnoho badatelů a stala se tématem množství publikací jak odborných, tak popularizačních. V řadě publikací, zejména z let 1960-1975,³⁰ a dokumentárních filmů se tak můžeme setkat s názorem, že Adolf Hitler (1889-1945) a další představitelé nejvyšších nacistických kruhů, především Rudolf Hess (1894-1987) či říšský vedoucí SS Heinrich Himmler (1900-1945), byli zcela pod vlivem okultních skupin, mezi něž patřila především známá německá společnost Thule,³¹ a jejich rozhodnutí byla ovlivněna předpověďmi osobních astrologů, například Ernsta Kraftha apod.³² Podle britského historika Nicholase Goodricka-Clarka však tyto teorie o Adolfu Hitlerovi řízeném okultními skupinami patří mezi senzacechtivé spekulace a fantastické představy, vycházející z pochybných zdrojů a nepodložené vědeckým výzkumem. N. Goodrick-Clarke tyto teorie nazývá „moderní mytologií nacistického okultismu.“³³

Z autorů, kteří se na problematiku vztahu nacismu k okultismu dívají poněkud střízlivějším pohledem, lze kromě Nicholase Goodricka-Clarka jmenovat také Paula Rolanda. Podle P. Rolanda a jeho publikace *Nacisté a okultismus* si řada autorů v minulých desetiletích kladla za cíl rozkrýt tento vztah, ale „vesměs spíše využívali naši trvale morbidní fascinace Třetí říší a udržovali při životě mýtus o nacistickém spojení s okultismem.“³⁴

Tyto mýty se týkají například údajných osobních astrologů, jimiž se měli obklopovat Adolf Hitler, Heinrich Himmler nebo Rudolf Hess, kteří si od nich nechávali vypracovávat horoskopy apod. Mezi tyto astrology měl patřit i Švýcar Karl

³⁰ GOODRICK-CLARKE, Nicholas. *Okultní kořeny nacismu: tajné árijské kulty a jejich vliv na nacistickou ideologii*. Praha 1998, s. 281.

³¹ N. Goodrick-Clarke však uvádí, že skupina Thule se rozpadla už kolem roku 1925. Tamtéž, s. 276.

³² N. Goodrick-Clarke za další z mystifikací považuje také teorie o nacistickém spojení s Východem, Hitlerovo okultní zasvěcení apod. Tamtéž, s. 282.

³³ Tamtéž, s. 271-272 a 281-282. Autor dokonce tyto teorie nazývá „kryptohistorií“.

³⁴ ROLAND, Paul. *Nacisté a okultismus: temné síly ve službách Třetí říše*. Praha 2008, s. 8.

Ernst Krafft (1900-1945), na jehož údajnou spolupráci s Adolfem Hitlerem se ve své publikaci *Astrologická válka* zaměřil Elic Howe.³⁵

Ať tedy měli před rokem 1941 nacisté k okultismu jakkoliv blízko, faktem je, že po události z 9. června 1941 můžeme tento vztah označit za minimálně za negativní. Touto klíčovou událostí byla velká zatýkácí akce na celém území tehdejší Třetí říše³⁶ namířená právě proti okultistům, astrologům ad. Příčinou zásahu byla dle autora Elica Howeho, jenž jej popisuje ve své publikaci *Astrologická válka*, událost z 10. května roku 1941, kdy jeden z nejdříve postavených nacistických funkcionářů a také velký příznivec okultních nauk, Rudolf Hess, odletěl z Německa do Velké Británie. Adolf Hitler tehdy podle E. Howeho hledal záminku, jak tento skandál vysvětlit. Nakonec bylo vydáno prohlášení, že R. Hess byl vyšinutý a podléhal zhoubnému vlivu astrologů, jasnovidců, okultistů ad. Následně, 9. června 1941, v říši proběhla tzv. „akce Hess“, jak autor nazývá perzekuci okultistů v reakci na Hessův odlet, během níž byly zakázány veškeré produkce s esoterickou či magickou tematikou a začala hlavní vlna plošného zatýkání okultistů v Německu,³⁷ která se nevyhnula ani protektorátu Čechy a Morava.

³⁵ HOWE, Elic. *Astrologická válka: využití astrologie v psychologickém boji za druhé světové války*. Praha 2003. Karl Ernst Krafft byl 12. června 1941 nacisty zatčen a zemřel v koncentračním táboře Buchenwald.

³⁶ I když oficiální název tohoto státu byl *Velkoněmecká říše*, v práci používám termín *Třetí říše*, jelikož se jedná o zažitý termín, byť ahistorický.

³⁷ HOWE, Elic. *Astrologická válka: využití astrologie v psychologickém boji za druhé světové války*, s. 190.

Ač Nicholas Goodrick-Clarke označil Howeho *Astrologickou válku* za jednu z publikací, která se nese na vlně spekulací (GOODRICK-CLARKE, N. *Okultní kořeny nacismu: tajné árijské kultury a jejich vliv na nacistickou ideologii*, s. 282), informace o tzv. akci Hess je dle pramenů faktem.

3 Konec okultismu v protektorátu Čechy a Morava

V meziválečném období v Československu existovalo mnoho různých okultních a tajných společností, jejichž členové se zabývali studiem duchovna, okultismu a přidružených nauk. Za druhé světové války nacistický režim výrazně zasáhl i do této oblasti, dokonce lze hovořit i o perzekuci okultistů. Už na podzim roku 1939 byla dle měsíční zprávy Sicherheitsdienstu (SD), tedy nacistické Bezpečnostní služby, z června roku 1941 protektorátní vládou zakázána činnost některým spolkům a v následujícím období se další spolky samy rozpustily, aby tak předešly opatření německých úřadů. V létě 1940 pak padly u německého lidového soudu první rozsudky proti příslušníkům sekt.³⁸ Ve zprávě je také zmíněno, že zejména po první světové válce byl okultismus a spiritismus mezi Čechy velmi rozšířen. Za protektorátu byly dle této zprávy ve více než čtyřiceti velkých spolcích evidovány tisíce Čechů.³⁹

Jelikož historické okolnosti perzekuce českých okultistů v protektorátu zatím nebyly souhrnně odborně zpracovány, informace o této problematice tak lze čerpat z původních dokumentů nacistických složek, jako je například již zmíněné měsíční hlášení SD z června roku 1941, a z poválečných výpovědí osob, jež se na ní přímo podílely. A to především z výpovědi Jiřího Arvéda Smíchovského, pražského okultisty a pracovníka nacistické bezpečnostní služby (SD), nebo z výpovědi úředníka gestapa Fritze Kiesewettera. F. Kiesewetter (1902-1947), jehož jméno je v případě perzekuce okultistů často skloňováno, už od roku 1936 působil jako příslušník tajné státní policie v oddělení Kirchen-referat v Berlíně a 15. března 1939 byl jako odborník v církevních otázkách převeden do církevního oddělení pražského gestapa 2 B, které se kromě

³⁸ NA ČR, fond Úřad říšského protektora (114), sign. 114-9-32, karton 37, měsíční zpráva SD za červen 1941, 1. 7. 1941, s. 57-58. Dostupné online z: <http://web.nacr.cz/sd/?session=09d88bfd3471fcbd99ef9a2abcf99ad1&tk=28909&od=59>

³⁹ Tamtéž. Zpráva se zmiňuje také o tom, že členové okultních sdružení patřili téměř výhradně k méně majetným a duševně níže stojícím vrstvám, přičemž příslušníci české inteligence se zabývali většinou pouze studiem, ale nikoliv šířením okultních věd. S tímto tvrzením však nekoresponduje například typicky středostavovské členstvo společnosti českých hermetiků Universalia, jejíž členové byli například lékaři, právníci, úředníci apod. KUCHAR, J. *Praha esoterická*, s. 35.

náboženství (katolictví, protestantství i židovství) a církevních záležitostí zaměřovalo také na svobodné zednáře, náboženské sekty a tzv. tajné učení a tajné vědy.⁴⁰

Fritz Kiesewetter se ve své rozsáhlé poválečné výpovědi zmínil i o tzv. *Aktion gegen Geheimlehren und sogenannte Geheimwissenschaften*,⁴¹ tedy akci proti tajnému učení a takzvaným tajným vědám.⁴² Sdělil, že na konci května 1941 bylo na základě tzv. Hessovy aféry schváleno nařízením Hlavního říšského bezpečnostního úřadu (Reichssicherheitshauptamt nebo také RSHA), aby byli zatčeni všichni lidé pracující jako věštcí, kartáři, hadači z ruky (chiromanti) apod., dále aby všechny spolky okultně-mystického založení byly rozpuštěny a jejich majetek zabaven.⁴³ Tato akce, která byla provedena jednotně v celé říši a rovněž v protektorátu, se konala 9. června 1941⁴⁴ za účasti všech úředníků tajné státní policie a také části kriminální policie.⁴⁵

V měsíčním hlášení Sicherheitsdienstu z června 1941 je průběh akce vylíčen takto: „*Die am 9. 6. schlagartig im gesamten Reichsgebiet durchgeführte Aktion gegen okkulte und spiritische Gruppen führte auch in Böhmen und Mähren zu einem Eingriff gegen das hier stark entwickelte Sektenwesen und die Vertreter sogenannter Geheimlehren und okkulter Wissenschaften. Die in viele Vereine, Gesellschaften und Privatzirkel zersplitterten Wortführer waren fast durchweg deutsch-und reichsfeindliche Elemente, deren Anhängerkreis die in Geheimsitzungen bei fragwürdigen Seancen und*

⁴⁰ ABS, fond Mapy zpráv zpracované Studijním ústavem MV, sign. Z-10-478, seznam zaměstnanců církevního oddělení pražského gestapa, s. 8-9.

⁴¹ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-657-6, výpověď Fritze Kiesewettera, 1945, s. 55.

⁴² Kiesewetterova výpověď o tzv. „akci Hess“ koresponduje s tvrzením E. Howeho v jeho knize *Astrologická válka*. HOWE, Ellic, *Astrologická válka: využití astrologie v psychologickém boji za druhé světové války*, s. 178.

⁴³ Podklady o tom, které osoby přicházely v úvahu jako výdělečně činné a které měly být tedy na základě nařízení RSHA zatčeny, byly zjištěny prostřednictvím dotazníku na policejním oddělení a okrskových úřadech, které samy shromáždily jména všech osob, jež byly ve jmenovaném oboru činné pracovně nebo jej měly jako přivýdělek, a nahlásily je do seznamu. ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-657-6, výpověď Fritze Kiesewettera, 1945, s. 55.

⁴⁴ F. Kiesewetter ve výpovědi udal chybné datum akce, 4. 6. 1941, podle E. Howeho a měsíčního hlášení SD z června 1941 se akce uskutečnila až 9. 6. 1941. HOWE, Elic. *Astrologická válka*, s. 202.

⁴⁵ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, 305-657-6, výpověď Fritze Kiesewettera, 1945, s. 55. J. A. Smíchovský ve své výpovědi uvedl, že iniciativa k pronásledování okultistů vyšla právě od gestapa, resp. z iniciativy oddělení, v němž Fritz Kiesewetter pracoval. ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, 1945, s. 79.

zweideutigen Vorträgen gewonnenen Ergebnisse ihrer ‚wissenschaftlichen Forschungen‘ weiterzukolportieren pflegten und so vielfach auf die gegnerische Flüsterpropaganda eingewirkt haben. Durch staatspolizeiliches Eingreifen ist nunmehr eine Weiterarbeit der infrage kommenden Organisationen sowie ihrer Mitglieder durch Auflösung der okkulten und spiritischen Vereinigungen. Festnahme der leitenden Persönlichkeiten Verwarnung der aktiven Mitglieder Sicherstellung des einschlägigen Schriftenmaterials usw. Unterbunden. Eine nennenswerte stimmungsmäßige Auswirkung der Aktion zeigte sich weder bei Deutschen noch bei Tschechen.“⁴⁶

Jména osob zabývajících se různými druhy okultních nauk a taktéž názvy okultních spolků byly shromážděny okresními úřady ve více než 60 městech na území protektorátu na základě pokynu zemského viceprezidenta Schuberta z 31. května 1941. Konečný seznam osob a spolků v němčině měl být vyhotoven právě do 9. června téhož roku. Toto šetření mělo být dle pokynů prováděno důvěrným způsobem, u osob byla žádoucí přesná osobní data a zvláštní pozornost v tomto směru měla být věnována také Židům. Z této akce se zachoval například seznam členů společnosti Universalia sestavený na základě tohoto nařízení k 1. červnu 1941, čítající 41 členů.⁴⁷

Podřízeným úřadům byly dány podrobné pokyny, na jejichž základě měly do 4. 6. 1941 písemně předložit Prezidiu zemského úřadu seznam osob a spolků vyhotovený česky i německy. Do kritérií spadaly následující osoby a spolky:

„1/ Okultistické spolky (s předsedy a počtem členů, ev. se seznamy členstva).

⁴⁶ NA ČR, fond Úřad říšského protektora (114), sign. 114-9-32, karton 37, měsíční zpráva SD za červen 1941, 1. 7. 1941, s. 57-58. Dostupné online z: <http://web.nacr.cz/sd/?session=09d88bfd3471fcbd99ef9a2abcf99ad1&tk=28909&od=59>

Český překlad: „Akce, provedená úderně 9. 6. v celém říšském prostoru proti okultním a spiritistickým skupinám vedla také v Čechách a na Moravě k zásahu proti zde silně rozvinutému sektářství a představitelům takzvaných tajných nauk a okultních věd. Jejich představitelé, roztroušení v mnoha spolcích, společnostech a soukromých kroužcích byli téměř skrz naskrz Německu a Říši nepřátelskými elementy, jejichž kroužky příznivců pečovaly o šíření získaných výsledků jejich ‚vědeckých výzkumů‘ během tajných setkání u pochybných seancí a dvojsmyslných přednášek, a tak mnohonásobně působili na nepřátelskou šuškovou propagandu. Skrze policejní zásah je nicméně zamezeno dalšímu působení v potaz připadajících organizací stejně jako jejich členů díky rozpuštění okultních a spiritistických sdružení, zadržení vůdčích osobností, výstraze aktivním členům, zajištění příslušných písemných materiálů atd. Žádný zmínění hodný účinek akce, který by se projevil na náladě, nebyl patrný ani u Němců, ani u Čechů.“

⁴⁷ NA ČR, fond Zemský úřad Praha – Prezidium Zemského úřadu v Praze, kart. 1522, sign. 207-1522-3, seznamy okultistických spolků a osob. 1941.

2/ *Okultistické soukromé kroužky (osoby, které se účastní ve spiritistických kroužcích jako media).*

3/ *Theosofické společnosti.*

4/ *Antroposofické společnosti.*

5/ *Křesťanská věda (Christian Science).*

6/ *Astrologové: a/ z povolání, b/ amatérští.*

7/ *Jasnovidci: a/ z povolání, b/ amatérští.*

8/ *Vykladači karet: a/ z povolání, b/ amatérští.*

9/ *Hadači z rukou: a/ z povolání, b/ amatérští.*

10/ *Různí fušeři, kteří léčí (hádají) pomocí kyvadla, zemních proudů, proutkaři.*

11/ *Zařikávači.*

12/ *Léčební praktikové (přírodní lékaři), Spolky a jednotlivé osoby.*

13/ *Nakladatelé a tiskárny všech spisů, týkajících se činností výše uvedených ad 1-13.*

14/ *Firmy, které sestavují a dávají do oběhu okultní aparáty.,*⁴⁸

V průběhu celé akce bylo v protektorátu podle F. Kiesewettera předběžně zadrženo asi 250 osob.⁴⁹ Z předběžně zadržovaných byli dle výpovědi s výjimkou asi 25 lidí všichni ostatní opět propuštěni.⁵⁰ Z těchto 25 osob bylo po třech týdnech propuštěno s varováním státní policie asi 10 dalších osob, na ostatní byla poté uvalena tzv. ochranná vazba a byli posláni do koncentračního tábora, jak vyplývalo ze zmíněného nařízení RSHA.⁵¹ Dle Kiesewetterových slov byly dále rozpuštěny

⁴⁸ Tamtéž, pokyn zemského viceprezidenta Schuberta, 1941.

⁴⁹ Podle J. A. Smíchovského bylo zadrženo a vyslechnuto asi 200 hlasatelů a vyznavačů lidové okultismu. ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, s. 84.

⁵⁰ Tato propouštění byla prováděna ve stejný den po krátké kontrole osoby. Tamtéž.

⁵¹ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-657-6, výpověď Fritze Kiesewettera, 1945, s. 56. Mezi těmi, kdo byli posláni do koncentračního tábora, byl dle Kiesewetterových slov Oldřich Eliáš a Jan Kefer, na jehož jméno si sice již nevzpomněl, ale označil jej jako předsedu okultního spolku Universalia v Praze.

i okultní společnosti a jejich majetek byl zabaven ve prospěch říše.⁵² Mezi zrušené organizace v protektorátu patřily například spiritistické společnosti, antroposofická a teosofická společnost, Křesťanská věda, spolek Penreppo, dále také hermetické spolky Psyche (spolek praktické mystiky), Horev klub (společnost lóžového charakteru), Společnost českých hermetiků Universalia, jež byla nacisty považována za zvláště nebezpečnou, aj.⁵³ Poslední tři jmenované spolky byly gestapem úředně zrušeny 9. června 1941.⁵⁴

Do celé akce byl zapojen i Leitabschnitt SD, který „definoval politické momenty této perzekuce.“⁵⁵ Z výpovědi J. A. Smíchovského vyplývá, že SD byla pověřena hledat důvody zadržení okultistů. K tomu dále uvedl, že „formálních důvodů k zákroku nebyl nedostatek, poskytovali je především okultisté nejnižšího typu: spiritisté, věštcí a věštkyně všeho druhu, vykladačky karet a pokoutní astrologové. Kruhy ty byly dosti podstatnou složkou českého odbojného postoje. Spiritistická media, tlumočící mluvená i psaná poselství hrdinů české národní mytologie i zemřelých bojovníků za svobodu, věštila zkázu Říše a brzké vítězství spojenců – podobné věci byly již dříve příčinou uvěznění Norberta Čapka⁵⁶ a uzavření „Unitarie“- astrologové sestavovali katastrofální horoskopy Vůdci [!] i jeho dílu a kartomantky, k jichž klientele náležely zhusta i matky a ženy německých vojáků, šířily defaitismus, který skutečně nemohl býti podceňován.“⁵⁷ O defaitismu se hovoří i ve zmiňovaném měsíčním hlášení SD, kde je psáno, že vlivu okultistických kruhů a Německu nepřátelských nebo pacifistických prognóz českých jasnovidců, astrologů, věštců, grafologů, vykladačů karet aj.

⁵² Tato opatření byla v rámci akce provedena téhož dne i v oblasti venkovních služeben. Zabavené majetky převzal na potvrzení o přijetí, pokud se jednalo o hotovost, vkladní knížky nebo cenné papíry, policejní rada Quoss nebo jistá slečna Plassová a menší předměty byly uloženy do úschovy na služebně. ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-657-6, výpověď Fritze Kiesewettera, 1945, s. 57.

⁵³ Tamtéž, s. 56.

⁵⁴ JÚNA, M. *Encyklopedie okultismu, filosofie a mytologie: čeští okultisté 19. a 20. století*. Jindřichův Hradec 2010, s. 163. Universalia byla obnovena až po roce 1989.

⁵⁵ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, s. 13.

⁵⁶ Norbert Čapek (1870-1942) – náboženský myslitel, představitel unitářství. Zemřel v koncentračním táboře Dachau. *Norbert Čapek*. Harvard Square Library. [cit.19.04.2018] Dostupné online z: <http://www.harvardsquarelibrary.org/biographies/uu-composers-norbert-capek/>

⁵⁷ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, s. 13.

se nemohli tu a tam vymanit také Němci.⁵⁸ Z toho lze tedy usuzovat, že šíření myšlenky tzv. defétismu neboli poraženectví⁵⁹ představovalo pro nacisty zřejmě nebezpečný problém. Bylo dokonce rozhodnuto, že okultním naukám, které tvrdí, že lidské konání je závislé na tajemných magických silách, nemůže být německý lid nadále vystavován. Proto také bylo nařízeno proti okultistům postupovat nejtvrďšími prostředky.⁶⁰

Dalším problémem, který tajné společnosti pro nacismus představovaly, byl dle zprávy SD obsah jejich přednášek. Navenek si podle hlášení tyto organizace udržovaly charakter čistě vědeckých společností, které se ve svých knihách a přednáškách snažily zprostředkovat například indickou mystiku. Přednášky, jež se konaly v nejužších kruzích dle SD však vykazovaly silnou politickou tendenci a byly tak dvojsmyslné, že už s ohledem na přednášející, kteří byli známí svým protiněmeckým nepřátelským naladěním, si přítomní posluchači mohli přednes vykládat pouze v protiněmeckém smyslu.⁶¹

J. A. Smíchovský také sdělil, že pozornost říšských policejních úřadů byla pražským okultistům věnována již dříve. Po zmíněném útěku Rudolfa Hesse do Anglie, dle oficiální verze zapříčiněném přívrženci okultních věd, začalo v Německu plošné pronásledování okultistů „*všeho druhu*“ jako nepřátel říše a stejné instrukce dorazily i do Prahy, kde ale k většímu zákroku proti nim dle slov Smíchovského „*nebylo chuti*“, jelikož byla tato problematika místním poměrům vzdálená a nikdo ji zcela neovládal. Navíc „*nebylo ani přípravných prací, které by umožnily totální potlačení vyznavačů okultních nauk.*“⁶² Dodal však, že byla započata evidence, zabavování astrologických efemerid⁶³ a okultní literatury v knihkupectvích a jejich vyřazování z veřejných

⁵⁸NA ČR, fond Úřad říšského protektora (114), sign. 114-9-32, karton 37, měsíční zpráva SD za červen 1941, 1. 7. 1941, s. 57-58. Dostupné online z: <http://web.nacr.cz/sd/?session=09d88bfd3471fcbd99ef9a2abcf99ad1&tk=28909&od=59>

⁵⁹ Za defétisty byli nacisty označováni lidé, kteří tvrdili, že Německo válku prohraje.

⁶⁰ NA ČR, fond Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, kart. 13, inv. č. 234, sign. 109-3/13. Opatření proti přívržencům okultních věd, 1941, s. 2. [cit.18.4.2018]. Dostupné online z: <http://badatelna.eu/fond/959/zaznam/337927/reprodukce/>

⁶¹ NA ČR, fond Úřad říšského protektora (114), sign. 114-9-32, karton 37, měsíční zpráva SD za červen 1941, 1. 7. 1941, s. 57-58. Dostupné online z: <http://web.nacr.cz/sd/?session=09d88bfd3471fcbd99ef9a2abcf99ad1&tk=28909&od=59>

⁶² ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, 1945, s. 20-21.

⁶³ Efemeridy-tabulky udávající polohu planet, používané například v astrologii.

knihoven.⁶⁴ To, že nacisté měli zájem o vzácné hermetické knihovny, které byly zabavovány zadrženým okultistům,⁶⁵ potvrdil i F. Kiesewetter, který sdělil, že při akci byly zabaveny všechny okultní knihy a spisy, přičemž tři exempláře každého spisu obdrželo oddělení spisů RSHA, zbytek byl podle něj zničen.⁶⁶

J. A. Smíchovský dále k celému případu uvedl, že „*gestapo se spokojilo s konstatováním skutečností a příslušnými represivními úkoly, na tomto základě konstruovalo SD, reprezentované pražským Leiabschnittem, svůj velký případ okultistického spiknutí proti říši.*“⁶⁷ Tento případ spočíval v zatčení čtyř známých osobností českého hermetismu, jež byly zároveň předsedy čtyř významných okultních společností se sídlem v Praze. Zatčení byli: Jan Kefer jako předseda Společnosti českých hermetiků Universalia, Oldřich Eliáš (1895-1941), dle Smíchovského předseda Volného sdružení pro studium sexuální magie,⁶⁸ Petr Kohout alias Pierre de Lasenic (1909-1944),⁶⁹ předseda Horev klubu, a Karel Weinfurter (1867-1942)⁷⁰ jako předseda spolku Psyché,⁷¹ který zemřel krátce po svém propuštění z vězení v roce 1942.⁷² Další zatčenou osobností z řad českých okultistů byla například pražská chiromantka⁷³ Anna Doubková, která zemřela v koncentračním táboře.⁷⁴ Do koncentračních táborů byli

⁶⁴ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, 1945, s. 17.

⁶⁵ Tamtéž, s. 20-21.

⁶⁶ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-657-6, výpověď Fritze Kiesewettera, 1945, s. 57.

⁶⁷ Tamtéž, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, 1945, s. 14.

⁶⁸ O. Eliáš byl dále činný i ve *Společnosti pro psychická studia*. KALACĚ, Petr. *Stručná historie české esoterické scény od konce 19. století do roku 1989*. 2008. Dokumentační centrum českého hermetismu. Grimoár. [cit.05.02.2018]. Dostupné online z: http://dcch.grimoar.cz/?Loc=detail&Cat=1&Lng=1&UID=3#_ftn38

⁶⁹ Petr Kohout byl zatčen v Káraném u Prahy a měsíc vězněn na Pankráci, s podlomeným zdravím zemřel ve své vile v roce 1944. Tamtéž.

⁷⁰ PADEVĚT, Jiří. *Průvodce protektorátní Prahou: místa-události-lidé*, s. 26.

⁷¹ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, 1945, s. 18.

⁷² JŮNA, Martin. *Encyklopedie okultismu, filosofie a mytologie: čeští okultisté 19. a 20. století*, s. 77.

⁷³ Chiromantie – čtení a věštění z ruky.

⁷⁴ KALACĚ, P. *Stručná historie české esoterické scény od konce 19. století do roku 1989*. 2008. Dokumentační centrum českého hermetismu. Grimoár. [cit.05.02.2018]. Dostupné online z: <http://dcch.grimoar.cz/?Loc=detail&Cat=1&Lng=1&UID=3>

V průběhu druhé světové války byl zatčen také okultista František Bardon alias mistr Frabato (1909-1958), jenž byl vězněn ve věznici v Breslau. Důvod jeho zatčení je však nejednoznačný. F. Bardon před válkou působil v Německu, údajně byl zatčen, jelikož odmítl magickou pomoc pro Adolfa Hitlera. Toto tvrzení však ve své publikaci zpochybňuje prof. M. Nakonečný. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 295.

posláni i Jan Kefer a Oldřich Eliáš, kteří zde zahynuli.⁷⁵ Všem zatčeným byly také zabaveny jejich okultní knihovny, jež byly odvezeny na gestapo.⁷⁶

SD se dle Smíchovského snažila na tomto případu prokázat spojení českých okultistů s cizinou nebo alespoň jejich ustanovení jako organizace zednářské či říši ohrožující. Tyto snahy se však prokázat nepodařilo, čímž podle něj zájem Leitabschnittu na pronásledování českých okultistů skončil.⁷⁷

Nutno podotknout, že kromě perzekuovaných okultistů byli někteří členové tajných společností i aktivními konfidenty a spolupracovníky nacistických složek. Kromě J. A. Smíchovského lze jmenovat jeho přítele, spisovatele a scénáristu Felixe Josefa Karla Cammru alias Felixe Achilla de la Cámara del Campo y del Padrone (1897 – 1945),⁷⁸ který byl rovněž členem Národní obce fašistické⁷⁹ a navíc aktivně spolupracoval s nacisty například jako filmový poradce kulturního oddělení Úřadu říšského protektora.⁸⁰ J. A. Smíchovský se ve své výpovědi jako o nedobrovolném důvěrníku Fritze Kiesewettera zmínil také o Františku Kabelákovi taktéž okultistovi a členu společnosti Universalia, který se pod pohružkou věznění údajně stal odborníkem pražského gestapa v okultních záležitostech.⁸¹

⁷⁵ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-657-6, výpověď Fritze Kiesewettera, 1945, s. 56.

⁷⁶ Tamtéž, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 20.

⁷⁷ Tamtéž, s. 18.

⁷⁸ Dne 8. května 1945 byl F. Cámara v Praze pravděpodobně pod záminkou vylákán ze svého bytu a revolučním davem lynčován a upálen. PADEVĚT, J. *Průvodce protektorátní Prahou: místa-události-lidé*, s. 47. Martin Jůna naopak zastává názor, že F. Cámara v květnu 1945 uprchl do Španělska a zemřel až v roce 1952 v jihoamerické Venezuele. JŮNA, M. *Studie o životě a smrti hraběte de la Cámara*. Praha 2011, s. 52.

⁷⁹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 303.

⁸⁰ PADEVĚT, J. *Průvodce protektorátní Prahou: místa-události-lidé*, s. 47.

⁸¹ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, 1945, s. 20.

4 Jiří Arvéd Smíchovský

Kontroverzní osobnost JUDr. et PhDr.⁸² Jiřího Arvéda, doktora práv a filozofie, vojáka, okultisty, bohéma, údajného svobodného zednáře, homosexuála, fašisty, zaměstnance nacistické Bezpečnostní služby i vězně, který pomáhal komunistům budovat pozdější StB, je stále do jisté míry záhadou. Jeho životní osud je proto i dnes spjat s nejrůznějšími pověstmi, které jsou založeny především na jeho okultních zájmech a nacistické minulosti. Faktem však zůstává, že J. A. Smíchovský byl osobností mimořádně vysoké inteligence, své nadání ale velmi často uplatňoval špatným směrem, především pak ve spolupráci s nacistickou Bezpečnostní službou v protektorátu.

4.1 Dětství a mládí

Jiří Arvéd Smíchovský se narodil 1. května roku 1898 v Praze v Jilské ulici č. 447/8.⁸³ Ve své poválečné výpovědi svou rodinu popsal jako smíšenou.⁸⁴ Otec, bohatý továrník Václav Rudolf Smíchovský (1869-1937) byl totiž dle jeho slov „*Němec výchovou a vzděláním, smýšlení německo-rakouského*“,⁸⁵ matka Růžena (Rosa), rozená Rožánková (1874-1950), byla Češka. Kromě syna Jiřího měli manželé ještě tři dcery, dvě z nich však zemřely ještě v dětském věku. Gabriela, která se narodila roku 1896, zemřela ve věku asi čtrnácti měsíců, a Irena, narozená v roce 1902, zemřela roku 1909 na cestě po Itálii. Dospělosti se dožila dcera Blanka (1899⁸⁶–1988), později provdaná Čvančarová.⁸⁷ Také ona studovala stejně jako její bratr na univerzitě ve francouzském

⁸² Podle své výpovědi byl navíc také docentem. ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha 1945, s. 1.

⁸³ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 257.

⁸⁴ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha 1945, s. 1.

⁸⁵ Tamtéž.

⁸⁶ Základní informace ke sbírce První odborný závod pro zařizování ústavů grafických všech odvětví R. Smíchovský, Praha, 1893-1951. Archiv Národního technického muzea – Smíchovský Rudolf. [cit.18.04.2018]. Dostupné online z: <http://badatelna.eu/fond/164421/>

Podle M. Nakonečného se B. Čvančarová narodila až roku 1904. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 258.

⁸⁷ Tamtéž, s. 258.

městě Toulouse, později se stala středoškolskou učitelkou francouzštiny a provdala se za advokáta Václava Čvančaru (1903-1975).⁸⁸ B. Čvančarová se na rozdíl od svého bratra hlásila vždy k české národnosti.⁸⁹ Poněkud netradičním druhým jménem Arvéd, nazývali Smíchovského rodiče už v dobách jeho dětství⁹⁰ a později jej tak oslovovali i jeho přátelé.⁹¹ Také v jeho kvalifikační listině důstojníka je uvedeno pouze jméno Arvéd, nikoliv Jiří.⁹²

Rodina Smíchovských, jež měla v Praze již více než dvoustleté kořeny,⁹³ patřila k městské honoraci a udržovala silnou tradici katolického vyznání. Smíchovští měli styky také se Svatým stolcem, byli dokonce přijati papežem, s nímž údajně při audienci malý Jiří Arvéd promluvil několik vět v italštině, kterou se už od dětství učil. Václav Rudolf Smíchovský byl navíc také rytířem řádu Božího hrobu⁹⁴ a čestným občanem italského města Trévi.⁹⁵

Rodina Smíchovských žila v rohovém domě U Zlaté lodi, jež se nachází v Praze na Malé Straně, resp. na Klárově, na rohu ulic Letenská a U Lužického semináře. Název získal podle domovního znamení, které symbolizuje zlatá loď.⁹⁶ Rodiče Smíchovského zakoupili tento dům s bohatou historií a nechali jej upravit

⁸⁸ Tamtéž, s. 264.

PhDr. Blanka Čvančarová, vystudovala lingvistiku na Sorbonně v Paříži. Její jediný syn zemřel v mládí. Až do své smrti žila v prvním patře svého rodného domu U Zlaté lodě. *Rodina Smíchovských*. Prostor – architektura, interiér, design. [cit.17.04.2018]. Dostupné online z: <http://www.prostor-ad.cz/pruvodce/praha/vuva/smichov.htm>

⁸⁹ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, protokol sepsaný J. A. Smíchovským, Praha, 19. listopadu (rok nečitelný, zřejmě 1945 nebo 1946), s. 3.

⁹⁰ Rozhovor s prof. Milanem NAKONEČNÝM, 9. dubna 2017. Jako o Arvédovi o něm hovořila i jeho sestra Blanka Čvančarová.

⁹¹ NA ČR, fond Ministerstvo zahraničních věcí - výstřižkový archiv, Praha – výstřižkový archiv II., kart. 1268, sign. Smíchovský. *Zavrženec hvězd?* Ema Tetínková. Svobodné noviny, 6. června 1946.

⁹² VÚA-VHA, fond Kvalifikační listiny, č. fondu 1734, kvalifikační listina (osobní spis důstojníka) Jiří Arvéd Smíchovský.

⁹³ ABS, Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha 1945, s. 1.

⁹⁴ Řád rytířů Božího hrobu je mezinárodní rytířský katolický řád, jehož členové jsou jak duchovní, tak laici. Viz *Řád Božího hrobu*. Ordo Equestris Sancti Sepulcri Hierosolymitani. [cit.08.03.2018]. Dostupné online z: <http://www.oessh.cz/>

⁹⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 258.

⁹⁶ *Dům U Zlaté lodě*. Dům u Zlaté lodě. [cit.08.03.2018]. Dostupné online z: <http://www.dumuzlatelode.cz/dum-u-zlate-lode.html>

do původní renesanční podoby. Budova jim sloužila také jako dílna na výrobu tiskařských potřeb.⁹⁷ Mimo to vlastnili v Praze ještě několik dalších domů.⁹⁸ Rodina byla dobře finančně zaopatřena, patřila k městské honoraci a dům U Zlaté lodi byl často navštěvován také známými osobnostmi tehdejšího společenského života, například malířem Maxem Švabinským (1873-1962), opatem premonstrátského kláštera na Strahově Metodějem Janem Zavoralem OPraem (1862-1942), legionářem, generálem Radolou Gajdou (1892-1948) aj. V sídle se také nacházela sbírka cenných předmětů, například uměleckých děl či starožitného nábytku, které nashromáždil Václav Rudolf Smíchovský.⁹⁹

J. A. Smíchovský navštěvoval obecnou školu u sv. Jiljí na Uhelném trhu a poté Pražské německé gymnázium ve Štěpánské ulici v Praze II, které absolvoval roku 1916.¹⁰⁰ Po maturitě se zapsal na Německou univerzitu v Praze,¹⁰¹ kde začal se studiem práv.¹⁰²

4.1.1 První světová válka

V průběhu první světové války své studium J. A. Smíchovský přerušil, když byl 22. dubna¹⁰³ roku 1916 odveden do války jako jednoroční dobrovolník.¹⁰⁴ Dle svých

⁹⁷ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, s. 257-258.

Oficiální název firmy zněl *První odborný závod pro zařizování ústavů grafických všech odvětví R. Smíchovský, Praha*. Základní informace ke sbírce *První odborný závod pro zařizování ústavů grafických všech odvětví R. Smíchovský, Praha, 1893-1951*. Archiv Národního technického muzea – Smíchovský Rudolf. [cit.18.04.2018]. Dostupné online z: <http://badatelna.eu/fond/164421/>

⁹⁸ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, 1945.

⁹⁹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 258.

¹⁰⁰ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 1.

¹⁰¹ Tehdy německá část Karlo-Ferdinandovy univerzity, dnes Univerzita Karlova.

¹⁰² ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 1.

Po maturitě dle M. Nakonečného Smíchovský nejprve vstoupil do kněžského semináře Katolické teologické fakulty v Praze, v němž ale vydržel pouze rok, a současně s právem studoval také filosofii NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 259.

¹⁰³ Smíchovský ve své výpovědi uvedl měsíc květen. ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1946, s. 2.

slov byl Smíchovský přidělen nejprve k pěšímu pluku, ale v průběhu války byl v hodnosti poručíka v záloze přidělen k vozatajskému praporu.¹⁰⁵ Podle svého osobního spisu, uloženém ve Vojenském historickém archivu, byl do prosince 1917 velitelem kolony na ruském bojišti a do října 1918 na bojišti italském.¹⁰⁶ Následně v roce 1918 dezertoval¹⁰⁷ a jeho útočištěm se stal klášter v okolí italského města Pisa, v němž se ukrýval a domů do Prahy později posílal získané knihy z klášterní knihovny.¹⁰⁸ Následně se dostal do italského zajetí a podle své výpovědi poté vstoupil do služeb italské zpravodajské služby. Dle jeho osobního spisu skutečně od října 1918 do ledna 1919 působil na albánském bojišti, kde v tamějším městě Valona vykonával pozici tlumočnicka u *compagnia Presidiaria*. Od ledna do září 1919 pak opět jako tlumočnick působil u československé jednotky v italském městě Foligno,¹⁰⁹ jeho italština, které se učil už od dětství, byla totiž i dle jeho osobního spisu na velmi dobré úrovni. On sám v jedné z výpovědí k celé věci uvedl toto: „*Počátkem roku 1918 jsem byl povolán do válečného tiskového stanu ve Vídni (Kriegspressequartier) a instradován do Skutari v Albánii, kde jsem byl přidělen k tamějšímu rakouskému generálnímu konzulu V. Kralovi. Z jeho příkazu jsem redigoval domorodý časopis Posta ë Shkypnies, vycházející ve Skutari a zapracovával se jako styčný důstojník mezi generálním konsulátem a velitelstvím XIX. armády, do rakouské defenzivní a ofenzivní zpravodajské služby v Albanii. Tím se též stýkal s různými osobami, o nichž bylo známo, že pracují jak pro rakouskou, tak i pro italskou výzvědnou službu. Po náhlé redukci nadbytečného počtu důstojníků ve Skutari, k němuž došlo na osobní zákrok armádního velitele Pflanzera v. Baltin, byl jsem přidělen k jakémusi k vozatajskému praporu a odvelen na jižní albánskou frontu, odkud jsem po zhroucení bulharské fronty desertoval a dostal se do italského zajetí. Ve Valoně jsem se setkal s italskými agenty, které jsem znal jak*

¹⁰⁴ VÚA-VHA, fond Kvalifikační listiny, č. fondu 1734, kvalifikační listina (osobní spis důstojníka) Jiří Arvéd Smíchovský.

¹⁰⁵ Tamtéž.

¹⁰⁶ Tamtéž.

¹⁰⁷ V jeho osobním spisu je poznámka, že „*přešel k italskému vojsku.*“ Tamtéž.

¹⁰⁸ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 259.

Podle poválečné výpovědi Pravoslava Lexy se měl později Smíchovský v legionářské uniformě zúčastnit pohřbu tehdejšího československého prezidenta Tomáše Garrigue Masaryka. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, 1945.

¹⁰⁹ VÚA-VHA, fond Kvalifikační listiny, č. fondu 1734, kvalifikační listina (osobní spis důstojníka) Jiří Arvéd Smíchovský.

z úřední evidence, tak i některé z nich osobně a tito mě doporučili své kanceláři v Bari v jižní Itálii, kde mi bylo nabídnuto, krátce po uzavření příměří, abych vstoupil do italských služeb.“¹¹⁰ Podle něj tedy poté odjel s několika italskými důstojníky do Říma, kde došlo k dohodě, podle níž se měl přihlásit u některého z českých domobraneckých praporů a jako místo jeho působení bylo vybráno italské Foligno. Pod záminkou služební činnosti pak údajně navštěvoval i další domobranecké prapory a legie v severní a střední Itálii a také Čechy dosud dlící v tamějších zajateckých táborech. Jeho zprávy se týkaly nejčastěji stavu, přesunů a politického smýšlení příslušníků těchto útvarů.¹¹¹

Po válce se dle M. Nakonečného Smíchovský vrátil do vlasti jako italský legionář a stal se i činovníkem svazu českých legionářů.¹¹² Sám Smíchovský ale tvrzení, že by byl legionářem, ve své poválečné výpovědi popřel. Uvedl, že byl pouze příslušníkem československé domobrany v Itálii.¹¹³ Tomuto faktu by také odpovídala informace, že byl po válce odpovědným redaktorem časopisu *Zpravodaj* bývalé československé italské domobrany a 10. října 1929 na sjezdu volného sdružení vojáků první světové války v hostinci U Krupičků v Praze Na Poříčí tlumočil pozdrav příslušníků bývalých domobraneckých praporů z Itálie.¹¹⁴ Z války se Smíchovský vrátil v červenci 1919.¹¹⁵

Od prosince 1918 právě do července 1919 byl dle svých slov zaměstnán v italské vojenské zpravodajské službě.¹¹⁶ V letech 1925-1930, kdy studoval v Římě, měl

¹¹⁰ ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1946, s. 2.

¹¹¹ Tamtéž. Smíchovský například uvedl, že po nějakou dobu se Italové zajímali o to, zda by bylo možno použít československých jednotek v Itálii k potlačení místních povstání.

¹¹² NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 259.

Podle poválečné výpovědi Pravoslava Lexy se měl později dokonce v legionářské uniformě zúčastnit pohřbu tehdejšího československého prezidenta Tomáše Garrigue Masaryka. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, 1945.

¹¹³ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 2.

¹¹⁴ NA ČR, fond Policejní ředitelství Praha II – všeobecná spisovna-1941-1950, kart. 10514, sign. S 3646/7, zpráva adresovaná Presidiu zemského úřadu. Praha, 1932.

¹¹⁵ VÚA-VHA, fond Kvalifikační listiny, č. fondu 1734, kvalifikační listina (osobní spis důstojníka) Jirí Arvéd Smíchovský.

¹¹⁶ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, protokol sepsaný J. A. Smíchovským 19. listopadu (rok nečitelný, zřejmě 1945 nebo 1946), Praha, s. 1.

vykonávat pro Itálii civilní zpravodajskou službu.¹¹⁷ V letech 1925-1927 byl dle své výpovědi dokonce přechodně také ve francouzské zpravodajské službě, jelikož tou dobou ve Francii studoval.¹¹⁸ Mezi roky 1932 a 1938 pak měl působit v Československu jako politický zpravodaj italského velvyslanectví v Praze. Jeho úkolem bylo podávat periodicky zprávy z českého politického prostředí. Právě za tímto účelem se také stal členem mnoha československých politických stran, jak bude uvedeno v dalších podkapitolách.¹¹⁹

4.1.2 Studium

V roce 1921 Smíchovský dokončil předtím započaté studium práv na Německé univerzitě a současně pokračoval ve studiu filosofie tamtéž.¹²⁰ Později vstoupil také do německého bohosloveckého semináře.¹²¹ Po absolvování studia práv pracoval pak necelý rok jako asistent v archeologickém ústavu Filosofické fakulty Německé univerzity v Praze.¹²²

Zpravodajskou činnost Smíchovský podle závěrečné zprávy vykonával se zálibou, až jakousi vášní. Jako zpravodajsky činný byl dle svých slov údajně už na střední škole. ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha, 14. ledna 1947, s. 1.

¹¹⁷ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha 14. ledna 1947, s. 1.

Vojenskému zpravodajství se dle svých slov už vyhýbal, jelikož mu k tomuto chyběla odborná kvalifikace. V Římě pak nejvíce působil v cizineckém oddělení politické policie. ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1946, s. 4.

Podle Vladimíra Strusky měl Smíchovský v Itálii údajně začít spolupracovat s organizací OVRA (Organizace na sřežení a potlačování antifašismu). STRUSKA, Vladimír. *Převrat, který se neuskutečnil: Svědectví vězně číslo A 016 143*. Příloha Reportéra. 1991, č. 23, s. 3.

¹¹⁸ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, 3. 5. 1947, s. 3.

¹¹⁹ ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1946, s. 4.

¹²⁰ Tamtéž, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 1.

¹²¹ Tamtéž, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1946, s. 1.

¹²² Tamtéž, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 1.

Dle Waltera Jacobiho obdržel J. A. Smíchovský v Praze nižší kněžská svěcení. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Waltera Jacobiho.

J. A. Smíchovský se jeden čas velmi toužil stát knězem. Movití rodiče svému synovi rádi umožnili studia v cizině, odkud jim psával (česky i německy).¹²³ Prof. M. Nakonečnému se podařilo získat informace o této Smíchovského životní etapě, jež pocházejí přímo z Říma. Tyto informace se týkají především jeho tamějšího studia teologie na papežské univerzitě *Gregoriana* a také jeho pobytu na papežské koleji a v kněžském semináři *Collegium Germanicum et Hungaricum*, kam vstoupil roku 1924. Do semináře v Římě byl dle svých slov poslán za účelem dalšího studia z bohosloveckého semináře v Praze.¹²⁴ Na tato studia jej doporučili P. Alois Stork¹²⁵ (1878-1970), jezuita, v té době superior u sv. Ignáce na Karlově náměstí,¹²⁶ a P. Jindřich Antonín Saip (1871-1947), dominikán a tehdejší farář u sv. Jiljí v Praze. Podle M. Nakonečného mohl Smíchovský nastoupit rovnou do prvního semestru třetího ročníku vzhledem k tomu, že v této době měl již dva akademické tituly (JUDr. a PhDr.).¹²⁷

Dle M. Nakonečného, který četl Smíchovského osobní korespondenci, psával z Itálie rodině dopisy, „*kteří svědčí o jeho hlubokém duchovním založení.*“¹²⁸ Studium teologie v Římě však nedokončil a už 6. března 1925 musel papežskou kolej a kněžský seminář opustit. Odůvodnění jeho odchodu, jež v českém překladu publikoval Nakonečný v *Novodobém českém hermetismu*, znělo takto: „*Bylo mu doporučeno, aby odešel, a smířen se svými představenými dne 6. března opustil kolej (Germanicum). Nezdál se být vhodný ke kněžství pro velikou slabost vůle a nestálost, která byla spojena s lehkomyšlností téměř dětinskou. Často lhal, aby se dostal z těžkostí. Zanedbával studium, často přestoupil domácí řád, oddán jsa světským marnostem. Na druhou stranu je mu třeba přiznat ušlechtilost a pokoru, kterou občas projevil, a velké lpění na vytouženém kněžství.*“¹²⁹ Z pramene tedy lze usuzovat, že určité negativní rysy Smíchovského osobnosti, zmiňované později například také v pramenech

¹²³ M. Nakonečnému tyto informace poskytl P. Efrém Jindráček OP, který je získal z italských archivů. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 260.

¹²⁴ ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1946, s. 2.

¹²⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 259-260

¹²⁶ P. Alois Stork. Jesuit. [cit.17.04.2018]. Dostupné online z: <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=73>

¹²⁷ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 259-260. Podle M. Nakonečného se Smíchovským v ročníku studoval také Marcel Lefebvre (1905-1991), pozdější francouzský arcibiskup.

¹²⁸ Tamtéž, s. 265.

¹²⁹ Tamtéž, s. 260. Autorem překladu z latiny je P. Efrém Jindráček OP.

ze 30. a 40. let, se u něj projevovaly už ve 20. letech. I přes své vyloučení ale Smíchovský v Římě zůstal a začal studovat srovnávací religionistiku na tamější Královské univerzitě, *Scuola di studi storici religiosi*.¹³⁰ Zabýval se studiem náboženských sekt.¹³¹ Později podle své výpovědi studoval také ve Francii, konkrétně v Toulouse a Paříži. Svá studia v Římě, Toulouse a Paříži dle svého tvrzení pak zakončil doktoráty a habilitoval se i jako soukromý docent v oboru srovnávacích náboženských dějin a náboženské psychologie.¹³² Toto tvrzení ale nebylo ověřeno jinými prameny a je zpochybňováno také prof. Milanem Nakonečným. Podle Nakonečného měl navíc Smíchovský v Toulouse studovat v letech 1921-1923 a získat zde titul doktora filozofie („licenciát filozofie“),¹³³ doktorát z teologie, který si Smíchovský také přisoudil, ale podle něj nikdy nezískal. V roce 1925 také dostal stipendium na univerzitu Harvard, jehož však z neznámých důvodů nakonec nevyužil.¹³⁴

Lze tedy říci, že Jiří Arvéd Smíchovský byl jistě člověkem velmi inteligentním a vzdělaným, přičemž touha po vědění a poznání byla jeho velkou a upřímnou vášní. Svědčí o tom jak jeho dosažené akademické tituly, tak například i jazykové znalosti. Zároveň se už ale v této době začaly projevovat také negativní rysy jeho osobnosti. Ke studentským létům Jiřího Arvéda Smíchovského se například váže událost, která zůstala zaznamenána ve fondu Policejního ředitelství v Praze v Národním archivu. Ta svědčí o tom, že už v této době nebyl Smíchovský zcela spořádaným občanem. Dne 8. května 1921 se dopustil výtržnosti na pražském parníku *Primátor Dittrich*, kterým se plavil po Vltavě ve společnosti svých německých přátel, bratrů Františka a Karla Firbassových. Podle zachovaných pramenů měl Smíchovský urážet choť Eduarda Maříka, vrchního účetního revidenta magistrátu hlavního města Prahy, různými posunkami a úšklebky, jelikož tím chtěl zřejmě pobavit své spollečníky. Na to měl E. Mařík proti Smíchovskému energicky zakročit, chytit jej a pohrozit mu, že jej hodí

¹³⁰ Smíchovský uvedl státní univerzitu v Římě. ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1946, s. 2.

¹³¹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 260.

¹³² ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1946, s. 2.

¹³³ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 259.

¹³⁴ Tamtéž, s. 260.

do vody.¹³⁵ V důsledku toho Smíchovský při hádce vytáhl z kapsy střelnou zbraň. Rozhořčení cestující jej měli poté z parníku vyvést a odvést ke kompetentnímu úřadu. Smíchovskému byl za tento přestupek uložen trest v podobě pokuty 100 korun ve prospěch chudinského fondu města Zbraslavi a vězení v délce sedmi dní.¹³⁶ Četníky mu byla následně také zabavena jeho zbraň značky Beretta i zbrojní průkaz.¹³⁷ Podle jiné zprávy jej po vytažení zbraně ihned odzbrojilo několik přítomných členů Sokola. Následně byl Smíchovský i se svými přáteli uvězněn, ale v cele jim byl ponechán jejich fotoaparát. Muži si tedy navzájem pořídili snímky svého zadržení, které chtěl Smíchovský později využít k uveřejnění v německých obrázkových listech, aby tím poukázal na to, jak „v pražském okolí Němci jsou Čechy terorizováni a před úřady bez ochrany.“¹³⁸ Negativy byly následně zabaveny. J. A. Smíchovský měl navíc celý spor vyličit zkresleně, jako primárně národnostní, a tvrdit, že byl napaden pro svou německou mluvu.¹³⁹

Dle další verze se cestující na parníku měli po incidentu rozdělit na dvě skupiny, z nichž jedna stála na straně E. Maříka a druhá na straně J. A. Smíchovského. Celý spor se nakonec rozhodli vyřešit u kompetentního úřadu na Zbraslavi, kam parník přistavil. Dle tohoto tvrzení ale vystoupil jen Smíchovský se svými přáteli a Mařík na lodi pokračoval dále do Štěchovic. Na Zbraslavi se pak měla rozšířit fáma, že studenti urazili tehdejšího prezidenta T. G. Masaryka, potupili státní vlajku a jsou to také německo-židovští provokatéři. V důsledku toho se mělo na místě shromáždit 400-500 osob, které Smíchovského a jeho přátele začaly lynčovat a žádaly jejich zatčení. Ti na vlastní žádost měli být schováni v budově tamějšího soudu, aby unikli lynči. Při vyšetřování celého incidentu Smíchovský na svou obhajobu uvedl, že možné posměšky, které směřoval na manželku E. Maříka, nedělal záměrně. Nýbrž měly být způsobeny tím, že jako voják za války utrpěl nervový otřes, který mu způsoboval trhání svalstva

¹³⁵ NA ČR, fond Policejní ředitelství Praha II-všeobecná spisovna-1941-195, kart. 10514, sign. S 3646/7, hlášení Policejnímu ředitelství, Praha, 9. května 1921.

¹³⁶ Tamtéž, opis - Okresní politická správa za Smíchově, datum nečitelné z důvodu poškození dokumentu (zřejmě 30. srpna 1921).

¹³⁷ Tamtéž, fond Policejní ředitelství Praha II-všeobecná spisovna-1941-195, kart. 10514, sign. S 3646/7, dopis J. A. Smíchovského adresovaný Četnickému místnímu velitelství, 1921. Na tuto žádost bylo odpovězeno v roce 1922 zákazem chovat zbraně. Tamtéž, Okresní politická správa za Smíchově, 14. listopadu 1922.

¹³⁸ Tamtéž, zpráva Četnickému staničnímu velitelství, Zbraslav, 12. května 1921.

¹³⁹ Tamtéž.

v obličejí. Ten se mu pak deformoval, což mohlo vypadat jako úšklebek.¹⁴⁰ Toto tvrzení však bylo jiným pramenem popřeno.¹⁴¹

4.1.3 Členství ve spolcích a politických stranách

Z období let 1925-1930 není o životě J. A. Smíchovského známo téměř nic.¹⁴² Podle své vlastní výpovědi pobýval touto dobou v Itálii a Francii, kde pracoval pro zpravodajské služby těchto států. Ze studií a práce v zahraničí se vrátil do Československé republiky zřejmě roku 1929,¹⁴³ v této době už měl doktorát z práv, filozofie a dle jeho tvrzení také z teologie. Po svém návratu do Prahy se nejprve živil jako prokurista v obchodním domě svého otce a do roku 1938 se také formálně věnoval advokátnímu povolání,¹⁴⁴ které však označil jako krycí, jelikož jeho hlavní činností v této době měla být zpravodajská práce pro italské velvyslanectví v Praze.¹⁴⁵

V této době Smíchovský vystřídal také členství hned v několika různých politických stranách. Byl například členem Sociální demokracie, České strany národně socialistické, Československé strany lidové¹⁴⁶ či různých komunistických frakcí, a jak dále dodal, „*ani si již sám nepamatuji.*“¹⁴⁷ Členem v uvedených politických stranách a dalších organizacích byl dle svého tvrzení především za účelem informačním, jelikož to vyžadovala jako funkce zpravodajce.¹⁴⁸ Sám sdělil, že vlastní politické přesvědčení neměl a členem několika politických stran byl pouze za účelem zpravodajským.¹⁴⁹ „*Politikou, možno-li tak nazývati občasně přisluhování politickým stranám a hnutím*

¹⁴⁰ Tamtéž, zpráva Policejnímu ředitelství, Zbraslav, 9. května 1921.

¹⁴¹ Tamtéž, zpráva Četnickému staničnímu velitelství, Zbraslav, 12. května 1921.

¹⁴² NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 261.

¹⁴³ M. Nakonečný uvádí, že se J. A. Smíchovský se do ČSR natrvalo vrátil až v roce 1930, možná později. Tamtéž, s. 262.

¹⁴⁴ ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1946, s. 4.

¹⁴⁵ Tamtéž, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha, 14. ledna 1947, s. 1.

¹⁴⁶ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského – hlavní přelíčení, Praha, 1947, s. 3.

¹⁴⁷ Tamtéž.

¹⁴⁸ Tamtéž.

¹⁴⁹ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 1.

*i osobám politicky činným, zabýval jsem se více neb méně pro zábavu, z jakéhosi trvalého vjemu duchovní nenasycenosti a neukázněné chuti sledovati pokud možno zblízka variace v počinech jednotlivců zapojených do kolektivního dění. Vlastního politického přesvědčení jsem neměl, a ježto jsem byl hospodářsky neodvislý, nevyhledával jsem ani za tohoto způsobu politikaření materiálního prospěchu. Vážnějších politických ambicí jsem nikdy nechoval.*¹⁵⁰

Dne 22. listopadu 1929 svolal také například valnou hromadu spolku *Bund proletarischer Freidenker (Svaz proletářských volnomyšlenkářů)*, které předsedal, a hovořil zde k programu s názvem *Úkoly a cíle protiklerikálního sdružování*.¹⁵¹ Smíchovský se angažoval i ve straně národně-sociální, v níž dělal pořadatele jejich schůzí. Měl však problémy s některými lidmi, které z nich vykázal. V roce 1932 na jedné ze schůzí strany v Lucerně zranil obchodního cestujícího Václava Koutka, který měl tuto akci rušit.¹⁵² Některými účastníky schůze na něj byla podle článku z periodika *Expres* podána i trestní oznámení pro násilí.¹⁵³ Ve stejném roce o Smíchovském bylo napsáno, že „*požívá ve svém okolí pověsti člověka výstředního a nenormálního, který by rád něco velikého provedl.*“¹⁵⁴

V roce 1931 Smíchovský nastoupil jako advokátní koncipient u pražského advokáta JUDr. Jiřího Branžovského,¹⁵⁵ který byl předním funkcionářem Národní obce fašistické (NOF) a „*léta byl pravou rukou*“ generála Radoly Gajdy, legionáře a fašistického politika.¹⁵⁶ J. Branžovský byl posléze zvolen poslancem a Smíchovský se stal dle svých slov jeho soukromým politickým tajemníkem a v této funkci měl

¹⁵⁰ Tamtéž, sign. 302-1-313, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1946, s. 8.

¹⁵¹ NA ČR, fond Policejní ředitelství Praha II – všeobecná spisovna-1941-1950, kart. 10514, sign. S 3646/7, zpráva adresovaná Presidiu zemského úřadu. Praha, 1932.

¹⁵² Tamtéž, fond Policejní ředitelství Praha II – prezidium-1931-1940, kart. 1331, sign. 42/S-37/25, zpráva (bližší informace neuvedeny), Praha, 24. ledna 1935.

¹⁵³ Tamtéž, fond Zemský úřad Praha – Prezidium zemského úřadu v Praze, fond 207, kart. 1471. článek Bruder dr. Arved Smichowsky. *Expres*, č. 9, 13. 1. 1932.

¹⁵⁴ Tamtéž, fond Policejní ředitelství Praha II – všeobecná spisovna-1941-1950, kart. 10514, sign. S 3646/7, zpráva adresovaná Presidiu zemského úřadu. Praha, 1932.

¹⁵⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 260-261.

¹⁵⁶ Tamtéž, s. 261. Českými fašisty byl však dle M. Nakonečného J. A. Smíchovský obviňován, že je svobodným zednářem a tajným jezuitou. Po jeho vyloučení z kněžského semináře v Římě by ale bylo velmi nepravděpodobné, aby se stal členem jezuitského řádu.

vyřizovat korespondenci, jež souvisela s poslancekým mandátem J. Branžovského.¹⁵⁷ Nejen díky svému dlouholetému osobnímu přátelství s generálem Gajdou měl Smíchovský k českému fašistickému hnutí blízko a v roce 1934 se tak stal aktivním členem Národní obce fašistické.¹⁵⁸ Klíčové březnové dny roku 1939 dle svých slov strávil právě v Gajdově společnosti, a to v Gajdově bytě nebo na sekretariátu NOF, kam přicházely zprávy z vládních kruhů o vývoji politické situace v zemi.¹⁵⁹ V roce 1934 se v NOF seznámil pravděpodobně také s dalším okultistou a fašistou, Pravoslavem Lexou, s nímž později udržoval homosexuální poměr.¹⁶⁰ Smíchovský však členy NOF nebyl oblíben, kvůli „bezcharakterní a podlízavé povaze.“ Byl vnímán jako člověk, který chce za každou cenu dosáhnout popularity a vykonat něco velkého.¹⁶¹ Smíchovský ve své poválečné výpovědi tvrdil, že měl v této organizaci velký vliv.¹⁶²

Při sčítání lidu v roce 1921 a následně i roku 1931 se Smíchovský v obou případech přihlásil k německé národnosti, ale pohyboval se ve společnosti německé i české. Dle jeho slov se sice stále více „počešťoval“ tak, že se mohl „plně zúčastnit českého života politického i kulturního,“¹⁶³ ale české poměry stále považoval „za nesvětové a po různých stránkách za méně významné.“¹⁶⁴ Smíchovský byl také od studentských let členem organizace *Katolische Verbindung Saxo-Bavaria* a dále přiznal, že jeho politické přesvědčení odpovídalo poslední tři roky před okupací přibližně programu německy-národně zbarveného křídla Hilgenreinerova v *Deutsche Katolische Volkspartei*,¹⁶⁵ jinak, jak sám uvedl, členem německých politických stran

¹⁵⁷ NA ČR, Fond Policejní ředitelství Praha II – prezidium 1931-1940, kart. 1331, sign. 42/S-37/25. *Zpráva Prezidia policejního ředitelství v Brně. Jiří Arvéd Smíchovský*, 1935.

¹⁵⁸ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, s. 2.

¹⁵⁹ Tamtéž, s. 1.

¹⁶⁰ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, 1945.

¹⁶¹ NA ČR, Fond Policejní ředitelství Praha II – prezidium 1931-1940, kart. 1331, sign. 42/S-37/25. *Zpráva Prezidia policejního ředitelství v Brně. Jiří Arvéd Smíchovský*, 1935.

¹⁶² SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského – hlavní přelíčení, Praha, 1947, s. 3.

¹⁶³ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 1.

¹⁶⁴ Tamtéž.

¹⁶⁵ Tamtéž. Zřejmě je myšlena Německá křesťansko-sociální strana lidová (DCV), sudetoněmecká katolická strana existující v letech 1919-1938. Karl Hilgenreiner (1867-1948), českoněmecký katolický kněz a politik, stál u vzniku této strany.

nebyl,¹⁶⁶ vysloveně odmítl, že by byl členem například SdP nebo NSDAP.¹⁶⁷ Členem německých stran dle svých slov nebyl, neboť ze strany institucí, které jej zaměstnávaly, nebylo od něj členství v těchto oblastech požadováno.¹⁶⁸ Ze zprávy Prezidia policejního ředitelství v Brně z roku 1935 ale plyne, že s některými členy SdP, například s Oskarem Kuhnem, se Smíchovský často stýkal v pražském Německém domě v ulici Na Příkopě. Německou společnost vyhledával v této době dle zprávy proto, že v českých politických stranách se mu nedařilo, a tudíž si chtěl prostřednictvím vlivných osob z německého politického spektra získat pozici v německých kruzích. Ani v těch ale dle zprávy nepožíval přílišné důvěry.¹⁶⁹

¹⁶⁶ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, 3. 5. 1947, s. 3.

¹⁶⁷ ABS, fond Odbor politického zpravodajství, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, 1945, s. 1.

¹⁶⁸ Tamtéž.

¹⁶⁹ NA ČR, Fond Policejní ředitelství Praha II – prezidium 1931-1940, kart. 1331, sign. 42/S-37/25. *Zpráva Prezidia policejního ředitelství v Brně. Jiří Arvéd Smíchovský, 1935.*

4.2 Malostranský ďábel

„Zapsal jsem se ďáblu a musím mu sloužit,“¹⁷⁰ pronesl údajně Jiří Arvéd Smíchovský v přítomnosti Pravoslava Lexy, českého hermetika a člena Universalie, s nímž dříve udržoval také homosexuální milostný poměr. Podle poválečné výpovědi P. Lexy byl J. A. Smíchovský velmi pyšný člověk, který chtěl být za každou cenu slavným, a to i kdyby měl vyniknout v konání zla.¹⁷¹ J. A. Smíchovský si za své činy, ať už skutečné či domnělé, vysloužil přízviska jako *novodobý pražský Faust*¹⁷² či *malostranský ďábel*.¹⁷³ Byl totiž velmi nápadný nejen svými nevšedními zájmy spojenými s okultismem, ale i svým vzhledem, především pak modrou barvou očí a dlouhým černým plnovousem, který ještě umocňoval jeho démonické přezdívky. „Byl velice nápadný tím, že nosil černý plnovous. Objevoval se velmi často s různými knihami v kavárnách, vydávaje se za učence.“¹⁷⁴ Podle M. Nakonečného jej jeden z jeho pozdějších spoluvěznů dokonce nazval „ďáblem s modrýma očima.“¹⁷⁵ Jeho vzhled se však v průběhu času měnil. Na fotografiích v přílohách této práce je možné vidět několik různých podob Smíchovského, ať už jako démonického mága s plnovousem, obtloustlého měšťana, hladce oholeného či s knírem, nebo jako strhaného vyhublého vězně krátce před smrtí. Jeho vzhled byl stejně rozporuplný jako jeho osobnost. Spisovatelka Ema Tetínková, která se se Smíchovským znala, o něm v roce 1946 napsala velmi ostře laděný článek do *Svobodných novin*, kde jeho vzhled za dob protektorátu popisuje následovně. „Mužiček nestatečný, s bílou kůží na splihlých svalech, s bříškem napapaného občánka...“¹⁷⁶

O velmi zvláštní osobnosti J. A. Smíchovského vypovídá také následující citace: „Přes jeho vysoké vzdělání nejevil se nikdy politicky spolehlivým vzhledem k jeho nestálosti

¹⁷⁰ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-693-1, svědectví Pravoslava Lexy, Praha, 7. 7. 1945, s. 2.

¹⁷¹ Tamtéž.

¹⁷² NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 261. Srov. KUCHAR, J. *Praha esoterická*, s. 135.

¹⁷³ POLÁČEK, Jan. *Malostranský ďábel: život a smrt mága dr. Smíchovského*. Praha 2016.

¹⁷⁴ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, příloha dopisu adresovaného JUDr. Ottu Croyovi, 28. 1. 1944.

¹⁷⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 274.

¹⁷⁶ NA ČR, fond Ministerstvo zahraničních věcí – výstřižkový archiv, Praha - výstřižkový archiv II., kart. 1268, sign. Smíchovský. *Zavrženec hvězd?* Ema Tetínková, *Svobodné noviny*, 6. 6. 1946.

a jeho vysoká inteligence měla vždy ráz úchylnosti a podivinství.“¹⁷⁷ Podobně se o něm vyjádřili i další svědci, kteří někdy byli se Smíchovským v osobním kontaktu. „Smíchovský má pověst nenormálního člověka, psychopata, který velice rád předstírá vysoké poslání.“¹⁷⁸ Nebo: „Dr. Smíchovský na mě dělal dojem člověka velmi učeného, svým způsobem výjimečného, který se vymyká běžnému zjevu lidí.“¹⁷⁹ To, že J. A. Smíchovský byl známou figurkou s pověstí podivína už před druhou světovou válkou, potvrzuje například zpráva adresovaná Prezidiu zemského úřadu z roku 1932. V tomto dokumentu se o Smíchovském píše, že „požívá ve svém okolí pověsti člověka výstředního a nenormálního, který by rád něco velikého provedl.“¹⁸⁰

Na budování obrazu Smíchovského jako novodobého pražského Fausta měl kromě jeho démonického vzhledu vliv také zájem o okultismus. Okultním naukám, resp. studiu esoterismu, se Smíchovský věnoval od 20. let 20. století,¹⁸¹ tedy zřejmě už za svého studia v Itálii.¹⁸² V Československu byl členem okultních společností Universalia a Psyché.¹⁸³ Pro Společnost českých hermetiků Universalia také přednášel na různá témata, například o psychologii lóžového okultismu, slovanské či katolické mystice, tajných společnostech, okultismu J. de Maistreho apod.¹⁸⁴ Kromě překladů hebrejské liturgie, jež uveřejnil v revue *Psyche*, nebo epigramů arabského súfisty Omara Chajjama, které publikoval v časopise *Logos* roku 1938, však po sobě nezanechal žádné písemné dílo.¹⁸⁵ Měl sice v plánu sepsat velké dílo o náboženských sektách, ale nepodařilo se mu sehnat sponzora a jeho rodiče jej kvůli jeho dluhům odmítli nadále

¹⁷⁷ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, dopis Carla Croye adresovaný Radolu Gajdovi, 21. 1. 1944.

¹⁷⁸ Tamtéž, příloha dopisu adresovaného Carlu Croyovi, 28. 1. 1944.

¹⁷⁹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Františka Zavřela, 1947. Na něj měl prý Smíchovský napsat hlášení na SD o jeho nepřátelském postoji k nacistickému režimu.

¹⁸⁰ NA ČR, fond Zemský úřad Praha – Prezidium zemského úřadu v Praze – fond 207, kart. 850, sign. 207-850-3, zpráva adresovaná Prezidiu zemského úřadu, 11. 2. 1932.

¹⁸¹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 261.

¹⁸² KALACĚ, Petr. *Malostranský ďábel Jiří Arvéd Smíchovský*. 23. 1. 2017. Hergot! Radio Wave. [cit.10.03.2018]. Dostupné online z: <https://wave.rozhlas.cz/hergot-malostransky-dabel-jiri-arved-smichovsky-5184399>

¹⁸³ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/ 46, výpověď J. A. Smíchovského - hlavní přelíčení 3. 5. 1947, s. 3.

¹⁸⁴ Soukromý archiv Reginalda Kefera. *Dopis Ladislava Málka*.

¹⁸⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 264.

finančně podporovat.¹⁸⁶ Rozsah vědomostí Jiřího Arvéda Smíchovského byl velmi široký, za což mohl vděčit i své fenomenální paměti, díky které například dokázal citovat rozsáhlé pasáže z děl světové literatury.¹⁸⁷ „*Byl doma v literatuře všech věků a národů, ve filosofích, v politických naukách, náboženských vědách, v medicíně i ve vědách přírodních, v gastronomii, historii, právech. Byl znám neomylnými citáty a každý se od něho dozvěděl, co vědětí potřeboval. Říkalo se mu ‚chodící lexikon‘ ...*“¹⁸⁸ Rozsáhlé byly i jeho jazykové znalosti. Kromě češtiny a němčiny, jež uváděl jako svou mateřskou řeč, ovládal například italštinu, francouzštinu, polštinu, hebrejštinu, latinu a řečtinu, pasivně i angličtinu a rozuměl také maďarsky, rusky a srbsky.¹⁸⁹ Podle Pravoslava Lexy se Smíchovský za první republiky často stýkal také s Židy a „*téměř bydlil v židovské knihovně a synagogách. Ovládal hebrejštinu a židovský nábož. rituál.*“¹⁹⁰

Zájem o okultismus sdílel Smíchovský s několika přáteli, které však kromě této záliby spojovala také bohémská povaha. O tom svědčí fakt, že býval velmi častým návštěvníkem pražských vináren a podobných podniků. Tento životní styl s sebou ale nesl také daň v podobě velkých dluhů, které si nadělal v řadě pražských vináren¹⁹¹ a jež za něj platila jeho matka Růžena Smíchovská. V pražských vinárnách se pak utvořila jakási skupina, jejímž neformálním vůdcem byl právě Smíchovský. Mezi její členy patřili především Smíchovského přátelé z Universalie, jimiž byli kabalista František Kabelák (1902-1969),¹⁹² ruský emigrant a báňský inženýr Nikolaj Andrejevič Muchin (1898-1978),¹⁹³ již zmiňovaný spisovatel a scénárista Felix de la Cámara (1897-1945),¹⁹⁴ malíř ukrajinského původu Jiří Wowk (1899-1961),¹⁹⁵ pražský bohém a člen

¹⁸⁶ Tamtéž.

¹⁸⁷ Tamtéž, s. 262. Údajně z paměti znal i *Božkou komedii* od Dante Aligieriho.

¹⁸⁸ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, 1945.

¹⁸⁹ Tamtéž, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení 3. 5. 1947, s. 3.

¹⁹⁰ Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, 1945.

¹⁹¹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 262.

¹⁹² František Kabelák se zabýval především kabalou, tj. druhem židovské mystiky.

¹⁹³ DOLEJŠÍ, Josef. *Kapitán N. A. Muchin a Praha esoterická*, 2011. Militaria. [cit.10.03.2018]. Dostupné online z: <http://www.militaria.cz/cz/clanky/miscellanea/kapitan-n-a-muchin-a-praha-esotericka.html>

¹⁹⁴ Felix de la Cámara alias Felix Ramon Achilles de la Cámara del Campo y del Padrone (občanským jménem Felix Emil Josef Cammra) odvozoval svůj původ od šlechtického španělského rodu. Byl překladatelem, scénáristou, spisovatelem a hermetikem, ale také antisemitou, členem fašistických

fašistické organizace Vlajka, Jaroslav Slavata, astrolog, fašista a jeden čas i Smíchovského milenec Pravoslav Lexa, a astrolog Jan Hrevuš, původem z Podkarpatské Rusi.¹⁹⁶ Tato skupina se nejčastěji scházela v pražské vinárně U Petříků (dnes U Medvídků) na Perštýně, kde vedli vášnivé debaty a pořádali bouřlivé pitky. Muže spojoval přibližně stejný věk a zájem o okultismus, některé z nich pak také členství ve fašistických organizacích nebo účast v první světové válce. Již zmíněná Ema Tetínková popsala v článku také tyto Smíchovského akce. „*Ale jaký to byl společník, jak uměl pít! Jak uměl burácet a dovádět na politických schůzích za blahých dob první republiky, jak všechno přezvučel svým hlasem a jak duchaplně ovládal kord vůči klackům, dokud mu jej nevyrazili a on nepráskl do bot jako rozchechtaný kluk!*“¹⁹⁷

Autorka se dále zmínila poněkud expresivním způsobem například o Smíchovského aktivitách na poli okultismu nebo o jeho přátelích. „*Jeho kamarády byli človíčekové nebohatí, nikdo z nich nepřišel dlážděnou cestou jako Arvéd, dítě milionů. A přece znali stejné zaklínadlo, jehož vyslovením skutečnost kanceláří, domovů, obchůdků, ulic, upachtěného života stala se prostupnou jako vzduch. Na místě opravdového světa, zapuštěného do stěžejí zeměkoule, pojednou se tu rozkládal svět jiný, převábný, přeštedrý, mnohonásobný, asi jako fata morgana, která v tichosti zmizí. Uzamkli tento svět magickým klíčem jako začarovanou komnatu a náhle seděli buď v Arvédově knihovně nebo ve vinárně U Petříků, všední, nepozoruhodní, obyčejní, nebyti prachu na obuvi, prachu jiného složení, než lze rozvířiti chůzí po této zemi.*“¹⁹⁸

J. A. Smíchovský se věnoval zejména studiu hermetismu, později i teurgické praxi. Teurgií, kterou lze označit v podstatě za božskou magii, se hluboce zabýval také hermetik Jan Kefer. Dle již výše zmíněného Františka Kabeláka byl Smíchovský také vynikajícím kabalistou. Očití svědci však potvrdili, že kromě praxe teurgické

organizací a kolaborantem s nacisty. Jeho manželkou se stala primabalerína Národního divadla Jelizaveta Nikolská (1904-1955). NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 301-305. PADEVĚT, J. *Průvodce protektorátní Prahou*, s. 47.

¹⁹⁵ Někdy psán také jako Jurij Vovk, vlastním jménem Georgij Vladimirovič Volkov. Nakreslil věrnou podobiznu Smíchovského, viz přílohy této práce.

¹⁹⁶ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 262.

¹⁹⁷ NA ČR, fond Ministerstvo zahraničních věcí – výstřížkový archiv věcí, Praha - výstřížkový archiv II., kart. 1268, sign. Smíchovský. *Zavrženec hvězd?* Ema Tetínková. Svobodné noviny, 6. června 1946.

¹⁹⁸ Tamtéž.

se Smíchovský zabýval také praxí černomagickou,¹⁹⁹ resp. démonologickou, pod kterou si lze představit pokusy o vyvolávání démonů.²⁰⁰ Někteří z výše jmenovaných přátel Smíchovského navštěvovali i v rodinném sídle U Zlaté lodi, v jehož renesančním sklepení si vybudoval magickou oratoř. Při seancích, které zde pořádali, se údajně pokoušeli vyvolávat i d'ábla.²⁰¹ S evokativní magií Smíchovský experimentoval spolu s Felixem de la Cámara.²⁰² U těchto démonologických operací ve sklepení domu U Zlaté lodi Smíchovskému kromě F. de la Cámara asistoval také N. A. Muchin.²⁰³ Pravoslav Lexa k tomu dodal, že Smíchovský „vyzkoušel předpisy na zaklínání d'ábla se stejnou zvědavostí jako recepty kuchařské (byl znamenitým kuchařem).“²⁰⁴ Nejčinnorodější období této skupiny v oblasti praktikování magie bylo v letech 1935-1940.²⁰⁵ Smíchovský tímto, jako ještě mnohokrát ve svém životě, potvrdil, že byl velmi rozporuplnou osobností plnou protikladů. Člověk, který se ještě v polovině 20. let toužil stát knězem, se ve 30. letech ve sklepení svého domu pokoušel vyvolávat d'ábla jako satanista.²⁰⁶ Odtud pravděpodobně pramení jeho již zmíněné přezdívky „malostranský d'ábel“ nebo „novodobý pražský Faust,“ inspirované zřejmě podobností osudu Smíchovského s pověstí o doktoru Faustovi. Smíchovského lze také označit za osobnost s tzv. faustovským komplexem, jelikož i on byl posedlý touhou po absolutním poznání.

¹⁹⁹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 263-264.

²⁰⁰ KALACĚ, Petr. *Malostranský d'ábel Jiří Arvéd Smíchovský*. 23. 1. 2017. Hergot! Radio Wave. [cit.10.03.2018]. Dostupné online z: <https://wave.rozhlas.cz/hergot-malostransky-dabel-jiri-arved-smichovsky-5184399>

Podle Petra Kalače z Dokumentačního centra českého hermetismu mohlo jít v případě Smíchovského a jeho přátel o tzv. zvědnou magii, tedy o evokaci nikoli ze zistných důvodů, ale ze zájmu znát odpovědi například na to, jak funguje svět.

²⁰¹ DOLEJŠÍ, Josef. *Kapitán N. A. Muchin a Praha esoterická*, 2011. Militaria. [cit.10.03.2018]. Dostupné online z: <http://www.militaria.cz/cz/clanky/miscellanea/kapitan-n-a-muchin-a-praha-esotericka.html>

²⁰² NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 261.

²⁰³ Tamtéž, s. 263. Na základě rozhovorů Fr. Kabeláka s prof. M. Nakonečným.

²⁰⁴ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, 1945.

²⁰⁵ DOLEJŠÍ, Josef. *Kapitán N. A. Muchin a Praha esoterická*, 2011. Militaria. [cit.10.03.2018]. Dostupné online z: <http://www.militaria.cz/cz/clanky/miscellanea/kapitan-n-a-muchin-a-praha-esotericka.html>

²⁰⁶ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 263. Smíchovský vlastnil také dřevěnou sošku d'ábla, přivezenou zřejmě odněkud z Blízkého východu.

Ve 30. letech, po návratu ze zahraničí, bydlel Smíchovský ve zmíněném domě rodičů U Zlaté lodi, kde měl dokonce svůj byt s terasou. V této době pracoval jako advokátní koncipient a vedl velmi bohémský a bonvivánský život, který se nesl v duchu celonočních divokých pitek a bouřlivých debat, jak M. Nakonečnému potvrdil tehdejší Smíchovského přítel František Kabelák, jenž se těchto akcí taktéž účastnil.²⁰⁷ Fr. Kabelák také vzpomínal, jak spolu s N. A. Muchinem navštěvovali Smíchovského v rodinném domě, kde v jeho knihovně vedli mnohahodinové, často celonoční rozhovory.²⁰⁸ V domě U Zlaté lodi se totiž v prostorné samostatné místnosti nacházela i velká knihovna. Stěny této místnosti byly lemovány až po strop regály plnými knih a vzácných spisů z různých oborů. Knihy, zařazené podle jednotlivých kategorií, zde bylo možné vyhledat podle kovových štítků. Značná část knižních titulů se týkala humanitních věd, především filosofie a religionistiky, nejvíce však okultismu. Knihy, které Smíchovský nashromáždil do své knihovny a jejichž počet neustále rostl, získával různě. Z Francie a Itálie, kde jednu dobu pobýval, je například posílal domů ve velkých balících, ale objednával si je i z Německa. Podle vyprávění jeho sestry Blanky Čvančarové domů poslal dokonce jednu bednu knih, jež získal v klášterní knihovně v Itálii za první světové války.²⁰⁹

²⁰⁷ Tamtéž, s. 261.

²⁰⁸ Tamtéž, s. 263.

²⁰⁹ Tamtéž, s. 264.

V publikaci *Novodobý český hermetismus* je publikována také fotografie Smíchovského knihovny. Tamtéž, s. 273

4.3 Manželství

Dne 24. listopadu 1943²¹⁰ se Jiří Arvéd Smíchovský oženil. Jelikož jsou ale před tímto sňatkem známy pouze jeho homosexuální milostné poměry, lze o jeho sexualitě polemizovat a považovat jeho manželství spíše za formální svazek k zabránění nařčení z homosexuality a vyhnutí se případnému trestu. Jeho manželkou se stala PhDr. Naděžda Nikolajevna Jastrebová-Ragozina. N. Jastrebová se narodila 23. prosince 1902²¹¹ v Petrohradě v Rusku.²¹² Pocházela z rodiny ruských emigrantů, její otec, univerzitní profesor Nikolaj Vladimírovič Jastrebov, dokonce patřil k širšímu okruhu přátel a známých prvního československého prezidenta T. G. Masaryka.²¹³

N. Jastrebová vystudovala gymnázium v Petrohradě, za svého pobytu v Československu pak byla posluchačkou Filosofické fakulty Karlovy univerzity v Praze a stala se doktorkou filosofie.²¹⁴ Následně začala pracovat na Ruské svobodné univerzitě v Praze, poté byla zaměstnána jako odborná pracovníce Národní a univerzitní knihovny (dnes Národní knihovny). Vydala také řadu vědeckých publikací, například monografii o humanitní filosofii T. G. Masaryka.²¹⁵ Se Smíchovským se seznámila nejspíše za protektorátu na svém pracovišti v Národní a univerzitní knihovně, což dokládá i poválečné prohlášení této instituce, kde je zmíněna informace, že Smíchovský se s Jastrebovou na půdě knihovny často stýkal.²¹⁶ Do této knihovny byl totiž Smíchovský nacistickou Bezpečnostní službou dosazen jako pozorovatel, jehož oficiální krycí funkcí byla pozice vědeckého pracovníka.²¹⁷ Podle výpovědi jeho bývalého milence Pravoslava Lexy Smíchovský udal některé zdejší zaměstnance a jeho manželka,

²¹⁰ NA ČR, fond Policejní ředitelství Praha II - evidence obyvatelstva. Jiří Arvéd Smíchovský.

²¹¹ Tamtéž.

Jiný pramen uvádí datum jejího narození jako rok 1904. Srov. ABS, fond Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313. *Protokol z roku 1946 o J. A. Smíchovském.*

²¹² ABS, fond 302-1-313. *Protokol z roku 1946 o J. A. Smíchovském.*

²¹³ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, 268.

²¹⁴ ZILVAROVÁ, Věra. *Posluchačky Filosofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze v akademickém roce 1920/21 a 1938/39*. Diplomová práce. FHS UK. Praha 2016.

²¹⁵ DOLEJŠÍ, J. *Kapitán N. A. Muchin a Praha esoterická*, 2011. Militaria. [cit.10.03.2018]. Dostupné online z: <http://www.militaria.cz/cz/clanky/miscellanea/kapitan-n-a-muchin-a-praha-esotericka.html>

²¹⁶ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, prohlášení Národní a univerzitní knihovny.

²¹⁷ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha 14. ledna 1947, s. 5.

„ruská emigrantka nenávidějící vše české“ mu v tom měla pomáhat.²¹⁸ Dle Lexy se Smíchovský oženil ze dvou důvodů. Prvním bylo zamaskování jeho homosexuální orientace, kvůli které byl již nacisty vězněn, druhým důvodem byl také ruský původ jeho manželky, který se mu mohl později hodit při případné změně stran.²¹⁹

Manželé spolu hovořili především francouzsky²²⁰ a polsky.²²¹ Dle výpovědi Waltera Jacobiho, tehdejšího vedoucího pražské SD, Sicherheitsdienst pomohl odstranit Smíchovskému dále nespecifikované byrokratické překážky sňatku Smíchovského a Jastrebové a zaručil se za jeho serióznost.²²² Dle mého názoru mohl být jednou z překážek například ruský původ Naděždy Jastrebové nebo vědomí úřadů o Smíchovského homosexuálních aférách. Podle Smíchovského sestry Blanky Čvančarové nebylo jeho manželství s Naděždou Jastrebovou šťastné,²²³ manželé spolu nežili a N. Jastrebová tím trpěla.²²⁴ S manželkou krátce po svatbě bydlel v Jičínské ulici č. 8, poté se ale vrátil zpátky do domu rodičů U Zlaté lodi, do svého mládeneckého „červeného pokoje.“²²⁵

Bezdětné manželství, uzavřené zřejmě z rozumu, však nemělo dlouhého trvání, jelikož v květnu roku 1945 byla Naděžda Jastrebová dle M. Nakonečného údajně tajnou sovětskou policií (NKVD) deportována do Sovětského svazu,²²⁶ odkud se měla vrátit až roku 1952 do tehdejší Německé demokratické republiky (NDR).²²⁷ Zde byla dle M. Nakonečného patrně ve službách sovětské tajné služby, pozdější KGB.²²⁸ Její osud

²¹⁸ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-693-1, svědectví *Pravoslava Lexy*, 1945. Podle Lexy uzavřeli Smíchovský s Jastrebovou sňatek v pravoslavném kostele.

²¹⁹ Tamtéž. Lexa také uvedl, že když byl Smíchovský svědky dotázán, co bude jako konfident dělat, prohrájí-li Němci válku, měl údajně odpovědět: „*Dám se ke G.P.U., neboť každý režim potřebuje lidi mého druhu. Zním poměry a osobnosti, takže v každém režimu mohu si zbudovat existenci.*“

²²⁰ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, *Dodatek k prvnímu dílu*.

²²¹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 1947.

²²² Tamtéž, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 1946.

²²³ Rozhovor s prof. Milanem NAKONEČNÝM, 9. dubna 2017.

²²⁴ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, s. 268.

²²⁵ Tamtéž.

²²⁶ Tamtéž.

²²⁷ DOLEJŠÍ, J. *Kapitán N. A. Muchin a Praha esoterická.*, 2011. Militaria. [cit.10.03.2018]. Dostupné online z: <http://www.militaria.cz/cz/clanky/miscellanea/kapitan-n-a-muchin-a-praha-esotericka.html> Podle tohoto zdroje byla N. Jastrebová v SSSR odvezena do gulagu.

²²⁸ Rozhovor s prof. Milanem NAKONEČNÝM, 9. dubna 2017.

je dále neznámý, pouze později, po letech, se opravdu z NDR ozvala Smíchovského sestře Blance Čvančarové.²²⁹ Touto dobou byl už ale J. A. Smíchovský po smrti.

Žádost Smíchovského o upuštění od výkonu trestu za účelem odsunu do Německa, která je součástí jeho trestního spisu, však potvrzuje spíše domněnku, že se jeho žena vyskytovala v Německu již bezprostředně po válce. J. A. Smíchovský totiž v žádosti o odsun uvedl, že jeho žena byla do Německa odsunuta již v červnu roku 1945, a to do sovětského okupačního pásma. I když napsal, že její nynější bydliště nezná, jako její poslední známé bydliště uvedl Budyšín v Sasku.²³⁰ Nicméně je také možné, že se tímto způsobem pouze pokoušel využít příležitosti (v poválečném zmatku bylo zřejmě velmi složité ověřit, zda se daná osoba v Německu skutečně nachází) a dostat se na svobodu. Zvláštní je však také informace z trestního spisu J. A. Smíchovského, kde je v seznamu přijaté pošty poznámka, že v roce 1948 a 1949, kdy byl již vězněn na Borech, dostal několik dopisů od „ženy“, tedy zřejmě myšleno manželky, a sám jí také několik dopisů dle tohoto pramene odeslal.²³¹

O Jiřím Arvédu Smíchovském je ale také známo, že udržoval několik homosexuálních poměrů. Podle M. Nakonečného, který četl Smíchovského osobní korespondenci, je zřejmé, že J. A. Smíchovský měl homosexuální aféru už v období svého dospívání během jednoho ze svých pobytů v Itálii. Podle dopisu měl být v Itálii jeho prvním homosexuálním partnerem jakýsi kněz. Dle této korespondence z Itálie, v níž často rodiče oslovoval „*carissimi*,“²³² se svým rodičům s tímto faktem přiznal a psal také o pokusech vyhledat pomoc různých lékařů, kteří mu měli s tímto stavem pomoci, i o depresích, které ho sužovaly. Několik homosexuálních afér prožil Smíchovský také v Praze, ty sice byly utajeny, ale zůstaly v záznamech policie.²³³

Homosexuální poměr udržoval Smíchovský také s českým okultistou a fašistou Pravoslavem Lexou, který patřil do úzkého okruhu přátel, se kterými Smíchovský

²²⁹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, s. 268.

²³⁰ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, žádost o odsun do Německa, nedatováno.

²³¹ Tamtéž, seznam odeslané a přijaté korespondence.

²³² V překladu „milování“ či „drazí.“

²³³ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 265. Dle zjištění české protektorátní policie udržoval dále styky se známým homosexuálem PhDr. et MUDr. Richardem Thielem z Růžodolu u Liberce. Tamtéž, s. 347.

navštěvoval pražské vinárny a pořádal divoké pitky.²³⁴ P. Lexa byl později v období protektorátu zatčen, stejně jako jeho tehdejší snoubenka, spisovatelka Ema Marie Tetínková. Ze svého i snoubenčina udání obvinil po válce právě J. A. Smíchovského, proti kterému velmi ostře vypovídal u mimořádného lidového soudu.²³⁵ Za druhé světové války pak měl Smíchovský poměr s jistým německým vojákem Hlavou, s nímž se tajně scházel v pronajatém bytě blízko Loretánského náměstí. Další homosexuální poměry udržoval také s několika dalšími členy SD i gestapa,²³⁶ což bylo zřejmě jedním z důvodů jeho zatčení za protektorátu, jak je v práci dále popsáno.

²³⁴SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Emy Marie Tetínkové -hlavní přelíčení, Praha, 30. 4. 1947, s. 36.

²³⁵ Tamtéž, výpověď Pravoslava Lexy.

²³⁶ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 347.

4.4 Období protektorátu Čechy a Morava

Po mobilizaci československé armády v září 1938 byl dle své výpovědi Jiří Arvéd Smíchovský rozhodnutý, že se vrátí do Říma ke svému předešlému zaměstnání v tamější cizinecké sekci politické policie. Byl však údajně zdržen jakousi nabídkou zpravodajské služby na Dálném východě.²³⁷ Následně byl mobilizován a dobu od 26. září do 12. prosince 1938 strávil v Podkarpatské Rusi v Mukačevu, kam byl přidělen jako československý důstojník v hodnosti podporučíka jezdeckva v záloze (dragounský pluk č. 10).²³⁸ Později se měl ve fašistickém průvodu zúčastnit také manifestace proti odstoupení Sudet Německu a přitom mávat francouzskou vlajkou.²³⁹ Zároveň ale také jako velitel fašistické úderky zaútočil na dnes již neexistující Vinohradskou synagogu. Policejní zpráva jako důvod Smíchovského činu uvádí to, že se chtěl patrně zmocnit cenných knih, které se v budově nacházely,²⁴⁰ konkrétně vzácných kabalistických spisů, jež vlastnil tamní rabín.²⁴¹ Dále stál také v čele dalšího útoku fašistů, resp. pokusu o obsazení sociálně-demokratického Lidového domu v Hybernské ulici v Praze.²⁴²

Spolupráce J. A. Smíchovského s nacistickými složkami začala prokazatelně již od vyhlášení protektorátu Čechy a Morava v březnu roku 1939. Od této doby se však výrazně liší informace uváděné v dostupných pramenech, tedy konkrétně poválečné výpovědi klíčových svědků a výpovědi samotného Smíchovského. Celou věc by nejvíce pomohly objasnit dokumenty přímo z období let 1939-1945, například často zmiňované Smíchovského posudky pro SD o konkrétních osobách či spolcích. Tyto materiály se však až na několik dostupných archiválií zřejmě nedochovaly, nepracovalo se s nimi

²³⁷ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, protokol sepsaný J. A. Smíchovským 19. listopadu (rok nečitelný, zřejmě 1945 nebo 1946), Praha, s. 1.

²³⁸ VÚA-VHA, fond Kvalifikační listiny, č. fondu 1734, kvalifikační listina (osobní spis důstojníka) Jiří Arvéd Smíchovský.

²³⁹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, 1945, s. 3.

²⁴⁰ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 265. Po návratu do Prahy se dle M. Nakonečného ještě stačil připojit k manifestacím proti Mnichovské dohodě.

²⁴¹ KUCHAR, J. *Praha esoterická*, s. 135.

²⁴² NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 265.

například ani u poválečného soudního procesu se Smíchovským. Ten sám tvrdil, že mnoho materiálů bylo SD zničeno už v dubnu 1945.²⁴³

Podle výpovědi Smíchovského dne 17. března²⁴⁴ 1939, tedy pouhý den po vyhlášení protektorátu Čechy a Morava, byl v domě své matky Růženy v Praze III zadržen dvěma říšskými policejními úředníky v civilu a předveden k výslechu do sídla nové policejní budovy v Praze na Perštýně. Osmihodinový výslech se dle Smíchovského slovo týkal především jeho domnělé příslušnosti ke svobodným zednářům, na pravdě se zakládajícím obvinění z vojenské dezerce za první světové války, a také toho, že Smíchovský, ač německé národnosti, účastnil se zpravodajské činnosti cizího státu (Itálie).²⁴⁵ Dále měl být také vyslýchán kvůli stykům s generálem Radolou Gajdou a dalšími osobnostmi českého politického života, taktéž pro svou homosexuální orientaci apod.²⁴⁶ U výslechu mu měla být naznačována možnost trvalého uvěznění pro zločin dezerce za první světové války, jelikož mu bylo údajně řečeno, že promlčení tohoto činu v říši neexistuje.²⁴⁷ Výsledkem pak byla nabídka, aby vstoupil do německé zpravodajské služby, jelikož jedině tak mohl dle svých slov napravit provinění, kterého se jako Němec dopustil na německé říši.²⁴⁸

Druhý den po výslechu byl Smíchovský dle svého tvrzení telefonicky vyzván, aby se dostavil do hotelu Wilson, kde s ním bylo vyjednáváno, aby se, chce-li nadále zůstat v Praze, stal „vědeckým spolupracovníkem německé říšské policie.“ Údajně se mu také mělo dostat ujištění, že jeho spolupráce bude probíhat pouze na rovině vědecko-teoretické a že právě díky této spolupráci bude také chráněn před možnými zákroky jiných německých úředních složek, které by jej chtěly stíhat pro jeho výše zmíněná

²⁴³ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, výpověď J. A. Smíchovského.

²⁴⁴ V jiné výpovědi Smíchovský uvedl, že toto zadržení se odehrálo 16. března v jeho malostranském bytě. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 3. 5. 1947, s. 4.

²⁴⁵ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 2.

²⁴⁶ Tamtéž.

²⁴⁷ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-4, výpověď J. A. Smíchovského, 1945, s. 2.

²⁴⁸ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 3. 5. 1947, s. 4.

obvinění.²⁴⁹ Nakonec mu mělo být dáno na výběr buď vykonávat zpravodajskou činnost pro určitou německou instituci, nebo být postaven před soud. Smíchovský si tedy vybral druhou možnost a poté mu mělo být sděleno, že bude pracovat pro Sicherheitsdienst (SD), tedy Bezpečnostní službu, tehdy v protektorátu vedenou Horstem Böhmem (1909-1945).²⁵⁰

Poválečný mimořádný lidový soud však výpovědi Smíchovského o nuceném vstupu k SD neuvěřil, naopak vzal v potaz výpověď pozdějšího vedoucího Leitabschnittu SD v Praze Waltera Jacobiho, který uvedl, že obžalovaný po příchodu Němců v roce 1939 sám a dobrovolně nabídl své služby německé zpravodajské službě. W. Jacobi své tvrzení odůvodnil tím, že potřeboval pracovníky, kteří budou pracovat dobrovolně, svobodně a bez nátlaku, nikoliv z donucení.²⁵¹ Soud také přišel ke zjištění, že v roce 1939 Smíchovský nebyl tak známým zpravodajským úředníkem, aby se nacisté bezprostředně po začátku okupace země ucházeli o jeho služby. Smíchovského výpověď o březnovém zatčení potvrdil sice svědek Lev Drnovský, ale uvedl, že důvody tohoto zatčení mu nejsou známy. Podle W. Jacobiho Smíchovský naopak patřil k velmi dobrým pracovníkům SD.²⁵² Soud vzal tedy v potaz, že Smíchovský dobrovolně a sám nabídl v březnu 1939 své zpravodajské služby německé zpravodajské službě. Je faktem, že SD či gestapo využívaly služeb českých fašistů a tito pak měli velký význam právě jako udavači a konfidenti nacistických orgánů.²⁵³ Otázkou ovšem je, zda byl Smíchovský, jak on sám udává ve své poválečné výpovědi, opravdu ke konfidentské činnosti zpočátku přinucen, nebo je tvrzení o nedobrovolnosti pouze jeho snahou o snížení míry zodpovědnosti za pozdější činy, které v rámci spolupráce s SD spáchal.

²⁴⁹ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 2.

²⁵⁰ Tamtéž.

²⁵¹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 1946.

Pravoslav Lexa uvedl, že Smíchovský v roce 1939 dlouho přemýšlel, zda se má k nacistům přidat. Nakonec se měl rozhodnout pro, aby si vybudoval kariéru a zároveň z vlivného místa zachraňoval Čechy. Následně ale svého postavení vůči lidem spíše zneužíval. Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, 1945, s. 3. Pravoslav Lexa sesbíral také výroky, které měl údajně před svědky pronést J. A. Smíchovský na adresu své služby u SD: „*Plavu jako korek – vždycky navrch. Jsem vždycky s těmi, kdo vládou. Poznal jsem, že neumím být pánem, ale služebníkem. Mým heslem je heslo Jana Lucemburského: Ich Dien! Sloužím každému.*“

²⁵² Tamtéž, rozsudek mimořádného lidového soudu. Praha, 3. května 1947.

²⁵³ GRUNTOVÁ, Jitka -VAŠEK, František. *Málo známé zločiny – SD ve východních Čechách*, s. 89.

4.4.1 Činnost v Bezpečnostní službě

I když Smíchovský, jak bylo výše uvedeno, tvrdil, že jeho spolupráce s SD byla vynucená, z následného vylíčení jeho práce pro tuto instituci vyznívá spíše opak. Ve své poválečné výpovědi si překvapivě dosti sebevědomě přiznal mnoho méně i více důležitých funkcí v rámci SD. Dnes už je ale zřejmě nezjistitelné, kterou konkrétní pozici v rámci Bezpečnostní služby opravdu zastával. Proti tvrzení Smíchovského se po válce ohradil tehdejší vedoucí Leitabschnittu SD v Praze, Walter Jacobi, jehož výpověď v konfrontaci s výpovědí Smíchovského v této podkapitole také uvádím.

Po okupaci Smíchovský začal používat poněmčenou verzi svého jména, Georg Arwed Smichowski²⁵⁴ a získal také říšskoněmeckou státní příslušnost. Dle svého tvrzení se nejprve měl účastnit organizačních prací na vznikajícím pražském Leitabschnittu (hlavní úřadovně) SD. Sám uvedl, že byl už při vzniku této instituce velmi platným.²⁵⁵ Jeho pozice v rámci SD se ale v průběhu času měnila.

J. A. Smíchovský vypověděl, že zpočátku začal pracovat v informační kanceláři v ulici Na Struze 3, kterou vedli JUDr. Brass a JUDr. Blaschek, jímž měl být k dispozici. JUDr. Brass později zaměstnanec Úřadu říšského protektora, byl dle Dalibora Státníka pozoruhodnou postavou z oblasti zpravodajství a jeho informační kancelář (*Prager Zeitungsdienst*) se dělila na českou a německou část.²⁵⁶ Podle Smíchovského byla Brassova kancelář zpočátku jedním z prvních pilířů ustavující se SD v protektorátu, krátce poté však Brass i Blaschek přerušili spojení s SD a vybudovali rozvětvenou informační síť výhradně v zájmu K. H. Franka.²⁵⁷ Úkolem Smíchovského mělo dle jeho slov být v pozadí a referovat pro SD o činnosti českých

²⁵⁴ V práci bude pro přehlednost a jednotnost používána česká verze jeho jména, tedy Jiří Arvéd Smíchovský.

²⁵⁵ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, rozsudek mimořádného lidového soudu, Praha, 3. 5. 1947.

²⁵⁶ STÁTNÍK, Dalibor. *Agenti nacistických bezpečnostních složek Gestapa a Sicherheitsdienstu ve službách StB (Kurt Wilfer a ti druzí.)*. Sborník AMV 1/2003, s. 19. [cit.11.04.2018]. Dostupné online z: http://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik1-2003/agenti_upr.pdf

Kancelář fungovala od roku 1937 do roku 1940. Její vznik byl iniciován SdP. PADEVĚT, J. *Průvodce protektorátní Prahou*, s. 186.

²⁵⁷ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha 1945, s. 5.

V pramenech je proto Brassova kancelář označována například také jako „Frankova zpravodajská organizace. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, rozsudek mimořádného lidového soudu, Praha, 3. 5. 1947.

a německých spolupracovníků této organizace, o příkazech od K. H. Franka či jeho okolí apod.²⁵⁸ Údajně byl tedy pověřen dozorem nad oběma sekcemi kanceláře, kterou navštěvoval dvakrát týdně, vedl o ní také kartotéku²⁵⁹ „a měl informovat pravidelně SD o její činnosti, protože ta nelibě nesla samostatnou zpravodajskou aktivitu ‚Černínského‘ paláce, sídla Úřadu říšského protektora, což tato kancelář do jisté míry naplňovala.“²⁶⁰ Podle Jiřího Padevěta kancelář shromažďovala zpravodajský materiál především od českých fašistů. Mezi pravidelnými informátory Padevět uvádí například Harryho Jelínka, Hugo Tuskányho nebo právě Jiřího Arvéda Smíchovského.²⁶¹ Nabízí se tedy otázka, zda byl Smíchovský pouze jedním z řadových konfidentů, nebo byl skutečně pověřen SD výše zmíněným úkolem jakési dozorcí funkce. Brassova kancelář byla rozpuštěna v létě 1940 a JUDr. Brass byl téhož roku zatčen a uvězněn v koncentračním táboře za zpronevěru a finanční podvody ukrývané kanceláří.²⁶²

Smíchovského prvním úkolem pro Brassovu kancelář bylo vypracovat podrobný politický profil generála Radoly Gajdy se zřetelem k jeho osobním stykům a tento posudek odevzdat do týdne JUDr. Brassovi nebo JUDr. Blaschekovi.²⁶³ Z příkazu SD se pak měl i nadále s Gajdou stýkat, sledovat jeho činnost a psát o něm pravidelná hlášení. K tomu uvedl, že Gajda věděl o jeho členství v SD a na základě jejich dohody i to, co o něm píše do těchto zpráv.²⁶⁴ R. Gajda u poválečného soudu tuto výpověď skutečně potvrdil. Věděl přímo od Smíchovského, že byl na něj nasazen, přičemž Smíchovský jej dokonce i několikrát varoval, aby byl opatrnější. „Musím říci, že obžalovaný mně nikdy osobně neublížil, přesto, že jsem s ním mluvil někdy drsně a nikdy jsem se netajil svým

²⁵⁸ Tamtéž, výpověď J. A. Smíchovského – hlavní přelíčení, 1947, s. 5-6.

²⁵⁹ ABS Praha, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha 1945, s. 6-7. Výkony obou sekcí Smíchovský označil za minimální a nespolehlivé. Tamtéž.

²⁶⁰ STÁTNÍK, D. *Agenti nacistických bezpečnostních složek Gestapa a Sicherheitsdienstu ve službách StB (Kurt Wilfer a ti druzí.)*. Sborník AMV 1/2003, s. 19. [cit.11.04.2018]. Dostupné online z: http://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik1-2003/agenti_upr.pdf Podle Smíchovského byli čeští konfidenti z nižších vrstev, především fašisté, což omezovalo jejich zpravodajský dosah. Českou část vedl konfident František Kouřil.

²⁶¹ PADEVĚT, J. *Průvodce protektorátní Prahou*, s. 186.

²⁶² STÁTNÍK, D. *Agenti nacistických bezpečnostních složek Gestapa a Sicherheitsdienstu ve službách StB (Kurt Wilfer a ti druzí.)*. Sborník AMV 1/2003, s. 19. [cit.11.04.2018]. Dostupné online z: http://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik1-2003/agenti_upr.pdf

²⁶³ JUDr. Blaschek - později dle Smíchovského personální vedoucí Zemského úřadu.

²⁶⁴ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 19-20.

názorem, že to Němci prohrají.“²⁶⁵ Už v dubnu 1939 vypracoval Smíchovský také posudek o československé mládeži, jejím organizačním a politickém rozdělení, čítající okolo 300 stran.²⁶⁶ V průběhu dalších týdnů Smíchovský zpracovával studie a posudky téměř o všech větších politických a významných kulturních československých institucích, navíc po něm byly stále častěji požadovány také posudky na konkrétní veřejně činné české osobnosti. Sám o sobě sdělil, že informace jím podávané byly z hlediska zpravodajského naprosto přesné. Zpočátku byl prý alespoň formálně dotazován, jestli s přidělovanými úkoly souhlasí, později už mu byly úkoly nařizovány i s přísným časovým termínem odevzdání.²⁶⁷ Smíchovský následně vytvořil obsáhlý jmenný, věcný a chronologický soupis (kartotéku) organizací, spolků a hnutí české, resp. československé mládeže, jelikož první rok okupace byla podle něj pozornost věnována nejvíce právě mládeži, jejím organizacím (například Sokol) a českému spolkovému životu obecně.²⁶⁸ Materiály k této kartotéce bral na základě spisů, jež mu dodávaly Zemské úřady v Praze a Brně, dále ministerstva vnitra, zdravotnictví a tělesné výchovy (tehdy ministerstvo sociální a zdravotní správy).²⁶⁹

Od léta 1940 Smíchovský působil v tzv. Blockstelle (pomocné úřadovně), sídlící ve druhém patře budovy bývalé České tiskové kanceláře (ČTK) v tehdejší Lützowově, později Beethovenově, dnes Opletalově ulici. Nacistická Bezpečnostní služba v Praze byla totiž složena z několika tzv. blokových úřadoven podřízených přímo vedení SD.²⁷⁰ Tuto úřadovnu vedl Leopold Uebelacker (či Übelacker), který sehrál podle Dalibora Státníka důležitou roli v osudech mnoha českých konfidentů. Uebelackerova kancelář byla oficiálně krytá firmou tiskové agentury *Deutscher Nachrichtendienst*, vedené Karlem Ansorgem, a scházely se v ní fašistické skupiny, přičemž „*nechyběli ani*

²⁶⁵ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Radoly Gajdy – hlavní přelíčení, Praha, 1947, s. 29-31.

²⁶⁶ Tamtéž, výpověď J. A. Smíchovského – hlavní přelíčení, Praha, 1947, s. 5.

²⁶⁷ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-4, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 3-5.

²⁶⁸ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského – hlavní přelíčení, Praha, 1947, s. 5-6.

²⁶⁹ ABS, fond odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha 1945, s. 15.

²⁷⁰ STÁTNÍK, D. *Agenti nacistických bezpečnostních složek Gestapa a Sicherheitsdienstu ve službách StB (Kurt Wilfer a ti druzí.)*. Sborník AMV 1/2003, s. 17. [cit.11.04.2018]. Dostupné online z: http://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik1-2003/agenti_upr.pdf

*notoričtí zločinci a psychopati.*²⁷¹ Konfidenty této služebny byli většinou bývalí příslušníci Národní obce fašistické a Blockstelle byla podle Smíchovského „až do neúnosnosti zamořena odpadem českých pravicových stran.“²⁷² Dle jeho výpovědi nacisté totiž chtěli využít Uebelackerových rozsáhlých styků za účelem navázání spolupráce s některými již dříve vyhlédnutými Čechy.²⁷³ J. A. Smíchovský se s L. Uebelackerem stýkal už ve 30. letech²⁷⁴ a uvedl také, že ten se za něj už v roce 1939 u SD zaručil. Smíchovský Uebelackera označil za úplatného a výstředně se chovajícího alkoholika, který měl v SD problémy.²⁷⁵ Hlavním cílem jeho Blockstelle bylo podle Smíchovského podrobně sledovat především činnost Ústředního sekretariátu Národního souručenství (NS) i všech jeho dalších sekretariátů, sekcí a komisí, funkcionářů a nálad v širokých vrstvách NS. A byl zde připravován také základ pro budoucí postup proti legionářům²⁷⁶

Dle svého tvrzení Smíchovský v létě 1940 obdržel rozkaz „převzít kontrolu Uebelackerovy ‚Blockstelle,‘ spolupracovati v ní a podati o jejím stavu, po stránce věcného pracovního rozvrhu, i co do otázek personálních, vyčerpávající zprávu šéfovi SD.“²⁷⁷ Následně vysvětlil, že sice nad Blockstelle převzal dozor, ale Uebelacker o jeho dozorcí funkci nevěděl, a tudíž byl Smíchovský stále jeho podřízeným. O poměrech v Blockstelle následně sepsal písemnou zprávu.²⁷⁸ Úřadovnu v posledních měsících před jejím zrušením Smíchovský dle svých slov vedl téměř sám, jelikož Uebelacker do práce chodil jen zřídka. Tohoto stavu prý využil k „odčištění“ Blockstelle od nejvíce kompromitovaných českých spolupracovníků, jejichž zatčení svými zprávami pro SD připravoval.²⁷⁹ Sám měl v rámci Blockstelle i skupinu svých informátorů, například

²⁷¹ Tamtéž, s. 17-18. Smíchovský podle Státníka pro Uebelackerovu kancelář vypracovával různé studie, například o okultismu.

²⁷² ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 8.

²⁷³ Tamtéž.

²⁷⁴ NA ČR, Fond Policejní ředitelství Praha II – prezidium 1931-1940, kart. 1331, sign. 42/S-37/25. Zpráva Prezidia policejního ředitelství v Brně. Jiří Arvéd Smíchovský, 1935. L. Uebelacker je zde označen jako tzv. hakenkreuzler.

²⁷⁵ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha 1945, s. 17.

²⁷⁶ Tamtéž.

²⁷⁷ Tamtéž, s. 15-16.

²⁷⁸ Tamtéž, s. 15.

²⁷⁹ Tamtéž, s. 30-32.

Jiřího Padiora.²⁸⁰ Jeho úkolem údajně bylo získávat konfidenty a zpracovávat materiál jimi dodaný.²⁸¹ V jiné ze svých výpovědí ale uvedl, že byl pověřen přímo vedením této úřadovny, což však odmítl bývalý vedoucí pražského SD Walter Jacobi. Definování Smíchovského pozice v SD je proto velmi složité, jelikož si neodporuje pouze s tvrzením Waltera Jacobiho, ale místy se liší i informace v rámci jeho vlastních výpovědí.

Jako příklad uvádím následující popis jeho pracovní pozice. Nejprve, jak sám uvádí, měl být Smíchovský v rámci SD ve funkci tzv. čestného spolupracovníka („*ehrenamtlicher Mitarbeiter*“), v níž neměl pobírat plat, ale pouze nepravdělné odměny za denní zprávy, zprávy o náladách („*Stimmungs und Tagesberichte*“)²⁸² a mimořádně udělené úkoly. Po konferenci německých bezplatných pracovníků SD v pražském Německém domě mu však dle jeho slov bylo tehdejší vedoucím Leiabschnittu SD Horstem Böhmem řečeno, že předpisy pro tuto kategorii zaměstnanců se na něj již nebudou vztahovat, „*ježto mám svoji minulost odčiniti zvláště horlivou službou a věnovati tudíž této svůj veškerý čas a všechny síly, tak jako bych byl výlučně jen zaměstnancem SD (hauptamtlich tätig)*.“²⁸³ Jeho tvrzení se ale například v konfrontaci s výpovědí Waltera Jacobiho, kterou uvádím na konci této podkapitoly, zdají velmi nevěrohodná a přehnaná. Tím spíše, že dále uvedl, že sice neměl pevný plat, ale jako kompenzaci za své služby pro SD si mohl vyžádat jakoukoliv částku, kterou by soukromě potřeboval, čehož prý ale nevyužil, jelikož byl tehdy majetný a příjmy tohoto druhu nepotřeboval. Ve světle faktu, že byl v roce 1944 zatčen za braní úplatků, zní tato informace ale také poněkud nevěrohodně. Ve své funkci mohl údajně také nahlížet například do registru zaměstnanců SD nebo do seznamu tamějších konfidentů,

²⁸⁰ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha 1945, s. 18. Padior či Padyor.

²⁸¹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského - hlavní přelíčení, Praha, 1947, s. 11.

²⁸² Ze Smíchovského zpráv pro SD se zachoval například jeho dvoustránkový posudek pro SD z 30. května 1939. Text informuje o náladě českých Pražanů od doby okupace. Smíchovský v něm jednotlivě popisuje na nálady v různých kruzích obyvatel, například v úředních a vojenských kruzích, také u židovského obyvatelstva či střední a nejnižší třídy.

NA ČR, fond Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, kart. 177, inv. č. 2741, sign. 109-14/44, zpráva o náladě českých Pražanů od doby okupace. 30. března 1939. Dostupné online z: <http://badatelna.eu/fond/959/reprodukce/?zaznamId=340454&reproId=416606>

²⁸³ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha 1945, s. 5.

důvěrníků a spolupracovníků.²⁸⁴ Fašista a konfident SD Roman Procházka o Smíchovském v této souvislosti sdělil, že „*byl fašistický fanatik a byl považován za pohlavně úchylného. Dr. Smíchovský podával zprávy z prostředí, ke kterému byl vždy speciálně úkolován. Byl to člověk, který pracoval výhradně ze ziskuchtivosti, tedy za peníze. Byl to člověk, který se ničeho neštítel a šel, jak se říká ‚přes mrtvoly‘. Pamatuji si také, že podával zprávy z prostředí opozice Gajdovy fašistické strany (...). Již za doby okupace se o Dr. Smíchovském mezi fašisty hovořilo o tom, že spoustu lidí má na svědomí.*“²⁸⁵

L. Uebelacker byl na konci roku 1940 zatčen, poslán do koncentračního tábora a jeho Blockstelle byla následně zlikvidována.²⁸⁶ Po likvidaci této úřadovny byla Smíchovskému dle jeho výpovědi sdělena úprava jeho pracovního poměru a dle svého tvrzení se stát řádným zaměstnancem SD na plný úvazek jako tzv. „*hauptamtlich Angestellter*“,“ k čemuž prý nebyl vyžádán ani jeho souhlas.²⁸⁷ Jako okolnost vedoucí k této změně uvedl Smíchovský to, že byl shledán schopným odvodu do války, ale hlavní úřad SD v Berlíně pro něj vymohl zproštění vojenské služby. Ve své nové pozici pobíral dle svých slov plat 650 říšských marek²⁸⁸ a byla mu nově přidělena úřední místnost ve druhém patře Petschkova paláce. Současně pak pracoval v židovském referátu v Leitabschnittu SD v Lützowově ulici²⁸⁹ jako znalec židovských otázek. V rámci této služby například shromažďoval statistický a historický materiál,

²⁸⁴ Tamtéž, s. 3.

²⁸⁵ ABS, fond Stíhání nacistických válečných zločinců, sign. 325-112-4, výpověď Romana Procházky, 1966.

²⁸⁶ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 1946.

²⁸⁷ Při přelíčení mimořádného lidového soudu ale tvrdil, že řádným zaměstnancem se stal už na konci roku 1939 díky Horstu Böhmemu. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 1947, s. 5-6.

²⁸⁸ Ve svém výslechu u poválečného soudu uvedl, že jako italský zpravodajec dostával vyšší plat než od nacistů. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 1947, s. 5.

²⁸⁹ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 35. Bylo mu údajně také slíbeno po prokázání politické spolehlivosti i přijetí do SS, navíc se po absolvování tzv. *SS Führerschule* měl stát definitivním úředníkem SD, tento slib mu však už poté nebyl nikdy zopakován ani naplněn. Tamtéž, s. 31.

Protižidovský a protizednářský referát, kde Smíchovský pracoval, se nacházel v Daňkově paláci. *Očima Josefa Klímy*. [publicistický televizní pořad]. Prima PLAY, 2017. [cit.20.03.2017]. Dostupné online z: <https://play.iprima.cz/ocima-josefa-klimy/ocima-josefa-klimy-2017-6>

vypracoval několik posudků o poměru českého národa k Židům, které měly být určeny přímo do Berlína. Smíchovský ale údajně Židům škodit nechtěl, jelikož k nim měl dle svých slov kladnější poměr než k Čechům. Často také před válkou trávil čas v knihovně Židovské náboženské obce, kde studoval knihy a mezi Židy měl i známé. SD mu bylo také povoleno se s Židy stýkat a měl i svého židovského informátora, jenž jej zpravoval o určitých židovských kruzích. Někdy v této době pak začal dle svých slov působit také v protizednářském oddělení, o němž se blíže zmiňuji v podkapitole 4.4.3.²⁹⁰

V lednu 1941 byl dle své výpovědi pověřen také podrobným prozkoumáním spisového materiálu Národní rady československé a vypracováním elaborátu o jejím vlivu na český národ. Smíchovský se opět hájil tím, že jeho závěry této zprávy o NRČ byly spíše historického rázu a význam a vliv NRČ schválně snižoval. I zde však dodal, že i přes „úmyslně nesprávné závěry“ byl jeho posudek „skutečně hodnotný.“ Za tímto účelem měl také navštěvovat registraturu a kanceláře Národní rady ve Valentinské ulici a podávat zprávy o tamním dění, dále mu bylo nařízeno vejít do trvalého styku s politikem prof. Janem Kaprasem (1880-1947), zjistit informace o jeho zednářské minulosti, sledovat jeho činnost a vyhotovit o něm politicko-biografický posudek. Smíchovský však sdělil, že s úkolem nesouhlasil a chtěl se mu vyhnout, proto údajně návštěvu u J. Kaprase schválně odbyl a Leitabschnittu ohlásil neúspěch tohoto úkolu.²⁹¹

Od roku 1942 Smíchovský dle svých slov pracoval už přímo v budově pražského Leiabschnittu SD a to výlučně jako vědecký poradce a částečně také jako samostatný referent, „s omezením spíše na otázky věcné, než jak tomu bylo dříve osobní“²⁹² Z jeho obsáhlých poválečných výpovědí lze usoudit, že se ve struktuře SD orientoval. K celé své činnosti pro SD podotkl ve své poválečné výpovědi následující: „...až do r. 1941 včetně, pracoval jsem pro SD poctivě a předpokládám, že tato moje dobrá práce měla pro SD patřičný význam a byla hodnotná. Od r. 1941 pozbyl jsem o výkon služby v SD veškerý zájem z těch důvodů, že jsem úkoly, které mi byly odtamtud přidělovány,

²⁹⁰ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 31-35. Smíchovský uvedl, že ještě v roce 1940 padělali společně s JUDr. Maxmilianem Passerem, taktéž Uebelackerovým spolupracovníkem, veřejné listiny ve prospěch Passerových židovských příbuzných (například rodný list spisovatelky Passerové-Geschmayerové). Tamtéž.

²⁹¹ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 40-44.

²⁹² Tamtéž, s. 29.

nepovažoval za činnost zpravodajskou, k níž jsem byl zavázán a že jsem nesouhlasil ani s metodami ani s celkovou ideou a politickou orientací SD. Pokud se pamatuji, žádal jsem nejméně 4x, abych byl ze svazku SD propuštěn. Při celé své zpravodajské činnosti, kterou jsem během protektorátu pro SD vyvíjel, uvědomoval jsem si, že tento může a bude mít, jako každá zpravodajská činnost, neblahé, snad i katastrofální následky pro jednotlivce a i určité skupiny. Přesto jsem tuto činnost prováděl a pokračoval z těch důvodů, že nebylo vyhnutí. Byl jsem k této činnosti donucen a jak jsem již uvedl, donucování se projevilo mým několikerým zatčením, neboť jedině tak si ony zákroky vysvětlují.²⁹³ Nejen v tomto tvrzení Smíchovský sdělil, že v průběhu okupace několikrát písemně žádal o propuštění ze služby nebo o přeložení mimo oblast protektorátu, ale jeho žádosti byly zamítnuty a bylo mu řečeno, že službu nelze opustit.²⁹⁴ Vzhledem k výpovědi Waltera Jacobiho a Smíchovského aktivní práci pro SD je však spíše nepravděpodobné, že by se pokoušel zcela vymanit se služeb Sicherheitsdienstu, jak uvedl. Kloním se spíše k názoru, že se tímto tvrzením po válce pokoušel zmírnit zodpovědnost za své činy.

Jak již bylo zmíněno, mezi výpovědí W. Jacobiho a J. A. Smíchovského panují velké rozpory. J. A. Smíchovský o sobě tvrdil, že byl zaměstnán jako úředník a samostatný referent SD a jako takový dostával také pravidelný měsíční plat, samostatně zpracovával spisy a měl v určité době v SD významné postavení. Dle Jacobiho se sice Smíchovský brzy stal jedním z klíčových spolupracovníků SD. Měl odevzdávat hlášení především o politických skupinách Čechů, ale taky jednotlivcích a organizacích. Ze své dřívější činnosti měl podle něj mnoho známých především ve fašistických kruzích, a tak měl také širokou síť kontaktů. K tomu se hodila i jeho dobrá paměť a rozsáhlé znalosti v různých oblastech. Své zprávy pro SD široce rozpracovával, většinou to byla učená psychologizující pozorování, která byla často jen těžko srozumitelná.²⁹⁵ W. Jacobi však popřel a označil za nesmysl, že by Smíchovský někdy zastával v SD vedoucí postavení. Naopak sdělil, že byl pouhý oznamovatel („Melder“), ke kterému byly neustále vznášeny různé výhrady, nikoli referent. Uvedl

²⁹³ Tamtéž, protokol sepsaný J. A. Smíchovským 19. listopadu (rok nečitelný, zřejmě 1945 nebo 1946), Praha, s. 5.

²⁹⁴ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 1947, s. 11.

²⁹⁵ Tamtéž, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 1946.

také, že nikdy nemohl mít bližší vhléd do práce, která se v SD prováděla, jelikož byl zaměstnán spíše příležitostně a za tuto práci dostával pouze nepravidelné odměny, sám nemohl ani zpracovávat hlášení nebo nahlížet do spisů. Po zatčení Smíchovského gestapem v roce 1941, se po svém propuštění dle Jacobiho sám přihlásil u SD jako V-mann, tedy důvěrník.²⁹⁶ Po zrušení Uebelackerovy služebny na konci roku 1940 nastala podle Jacobiho otázka, co dál se Smíchovským. Ten byl svěřen SD jako V-mann s úkolem, aby vypracovával například zprávy o náladách obyvatelstva, posudky na požádání, překlady nebo hodnocení spisů, historických akt a dokumentů. Za tímto účelem měl k dispozici místnost ve Slovanské knihovně. Na začátku roku 1944 Smíchovský vystoupil z užší spolupráce s SD, nedostával žádné odměny a byl k dispozici už čistě jako V-Mann pouze pro příležitostnou spolupráci. Po svém dalším zatčení v průběhu roku 1944 byl pak dokonce z SD vyloučen.²⁹⁷

W. Jacobi se ve své poválečné výpovědi také vyjádřil o osobnosti J. A. Smíchovského. Uvedl, že si uvědomoval jeho nadprůměrný intelekt, ale zároveň i jeho charakterové vlastnosti. *„Osobně byl ale velice rozporuplný, jeho bytí oscillovalo mezi vyloženou dobromyslností a chladností srdce. Uměl být kavalírem a osobně velkorysým, což nehrál, ale naproti tomu v rozhovorech ukazovala se jeho ideologická brutalita a bezskrupulóznost. Jeho subjektivita ve všech otázkách, které se nějak dotýkaly jeho osoby nebo známých, mohla být dokonce občas nebezpečná. Jeho silná ctižádost a potřeba ocenění se střídala s poraženectvím a pochybami o sobě samým.“*²⁹⁸

W. Jacobi přikládal vliv na charakter a chování osobnosti Smíchovského jeho homosexualitě, ale také příklonu k nadpřirozenu a okultismu, i když ve výpovědi mylně uvedl, že Smíchovský byl spiritistou. Podle něj Smíchovský vykazoval vysloveně otrockou náklonnost k astrologickým výpočtům, které měly určovat jeho životní směřování a orientaci. Smíchovský podle něj častokrát tíhl v hlášeních k subjektivitě a měl po Praze sám dost nepřátel. Byl dokonce několikrát přepaden a zbit, přičemž nebylo zcela nejasné, z jakých důvodů. Ty mohly být osobní, politické nebo mohly

²⁹⁶ Tamtéž.

²⁹⁷ Tamtéž.

²⁹⁸ Tamtéž. Uvedená citace je českým překladem Jacobiho výpovědi z německého jazyka.

souviset také s jeho homosexualitou.²⁹⁹ To, že byl Smíchovský za protektorátu přepaden a udeřen do hlavy na Karlově mostě, potvrdil i Pravoslav Lexa.³⁰⁰

Nelze se ubránit dojmům, že Smíchovský si v poválečné výpovědi zřejmě přisoudil mnohem větší vliv, než v SD ve skutečnosti měl. Podle závěrečné zprávy z jeho výpovědi si Smíchovský přiznával funkci referenta, jelikož nechtěl přiznat, že vykonával pouze konfidentskou, tedy v podstatě udavačskou činnost.³⁰¹ To mohl činit například také z důvodu, že se potřeboval po válce stát důležitým, a proto užitečným v očích komunistického režimu, se kterým později navázal spolupráci. Objektivní popis činnosti Jiřího Arvéda Smíchovského pro Sicherheitsdienst a jeho přesné postavení v rámci této instituce se jeví jako velmi složitý problém zejména z toho důvodu, že prameny k této problematice jsou téměř výlučně poválečné výpovědi samotného Smíchovského nebo svědků mimořádného lidového soudu, které si místy vzájemně protirečí.³⁰² Vzhledem k tomuto faktu jsem se rozhodla následující text rozdělit na jednotlivé podkapitoly mapující z různých úhlů pohledu konkrétní případy a události z období protektorátu, jež jsou s Jiřím Arvédem Smíchovským nejvíce spojovány.

4.4.2 Knihovny

Jednou z největších celoživotních vášní J. A. Smíchovského byly knihy. Touha po poznání ukrývající se v nich se proto promítla i do jeho spolupráce s SD, kde se mu mnohokrát naskytla příležitost nahlížet do nejrůznějších knihoven a archivů. Podle M. Nakonečného J. A. Smíchovský měl už před válkou navštěvovat okultistu Jana Kefera v Knihovně Národního muzea, kam měl chodit v jakési fašistické uniformě (černé holínky, černé rajtky, šedá košile, černá vázanka). Jelikož zde Jan Kefer pracoval

²⁹⁹ Tamtéž.

³⁰⁰ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, 1945.

³⁰¹ ABS, fond Odpor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha 14. ledna 1947, s. 1.

³⁰² Rozsudkem mimořádného lidového soudu bylo shledáno, že Smíchovský byl prokazatelně SD používán na práce většího rozsahu, jeho úkolem bylo vypracovávat posudky na osoby, spolky, dále zprávy o národnostních poměrech apod. pro zpravodajské účely. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, rozsudek mimořádného lidového soudu, Praha, 3. 5. 1947.

jako knihovník, Smíchovský si od něj zřejmě půjčoval vzácné knihy.³⁰³ Po válce pak správa knihovny Národního muzea žalovala Smíchovského právě za to, že si odtamtud vypůjčil a nevrátil několik knižních titulů.³⁰⁴

SD využívala také Smíchovského znalosti mnoha cizích jazyků k překladatelské činnosti a jeho vzdělání k badatelské práci. Dle svých slov byl počátkem roku 1941 pověřen stykem se všemi velkými knihovnami a veřejnými archivy v protektorátu za účelem stálého přehledu jejich použitelnosti pro SD. Údajně měl proti tomuto rozhodnutí námitky, jelikož se necítil dostatečně kompetentní, ale nebyl vyslyšen.³⁰⁵ Tento argument se ale s vědomím toho, co pro Smíchovského knihy znamenaly, nejeví jako příliš věrohodný. Z tohoto dle Smíchovského slov vedlejšího úkolu se později stal samostatný pracovní úsek, fungující na způsob poradní kanceláře v bibliografických a podobných otázkách. Když se toto oddělení stalo známým i mimo Leitabschnitt, začaly se údajně množit dotazy a žádosti mimoprotektorátních úřadoven o vyhledávání a zasílání odborných spisů, bibliografických studií apod.³⁰⁶

V létě 1940,³⁰⁷ podle jiných pramenů od 7. března 1941 J. A. Smíchovský z příkazu SD začal pracovat v Národní a univerzitní knihovně v Praze, kde působil až do svého druhého zatčení v roce 1944. „*Na příkaz tehdejšího německého komisaře Slovanské knihovny, prof. Saura, musela mu býti přidělena zvláštní místnost, do níž by měl jmenovaný kdykoli přístup.*“³⁰⁸ Dle závěrečné zprávy byl dosazen do knihovny jako pozorovatel a jeho oficiální krycí funkcí měla být pozice vědeckého pracovníka.³⁰⁹ Smíchovskému tedy byla udělena místnost v komplexu Slovanské knihovny dle jeho slov kromě politického dozoru nad zaměstnanci také proto, aby referentům SD mohl

³⁰³ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 264.

³⁰⁴ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46. Oznámení Knihovny Národního muzea, 1946.

³⁰⁵ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, 1945, s. 39-40. Na příkaz SD byl potom jmenován šéfbibliotékářem jakéhosi institutu Reinharda Heydricha pro studium slovanských národů v Praze.

³⁰⁶ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-562-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, s. 47.

³⁰⁷ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského – hlavní přelíčení, Praha, 1947, s. 8.

³⁰⁸ Tamtéž, vyjádření Národní a univerzitní knihovny v Praze, 1947.

³⁰⁹ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278. závěrečná zpráva, Praha 14. ledna 1947, s. 5.

urychleně opatřovat materiál.³¹⁰ Smíchovský jako zaměstnanec SD v knihovně také vyhledával materiál z tisku a knih pojednávající o prezidentech Masarykovi a Benešovi, zahraničním odboji, o sokolství, legionářích, zednářích, židovství apod., který pak pravděpodobně německé úřady využívaly proti různým osobám a institucím.³¹¹ Smíchovský uvedl, že knihy autorů, kteří psali o prvním československém prezidentu T. G. Masarykovi nevyhledával, ale koncem roku 1943 obdržel úkol vypracovat monografii o vztazích T. G. Masaryka k Rusku a jeho různým režimům, poté měla následovat i podobná práce k Benešovi, ale k této již nedošlo.³¹² Podle W. Jacobiho místnost Slovanské knihovny byla Smíchovskému přidělena za účelem zhotovování posudků na jednotlivé osoby a zpráv o náladách obyvatelstva na požádání.³¹³ Smíchovský se dle svých slov účastnil také porad německých úředníků knihovny, které se často týkaly knih označených jako politicky závadné. Při těchto poradách ale jako neodborník nerozhodoval. Podle instrukcí SD měl v knihovně sledovat politické chování a smýšlení českých i německých úředníků a pravidelně o nich SD informovat. K tomu dle něj však nedošlo a naopak případná udání dle svých slov buď ničil, nebo předával dr. Wemelovi,³¹⁴ který je ukládal jako nevyřízené k osobním aktům zaměstnanců do trezoru.³¹⁵ Smíchovský měl volný přístup do všech skladišť Národní a univerzitní i Slovanské knihovny, v nichž si vybíral knihy, které si často také odnášel. Řadu knih, včetně titulů z knihovny T. G. Masaryka, jež byly po dobu války uloženy právě v Národní knihovně, si poté ponechal ve svém bytě. Vzhledem k tomu, že k němu začalo docházet větší množství osob, požádal později o místnost v odlehlejší traktu knihovny, pravděpodobně proto, aby jeho činnost nemohla být tolik sledována. Podle vedení knihovny se Smíchovský snažil vystupovat nenápadně a do vnitřních záležitostí této instituce přímo nezasahoval.³¹⁶ Zde se také Smíchovský pravděpodobně seznámil se svou budoucí manželkou Naděždou Jastrebovou, která pracovala ve Slovanské

³¹⁰ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského – hlavní přelíčení, Praha, 1947, s. 8.

³¹¹ Tamtéž, vyjádření Národní a univerzitní knihovny v Praze, 1947.

³¹² Tamtéž, výpověď J. A. Smíchovského – hlavní přelíčení, Praha, 1947, s. 8.

³¹³ Tamtéž, výpověď Waltera Jacobiho, Praha 1946.

³¹⁴ Dr. Wemel (či Vemel) byl dle Smíchovského komisařský správce knihovny.

³¹⁵ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského – hlavní přelíčení, Praha, 1947, s. 9. Za dobu své činnosti údajně Smíchovský dostal několik set udání, postoupil prý ale jen ty *nejzajímavější věci*, které byly komplikované.

³¹⁶ Tamtéž, vyjádření Národní a univerzitní knihovny v Praze, 1947.

knihovně, jež v roce 1942 byla přičleněna k Národní a univerzitní knihovně. Z dalších zaměstnanců se stýkal Smíchovský například s ruským emigrantem Konstantinem Viskovatým nebo Alžbětou (Eliškou) Parchomenkovou, která byla v květnu 1945 z knihovny propuštěna, vyšetřována a souzena, ale nakonec osvobozena. V době jeho působení byli zatčeni a popraveni i tři zaměstnanci této knihovny,³¹⁷ ale jejich udání Smíchovským nebylo prokázáno.³¹⁸ Zmíněný Konstantin Viskovatý svědčil po válce u mimořádného lidového soudu ve prospěch Smíchovského. Sdělil, že v knihovně se Smíchovský choval ke všem slušně, a dokonce když slyšel Viskovatého mluvit o poslouchání anglického rozhlasu, měl jej varovat, aby byl opatrnější. Na Viskovatého se Smíchovský obracel také jako na odborníka v otázkách slavistiky. Vypůjčoval si odtud velké množství literatury i domů a vynikal podle něj nadprůměrnou vědeckou erudicí.³¹⁹ Také Walter Jacobi potvrdil, že od Smíchovského nikdy nepřišlo udání na zaměstnance z knihovny.³²⁰

Smíchovský v roce 1940 nějakou dobu pracoval také pod osobním vedením tehdejšího Hauptsturmführera Martina Wolfa. Obsah jeho práce tehdy spočíval v psaní různých větších posudků a odborných studií historicko-politického zaměření. Smíchovský v této době využil možnosti nákupů z volné ruky i konfiskátů od gestapa a položil tak dle svých slov základ k příruční české odborné politické knihovně, již zhruba o rok později převezl do Petschkova paláce a umístil ji v jedné z bočních budov zahradního komplexu paláce. Sám tuto knihovnu považoval za „*naprosto nutnou*“ a pro SD v Praze „*nepostradatelnou*.“ Celou ji však nedobudoval, jelikož dle něj SD neměla pro historické skutečnosti absolutně žádný zájem a „*knihovna byla trvale rozkrádána referenty a jejich spolupracovníky*.“ Podle svých slov začal tehdy poznávat beznadějnost a bezcennost jeho vědecké práce pro SD. V té době také založil pro SD

³¹⁷ Ilja Golub, ruský emigrant, zemřel v koncentračním táboře Osvětim. Dr. Jan Frček, popraven roku 1942. Dr. Anna Zbořilová, taktéž popravena. Tamtéž.

³¹⁸ Tamtéž, Georgiev Bakardžiev, taktéž zaměstnanec Národní a univerzitní knihovny, sdělil, že Zbořilovou udala jistá Marie Menová (Smíchovský údajně Bakardžievovi slíbil snahu o osvobození Zbořilové), Goluba dle doslechu udala jeho manželka právě prostřednictvím J. A. Smíchovského. K Frčkovi měl přijít přímo dr. Smíchovský v den jeho zatčení, aby mu tuto zprávu důvěrně sdělil. Tamtéž, výpověď Georgieva Bakardžieva, 1947.

Udání těchto lidí Smíchovským ředitelství knihovny nepotvrdilo ani nevyloučilo.

³¹⁹ Tamtéž, výpověď Konstantina Viskovatého, 1947.

³²⁰ Tamtéž, výpověď Waltera Jacobiho-hlavní přelíčení, Praha, 1947, s. 25-26.

kartotéku českého zednářství.³²¹ V další ze svých výpovědí uvedl, že jeho úkolem pro SD bylo také shromažďovat od počátku roku 1942 knižní materiál obsahující české a československé politické dějiny, dále také knihy, brožury i letáky k činnosti politických stran českých, německých a maďarských. Tento materiál pořizoval již dříve, asi od roku 1940, nejprve pouze pro sebe, jelikož byl pověřen vedením referátu historicko-politického a státněpolitického, později i pro ostatní referenty SD. Od W. Jacobiho dostal později rozkaz k centralizaci těchto materiálů, jež byly rozptýleny po různých referátech SD. Za účelem shromáždění materiálů byly Smíchovskému vykáznány dvě místnosti v přízemí boční budovy nalézající se v zahradě Petschkova paláce (Sachsenweg č. 44). Tato knihovna dosáhla počtu asi 10 000 katalogových čísel. Smíchovský do ní vtělil i materiál Československého národního výboru v Paříži a tiskoviny jiných československých odbojových organizací v cizině. Dle Smíchovského mu bylo po válce W. Jacobim sděleno, že už v dubnu 1945 byly registratura SD i tato knihovna spáleny.³²²

Smíchovský během své činnosti pro SD při těchto příležitostech zřejmě knihy odcizoval a vkládal je do své vlastní knihovny. V roce 1940, kdy měl provádět důkladnou revizi archivu a knihovny Národní rady československé, pravděpodobně odcizil některé vzácné knihy z majetku tohoto spolku.³²³ Podle Pravoslava Lexy Smíchovský přímo soustavně vykrádal knihovny klášterní, muzejní i univerzitní.³²⁴

³²¹ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 35.

³²² ZA Opava, pob. Olomouc, fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, protokol výslechu J. A. Smíchovského ve věci politické knihovny SD v Petschkově paláci v Praze, 1947.

³²³ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, úřední záznam. Praha 1945.

³²⁴ Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, 1945, s. 5.

Pro W. Jacobiho zednářské knihovny a písemnosti, a za tímto účelem ochudil například knihovnu zednářského spolku a lóže *Harmonie* o rukopisy, které měly kompromitovat pozdějšího prezidenta Edvarda Beneše. ANTONÍN, Luboš, LACHMANOVÁ, Eva. *Knihovna zednářského spolku a lóže Harmonie*, s. 17. In: *Sborník Národního muzea v Praze*. 2015. [cit.11.04.2018]. Dostupné online z: file:///C:/Users/Krist%C3%BDna/Downloads/sbornik_C_3_2015_17-26.pdf

4.4.3 Golem, metla Čechů

O J. A. Smíchovském už za jeho života kolovalo a dodnes koluje mnoho neověřených informací. Byl označován například za tajného jezuitu a svobodného zednáře. Informace, že byl Smíchovský jezuitou, se jeví spíše jako fáma, jelikož byl už ve 20. letech vyloučen z kněžského semináře v Římě, a je proto spíše nepravděpodobné, že by byl později přijat do jezuitského řádu.³²⁵

Větší kontroverzi však budí otázka, zda byl J. A. Smíchovský svobodným zednářem. On sám tvrdí, že by byl svobodným zednářem, ba dokonce mistrem zednářské lóže, ve své poválečné výpovědi popřel. Následně však uvedl, že byl členem určité francouzské okultistické organizace zednářského původu a v Praze několik let členem zednářské lóže *Othello*³²⁶ a lóže svazu *Odd Fellow*, což je řád blízký svobodnému zednářství.³²⁷ Také P. Lexovi měl Smíchovský tvrdit, že byl mistrem židovské lóže svobodných zednářů *Lessing zu den drei Ringen*.³²⁸ Dle svého tvrzení udržoval kontakty také s mnoha československými svobodnými zednáři a údajně i se zednáři z Francie.³²⁹ Dle M. Nakonečného Smíchovský zednářem byl a měl se svým členstvím problémy už před válkou u českých fašistů. Musel jim údajně vysvětlit, že mezi zednáři byl, ale jako špion.³³⁰

Ze spojení se svobodnými zednáři jej v roce 1939 podezřívali také nacisté, jak sám uvedl. Při své práci v protižidovském referátu byl dle svých slov později nějaký čas pomocně zařazen také v zednářském referátu SD, jak již bylo zmíněno. Referát dle Smíchovského vlastnil několik desítek svazků různého obsahu a beden listinného materiálu, které pocházely ze zabaveného majetku československých lóží a nebyly dosud zpracovány. Při této činnosti se dle svých slov snažil vyřadit důležité spisy, například korespondenci zednářů Alfonse Muchy a Kamila Krofty nebo pozůstalost Josefa Volfa, o které se zmiňuji v podkapitole 4.5.1, jelikož nechtěl, aby tyto materiály vzbudily pozornost *říšských protizednářských institucí*. Referát byl dle Smíchovského

³²⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 262.

³²⁶ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 3. 5. 1947, s. 3.

³²⁷ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, s. 36.

³²⁸ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, 1945.

³²⁹ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, s. 36.

³³⁰ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 347.

v době jeho nástupu ve „značném nepořádku,“ nebyl schopen plnit informační úkoly a zaměřoval se především na ověřování příslušnosti k zednářům na základě udání. Smíchovský tedy v referátu začal budovat obsáhlou kartotéku a tvořit soupis všech zabavených materiálů lóží, a to až do roku 1944, k čemuž poněkud neskromně sdělil: „Bylo mi státi se odborníkem i na tomto odlehlém poli.“³³¹ V Národní a univerzitní knihovně měl pro tuto oblast své poradce. Sdělil také dle mého názoru poněkud nevěrohodné tvrzení, že na jeho intervenci se mu podařilo změnit názor SD na zednářské otázky a zmírnit tak praxi protizednářského postupu.³³²

Další nevyjasněnou informací v souvislosti se Smíchovského vztahem ke svobodnému zednářství jsou okolnosti vzniku nacistické brožury s názvem *Golem...metla Čechů. Rozklad českého nacionalismu.*³³³ Autorství tohoto propagandistického textu je oficiálně připisováno tehdejšímu vedoucímu hlavní úřadovny SD v protektorátu Walteru Jacobimu. Kromě tohoto textu je W. Jacobi podepsán také pod podobnou brožurou s názvem *Země zaslíbená* (1943).³³⁴

Walter Jacobi uvedl, že sestavením propagandistické protizednářské brožury jej pověřil zastupující říšský protektor Reinhard Heydrich, jenž mu řekl, aby propagandisticky zužitkoval spis Františka Síse (1878-1938) *Vznik svobodného zednářství obřadu skotského starého a přijatého v Československu*. Koncem října roku 1941 dal Jacobi přeložit Sísův český spis do německého jazyka právě Smíchovskému. Ten byl touto dobou uvězněn ve vyšetřovací vazbě na Pankráci a písemně měl požádat Jacobiho o nějaké duševní zaměstnání. Hotovou práci mu Smíchovský předložil začátkem listopadu 1941. W. Jacobi od listopadu do prosince dle svých slov materiál zpracoval a doplnil o další zdroje a 19. prosince 1941 vyšel spis v nakladatelství Orbis se schválením Reinharda Heydricha. Brzy nato pak vyšel i český překlad.³³⁵

Podle Jany Čechurové bylo důležitou tezí tohoto textu „*dokázat, že většina českého veřejného života byla vlastně ovládána zednáři, a proto národ dopadl tak, jak*

³³¹ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, 1945, s. 35-38.

³³² Tamtéž.

³³³ JACOBI, Walter. *Golem, metla Čechů. Rozklad českého nacionalismu*. Praha 1942.

³³⁴ JACOBI, Walter. *Země zaslíbená*. Praha 1943.

³³⁵ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10908, výpověď Waltera Jacobiho, s. 1-2.

dopadl.“³³⁶ Text především zdůrazňuje teorie, že na pozadí vzniku Československa se podíleli svobodní zednáři, kteří pak republiku ovládali. Hovoří se zde o jakémsi „židozednářském spiknutí“ ve vedení státu.³³⁷ Autor se zednářstvím spojuje i odbojovou organizaci Maffie z první světové války nebo hnutí Junák a Sokol.³³⁸ V této souvislosti se objevuje zajímavá informace z výpovědi Smíchovského, který uvedl, že společně s Jacobim roku 1941 navštívil sokolskou knihovnu v Tyršově domě, jelikož Jacobi chtěl, aby v ní Smíchovský zjistil zednářský vliv na organizaci Sokola, což však dle Smíchovského nebylo možné.³³⁹

Ač J. Čechurová ve své publikaci jako autora textu uvádí W. Jacobiho, dvakrát si v textu pokládá otázku, zda je Jacobi opravdu skutečným autorem brožury. Především upozorňuje na to, že český překlad, který vyšel jen zhruba měsíc po německém originálu, se vyznačuje vybroušenou češtinou, aniž by byl v knize uveden překladatel.³⁴⁰ Další otázkou, kterou si Čechurová klade, je, proč se autor při dostupnosti jiných pramenů držel pouze spisu Františka Síse *Vznik svobodného zednářství obřadu skotského starého a přijatého v Československu* (1936).³⁴¹ Na tyto otázky částečně odpovídají informace z výpovědi Smíchovského a Jacobiho. Tím, kdo měl za úkol překládat české podklady pro tuto práci, byl totiž právě Jiří Arvéd Smíchovský.³⁴² Lze tak uvažovat také o tom, zda nebyl minimálně oním překladatelem

³³⁶ ČECHUROVÁ, Jana. *Čeští svobodní zednáři ve XX. století*, s. 350-351.

³³⁷ DVOŘÁK, Marek. *Walter Jacobi (1909–1947), velitel vedoucí úřadovny SD v Praze a jeho poválečné osudy*. Bakalářská práce. FF MUNI. Brno 2015., s 25.

³³⁸ Viz JACOBI, W., *Golem...metla Čechů. Rozklad českého nacionalismu*. Orbis, 1942.

Verbální útoky na svobodné zednáře nebyly dle J. Čechurové ve 30. letech 20. století nic neobvyklého. Aktivním protizednářským žurnalistou byl například člen skupiny Vlajka Jan Rys-Rozsévač. Ten dokonce vydal roku 1937 obsáhlou knihu *Židozednářství - metla světa*. Hlavní myšlenkou textu je, „že zednářství nelze odloučit od židovství, které je jeho ideovým základem.“ ...“ *Není-li zednář přímo Žid, tak je židomil.*“ ČECHUROVÁ, Jana. *Čeští svobodní zednáři ve XX. století*, s. 347.

³³⁹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského - hlavní přelíčení, Praha, 1947, s. 7.

³⁴⁰ ČECHUROVÁ, Jana. *Čeští svobodní zednáři ve XX. století*, s. 482-483.

³⁴¹ Tamtéž.

³⁴² SOA Praha, SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 1946.

brožury do češtiny. Navíc to byl také Smíchovský, kdo ve vazbě přeložil výše zmíněný Sísův spis.³⁴³

Objevují se ale i takové spekulace, zda není právě J. A. Smíchovský jediným autorem brožury *Golem...metla Čechů*. Jeví se totiž jako velmi zvláštní, že by Walter Jacobi, tehdejší vedoucí SD, měl čas na sepsání tohoto spisu, který kromě jiného vyžadoval také velký přehled autora o prvorepublikových poměrech v Československu. K této domněnce přispívají také výpovědi Smíchovského, který v nich naráží na fakt, že měl na vzniku obou brožur velký podíl. Smíchovský například ve svých poválečných výpovědích vysvětluje, že Jacobi měl literární ambice a Smíchovského v tomto směru využíval. „*Po krátké době byl jsem plně zaměstnán na přípravných úkolech pro jeho (Jacobiho, pozn.) budoucí vědecké práce.*“³⁴⁴ W. Jacobi dle něj požadoval především informace o vzniku a působení československých zednářských lóží, Maffii, židovských dějinách na území Čech, české předválečné politice apod. Tyto elaboráty pak Smíchovský na žádost Jacobiho přepracovával.³⁴⁵ „*Otázky židovské, stejně jako podstatná část zednářské agendy mně byly přidělovány proto, že tehdejší šéf Jacobi měl určité literární a vědecké aspirace a dával si touto cestou opatřovati materiál. Pokud šlo o agendu proti spolkům, jsoucím v nepřímém neb domnělém spojení se svobodným zednářstvím, dával jsem se informovati, nechť je jim z osobních důvodů škoditi, některými svobodnými zednáři, např. vrchním knihovním radou Drem Hartlem a žijícím prof. Drem Jiřím Traplem, jimž jsem také zabavený materiál k posouzení předkládal.*“³⁴⁶

Smíchovský se dle své výpovědi později přesvědčil, že jeho větších odborných prací tvořených v rámci SD bylo několikrát použito k soukromým účelům. Vysvětloval

³⁴³ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha 1945, s. 38.

³⁴⁴ Tamtéž, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, s. 11. J. A. Smíchovský ve výpovědi uvedl, že v této době navrhl své přeložení do Francie, ale tato žádost byla zamítnuta na zákrok Jacobiho, jenž tehdy zamýšlel napsat práci o „*středoevropském protizidovství*“ a Smíchovský pro něj byl proto, dle svých slov, nepostradatelným. W. Jacobi měl z podobných příčin zamítnout také Smíchovského přesun do Berlína, kam měl být údajně povolán jako znalec české politiky, či později do Maďarska. Na příkaz Jacobiho byl přidělen navíc také jako generální supercenzor pro veškerou českou propagační literaturu vydávanou nakladatelstvím Orbis. Tamtéž, s. 5 a 11.

³⁴⁵ Tamtéž.

³⁴⁶ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Jiřího Arvéda Smíchovského - hlavní přelíčení 1947, s. 10.

to tak, „že se za jejich pomoci habilitovali příslušníci SD i SS, v Berlíně i jinde.“ Jako příklad uvedl právě onu Jacobiho brožuru. „Z mého objektivně a nadstranicky shromážděného materiálu vytvořil např. Obersturmbannführer Walter Jacobi svůj protizidovský pamflet ‚Golem, metla Čechů‘; když jsem proti takovému zneužívání mé práce konané úředně pro SD namítal, vynutil si Jacobi, pod pohrůžkou zatčení pro insubordinaci, písemné prohlášení, že jeho ‚dílo‘ je na mé práci nezávislým, ač tomu tak nebylo, stejně jako použil Jacobi mého úředně dodaného materiálu i ke svým jiným knižním publikacím a článkům (např. v časopise ‚Protektorat Böhmen und Mähren‘).“³⁴⁷ Také již zmíněný Pravoslav Lexa po válce vypověděl, že dle jeho názoru J. A. Smíchovský na příkaz W. Jacobiho celou brožuru napsal sám a velmi těžce nesl, když nebyl uveden ani jako spoluautor.³⁴⁸

W. Jacobi v poválečné výpovědi proti J. A. Smíchovskému však tvrdil, že brožuru *Golem...metla Čechů* napsal zcela sám. Přiznal, že po stránce odborné byla práce Smíchovského velmi cenná a že pro něj sice sbíral vědecký a historický materiál, nikoliv však přímo k této brožuře. Připustil pouze, že materiál Smíchovský mohl sbírat pro jeho druhou brožuru s názvem *Země zaslíbená*. Odmítl také, že by Smíchovský zpracovával zednářskou látku, jelikož ta podle něj spadala pod gestapo.³⁴⁹

Podle mého názoru je ohledně autorství brožury *Golem, metla Čechů* velmi pravděpodobné, že se Smíchovský zásadním způsobem podílel na vzniku tohoto textu, ať už překlady z českých děl do němčiny nebo tvorbou odborných elaborátů, které posléze W. Jacobi použil pro výsledné dílo. Smíchovský, jenž měl o české politické i zednářské sféře zřejmě přehled, navíc byl znalec hebrejštiny a stýkal se s Židy, rozhodně měl předpoklady k tomu takové dílo vytvořit.

V souvislosti s Jacobiho negativním postojem ke svobodnému zednářství lze pozorovat i důležitou návaznost na okultismus. Dle J. A. Smíchovského se totiž SD mimo jiné snažil v rámci již zmíněné akce proti okultistům neúspěšně prohlásit okultní

³⁴⁷ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 35.

³⁴⁸ Tamtéž, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-693-1, svědectví Pravoslava Lexy, 1945.

³⁴⁹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Waltera Jacobiho- hlavní přelíčení, Praha, 1947, s. 25-26

organizace jako zednářské.³⁵⁰ Podle M. Nakonečného „*okultistické a hermetické nauky jsou pěstovány také v úzké souvislosti s činností některých lóží svobodného zednářství.*“³⁵¹ Je tak možné, že nacisté okultisty a jejich tajné společnosti částečně ztotožňovali nebo se alespoň snažili dokázat jejich propojení se svobodnými zednáři a jejich lóžemi. Svědčí o tom i fakt, že mnozí z okultistů svobodnými zednáři opravdu byli. Ohledně členství v zednářských lóžích se spekuluje kromě J. A. Smíchovského i o J. Keferovi, i když v jeho případě je to spíše nepravděpodobné. Také sám J. A. Smíchovský se ve své výpovědi zmínil o vlivu „*pseudozednářských martinistů,*“³⁵² kteří byli podle něj zastoupeni v jednotlivých okultních spolcích vlivnými jednotlivci.³⁵³ Určitou podobnost se zednářstvím vykazovaly také například okultní spolky uzavřeného, téměř lóžového charakteru,³⁵⁴ jako například Horev klub Petra Kohouta, který sám byl právě i martinistou.³⁵⁵

4.4.4 Případ pražských okultistů

J. A. Smíchovský bývá často uváděn také jako udavač některých pražských okultistů, s nimiž se osobně znal. Především Jana Kefera a Karla Weinfurtera, předsedů známých okultistických spolků *Universalia* a *Psyché*, jejichž členem byl.³⁵⁶ Na základě jeho vlastního přiznání Smíchovský sbíral materiál o českých okultních společnostech a o českém okultismu napsal rozsáhlý posudek. Kromě informací, které jsou v této práci citovány v kapitole 3 a podkapitole 5.7, ve kterých se Smíchovský zmiňuje o akci proti okultistům a detailům zatčení některých z nich, se v jiné výpovědi zmiňuje o tom, že „*v Praze bylo několik skupin okultistů, tyto provozovali svoji činnost až do zřízení protektorátu zcela svobodně. V protektorátu pak byla tendence potlačit především*

³⁵⁰ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 18.

³⁵¹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, s. 22.

³⁵² Právě Petru Kohoutovi podle Smíchovského přitěžovaly při zatčení zednářské sklony. ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 17

³⁵³ Tamtéž.

³⁵⁴ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 21.

³⁵⁵ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 17

³⁵⁶ STÁTNIK, Dalibor. *Agenti nacistických bezpečnostních složek Gestapa a Sicherheitsdienstu ve službách StB (Kurt Wilfer a ti druzí.)*, s. 8. Sborník AMV 1/2003. [cit.11.04.2018]. Dostupné online z: http://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik1-2003/agenti_upr.pdf

*praktické druhy okultismu, jako spiritismus, skantomancii apod., jimiž byla zneklidňována česká, ale částečně také něm. veřejnost (matky a manželky příslušníků branné moci.)*³⁵⁷

J. A. Smíchovský byl proto SD pověřen vypracováním posudku o stavu českého okultismu po stránce ideologické a organizační. Sám přiznal, že tento jeho posudek byl velmi obsáhlý, podle něj však byl rázu historického a neobsahoval žádná konkrétní obvinění také prý proto, že sám byl členem „*mnoha okultistických a jim podobných skupin.*“ Uvedl ale, že „*po stránce personální*“ uváděl jména reprezentantů jednotlivých směrů a vedoucích skupin. Na svou obhajobu uvedl, že tyto informace byly stejně známy ze spolkových spisů, postoupených SD Zemským úřadem. Dále v elaborátu Smíchovský blíže vysvětlil také činnost jednotlivých okultistických skupin a jejich vzájemnou souvislost. „*Někteří z osob v mém elaborátu uvedených byly zatčeny, avšak domnívám se, že na podkladě konkrétních oznámení, která byla na ně uvedena.*“³⁵⁸ W. Jacobi potvrdil, že Smíchovský v roce 1940 napsal větší pojednání o historii českých tajných spolků a o vhodnosti Čechů k podvratným akcím. Tato zpráva však podle něj neměla žádné vyústění a ztratila se v mnoha jednotlivostech, navíc se Smíchovský v elaborátu dostal pouze do roku 1910.³⁵⁹ Smíchovský dále uvedl, že se v nacistických kruzích projevoval až nepochopitelný strach z působení a zásahů tajných společností okultního rázu. A že po útěku Rudolfa Hesse, v průběhu perzekuce českých okultistů, mu také bylo uloženo vypracovat vědecký posudek jako „*Geheime Reichssache*“³⁶⁰ o tom, „*zda lze předpokládati, že osoby k tomu schopné a zvláštní průpravou vycvičené mohou zrazovati státní a vojenská tajemství, telepathickým přenosem na osoby stejně citlivé, dlicí v nepřátelské cizině.*“ K tomu mu bylo sděleno, že se jedná o určitá velmi závažná podezření, jež vznikla přímo ve vůdcově hlavním stanu. Dle svých slov byl v této oblasti považován za jediného odborníka SD.³⁶¹

³⁵⁷ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, protokol sepsaný J. A. Smíchovským, Praha, 19. listopadu (rok nečitelný, zřejmě 1945 nebo 1946), s. 3.

³⁵⁸ Tamtéž, s. 4.

³⁵⁹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 1946,

³⁶⁰ Označení tajných dokumentů v úředním styku mezi nacistickými pohlaváry.

³⁶¹ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 62. Smíchovský uvedl, že po mnoho let vyhledával ze zpravodajských důvodu všechna evropská střediska tajných nauk a měl o ně zájem.

V závěrečné zprávě Smíchovského výpovědi se píše, že dle svého doznání vypracoval pro SD rozsáhlá pojednání o různých okultistických organizacích a z řad okultistů bylo v této době mnoho lidí zatčeno. Podle této zprávy nelze sice dokázat, že tyto osoby byly zatčeny na udání Smíchovského, ale na druhou stranu nelze vyloučit, že právě Smíchovského detailní posudky mohly k těmto zatčením výrazně napomoci. Božena Weinfurterová, vdova po Karlu Weinfurterovi, jednom ze známých zatčených pražských okultistů, který zemřel na podlomené zdraví krátce po propuštění z vězení, vyjádřila po válce podezření, že Smíchovský měl být původcem útrap jejího manžela a byl také jedním z aktérů konfiskace jeho knihovny a knižního skladu. Vzhledem k tomu, že Smíchovský byl členem spolku *Psyché*, jehož předsedou byl právě Karel Weinfurter, je možné, že měl zřejmě velké povědomí o tom, jaké tituly Weinfurterova knihovna obsahuje a rozhodl se je získat pro sebe. B. Weinfurterová uvedla domněnku, že je možné, že Smíchovský si knihy uložil přímo do své knihovny v domě U Zlaté lodi.³⁶²

Dalším, kdo tvrdil, že za udáním mnoha okultistů stojí Smíchovský, byl jeho již zmíněný bývalý milenec a taktéž okultista Pravoslav Lexa.³⁶³ Ten uvedl, že Smíchovský vědomě a aktivně udával mnoho lidí (Židy, legionáře, Sokoly, svobodné zednáře aj.), včetně právě okultistů. Kvůli jeho pečlivě psaným udáním byl tak například dle Lexy zatčen právě Karel Weinfurter, Jan Kefer, Petr Kohout³⁶⁴ nebo pražská chiromantka Anna Doubková. Lexovi se tím měl Smíchovský chlubit a říkat mu, že by ho měl jako okultistů také nechat zavřít.³⁶⁵ Podle Lexy byl Smíchovský dobře obeznámen také s obsahem knihoven perzekuovaných okultistů a je možné, že se po jejich zatčení zmocnil cenných spisů, jež jim záviděl. Jako odborník se totiž účastnil třídění zabavených knih ze stoupy (tj. náklady knihy určených ke zničení) a vybíral z nich tituly pro sebe.³⁶⁶ P. Lexa, který byl také astrologem a vyznavačem indických

³⁶² SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, dopis Boženy Weinfurterové Policejnímu ředitelství v Praze, 1945.

³⁶³ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha 14. ledna 1947, s. 4.

³⁶⁴ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, 1945, s. 4.

³⁶⁵ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-693-1, svědectví Pravoslava Lexy, 1945.

³⁶⁶ Tamtéž. Před Smíchovským mělo podle Lexy v roce 1940 zaznít dvakrát varování také v anglickém rozhlase.

duchovních směrů,³⁶⁷ dále tvrdil, že podporoval Smíchovského v jeho pověřivosti. Ten totiž podle něj považoval za módní mít svého astrologa, jako jej údajně měl i Adolf Hitler. Lexa pak dle svých slov využil této jeho slabosti a strašil jej nezdary, které se mu měly přihodit v jeho práci, čímž jej údajně odradil od provedení několika zločinů.³⁶⁸

Pravoslav Lexa, muž z nejbližšího okolí Smíchovského, kromě svých výpovědí v rámci poválečného vyšetřování vyhotovil ještě ze své vlastní iniciativy šestnáctistránkový elaborát, v němž sepsal všechny skutečné i domnělé Smíchovského zločiny. Některé Lexovy výroky uvedené v tomto dokumentu se však zdají nevěrohodné a příliš subjektivní, například že Smíchovský stál za nacistickou akcí proti benediktinům v Emauzském klášteře, byl tajným jezuitou apod. Vyjádřil se velmi ostře také proti Smíchovského rodině. Jeho matku například označil za „*bezcitnou, drzou a zpupnou měštku*“, otce jako kšeftáře a pleticháře. O dotyčném se vyjádřil například jako o masochistovi a sadistovi nebo o notorickém alkoholiku, uvedl, že byl zbabělý, zrádný, nečestný a jeho devízou bylo sloužit tomu, kdo byl právě u moci.³⁶⁹ Lexova nevráživost vůči Smíchovskému vycházela zřejmě také z osobních důvodů. V květnu 1941 byl totiž zatčen a vězněn asi měsíc v Terezíně, nikoli však v rámci nacistické akce proti tajným vědám. Lexa za svého udavače označil po válce právě Smíchovského. Ten u soudu sdělil, že Lexa byl zatčen gestapem, a to proto, že se za okupace někde zmínil o svém homosexuálním poměru se Smíchovským. Dle Smíchovského v důsledku Lexovy domněnky, že jej udal Smíchovský, jejich přátelství skončilo a vytvořil se mezi nimi velmi napjatý vztah.³⁷⁰ Po návratu z Terezína chodil Lexa se Smíchovským dle svých slov všude „*jako stín*“ naoko vděčný, že se Smíchovský údajně zasadil o jeho propuštění, ale ve skutečnosti prý využíval Smíchovského slabin, například jej „*ponoukal k pití*“, aby mu „*rozvázal jazyk*“ a poté tajně prohlížel jeho poznámky, které jinak Smíchovský stále nosil při sobě. Díky tomu pak podle svého tvrzení varoval přímo nebo anonymně osoby, které byly v nebezpečí. Také všude ve společnosti prozrazoval Smíchovského funkci, aby si lidé dávali pozor. „*Někdy se mně to podařilo, jindy*

³⁶⁷ KALÁČ, P. *Stručná historie české esoterické scény od konce 19. století do roku 1989*. 2008. Dokumentační centrum českého hermetismu. Grimoár. Dostupné online z: http://dcch.grimoar.cz/?Loc=detail&Cat=1&Lng=1&UID=3#_ftn5

³⁶⁸ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-693-1, svědectví Pravoslava Lexy, 1945.

³⁶⁹ Tamtéž.

³⁷⁰ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, J. A. Smíchovský - hlavní přelíčení, Praha, 1947, s. 36.

bohužel ne, byl jsem sám v podezření, že s ním spolupracuji, až na malé procento ,zasvěcených.“³⁷¹ Lexa uvedl, že proti Smíchovskému se svou snoubenkou Emou Tetínkovou poté začal sbírat usvědčující materiál. Smíchovský na to však údajně přišel a měl jej i jeho snoubenku v roce 1942 udat u cenového úřadu, kde je měl následně osobně vyslýchat a poté dělat, že to bylo jen naoko, aby jej z toho dostal.³⁷² Smíchovský skutečně u soudu přiznal, že u několika výslechů Lexy i Tetínkové byl přítomen, ale popřel, že by je udal on. Lexa označil Smíchovského jako vysoce inteligentního zločince, který neváhal udávat téměř každého a nedostávalo-li se mu větších případů, klidně sahal i do svého nejbližšího okolí. „*Těch, kteří říkali: „Mně by to přeci neudělal.“*“³⁷³ Lexa byl názoru, že většina lidí neměla ani tušení, že je udal právě Smíchovský, který se často vydával také za komisaře gestapa. Ten pak údajně chodil po příbuzných svých obětí a pod příslibem intervencí za zatčené od nich vybíral peníze. Podle Lexy udal Smíchovský dokonce i svého švagra, „*aby mu prý trochu nafackovali, že ho nechá na gestapu pár dní a pak že jej z toho dostane, aby dostal za vyučenou pro svoje české smýšlení.*“³⁷⁴ Jeho velká ctižádost byla ale znevažována posměchem a nedůvěrou okolí, což ho ještě podle Lexy více vedlo k touze být obdivován, uznáván či obáván.³⁷⁵

4.4.5 Případ vinárny U Petříků

Jak už bylo v práci zmíněno, Jiří Arvéd Smíchovský byl mimo jiné také velký bohém a bonviván, jehož bylo často možné spatřit v pražských kavárnách a vinárnách, především pak ve vinárně U Petříků³⁷⁶ na pražském Perštýně. Právě tento podnik byl místem, kde se Smíchovský nejčastěji společensky setkával se svými přáteli. Společně zde nejen vedli odborné a jiné debaty, ale také zde pořádali bujaré pitky.³⁷⁷

³⁷¹ Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, 1945.

³⁷² ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-693-1, svědectví Pravoslava Lexy, 7. 7. 1945.

³⁷³ Tamtéž.

³⁷⁴ SOA Praha, SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, 1945.

³⁷⁵ Tamtéž. Jednu kopii udání dle Lexy měl Smíchovský vždy posílat přímo do Berlína.

³⁷⁶ Dnes restaurace a pivovar U Medvídků.

³⁷⁷ DOLEJŠÍ, Josef. *Kapitán N. A. Muchin a Praha esoterická*, 2011. Militaria. [cit.10.03.2018]. Dostupné online z: <http://www.militaria.cz/cz/clanky/miscellanea/kapitan-n-a-muchin-a-praha-esotericka.html>

O Smíchovského oblíbenosti vinárny U Petříků svědčí i fakt, že když byl dříve majitel podniku, pan Petřík, pokutován pro překročení zavírací hodiny, intervenoval dle svých slov Smíchovský na policejním komisařství, aby mu byla tato pokuta prominuta.³⁷⁸ Tato informace však činí celý případ ještě více rozporuplným.

Událost, která se roku 1943 stala ve vinárně U Petříků, je totiž pravděpodobně jeden z nejznámějších a zároveň nejkontroverznějších případů, které jsou s J. A. Smíchovským spojovány. Celý případ spočíval v udání majitele vinárny Vladislava Petříka a zdejšího hosta, vrchního rady Václava Pánka, jejich následným zatčením a smrtí obou mužů v koncentračním táboře Mauthausen. Z tohoto udání byl po válce obviněn právě Jiří Arvéd Smíchovský.

Podle svědků Bohumila Šedivého a Josefa Běšina, kteří byli jako stálí hosté vinárny incidentu přítomni, se událost odehrála v létě roku 1943, kdy Smíchovský přišel se svou pozdější manželkou, tehdy ještě snoubenkou Naděždou Jastrebovou do své oblíbené vinárny U Petříků.³⁷⁹ V podniku mezi nimi probíhala konverzace v německém jazyce, přičemž Smíchovský měl mluvit německy velmi nahlas, což přítomná česká společnost brala jako provokaci. Jeden z přítomných stálých hostů vinárny, vrchní rada Václav Pánek, si proto nechal zavolat majitele vinárny Vladislava Petříka, jenž byl bývalým kapitánem československých legií, ale také člen Národní obce fašistické. V. Pánek požádal V. Petříka, ať německou společnost napomene, že v českém podniku se hovoří česky, nikoli německy, což následně Petřík Smíchovskému opravdu vyřídil. J. A. Smíchovský se měl proti této výtce rázně ohradit a se svými přáteli zanedlouho vinárnu opustit.³⁸⁰ Podle J. Běšina měla předtím také Naděžda Jastrebová ke Smíchovskému pronést tuto větu: „*Nenech si to líbit, musíš to oznámiti, když tak neučiníš sám, udělám já.*“³⁸¹ Někteří ze svědků přítomných toho večera u Petříků, jež

³⁷⁸ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, příloha dopisu adresovaného JUDr. Ottu Croyovi, 28. 1. 1944.

³⁷⁹ Některé výpovědi hovoří o celé německy se bavící skupině.

³⁸⁰ SOA Praha, SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Bohumila Šedivého. Srov. Tamtéž, výpověď Josefa Běšina.

³⁸¹ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-693-1. výpověď Josefa Běšina, 15. 1. 1947, Praha. František Plecítý dále dodal, že slyšel od účastníků incidentu, že měl Václav Pánek navíc Petříkovi sdělit, aby Smíchovskému už dále nenaléval, jestliže bude provokovat němčinou. Tamtéž., výpověď Ing. Františka Plecitého, 1947.

vypovídali u poválečného soudu, byli v roce 1943 kvůli tomuto incidentu vyslýcháni také na gestapu.³⁸²

Nedlouho po tomto incidentu³⁸³ byl vinárník Vladislav Petřík zatčen a krátce po něm, 27. června 1943, i vrchní rada Václav Pánek. Zatčení byli za protiněmecké výroky a ilegální činnost.³⁸⁴ Oba zemřeli v koncentračním táboře Mauthausen, kde byli popraveni 9. prosince 1943 dle svých spoluvězňů sochaře Vlasty Amorta a Jaroslava Tobiáška.³⁸⁵ Podle výpovědi Františka Plecitého se po incidentu zdál V. Pánek neobvykle smutný a zamyšlený. Když se ho Fr. Plecítý ptal na důvod, sdělil mu, že asi den předtím zatkli vinárníka Petříka a že si je jistý, že zatknou i jeho a možná celou tamější společnost a následně mu vylíčil celou událost ve vinárně.³⁸⁶ Manželka rady Pánka, Jarmila Pánková ve své výpovědi uvedla, že i ona sama byla po zatčení manžela několikrát vyslýchána na gestapu. Při výsleších se prý dozvěděla, že její muž byl udán Smíchovským a od zaměstnankyně gestapa i od svého muže dále zjistila, že Smíchovský měl onen večer ve vinárně k Pánkovi údajně pronést: „*No počkej, já vám zavařím.*“ Komisař gestapa Guske jí měl poté sdělit, že udání na jejího muže bylo podané přímo do Berlína a teprve z Berlína přišel přípis na gestapo do Prahy.³⁸⁷

Proti Smíchovskému svědčil i Pravoslav Lexa, který byl také přítomen celé události. Uvedl, že Petřík ke Smíchovskému pronesl něco v tomto smyslu: „*Podívej se, ty jsi Čech a tvoje nastávající paní Ruska, tak tady nemusíte mluvit německy.*“ Na to

³⁸² SOA Praha, SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Bohumila Šedivého, 1947. Podle B. Šedivého Pánek řekl Petříkovi, aby Smíchovskému vyřídil, aby se bavili česky a nežvanili německy, když umějí dobře česky.

³⁸³ Informace o dni Petříkova zatčení se ve výpovědích svědků liší. Podle některých byl zatčen hned den poté, podle jiných až čtrnáct dní po události.

Svědék Josef Běšín dle své výpovědi zjistil od Trudy Masákové, tlumočnice na gestapu, že ve spisu Petříka je napsána poznámka *Wegen Deutschfeinlicher Ausserung* (kvůli nepřátelským výrokům vůči Německu). ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-693-1, výpověď Josefa Běšína, 15. 1. 1947.

³⁸⁴ Tamtéž, výpověď Jarmily Pánkové, roz. Jelenové, 18. 1. 1947.

³⁸⁵ Tamtéž, výpověď Ing. Františka Plecitého, 16. 1. 1947, Praha. František Plecítý vypověděl, že mu sochař Vlasta Amort, taktéž stálý host vinárny U Petříků sdělil, že během svého věznění v Mauthausenu byl 9. 12. 1943 svědkem zastřelení vinárníka Petříka i rady Pánka. Srov. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha, sign. LS I 5121/46, výpověď Jarmily Pánkové, roz. Jelenové, 1947.

³⁸⁶ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Ing. Františka Plecitého, 1947.

³⁸⁷ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-693-1, výpověď Jarmily Pánkové, 18. 1. 1947, Podle Pravoslava Lexy Jiří Arvéd Smíchovský posílal vždy kopii udání do Berlína.

Smíchovský „zrudl, zmlkl a nadále již hovořil se svou snoubenkou česky.“³⁸⁸ Sdělil dále, že následující den šel s Františkem Kabelákem do Národní a univerzitní knihovny za Smíchovským, protože si zde od něj chtěli půjčit nějaké knihy. Když Smíchovský pro knihy odešel, viděli, že na psacím stroji právě něco psal. Protože Lexa neuměl německy, text zběžně zhlédl František Kabelák, jenž byl taktéž přítomen incidentu ve vinárně. Podle Lexy poté zjistili, že se jednalo o popis události ve vinárně u Petříků, a proto šli ještě ten den za Petříkem, jehož varovali.³⁸⁹ František Kabelák sdělil, že skutečně šel Petříka varovat, nikoli však s Lexou, ale s malířem Jiřím Wowkem, protože u Smíchovského viděl spis SD s titulkem Petřík a věděl, že Smíchovský byl mstivý člověk. Uvedl, že ve spisu viděl informaci, že Petřík je antisemita a bouřlivák.³⁹⁰ To, že František Kabelák opravdu přišel Vladislava Petříka varovat, následně potvrdila i číšnice z vinárny U Petříků Marie Drtinová.³⁹¹ Kabelák dále dodal, že v roce 1942 se účastnil jedné z pitek ve Smíchovského kanceláři a bytě. A jelikož se tehdy vedlo řízení proti jeho manželce Zdeňce Kabelákové za urážku německé armády, využil opilosti Smíchovského, který mu vydal její spis, v němž Kabelák dle svých slov všechny důležité části spálil. Ze spisu navíc zjistil, že udavačem jeho ženy byl Pravoslav Lexa, který tak ale podle Kabeláka učinil patrně pod nátlakem při svém vlastním zatčení.³⁹²

Kromě přímých účastníků události ve vinárně podali výpověď například i spoluvězňové Petříka a Pánka z Mauthausenu. Zde byl s oběma muži vězněn také Miloš Stránský, který zde pracoval v oddělení osobních spisů. Uvedl, že v Pánkově spisu byl požadavek na tzv. *Sonderbehandlung* (zvláštní zacházení), které ale podle soudu bylo zavedeno až po Pánkově popravě.³⁹³

Výpovědi mnoha svědků, kteří o události svědčili u mimořádného lidového soudu, se v některých detailech rozcházejí. Například v počtu osob, jež se Smíchovským do podniku přišly nebo v přesném znění tehdy pronesených výroků Smíchovského, Petříka a Pánka. V zásadě ale vypovídají shodně o tomtéž. Téměř všichni svědci byli

³⁸⁸ Tamtéž, výpověď Pravoslava Lexy, Praha, 15. 1. 1947.

³⁸⁹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Pravoslava Lexy.

³⁹⁰ Tamtéž, výpověď Františka Kabeláka, 1947.

³⁹¹ Tamtéž, výpověď Marie Drtinové, 1947.

³⁹² Tamtéž, výpověď Františka Kabeláka, 1947

³⁹³ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 343.

přesvědčení o tom, že za udáním stojí právě J. A. Smíchovský. Ten obvinění popřel s tím, že V. Petříka znal řadu let a přátelil se s ním, dokonce si tykali, naopak V. Pánka neznal a byl mu lhostejný. Petřík byl podle něj fašista, byl nepřátelsky zaujat vůči zednářům a Židům a německou okupaci přijal vcelku příznivě. Smíchovský dle svých slov chodil do vinárny téměř denně se společnostmi asi pěti lidí. V den incidentu se měl na cestě setkat s německým obchodním zástupcem, kterého znala jeho manželka, jež v té době pracovala u státního zastupitelství jako tlumočnice ruského jazyka. S tímto mužem se pak všichni tři vydali k Petříkům. Ve vinárně mluvili německy právě kvůli tomuto známému, popřel však, že hlasitě. Dle jeho slov mu měl Petřík od mírně opilého Pánka vzkázat, že ten mu „*rozbije hubu*“, bude-li nadále mluvit německy. Smíchovský se měl ohradit, že tu není sám a říci Pánkovi „*nezdvořilost na plnou pusou*.“ Dále se hájil tím, že byl sám v tomto případě vyslýchán jako svědek a bylo mu vyčteno, že nechal urazit německý národ, a tudíž za Petříka nemohl ani intervenovat. Podle něj se proti Petříkovi vedly spisy u SD i gestapa, v nichž byl negativně vylíčen. „*Neměl jsem žádný osobní zájem na tom, aby Petřík byl zatčen, naopak mně záleželo na tom, abych mohl do Petříkovy vinárny dále chodit, neboť v tom prostředí jsem se mnoho dověděl.*“³⁹⁴ Podle P. Lexy se totiž právě ve vinárně U Petříků uskupila trvalá fronta prosebníků, jimž Smíchovský sliboval intervenovat za jejich zatčené příbuzné či známé. Ti mu tak vyzrazovali důvěrné informace, jichž měl Smíchovský dle Lexy naopak využít ve svůj prospěch.³⁹⁵

K udání se v poválečné výpovědi vyjádřil také W. Jacobi, který sdělil, že Smíchovský učinil u SD hlášení jakéhosi politicky podezřelého kroužku Čechů, zřejmě ilegálně činného, jež se měl scházet v jedné z vináren na Starém Městě pražském. Hlášení bylo SD následně postoupeno gestapu, které zjistilo, že šlo o hlášení, které vzniklo záměrně za účelem udat některé hosty zmíněné vinárny, protože Smíchovský měl s nimi osobní spor. Jelikož SD pro toto tvrzení ale neměl důkaz, nemohl proti Smíchovskému zakročit. Ten už ale na základě tohoto incidentu dále nebyl

³⁹⁴ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Jiřího Arvéda Smíchovského-hlavní přelíčení, Praha, 29. dubna 1947, s. 12.

³⁹⁵ Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, 1945, s. 4.

používán k významnějším zpravodajským úkolům a jeho hlášení byla brána s rezervou.³⁹⁶

Ač bylo mnoho svědků přesvědčeno o Smíchovského vině a poválečný tisk jej často označoval za udavače Petříka a Pánka, byl Smíchovský nakonec roku 1947 mimořádným lidovým soudem v tomto bodě obžaloby zproštěn viny. Soud toto rozhodnutí odůvodnil především tím, že obhajoba Smíchovského nemohla být vyvrácena předvedenými důkazy. Soud navíc připustil, že muže mohl gestapu udat kdokoliv další, kdo seděl v téže místnosti ve vinárně a slyšel Petříkův výrok.³⁹⁷ V podstatě lze říci, že tento bod obžaloby byl postaven pouze na tvrzení Smíchovského proti tvrzení svědků, jejichž výpovědi se mírně lišily, nicméně v hlavním bodě se shodovaly. Rozporuplným jej činí fakt, že Smíchovský si vinárnu oblíbil a navštěvoval ji takřka denně, z tohoto pohledu zdánlivě neměl motiv udávat jejího majitele. Na druhou stranu, dáme-li zapravdu výpovědím mnoha svědků události a tvrzení W. Jacobiho, jeví se Smíchovský jako velmi pravděpodobný autor tohoto udání.

4.4.6 Případ udání Rudolfa Mandéeho

Ač se J. A. Smíchovský ve svých výpovědích často bránil argumentem, že byl ke spolupráci s nacisty donucen pod nátlakem, případ udání Rudolfa Mandéeho svědčí spíše o opaku. Je to také jediné obvinění z udavačství, z něhož byl Smíchovský mimořádným lidovým soudem shledán vinným. Vzhledem k tomu, že R. Mandée své věznění přežil, mohl tak sám svědčit u soudu a popsat okolnosti svého zatčení z vlastního pohledu. Navíc je tento případ také zřejmě jediným, k němuž lze nalézt pramen přímo z roku 1943, dokazující, že Smíchovský opravdu byl iniciátorem zatčení R. Mandéeho.

³⁹⁶ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha 14. ledna 1947, s. 3-4.

Srov. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 1946. Podle Jacobiho byl Smíchovský zcela stažen ze zpravodajské činnosti.

³⁹⁷ Tamtéž, rozsudek mimořádného lidového soudu, 3. května 1947.

Rudolf Maria Mandée (1904-1964), hudební skladatel a dirigent,³⁹⁸ od 15. července 1941 také strážník německé pořádkové policie,³⁹⁹ byl dle svých slov za druhé světové války ilegálně činný ve skupině *Engles* a od roku 1942 ve skupině *Brutus*. Se Smíchovským se společensky stýkal a znal už od roku 1936, vzájemně se znaly také jejich matky, což v celém případě sehrálo také svou důležitou roli. V roce 1941 se Mandée dozvěděl, že Smíchovský pracuje pro SD a sdělil proto své matce, aby byla od té doby ve stycích s rodinou Smíchovských opatrná. V roce 1943 Mandée důvěrně sdělil přímo matce Smíchovského, že by měla svému synovi naznačit, aby spolupráce s nacisty zanechal a raději odjel do zahraničí, jelikož dle něj již byla situace pro Německo stejně beznadějná. Růžena Smíchovská však obsah rozhovoru s R. Mandéem následně sdělila svému synovi. Smíchovský poté Mandéemu v jednom z jejich rozhovorů tento skutek vyčítal a bylo na něm dle Mandéeho znát rozčilení. Také se hned snažil vyzvědět informace o jeho ilegální činnosti, o níž byl podle Mandéeho v té době už nejspíš částečně informován. Při této příležitosti mu měl nabízet i alkoholické nápoje, podle něj proto, aby byl sdílnější. Asi deset dní po návštěvě u Smíchovských byl Rudolf Mandée zatčen a vyslýchán na gestapu, kde byl přímo konfrontován se Smíchovským. Ten mu do očí tvrdil, že na návštěvě u jeho matky vedl protiněmecké řeči, vyslovil hanlivé výroky o vůdci, armádě, straně apod. Vyradil také, že je ilegálně činný a „že ilegální činnost kap. Mandéeho je známa, že on může v té věci svědecky vypovídat a tuto činnost jeho prokázat a že je ochoten své výpovědi i odpřisáhnout.“⁴⁰⁰ V prosinci téhož roku u soudního přelíčení opravdu Smíchovský proti Mandéemu vypovídal jako svědek. Poté následovalo další přelíčení, tentokrát v Mnichově,⁴⁰¹ kam se však Smíchovský už svědčit nedostavil. Mandée byl toho názoru, že možná i proto nedostal trest smrti, ale byl v Mnichově odsouzen a poslán

³⁹⁸ *Rudolf Mandée*. Český hudební slovník osob a institucí. 2016. Dostupné online z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=2761

³⁹⁹ NA ČR, Fond Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, Praha. kart. inv. č. 2140, 130, sign. 109-8/23, výpověď J. A. Smíchovského týkající se defetistických projevů R. M. Mandéeho. Dostupné online z: <http://badatelna.eu/fond/959/zaznam/339847>

⁴⁰⁰ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-693-1, výpověď Rudolfa Mandéeho, Praha, 16. 1. 1947.

⁴⁰¹ Tamtéž. Advokátem Rudolfa Mandéeho byl Otto Croy, který dle Mandéeho dopady udání Smíchovského zmírnil. Podle výpovědi Waltera Jacobiho naopak Mandéemu pomohl velitel pořádkové policie, generál Riege. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 1946.

na čtyři měsíce do káznice Stadelheim, odkud byl přemístěn do trestního tábora v Poznani, odkud dle svých slov v lednu 1944 uprchl.⁴⁰²

Na rozdíl od jiných případů, z nichž byl Smíchovský obviněn, se zachoval pramen, který dosvědčuje, že proti Mandéemu opravdu sepsal hlášení ještě v den jeho návštěvy, tj. 3. července 1943. Současně se zachoval také posudek SD na R. Mandéeho, podepsaný Walterem Jacobim. Ve dvoustránkovém protokolu Smíchovský vyličil celou událost už od příchodu Mandéeho, včetně detailního záznamu jejich rozhovoru, z něhož byly patrné především Mandéeho defétistické výroky o tom, že Německo prohraje válku. Jako příklad uvádím následující úryvek: *„Na moji otázku, zda všichni v pořádkové policii smýšlejí tak pesimisticky, odpověděl Mandée, že tomu tak je, všichni mají války ‚plné zuby‘...“*⁴⁰³ Smíchovský také popsal, že se Mandée vyjádřil v podobném poraženeckém duchu v jeho přítomnosti ve společnosti dokonce několikrát.⁴⁰⁴ Dne 9. srpna byl vyhotoven na Mandéeho také třístránkový posudek SD, podepsaný Walterem Jacobim, který obviňuje Mandéeho z nezodpovědného a defétistického smýšlení o tehdejší politické situaci.⁴⁰⁵ Tento posudek obsahuje na konci také poznámku o Smíchovském, zřejmě z důvodu, že měl v tomto případě vystupovat i jako svědek. *„Smíchovský pracoval pro SD od roku 1939, v roce 1941 tam měl ale potíže osobní povahy. Byl dočasně od tajné policie kvůli podezření z trestného činu zatčen. Po objasnění případu byl ale opět propuštěn. Zprávy Smíchovského byly vždy spolehlivé.“*⁴⁰⁶ Walter Jacobi k případu uvedl, že když byl soud s Mandéem odročen do Mnichova, Smíchovský se k přelíčení navzdory připomínkám SD nedostavil a celý případ tak byl pro SD velmi trapný. Kvůli tomu se také proti Smíchovskému na

⁴⁰² ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-693-1, výpověď Rudolfa Mandéeho, Praha, 16. 1. 1947.

⁴⁰³ NA ČR, Fond Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, Praha. kart. inv. č. 2140, 130, sign. 109-8/23, výpověď J. A. Smíchovského týkající se defétistických projevů R. M. Mandéeho, s. 2. Dostupné online z: <http://badatelna.eu/fond/959/zaznam/339847>

Německý originál: *„Auf meine Frage, ob bei der Ordnungspolizei alle so pessimistisch dächten, gab Mandée zur Antwort, dass dies der Fall sei, alle hätten vom Krieg bereits ‚volle Zähne‘...“*

⁴⁰⁴ Tamtéž, s. 2.

⁴⁰⁵ Tamtéž, posudek SD na Rudolfa Mandéeho, podepsaný Walterem Jacobim, 1943.

⁴⁰⁶ Tamtéž.

podzim 1944 chystalo disciplinární opatření, k němuž ale nedošlo, jelikož byl mezitím zatčen kriminální policií.⁴⁰⁷

Smíchovský k případu ve své poválečné výpovědi sdělil, že v roce 1943 Mandée se svou matkou přišli ke Smíchovským na návštěvu a R. Mandée zde asi tři hodiny kritizoval poměry v německé armádě, hanlivě se vyjadřoval o vůdci apod. Smíchovský tak došel k závěru, že je Mandée agent provokatér a ihned po jeho odchodu sepsal písemné hlášení. Údajně nevěděl, že Mandée pracuje ilegálně, protože jej pokládal za Němce. Přiznal také, že proti Mandéemu svědčil u soudu v Praze, ale k soudu do Mnichova už nedorazil.⁴⁰⁸ Pravoslav Lexa tvrdil, že to byl on, kdo Smíchovského od účasti v Mnichově odradil, a to sdělením, že tato cesta by byla nepříznivá pro jeho astrologickou konstelaci a že by jej tam čekaly smrtelné aspekty.⁴⁰⁹ Lexovo tvrzení Smíchovský sice popřel, ale sám uvedl téměř stejně nevěrohodný důvod, proč se do Mnichova nevydal – údajně mu totiž ujel vlak.⁴¹⁰

Smíchovského hlášení o události přímo z roku 1943 zní ale poněkud jinak. V něm totiž napsal, že v onen den jej přivedla jeho matka na verandu jejich domu, kde si měl poslechnout R. Mandéeho, jenž zde byl přítomen v uniformě ještě s jedním strážmistrem pořádkové policie a povídal si se Smíchovského sestrou a švagrem. Smíchovský v rámci hlášení neváhal ani podat v tehdejší době vcelku citlivou informaci o své sestře a švagrovi. „*Chtěl bych zdůraznit, že má sestra zcela pod politickým vlivem mého švagra Václava Čvančary měla vyloženě české nacionalistické cítění.*“⁴¹¹ R. Mandée s matkou i sestrou proto mluvil česky, se Smíchovským pak německy.⁴¹²

V případě po válce vypovídal také Otakar Lankaš, advokát a příbuzný Rudolfa Mandéeho, který byl sám zatčen v lednu 1945. Sdělil, že v samovazbě na Pankráci byl v té době právě i Smíchovský, se kterým se setkal a mluvil na jedné z vycházek.

⁴⁰⁷ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Waltera Jacobiho, Praha, 1946.

⁴⁰⁸ Tamtéž, výpověď J. A. Smíchovského- hlavní přelíčení, s. 13, Praha, 1947.

⁴⁰⁹ Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, 1945.

To, že Smíchovský dával důraz na astrologické výpočty, potvrdil ve své výpovědi i Walter Jacobi.

⁴¹⁰ Tamtéž., s. výpověď J. A. Smíchovského- hlavní přelíčení, s. 13, Praha, 1947.

⁴¹¹ NA ČR, Fond Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, Praha. kart. inv. č. 2140, 130, sign. 109-8/23, *výpověď J. A. Smíchovského týkající se defetistických projevů R. M. Mandéeho*, s. 1. Dostupné online z: <http://badatelna.eu/fond/959/zaznam/339847>

⁴¹² Tamtéž.

Smíchovský mu měl sdělit, že v případě Mandéeho fungoval pouze jako svědek. Lankaš se ptal i na případ udání Josefa Chlubny, k čemuž mu Smíchovský sdělil, že Chlubnu musel odstranit, jelikož moc mluvil. Dále mu měl tvrdit, že je ve službách gestapa.⁴¹³

U poválečného soudu se Smíchovský, který Mandéeho dle obžaloby měl udat pro urážky vůdce a říše, k tomuto činu nakonec přiznal. Oznámil Mandéeho vědomě, prý aby byl krytý před možnou situací, že by se Mandéeho výroky, které pronesl v přítomnosti Smíchovského, donesly až k některému z funkcionářů SD. Smíchovský dle svých slov údajně nevěděl o jeho ilegální činnosti, ale pronesl, že by Mandéeho udal, i kdyby o této skutečnosti věděl. Přičemž si plně uvědomoval, jaké následky z tohoto udání pro udaného mohly vyplynout.⁴¹⁴

4.4.7 Případ udání Josefa Chlubny

V souvislosti s udáním Rudolfa Mandéeho byl Jiří Arvéd Smíchovský obviněn také z udání právníka Josefa Chlubny, jenž byl zatčen 17. ledna 1944. Smíchovský však opět popřel, že by J. Chlubnu udal, ač spolu případy mohly zdánlivě souviset. Matka Rudolfa Mandéeho se totiž za svého syna po jeho zatčení snažila intervenovat. Na radu synova advokáta Otty Croye se pokoušela získat materiál, který by vyvrátil věrohodnost Smíchovského.⁴¹⁵ Za tímto účelem navštívila také advokáta Josefa Chlubnu, který se se Smíchovským dobře znal, aby se zapojil do případu, že mu předá dostatečný materiál o Smíchovského špatných charakterových a „*mravních nepěkných vlastnostech*“ apod.⁴¹⁶ Podle M. Mandéové byl však J. Chlubna po vyslechnutí její žádosti zjevně vystrašený, požádal M. Mandéovou, aby mluvila německy a odvedl ji dokonce do zvláštního pokoje, kde jí sdělil, že se Smíchovského bojí a přislíbil jí dodat další materiál proti němu. Asi týden po tomto rozhovoru byl však J. Chlubna zatčen. M. Mandéová nabyla dojmu, že za udáním stál opět J. A. Smíchovský. Podezřívala Chlubnovu zaměstnankyni Boženu Jůzovou, že celý rozhovor slyšela a sdělila jeho

⁴¹³ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď JUDr. Otakara Lankaše.

⁴¹⁴ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha 14. ledna 1947, s. 4.

⁴¹⁵ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Marie Mandéové.

⁴¹⁶ Tamtéž, výpověď Rudolfa Mandéeho.

obsah právě Smíchovskému.⁴¹⁷ B. Jůzová byla totiž dle R. Mandéeho a P. Lexy důvěrníci Smíchovského. Ona sama to u svého výslechu však odmítla, ale potvrdila setkání Marie Mandéeové a Josefa Chlubny, přičemž po odchodu Mandéeové měl Chlubna prohlásit, „že má Smíchovského v ruce a že by ho to mohlo státi krk.“⁴¹⁸

Marie Mandéeová za účelem získání kompromitujících materiálů na Smíchovského měla kontaktovat také P. Lexu. Dle Lexovy výpovědi pak získaný materiál údajně poslali do Mnichova.⁴¹⁹ To, že v tomto směru skutečně probíhala určitá iniciativa, dokazuje zachovaná korespondence z ledna 1944 mezi O. Croyem a členy Národní obce fašistické. Otto Croy poslal dopis přímo gen. Radolu Gajdovi, v němž se jej dotazoval na politickou a lidskou spolehlivost Smíchovského, na jeho členství v NOF apod.⁴²⁰ Druhý dopis je odpovědí O. Croyovi, jeho autorem ale není R. Gajda. V tomto dopise, k němuž je přiložen také jakýsi posudek, se píše, že se členům NOF Smíchovský přiznal, že byl mistrem zednářské lóže v hodnosti mistra a vykázal se také patentem. V NOF mu dle tohoto dokumentu nebylo možno udělit nějakou důležitější funkci, jelikož se jevil „politicky nespolehlivým, neseriosně vystupoval a referoval“ a mnozí o něm tvrdili, „že je cvok, který se rád nechá hostiti, avšak přátelství vždy zneužívá ku svému vlastnímu prospěchu.“⁴²¹

Asi dva dny po návštěvě M. Mandéeové u J. Chlubny přišel za jeho matkou Pravoslav Lexa, který jí oznámil, že dle sdělení Smíchovského přijde řada v zatčení na J. Chlubnu. Ten byl opravdu několik dní na to zatčen a poté byla zatčena i Mandéeho matka. Na gestapu po ní žádali onen usvědčující materiál na Smíchovského. M. Mandéeová nakonec sdělila, že materiál je uložen u advokáta jejího syna Otty Croye. Gestapo tento materiál následně zabavilo a M. Mandéeová byla propuštěna.⁴²² Pravoslav Lexa ve své obsáhlé výpovědi proti Smíchovskému uvedl, že Josefa Chlubnu před Smíchovským varoval, ale ten nevěřil, že by jej Smíchovský mohl udat. Smíchovský měl údajně Chlubnovi sdělit, že na něj chodí soustavně udání na gestapo,

⁴¹⁷ Tamtéž, výpověď Marie Mandéeové.

⁴¹⁸ Tamtéž, výpověď Boženy Jůzové.

⁴¹⁹ Tamtéž, výpověď Pravoslava Lexy.

⁴²⁰ Tamtéž, dopis Otty Croye adresovaný Radolu Gajdovi, 21. ledna 1944.

⁴²¹ Tamtéž, dopis adresovaný Ottu Croyovi, 28. ledna 1944. Smíchovský měl také prohlásit, že se s zednáři rozešel a bude je potírat.

⁴²² Tamtéž, výpověď Rudolfa Mandéeho.

ale on je pálí, což mělo mít dle Lexy vliv na zhoršující se Chlubnovu psychiku. Božena Jůzová ve výpovědi naopak odmítla, že by J. Chlubna byl duševně nepřičetný, jak uváděl Lexa. Sdělila ale, že jí Smíchovský po Chlubnově zatčení také řekl, že zničil tři udání, které na něj přišly a že Chlubnu sám varoval. B. Jůzová však jeho tvrzení označila za smyšlené.⁴²³

J. A. Smíchovský k případu uvedl, že se s Chlubnou znal velmi dlouho, v přátelském poměru byli už jejich otcové.⁴²⁴ Josef Chlubna podle něj politicky směřoval doprava, a proto prý zpočátku vítal i německou okupaci. Obrat u něj nastal po událostech v listopadu 1939, kdy byl popraven jeden z jeho přátel. J. Chlubna navíc o Smíchovském také věděl, že pracuje v SD, dokonce ho několikrát navštívil v jeho kanceláři. Podle Smíchovského Chlubna „*nerozvážně a neodpovědně mluvil,*“ a proto mu později další vstup do kanceláře zakázal. Dle svých slov jej v tomto směru také několikrát varoval. Smíchovský uvedl, že k Chlubnově zatčení mělo dojít na konfidentská udání, která na Chlubnu často docházela. Podle něj se jednalo zejména o udání konfidenta SD Harryho Jelínka (1905-1986).⁴²⁵

Za udání Josefa Chlubny, který zemřel v koncentračním táboře Buchenwald, byl nakonec obviněn a 21. června 1946 také odsouzen před mimořádným lidovým soudem Otomar Pankraz (1903-1976), soukromý docent matematiky na ČVUT. Dle Magdaleny Hykšové, autorky studie o O. Pankrazovi, ale v případě udání J. Chlubny proti Pankrazovi vypovídali pouze svědci hovořící proti němu, navíc nepřisezně, a také J. A. Smíchovský, který svou účast na zatčení dr. Chlubny popřel. Ani na žádost Pankrazova advokáta nebyli povoláni svědci hovořící proti Smíchovskému.⁴²⁶

⁴²³ Tamtéž, výpověď Boženy Jůzové, Praha 1946.

⁴²⁴ Podle P. Lexy byl Smíchovský jeden čas Chlubnovým koncipientem. Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, 1945.

⁴²⁵ Tamtéž, výpověď J. A. Smíchovského-hlavní přelíčení, 29. dubna 1947, s. 14.

Harry Jelínek údajně podle Smíchovského v udání tvrdil, že Chlubna řekl, že po porážce Německa bude sám sestavovat českou vládu a převezme křeslo ministra spravedlnosti. Tamtéž.

⁴²⁶ HYKŠOVÁ, Magdalena. *Životní osudy Otomara Pankraze*, s. 219-220. In: *Filosofická pojetí pravděpodobnosti v pracích českých myslitelů*. Praha 2011. [cit.11.04.2018]. Dostupné online z: http://dml.cz/bitstream/handle/10338.dmlcz/402282/DejinyMat_51-2011-1_20.pdf

4.4.8 Zatčení

Ač Jiří Arvéd Smíchovský pracoval pro nacistickou Bezpečnostní službu, byl v období protektorátu sám celkem třikrát zatčen, a to z různých důvodů. Dle některých poválečných výpovědí se lze také domnívat, že první zatčení mohlo být pouze záminkou pro to, aby Smíchovský mohl ve vazbě udávat své spoluvězně, což však nelze spolehlivě ověřit.

První uvěznění trvalo od 9. srpna do 24. prosince 1941. Tehdy byl Smíchovský zatčen gestapem a umístěn do samovazby ve věznici na Pankráci, a to podle jeho poválečné výpovědi z více různých důvodů. Dle Smíchovského byly příčinami především záležitosti týkající se židovského agenta Hermanna, jehož Smíchovský získal pro spolupráci s SD a jenž následně uprchl do Sýrie. Dalším obviněním bylo to, že dle svého tvrzení zapomněl v budově *Národní rady československé* zapečetit okno, které nechal navíc otevřené, a ze spisovny NŘČ se poté ztratily důležité akty. Dalším bodem mělo být také udání vyhotovené Antonínem Chmelíkem, které Smíchovský sice viděl, ale nepostoupil je SD ani gestapu. Výše jmenované příčiny zatčení nebyly Smíchovskému sděleny najednou, ale postupně v delších časových intervalech, a to podle něj za účelem jej překvapit. Následně byl údajně obviněn také ze zakázaných intervencí ve prospěch Čechů, konkrétně konfidenta Václava Valeriána a tajemníka propagační komise Národního souručenství Kulajty, dále za styků s katolickými řády (zvláště s jezuity) apod.⁴²⁷ Václav Valerián se ale dle P. Lexy naopak domníval, že jej udal právě Smíchovský. Za jeho pobytu v koncentračním táboře měl Smíchovský jeho příbuzné dokonce vydírat pod záminkou intervencí a vylákat od nich vysoký finanční obnos, který následně utratil.⁴²⁸ Smíchovský sdělil, že byl SD navíc dodatečně obviněn také ještě z homosexuálního poměru s Richardem Thielem z Růžodolu u Liberce, ale toto obvinění nakonec nebylo vůbec projednáváno.⁴²⁹

⁴²⁷ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-4, výpověď J. A. Smíchovského, s. 58. Další ze Smíchovského údajných obvinění mělo se mělo týkat styků s katolickými členy SdP jako Oskarem Kuhnem apod.

⁴²⁸ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, svědectví Pravoslava Lexy, 1945.

⁴²⁹ Smíchovský k tomu uvedl, že obvinění z homosexuality se používalo u německých úřadů často v případech, kdy nebylo jinak možné odstranit nepohodlného člena. Smíchovský však ve výpovědi pojem homosexualita ani jednou nepoužil, vyjadřoval se pouze v náznacích a odkázal na paragraf 129 trestního zákoníku a paragraf 175 RST, které upravovaly tehdejší zločiny smilstva a homosexuality. ABS, fond

I když Smíchovský tvrdil, že tato obvinění byla konstruována Leitabschnittem SD, sdělil zároveň, že jeho služba pro SD nepominula ani v době vazby, kam mu byly z SD posílány například různé spisy k překladu apod.⁴³⁰ Překvapivě také uvedl, že úředníci gestapa se k němu u výslechů chovali velmi korektně, až přátelsky. Koncem listopadu 1941 byl odvezen na výslechy do Berlína, které však dle jeho výpovědi měly pouze formální ráz a nebyl o nich pořizován ani zápis.⁴³¹ Zanedlouho po návratu byl na Štědrý den propuštěn bez vysvětlení s tím, že v lednu má opět nastoupit službu u SD.⁴³²

Podle Waltera Jacobiho byl Jiří Arvéd Smíchovský zatčen především na základě podezření z homosexuálních vztahů s příslušníky gestapa. Smíchovský dle Jacobiho napsal dokonce na SD dopis, v němž se k homosexualitě přiznal a později byl propuštěn bez trestu. Jacobi také uvedl, že SD mělo dokonce námitky proti zatčení Smíchovského gestapem a označilo jej za represe.⁴³³ I v tomto případě si tedy výpovědi Smíchovského a Jacobiho diametrálně odporují. Smíchovského podrobné vyličení všech domnělých obvinění ale opět působí spíše jako pokus o vyličení sama sebe jako oběti nacistického režimu za účelem ukázat se u poválečného soudu v lepším světle. Je také možné, že se mohl stydět přiznat k zatčení za homosexualitu.

Další teorii o důvodech Smíchovského zatčení přednesl již zmíněný Rudolf Mandée, který vypověděl, že když byl vězněn v pankrácké věznici, dozvěděl se od svých spoluvězňů, že zde byl Smíchovský jeden čas také držen. Působil tam dle jejich slov jako udavač, který byl nasazován do různých cel k politickým vězňům, od nichž vyzvídal informace a tyto pak sděloval příslušným úřadům. Tato okolnost měla

Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 47-48.

⁴³⁰ Pro W. Jacobiho ve vazbě překládal například materiály k jeho brožuře *Golem...metla Čechů*. ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10908, výpověď Waltera Jacobiho, s. 1-2.

⁴³¹ Nebyl zde dle svých slov považován za vězně a bydlel se svými průvodci na služebních ubytovnách. ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, Praha 1945, s. 49-50.

⁴³² Tamtéž, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-4, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 58.

⁴³³ Tamtéž, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha 14. ledna 1947, s. 5.

být známá i dozorcům pankrácké věznice.⁴³⁴ To, že měl Smíchovský za svého věznění udávat spoluvězně i dozorce, tvrdil také Pravoslav Lexa.⁴³⁵

Druhé zatčení Smíchovského se odehrálo od 27. září 1944 do 26. dubna 1945. Tehdy byl zatčen německou kriminální policií (Kripo). Toto obvinění spočívalo dle obžaloby ve zneužití moci úřední, braní úplatků a v krádeži klenotů. Trestní řízení však nakonec bylo zastaveno a věc nebyla soudně projednávána.⁴³⁶ V této době totiž Smíchovský pracoval jako kontrolor Zemského úřadu v Praze a případ se udál právě při provádění kontroly u jedné z pražských firem.⁴³⁷ V dopisu z vězení určenému SD se Smíchovský k vině přiznal, následkem toho byl vyškrtnut ze seznamu spolupracovníků a jeho osoba zmizela z dalšího přehledu SD.⁴³⁸

Poslední zatčení, samotným Smíchovským zřejmě naplánované, se událo na příkaz SD gestapem 1. května⁴³⁹ a skončilo 5. května 1945.⁴⁴⁰ Tehdy byl Smíchovský za revolučních dní propuštěn spolu s dalšími vězni z pankrácké věznice.⁴⁴¹ Důvodem třetího zatčení bylo dle M. Nakonečného zneužití služebního postavení, jelikož při jedné z domovních prohlídek Smíchovský odcizil cenný prsten.⁴⁴² Podle výpovědi W. Jacobiho se však tento důvod vztahoval ke Smíchovského předchozímu zatčení, což dokládá i jeden z dobových dokumentů.⁴⁴³ W. Jacobi ke třetímu zatčení

⁴³⁴ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Rudolfa Mandeého.

⁴³⁵ Tamtéž, svědectví Pravoslava Lexy, 1945.

⁴³⁶ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha 14. ledna 1947, s. 5.

Srov. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, obžaloba Praha, 1944

⁴³⁷ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 348.

⁴³⁸ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Waltera Jacobiho.

⁴³⁹ Podle závěrečné zprávy 2. května. ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278. Závěrečná zpráva, Praha 14. ledna 1947, s. 5.

⁴⁴⁰ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, zpráva Policejního ředitelství v Praze, 1945.

⁴⁴¹ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, závěrečná zpráva, Praha 14. ledna 1947, s. 5.

⁴⁴² NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 268.

⁴⁴³ Podle výpovědi W. Jacobiho se jednalo o domovní prohlídku s dalšími dvěma zaměstnanci Zemského úřadu. Při této příležitosti si Smíchovský přivlastnil šperk, za což následovalo trestní oznámení majitelky

Smíchovského dodal, že k němu nemá bližších důvěryhodných zpráv, sám Smíchovský ale tvrdil, že byl zatčen proto, aby jako politicky nespolehlivý byl SD odstraněn.⁴⁴⁴ Podle mého názoru je pravděpodobnější, že Smíchovský toto zatčení plánoval, aby se po válce, která se nezadržitelně blížila ke konci, pokusil vyhnout podezření ze spolupráce s nacisty.

domu. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď Waltera Jacobiho.

⁴⁴⁴ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 12394, výpověď Waltera Jacobiho, s. 5, 1947.

4.5 Poválečná léta

Jak už bylo zmíněno, po svém posledním zatčení ještě v době protektorátu byl Jiří Arvéd Smíchovský propuštěn za pražského povstání 5. května 1945. Když se však vracel domů, byl údajně někým rozpoznán a odveden do oblasti na okraj Vinohrad, kde se chystala hromadná poprava zadržených nacistů a českých kolaborantů, kterou prováděli čeští revolucionáři. Smíchovský byl prý dokonce nucen kopat si vlastní hrob, ale poznal jej další neznámý člověk, jenž mu umožnil útěk. Nakonec se mu tedy podařilo dostat se v zuboženém stavu domů.⁴⁴⁵ Během těchto událostí utrpěl totiž dle svých slov frakturu tří žeber a kýlu způsobenou úderem.⁴⁴⁶

Na podkladě řady oznámení byl Smíchovský 8. května 1945 opět zatčen a od té doby byl držen v zajišťovací vazbě na Pankráci. Do řádné soudní vazby byl pak předán 12. prosince 1946.⁴⁴⁷ Podle M. Nakonečného byl Smíchovský zatčen až 15. května na udání Pravoslava Lexy. V té době ještě stačil vybrat ze své knihovny v domě U Zlaté lodi několik svých oblíbených knih⁴⁴⁸ a předat je své sestře Blance bydlící tamtéž.⁴⁴⁹ Dne 7. června 1945 pak byla tato knihovna, jež zabírala celou jednu místnost v prvním patře domu, zapečetěna.⁴⁵⁰ Dle P. Lexy se Smíchovský připravoval také k útěku do Německa, k čemuž však nedošlo, protože mu to rozmluvil. U soudu později uvedl, že tak učinil záměrně, aby Smíchovskému zabránil v útěku.⁴⁵¹

4.5.1 Vazba

Už za svého pobytu v zajišťovací vazbě věznice na Pankráci od května 1945 do května 1947 nebyl Jiří Arvéd Smíchovský zcela běžným trestancem.

⁴⁴⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 268. Tuto událost Smíchovský vylíčil své sestře Blance. Rozhovor s prof. Milanem NAKONEČNÝM, 9. dubna 2017.

⁴⁴⁶ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-4, dodatek k výpovědi J. A. Smíchovského, 1945.

⁴⁴⁷ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, oznámení ve smyslu retribučního dekretu na J. A. Smíchovského, 14. ledna 1947.

⁴⁴⁸ Mezi těmito knihami bylo například první originální vydání trilogie *Had Genese* od Stanislave de Guaita. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 269.

⁴⁴⁹ Tamtéž.

⁴⁵⁰ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/4, zpráva Policejního ředitelství v Praze, 1945.

⁴⁵¹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 268.

A to pravděpodobně díky svému mocnému ochránci v osobě Štěpána Plačka (1909-1992), významného aktéra v oblasti politického zpravodajství poválečného ministerstva vnitra.⁴⁵² Smíchovský totiž dle svých slov měl při práci v židovském referátu SD příležitost zasahovat ve prospěch židovského vlastnictví, jež považoval za kulturněhistoricky cenné, a zabránit tak například jeho vyvezení. Věc se týkala knihovny Židovské náboženské obce pražské, na niž si činil nárok i Rosenbergův institut. Knihovna byla dle Smíchovského na jeho intervenci v Berlíně zachráněna a přidělena Orientálnímu ústavu při Německé univerzitě. O tuto knihovnu se pak staral do roku 1944.⁴⁵³ Podle Nakonečného měl také zařídit, aby zde za okupace zůstalo několik zaměstnanců židovského původu jako nepostradatelných odborníků, čímž je zřejmě zachránil od transportů do koncentračního tábora. Mezi těmito osobami byl podle M. Nakonečného právě Štěpán Plaček, pozdější komunistický funkcionář.⁴⁵⁴ Jan Kalous se však ve své monografii o Štěpánu Plačkovi o této skutečnosti vůbec nezmiňuje. Naopak se podle něj Plaček za protektorátu živil učením cizích jazyků a od roku 1943 byl nočním hlídačem (a později telefonistou) Židovské náboženské obce v Praze. Od transportu do koncentračního tábora jej zachránilo spíše smíšené manželství.⁴⁵⁵

Štěpán Plaček tedy, možná na oplátku, pomohl po válce Smíchovskému, který tou dobou dlel ve vazbě. Tato pomoc, jak se dále ukazuje, ale zřejmě nebyla zcela nezištná. Š. Plaček totiž ještě v květnu 1945 nastoupil v rámci tzv. Bezpečnosti do tehdejší Komise pro vnitřní národní bezpečnost a později stanul v čele oddělení politického zpravodajství, které bylo součástí Zemského odboru bezpečnosti (ZOB-II). Po roce byl za dobrou práci převeden na ministerstvo vnitra, kde působil jako vedoucí

⁴⁵² Viz KALOUS, Jan. Štěpán Plaček. *Život zpravodajského fanatika ve službách KSČ*. Praha 2010.

⁴⁵³ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, s. 35-38. Knihovna byla podle Smíchovského umístěna v budově SS v nynější Právnické fakultě Karlovy Univerzity v Praze.

Smíchovskému bylo také údajně nařízeno SD vyhledat několik Židů podle určitých kritérií (spolehliví, průměrně inteligentní, zámožní apod.), kteří by pracovali v cizině za účelem získávání zpráv, uvedl ale, že konkrétní jména si už nepamatuje. Tamtéž.

⁴⁵⁴ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 267 a 346.

⁴⁵⁵ KALOUS, Jan. Štěpán Plaček. *Život zpravodajského fanatika ve službách KSČ*, s. 33-34.

všech zpravodajských odborů, a to až do svého odvolání v září 1948.⁴⁵⁶ Vedle Státní bezpečnosti totiž vznikla v roce 1945 také instituce Zemského odboru bezpečnosti (ZOB), komunisty kontrolovaná zpravodajská služba, přičemž jednou z jejích částí bylo oddělení politického zpravodajství (ZOB-II),⁴⁵⁷ které Š. Plaček po určitou dobu vedl. Podle Dalibora Státníka se Štěpán Plaček a další pracovníci Státní bezpečnosti při výstavbě tohoto poválečného bezpečnostního aparátu inspirovali právě nacistickými zpravodajci. Těm na oplátku „poskytovali řadu úlev a možnost zasahování do probíhajícího vyšetřování, jako např. v dále zmíněném případě J. Smíchovského.“⁴⁵⁸ Dle D. Státníka lze říci, že Smíchovský v podstatě sděloval komunistům, jak se má zpravodajská služba dělat.⁴⁵⁹ Komunisté se totiž zajímali o bývalé zaměstnance nacistických složek, kteří s nimi byli ochotni spolupracovat a kteří jim měli co nabídnout. Státní bezpečnost pak nad nimi částečně držela ochrannou ruku. „Oni si tím v podstatě prodlužovali život.“⁴⁶⁰ D. Státník dále uvádí, že „bývalé fašisty, konfidenty a pracovníky SD a Gestapa získávala Státní bezpečnost ke spolupráci na základě jejich dřívější činnosti, tedy na základě kompromitujících materiálů z jejich minulého života. Mnozí z nich však spolupracovali s nadšením a ochotou, protože se jednalo o jedince, pro které udávání a špiclování bylo smyslem života a příliš nerozlišovali pro koho a proti komu pracují.“⁴⁶¹ Mnoho bývalých nacistických konfidentů a příslušníků jejich zpravodajských služeb bylo po válce také odsouzeno k nízkým trestům.⁴⁶²

Smíchovského angažovanost v Zemském odboru bezpečnosti a jeho zdejší specifickou pozici potvrzují i dobové prameny. Například ve zprávě o poměrech

⁴⁵⁶ KAPLAN, Karel. *Protistátní bezpečnost: 1945-1948: historie vzniku a působení STB jako mocenského nástroje KSČ*, Praha 2015, s. 389.

⁴⁵⁷ KALOUS, Jan. Štěpán Plaček. *Život zpravodajského fanatika ve službách KSČ*, s. 44.

⁴⁵⁸ STÁTNÍK, Dalibor. *Agenti nacistických bezpečnostních složek Gestapa a Sicherheitsdienstu ve službách StB (Kurt Wilfer a ti druzí.)*. Sborník AMV 1/2003, s. 19. [cit.11.04.2018]. Dostupné online z: http://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik1-2003/agenti_upr.pdf

⁴⁵⁹ STÁTNÍK, Dalibor. *Reportáž o pražském Faustovi Jiřím Arvedu Smíchovském.* [rozhlasová reportáž]. *Český rozhlas*. [cit.11.04.2018]. Dostupné online z: <http://www.rozhlas.cz/hrdina/70/zprava/okultista-a-udavac-s-genialni-pameti-jiri-arved-smichovsky--1476408>

⁴⁶⁰ Tamtéž.

⁴⁶¹ STÁTNÍK, Dalibor. *Agenti nacistických bezpečnostních složek Gestapa a Sicherheitsdienstu ve službách StB (Kurt Wilfer a ti druzí.)*. Sborník AMV 1/2003, s. 8. [cit.11.04.2018]. Dostupné online z: http://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik1-2003/agenti_upr.pdf

⁴⁶² Tamtéž.

na Policejním ředitelství v Praze, konkrétně v oddělení Státní bezpečnosti, se píše, že v Zemském odboru bezpečnosti na Praze II, ve Washingtonově ulici č. 7 se nacházelo mnoho politických vězňů, včetně J. A. Smíchovského. Ten dle zprávy měl na odboru mnoho přátel, vesměs komunistů, a s mnoha tamějšími úředníky si i tykal. Dle zprávy měl také možnost se po ZOB pohybovat zcela volně, a proto ti, kdo jej neznali, nemohli vědět, zda se například nejedná pouze o jednoho z úředníků. Zpráva také uvádí, že Smíchovský měl „dle častých doslechů“ provádět i výslechy českých novinářů.⁴⁶³ S touto informací koresponduje i pozdější výpověď bývalého nacistického konfidenta Romana Procházky, který tou dobou dlel také ve vazbě. „K osobě a činnosti Dr. Smíchovského dále uvádím, že jsem byl se jmenovaným v údobí roku 1946-47 ve vyšetřovací vazbě na tzv. ZOBu v Praze, kde mě Smíchovský vyšetřoval v přítomnosti komisaře Pixy (Pixy, pozn.) jako jeden z referentů, přestože sám byl ve vyšetřovací vazbě. Tímto jsem byl velmi překvapen a nedovedl si vysvětlit, jak je možné, že bývalý konfident Gestapa a SD, který má na svědomí mnoho českých lidí, měl na ZOBu takové privilegie.“⁴⁶⁴

J. A. Smíchovský byl tedy využíván nejdříve Zemským odborem bezpečnosti a později Státní bezpečností pro jejich nejrůznější akce.⁴⁶⁵ Také Jan Kalous, autor monografie o Štěpánu Plačkovi, uvádí, že konfidenty nacistických složek komunisté používali k vlastním zpravodajským aktivitám,⁴⁶⁶ například k vyhodnocování zpráv od orgánů bezpečnosti a psaní posudků, jež poté sloužily právě Š. Plačkovi jako podklad pro vypracování zpráv pro jeho nadřízené.⁴⁶⁷ „Není bez zajímavosti, že při tvorbě organizační struktury zpravodajské sítě a vlastní organizační struktury ZOBu využíval (Štěpán Plaček, pozn.) i znalosti zatčených odborníků SD, jako byl např. dr. G. Smichowský, ...“⁴⁶⁸ Mezi úkoly Smíchovského tedy patřilo například

⁴⁶³ NA ČR, Fond Československá strana národně socialistická – ústřední sekretariát, Praha, kart. 39, sign. 35-78-7/58, 60. Zpráva o poměrech na Policejním ředitelství v Praze, odd. Státní bezpečnost, a poměry na Ministerstvu vnitra v polic. politickém oddělení/zpravodajském oddělení, nedatováno.

⁴⁶⁴ ABS, fond Stíhání nacistických válečných zločinců, sign. 325-112-4, výpověď Romana Procházky, 1966.

⁴⁶⁵ KALOUS, Jan. *Štěpán Plaček. Život zpravodajského fanatika ve službách KSČ*, s. 114 a 152. Smíchovský je zde nesprávně uveden jako spolupracovník gestapa – spolupracoval ale s SD., s. 118.

⁴⁶⁶ Tamtéž, s. 153.

⁴⁶⁷ Tamtéž, příloha publikace-trestní oznámení na Š. Plačka, 1953, s. 352.

⁴⁶⁸ J. Kalous také uvádí, že Smíchovský údajně v roce 1949 spáchal sebevraždu, jedná se však o mylnou domněnku, J. A. Smíchovský zemřel až roku 1951. Tamtéž, s. 8.

vypracovávání různých elaborátů a organizace německého zpravodajství, jež měly být částečně využity „při výstavbě československého, lidově demokratického bezpečnostního aparátu.“⁴⁶⁹ Podle M. Nakonečného se stal Smíchovský „osobním vězněm“ Š. Plačka. Často byl odvážen ze své cely na Pankráci do zvláštní místnosti v hotelu Esplanade, kde měl Š. Plaček své pracoviště. Podle očitého svědka, Smíchovského spoluvězně s iniciály A. S., byl Smíchovský později „přesunut do zvláštního vězení v nynější Opletalově ulici, kde měl svou vlastní celu, psací stroj, pohodlné lůžko, sbírku dýmek, dostával jídlo z restaurace a zabýval se vypracováním expertiz o činnosti různých prominentních osob v období protektorátu.“⁴⁷⁰ Vyšetřovatelem Smíchovského v této době byl Kamil Pixa (1923-2008), jeden z předních funkcionářů StB a pozdější ředitel Krátkého filmu. Ten si na tuto skutečnost stěžoval, jelikož si odtud musel Smíchovského pro výsledky půjčovat.⁴⁷¹

Pobyt Smíchovského ve vazbě byl opravdu v mnoha ohledech specifický. Například v prosinci 1946 Smíchovský po 15 dnů nepřijímal potravu, dle svého vlastního prohlášení proto, že chuť k jídlu se u něj dostaví, když mu bude dovoleno kouřit. Žádal tímto o povolení ve vazbě kouřit v takovém rozsahu, jako se povolovalo českým vyšetřovancům, protože jako navyklý kuřák dle svých slov nemohl bez kouření vydržet. „Zejména moje nervová soustava zvyklá na kouření je v takém stavu, že nesnesu normální potravu, a proto již po 16 dnů nepřijímám žádné potravu. Jiný důvod mé hladovky není, zejména ne špatné zacházení nebo jiná křivda, naopak v tomto směru nemám žádné stížnosti. Domnívám se, že chuť k jídlu se dostaví, bude-li mi kouření povoleno.“⁴⁷² Dále Smíchovský žádal také o povolení studia bible, hebrejské modlitby a gramatiky apod., celkem šlo o jedenáct svazků knih. K tomu navíc také za účelem uklidnění a klidného studia uvedených knih požádal o ponechání v samovazbě.⁴⁷³ Ve všech požadavcích mu bylo vyhověno, byla mu vydána dýmka, tabák i uvedené knihy.⁴⁷⁴

⁴⁶⁹ STÁTNIK, Dalibor. *Agenti nacistických bezpečnostních složek Gestapa a Sicherheitsdienstu ve službách StB (Kurt Wilfer a ti druzí.)*. Sborník AMV 1/2003, s. 8. [cit.11.04.2018]. Dostupné online z: http://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik1-2003/agenti_upr.pdf

⁴⁷⁰ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 270.

⁴⁷¹ Tamtéž.

⁴⁷² SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, žádost J. A. Smíchovského, 1946.

⁴⁷³ Tamtéž.

V případě Jiřího Arvéda Smíchovského není zarážející pouze průběh jeho vazby a věznění, který je v práci dále popsán, ale také rozsudek mimořádného lidového soudu, jenž jej zcela zprostil některých závažných obvinění z udání několika osob, jež následně zahynuly v koncentračních táborech. Existuje proto hned několik domnělých verzí, proč tomu tak bylo. Ve své poválečné výpovědi totiž Smíchovský uvedl, že mu byl v létě 1943 dán příkaz zabavit pozůstalost tehdy již zesnulého Josefa Volfa (1878-1937), ředitele knihovny Národního muzea a také předního českého svobodného zednáře, a uložit ji v budově Leitabschnittu. Smíchovský věděl, že tohoto materiálu má být využito nejen propagačně, ale i literárně, k Jacobiho brožuře *Golem...metla Čechů*, a proto ukryl nejzajímavější část mezi své jiné spisy a pořídil si fotokopie „*pro eventuální pozdější historické využití*.“ Zvláště pak uchoval dle svých slov velmi významnou korespondenci mezi konzulárním radou Sedmíkem a Josefem Volfem, týkající se zednářských počátků Edvarda Beneše. „*Tyto fotokopie dopisů nejdůvěrnějšího obsahu vyhledal jsem již po mém zadržení v průvodu dvou policejních úředníků ve svém bytě – cca 15. května 1945 – a žádal jsem, aby byly neprodleně odevzdány, a to pod uzavřením, kanceláři pana prezidenta; o celém jednání byl sepsán úřední zápis.*“⁴⁷⁵ Dle prof. M. Nakonečného si Smíchovský mírnější trest u mimořádného lidového soudu zajistil mimo jiné právě tímto. Podle něj totiž Volfův osobní archiv „*obsahoval mimo jiné závažnou korespondenci Edvarda Beneše s francouzskými zednáři, která byla pro Beneše politicky kompromitující, neboť plnil také příkazy pařížského Velkého Orientu, které nebyly vždy v souladu s československými státními zájmy.*“⁴⁷⁶ Právě tuto korespondenci měl Smíchovský vyfotografovat a ukrýt na tajném místě. Po válce, v průběhu svého vyšetřování, ji za výměnu nabídl komunistům, čímž si možná zachránil život.⁴⁷⁷ Jiná verze této události zní, že Š. Plaček si po válce Smíchovského přímo vyžádal. Ten pro něj pak vypracovával různá hlášení a až díky této práci se dostal k materiálům zmíněného Josefa Volfa, mezi nimiž údajně byly i kompromitující materiály na tehdejšího prezidenta Edvarda Beneše, konkrétně dopisy zednářské organizace, se kterou si Beneš psal a které nevyznívaly pro Československo a Beneše dobře. Tyto materiály měl pak

⁴⁷⁴ Tamtéž, Zpráva mimořádného lidového soudu v Praze adresovaná správě věznic, 1946.

⁴⁷⁵ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, s. 37-38.

⁴⁷⁶ Tamtéž.

⁴⁷⁷ Tamtéž.

Smíchovský poskytnout právě Plačkovi, čímž se mu podařilo dosáhnout zmírnění trestu. Ani o jedné z verzí této události ale neexistuje písemný pramen, jež by dokládala její autenticitu.⁴⁷⁸

Další podobně vyznívající svědectví uvedl také Smíchovského spoluvězeň z Mírova, Vladimír Struska (1925-2000), pozdější jednatel Konfederace politických vězňů Československa.⁴⁷⁹ Ten poznamenal, že v roce 1946 četl v *Dnešku* článek s názvem *Ďáblův syn* o tom, že tehdejší ministr vnitra Václav Nosek (1892-1955) má k dispozici muže na odstraňování nepohodlných lidí. Sdělil, že Smíchovský měl být popraven, ale přesvědčil vězňitele, aby jej předvedli k ministru vnitra V. Noskovi, neboť prý měl pro něj velmi důležité informace. Ministr jej měl opravdu přijmout, a tak začala jeho spolupráce ve službách komunistického režimu.⁴⁸⁰ V *Dnešku* sice v roce 1946 vyšel článek s podobným názvem *Ďáblův přítel u moravského soudu*, ale ten dle informací v něm nepopisuje tuto událost ani osobnost J. A. Smíchovského.⁴⁸¹

Faktem je, že zřejmě díky Š. Plačkovi začal J. A. Smíchovský spolupracovat s komunisty. To, zda mu tato spolupráce, která začala už v období jeho vazby, zajistila mírnější trest, se můžeme pouze domnívat, ač je to dle mého názoru velmi pravděpodobné.

Vladimír Struska také potvrdil zvláštní pozici J. A. Smíchovského ve vězení. Když se V. Struska ptal Smíchovského na to, proč na konci války neutekl k Američanům, Smíchovský mu řekl, že by tam dostal určitě provaz, kdežto u komunistů prý dobře věděl, že jej vezmou do svých služeb. Smíchovský byl dle Strusky také od dob války navyklý na pravidelné dávky morfia, které dostával i ve vězení od komunistů, k tomu ještě měl velmi slušné postavení, a dokonce i plat. Dalším úkolem Smíchovského, který později sám potvrdil, bylo velmi časté svědčení u mimořádných lidových soudů. „*Smíchovský vyprávěl, že ‚páni od bezpečnosti‘ mu*

⁴⁷⁸ KALÁČ, Petr. *Malostranský ďábel Jiří Arvéd Smíchovský*. In: Hergot! [rozhlásový pořad]. Radio Wave, 23. ledna 2017. [cit.10.03.2018]. Dostupné online z: <https://wave.rozhlas.cz/hergot-malostransky-dabel-jiri-arved-smichovsky-5184399>

⁴⁷⁹ STRUSKA, Vladimír. *Převrat, který se neuskutečnil. Svědectví vězně číslo A 016 143*. Příloha Reportéra, 1991, č. 23, s. 3.

⁴⁸⁰ Tamtéž.

⁴⁸¹ *Ďáblův přítel u moravského soudu*. K. M., s. 194. Dnešek. 1. roč. Praha 20. června 1946. [cit.10.03.2018]. Dostupné online z: <http://www.pritomnost.cz/archiv/cz/1946/13.pdf>

ukázali fotografii člověka, a on pak u soudu pod přísahou dosvědčil, že onen člověk byl za války spolupracovník gestapa, kolaborant či udavač.⁴⁸² Později, po únoru 1948, kdy byl Smíchovský ve vězení na Borech, už mu komunisté neukazovali ani fotografii, a přesto musel proti danému člověku svědčit. Po válce měl dostat na šibenici celkem 48 lidí. Dle V. Strusky komunisté potřebovali zkompromitovaného člověka jako „poslušného vykonavatele špinavých záměrů při diskreditaci desítek stoupců demokracie.“⁴⁸³ Tuto činnost Smíchovskému zřejmě zařizoval Štěpán Plaček.⁴⁸⁴ Sám Smíchovský později uvedl, že svědčil u 400 případů poválečných soudů. Bylo jich podle něj tolik, že už si nepamatoval ani na všechny konkrétní případy.⁴⁸⁵ Jako svědek vystoupil například v soudním procesu s generálem Otto Bláhou, generálem Robertem Rychtrmocom a majorem Gustavem Mohaplem, ve kterém označil generála Bláhu jako spolupracovníka SD. J. A. Smíchovský často svědčil v případech proti bývalým příslušníkům gestapa či SD, pro jejichž odsouzení nebyl dostatek důkazů, jelikož nacistické seznamy agentů nebyly úplné.⁴⁸⁶ Jako svědek byl ale velmi často využíván také v případech politicky zmanipulovaných procesů, zvláště po převzetí moci komunisty v únoru 1948. Jako svědek byl předvolán k soudu například v září 1948, kdy už si odpykával svůj trest v Plzni.⁴⁸⁷

⁴⁸² STRUSKA, Vladimír. *Převrat, který se neuskutečnil. Svědectví vězně číslo A 016 143*. Příloha Reportéra, 1991, č. 23, s. 3.

⁴⁸³ Tamtéž.

⁴⁸⁴ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 269.

⁴⁸⁵ ZA Opava, pob. Olomouc, fond Nápravné zařízení Mírov, kart.56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, dopis J. A. Smíchovského adresovaný inspektorovi Šámalovi, 6. 3. 1948.

⁴⁸⁶ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 270

Dle dalších zdrojů měl Smíchovský údajně svědčit i v procesu s Miladou Horákovou. *Očima Josefa Klimy*. [publicistický televizní pořad]. Prima PLAY, 2017. [cit.20.03.2017]. Dostupné online z: <https://play.iprima.cz/ocima-josefa-klimy/ocima-josefa-klimy-2017-6>

⁴⁸⁷ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, žádost o eskortaci J. A. Smíchovského jako svědka v soudním přelíčení s Eduardem Trousilkem, 1948.

Bývalý poštovní prezident říšských pošt a pošt česko-moravských, Bedřich Müller vypověděl, že v době jeho poválečného soudu mu soudce přečetl posudek od Smíchovského o tom, že byl nehonoraným spolupracovníkem SD. Když obžalovaný chtěl pronést námitku, soudce uvedl, že je posudek od Smíchovského, a tím je také případ skončen. „*Neznám toto individuum, slyšel jsem jeho jméno poprvé při soudě. Jak jsem se ale dozvěděl, vyhotovoval tento dr. Smíchovský, který v době války ‚pracoval‘ pro Německo, takovéto posudky na požádání a přání.*“ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-569-1, výpověď Bedřicha Müllera, býv. poštovního prezidenta říšských pošt, 24. 11. 1952.

4.5.2 Soudní proces

Po téměř dvou letech, jež Jiří Arvéd Smíchovský strávil ve vazbě, 29. dubna 1947 v 9:40, začalo veřejné hlavní přelíčení mimořádného lidového soudu v Praze na Karlově náměstí. Jednalo se o jeden z posledních procesů s tzv. zrádci a kolaboranty, jelikož Smíchovský byl mezitím často využíván jako svědek v dalších soudních procesech mimořádných lidových soudů.⁴⁸⁸ Smíchovský čelil obvinění ze zločinů proti státu dle § 3, odst. 1 a udavačství dle § 11 retribučního zákona. Předsedou soudu byl JUDr. Vladimír Kozák, veřejným žalobcem dr. Václav Hlaváček a obhájcem JUDr. Jiří Stourač.⁴⁸⁹

Na začátku přelíčení Smíchovský doplnil a upřesnil své předchozí výpovědi. Na otázku žalobce, zda se cítí být vinen z uvedených obvinění, Smíchovský řekl, že se cítí být vinen pouze spoluprací s SD, ne však v jednotlivých případech udání konkrétních osob. Dále se pak vyjadřoval k jednotlivým bodům obžaloby. V průběhu přelíčení byli vyslechnuti také někteří svědci, například již zmíněný Pravoslav Lexa aj., především k případu udání vinárníka Petříka a vrchního rady Pánka. Přelíčení skončilo v 17:30. Následující den, 30. dubna, pokračovalo opět vystoupením dalších svědků a J. A. Smíchovského. Tento den byli vyslechnuti důležití svědci, jako například Rudolf Mandée, Radola Gajda nebo Walter Jacobi, který sám teprve čekal na svůj soudní proces. Když v odpoledních hodinách došlo na případ udání Emy Marie Tetínkové a Pravoslava Lexy, byla z této části přelíčení vyloučena veřejnost z důvodu ohrožení mravnosti. Smíchovský totiž v této části obhajoby vysvětloval svůj homosexuální poměr s Lexou. Po dalších svědeckých výpovědích bylo přelíčení v 19:30 přerušeno.⁴⁹⁰

Ze Smíchovského obhajoby lze pozorovat jeho velmi dobré řečnické schopnosti a znalost práva, jelikož sám byl vystudovaným právníkem. Lze ale pochybovat, jak už bylo zmíněno v předešlé podkapitole, že to byla pouze jeho obratná obhajoba, která jej ušetřila trestu smrti, jenž mohl být v jeho případě očekáván. Jedním z důvodů mohl být

⁴⁸⁸ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 270.

⁴⁸⁹ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, hlavní přelíčení mimořádného lidového soudu, Praha, 1947.

Podle M. Nakonečného advokáta přiděleného ex offio ale Smíchovský odmítl s tím, že jako vystudovaný právník se bude hájit sám. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 270.

⁴⁹⁰ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, hlavní přelíčení mimořádného lidového soudu, Praha, 1947.

také nedostatek písemných důkazů, například posudků z let 1939-1945, které Smíchovský psal o jednotlivých spolcích či osobách.

J. A. Smíchovský před soudem vystupoval velmi sebejistě, i když sám nejspíše dobře věděl, že odsouzení jej nemine.⁴⁹¹ To bylo téměř jisté například už ze závěrečné zprávy shrnující výpověď Smíchovského i ostatních svědků, která vyznívá tak, „že dr. Smichovský si byl vědom své zhoubné činnosti pro český národ, že tuto chladnokrevně a cynicky velmi usilovně dál provozoval, a tak přiváděl k neštěstí řady jedinců a není vyloučeno, že i celých skupin ilegálně pracujících. Vzhledem k jeho vysokému stupni vzdělání, jeho zpravodajským zkušenostem, neobyčejné bystrosti, ostrovtipu, nelze veškeré jeho činy, jimiž poškozoval ať už jednotlivce nebo celé skupiny lidí, prokázati, poněvadž dr. Smichovský jako zkušený zpravodajec z povolání pracoval, pokud bylo jenom lze takovým způsobem, že o své činnosti nezanechával žádných stop, anebo tyto dovedně odstraňoval. Jeho práci zpravodajskou možno považovati za velmi vydatnou zpravodajskou činnost, prováděnou nenápadným způsobem, rafinovaně a vychytrale. K takovému způsobu činnosti mu sloužily, jak již byla zmínka, jeho abnormální intelektuální schopnosti. Zdá se, že jedině tomu lze přičísti, že proti Smichovskému nemohl býti sebrán materiál takový, který by aspoň přibližně odpovídal škodám, které prací tohoto zpravodaje z povolání byly českému národu způsobeny.“⁴⁹²

J. A. Smíchovský se snažil soudu předejít všemožné polehčující okolnosti, které by mohly zmírnit jeho trest. Matka Smíchovského se situaci pokoušela omluvit například duševním stavem obžalovaného, požádala dokonce o přezkoumání duševního stavu svého syna, „neboť již za doby okupace projevovala se u něho duševní choroba takového stupně, že vylučovala zdravý rozum.“⁴⁹³ Doložila, že Smíchovský byl v únoru 1943 léčen MUDr. Stanislavem Mitáčkem, lékařem v Praze III, který uvedl v přiloženém lékařském potvrzení, že u Smíchovského zjistil *Neurasthenia gravis*, tedy paranoidní představy.⁴⁹⁴ R. Smíchovská také dodala, že bratranec ze strany

⁴⁹¹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 243.

⁴⁹² ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, *závěrečná zpráva*, Praha, 14. ledna 1947, s. 6.

⁴⁹³ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, lékařské potvrzení MUDr. Mitáčka, 1947.

⁴⁹⁴ Tamtéž.

Smíchovského otce, Karel Šťastný, zemřel po 10letém pobytu v ústavu choromyslných v Beřkovicích.⁴⁹⁵

V přelíčení se vystřídala řada svědectví ve prospěch i neprospěch obžalovaného, přičemž převažovala ta proti němu. J. A. Smíchovský si však vyžádal předvedení svědků, jimž dle svého tvrzení za války svou intervencí nezištně pomohl od věznění nebo při hrozbě ztráty majetku.⁴⁹⁶ Mezi osobami, které podaly svědectví ve prospěch obžalovaného, byla například Josefa Petrovcová, která potvrdila, že Smíchovský za války intervenoval ve prospěch jejího švagra.⁴⁹⁷ Dále Marie Cyvínová, jíž měl Smíchovský obstarávat každých čtrnáct dnů propustky do říše, aby zde mohla navštěvovat svého vězněného syna,⁴⁹⁸ a Taťána Voropínová, jejíž dceru měl Smíchovský zachránit z koncentračního tábora.⁴⁹⁹

Jedním ze svědků aktivně vystupujících proti Smíchovskému byl Pravoslav Lexa, jeho bývalý milenec, který byl přesvědčen o tom, že jej Smíchovský za protektorátu udal. V tisku se proti Smíchovskému ostře vyjadřovala také Lexova snoubenka, již zmiňovaná novinářka a spisovatelka Ema Tetínková, která o Smíchovském napsala v roce 1946 negativně vyznívající článek do Svobodných novin. Ta byla názoru, že také ji Smíchovský udal. Dle M. Nakonečného to byl právě P. Lexa, kdo v květnu 1945 policii upozornil, že je Smíchovský stále na svobodě. Podle něj byla Lexova nenávist ke Smíchovskému patologická. Smíchovský se vyjádřil v tom smyslu, že jej Lexa asi považuje za svého udavače. Roli mohla hrát také vzájemná konkurence obou mužů v časopise okultisty K. Weinfurtera a jeho společnosti *Psyche*. M. Nakonečný dokonce s P. Lexou několikrát o Smíchovském hovořil. „*Opatroval jeho fotografie, uznával jeho neobyčejnou učenost, děsil se jeho černomagických praktik a bylo patrné, že si vůči němu zachoval postoj smíšeného obdivu i strachu.*“⁵⁰⁰ Pravoslav Lexa, který byl také členem NOF, se snažil po válce zbavit své fašistické minulosti a angažoval se později ve Společnosti československo-sovětského přátelství. Podle M. Nakonečného měl za protektorátu udat i samotného Smíchovského

⁴⁹⁵ Tamtéž, žádost Růženy Smíchovské a Jiřího Arvéda Smíchovského.

⁴⁹⁶ Tamtéž.

⁴⁹⁷ Tamtéž, dopis Josefy Petrovcové, 1947.

⁴⁹⁸ Tamtéž, dopis Marie Cyvínové, 1947.

⁴⁹⁹ Tamtéž, dopis Taťány Voropínové, 1947.

⁵⁰⁰ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 348.

pro padělání křestního listu spisovatelky Passerové-Gaschmajové, díky němuž byla zachráněna před protižidovskou nacistickou perzekucí.⁵⁰¹

Jedním z obvinění byla také identifikace Smíchovského s nacistickým agentem, majorem Glasowskim, jenž v řadách českého odbojového hnutí měl na svědomí mnoho lidských životů, zejména českých vlastenců.⁵⁰² Někteří svědci totiž uvedli, že Smíchovský a Glasowski je tatáž osoba. Smíchovský ale toto obvinění popřel.⁵⁰³ Akademický malíř Josef Höring, kterého měl Glasowski, jenž se vydával za žurnalistu, vylákat z vlaku na Masarykově nádraží v Praze a udat, však toto podezření vyvrátil. Když byl se Smíchovským osobně konfrontován, sdělil, že Smíchovský a Glasowski není tatáž osoba.⁵⁰⁴ Proti Smíchovskému v této věci svědčil Jan Pavelčík, jemuž o případu řekli jeho dva spoluvězni z koncentračního tábora, kteří ztotožnili Glasowského právě se Smíchovským.⁵⁰⁵

Dne 3. května 1947 se konalo pokračování hlavního přelíčení z 30. dubna. Veřejný žalobce, obhájce i obžalovaný pronesli své závěrečné řeči a poté byl vyhlášen rozsudek. Jiří Arvéd Smíchovský byl tento den rozsudkem mimořádného lidového soudu shledán vinným, že od roku 1939 do roku 1945:

1./ „podporoval a propagoval nacistické hnutí za okolností zvláště přitěžujících zejména tím, že jako bývalý zpravodaj francouzské a italské zpravodajské služby, po roce 1918 člen různých českých a německých politických stran a hnutí, okultistických společností, znalec hebrejštiny se styky s židy, člen různých korporací, tam jako Němec záměrně vstoupil, aby se obeznámil s poměry a využívaje těchto znalostí nabídl po okupaci v r. 1939 své služby SD v Praze, stal se jeho konfidentem, později i jiných složek SD. Vypracoval rozsáhlá dobrozdání o poměrech v českých okultistických společnostech, o českém židovstvu, legionářích, svobodných zednářích, Sokole a o působnosti „české národní rady,“ na základě kterých došlo nepřímo později k rozsáhlým zatýkáním vedoucích osobností těchto organizací; v národní universitní knihovně vyhledával

⁵⁰¹ Tamtéž, s. 343.

⁵⁰² Tamtéž, s. 342.

⁵⁰³ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského, 1946. Například sčítací trestní list Smíchovského uváděl jméno Glasowski či Glasovský jako jeho krycí přezdívku.

⁵⁰⁴ Tamtéž, výpověď Josefa Höringa, 1947.

⁵⁰⁵ Tamtéž, výpověď Jana Pavelčíka, 1946.

písemnosti a autory knih a pojednání o Dr. Masarykovi a Dr. Benešovi a protiněmeckých písemností, které sloužily později SD v Praze k dalšímu pronásledování českých lidí. “

2./ „že v roce 1943 sám v době zvýšeného ohrožení republiky ve službách Německa zavinil ztrátu svobody obyvatele republiky bez jiných následků tím, že udal Rudolfa Mandeeho pro hanlivé výroky o vůdci, německé armádě, NSDAP a pro jeho ilegální práci. “⁵⁰⁶

J. A. Smíchovský byl za zločin proti státu podle § 3 odst. 1 a zločin proti osobám podle § 7 odst. 1 retribučního zákona odsouzen k trestu doživotního těžkého žaláře, z čehož si měl 15 let odpykat ve zvláštních pracovních oddílech, navždy pozbyl také občanské cti a celé jeho jmění propadlo státu.⁵⁰⁷ Dle nařízení soudu také měl být jeho trest zostřen čtvrtletně jedním tvrdým ložem.⁵⁰⁸

Mimořádným lidovým soudem byl naopak zproštěn viny v případě udání Vladislava Petříka a Václava Pánka za protiněmecké smýšlení, v jehož důsledku byli oba zatčeni a posléze popraveni v koncentračním táboře Mauthausen.⁵⁰⁹ Zproštěn viny byl rovněž v případě udání právníka Josefa Chlubny opět pro protiněmecké smýšlení, na jehož základě byl J. Chlubna zatčen a zemřel v koncentračním táboře. To bylo odůvodněno především tím, že nebyl zjištěn dostatečný motiv obžalovaného k tomuto činu. A stejně tak nebyl shledán vinným ani v případě udání u cenového úřadu v Praze Emy Marie Tetínkové pro přestupky proti vázanému hospodářství, jelikož soud shledal výpověď dotyčné jako velmi nepravděpodobnou.⁵¹⁰

Ze Smíchovského obhajoby lze pozorovat jeho velmi dobré řečnické schopnosti a znalost práva, jelikož sám byl vystudovaným právníkem. Lze ale pochybovat, jak už bylo zmíněno v předešlé podkapitole, že to byla pouze jeho obratná obhajoba, díky níž

⁵⁰⁶ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha, sign. LS I 5121/46, rozsudek mimořádného lidového soudu, Praha, 3. 5. 1947.

⁵⁰⁷ Tamtéž.

⁵⁰⁸ Tamtéž.

⁵⁰⁹ Tamtéž. Mimořádný lidový soud se přiklonil k obhajobě Smíchovského, který tvrdil, že udání se na gestapo muselo donést jinou cestou, jelikož on sám byl v tomto případě vyslýchán. Soud také uvážil, že výrok pronesený L. Petříkem k J. A. Smíchovskému mohl slyšet každý host v místnosti, a tudíž udat kdokoliv.

⁵¹⁰ Tamtéž.

nebyl shledán vinným i v dalších případech obžaloby. Jedním z důvodů zproštění viny z některých obvinění mohl být i nedostatek písemných důkazů, například posudků z let 1939-1945, které Smíchovský psal o jednotlivých spolcích či osobách. Dnes už lze však pouze spekulovat o tom, zda Smíchovský tyto činy spáchal, či ne a která svědecká výpověď zachytila události opravdu autenticky.

4.5.3 Obraz J. A. Smíchovského v dobových médiích

Osobnost J. A. Smíchovského byla v poválečném období, především v letech 1946 a 1947, hojně propírána také v dobovém tisku. Články o Smíchovském vycházely například v *Rudém právu*,⁵¹¹ *Mladé frontě*,⁵¹² *Svobodném slově*,⁵¹³ *Svobodných novinách*⁵¹⁴ nebo *Lidové demokracii*.⁵¹⁵

Velká mediální pozornost byla věnována Smíchovskému na přelomu dubna a května 1947, kdy probíhal jeho soudní proces. Články vesměs seznamovaly čtenáře s osobou J. A. Smíchovského, refletovaly aktuální dění u soudu, tlumočily průběh soudního přelíčení, citovaly některé výroky obžalovaného i svědků apod. Někteří autoři měli tendenci více či méně tyto informace zobecňovat, mnoho článků vyznívá také velmi ostře a emotivně. Zřejmě se záměrem těžit ze senzace, jakou Smíchovského soudní přelíčení pro veřejnost představovalo, nesly články často velmi expresivní titulky. Například *Dvojnásobný doktor ve službách zločinu*;⁵¹⁶ *Případ špiona Smichowského*;⁵¹⁷ *Vědec ve službách zločinu-Smichowski v roli tragického hrdiny*⁵¹⁸

⁵¹¹ Archiv DCČH, *Dr. Smíchovský se zodpovídá*, Rudé právo, 30. dubna 1947, s. 3; *Walter Jacobi svědčí v procesu s dr. Smíchovským*. Rudé právo, 30. dubna 1947, s. 4.

⁵¹²Tamtéž. *Vědec ve službách zločinu: Smichowski v roli tragického hrdiny*, Mladá fronta, 1. 5. 1947, s. 4.

⁵¹³ Tamtéž, *Dr. Smichowský před soudem: Dvojnásobný doktor ve službách zločinu – Doznal spolupráci s SD*, Svobodné slovo, 30. dubna 1947, s. 2.

⁵¹⁴ Tamtéž, *Poslední rozsudky lidových soudů: Dr. Smichowský odsouzen na doživotí*, Svobodné noviny, 4. května 1947, s. 6; *Smichowský si uvědomoval dosah svých činů*, Svobodné noviny, 1. května 1947, s. 3.

⁵¹⁵ Tamtéž, *Konfident dr. Jiří Smichowski před mimořádným lidovým soudem*, Lidová demokracie, 30. dubna 1947, s. 2; *Svědci v procesu se Smichowskim*, Lidová demokracie, 1. května 1947, s. 2.

⁵¹⁶ NA ČR, fond Ministerstvo zahraničních věcí – výstřížkový archiv, Praha - výstřížkový archiv II., kart. 1268, sign. Smíchovský. *Dvojnásobný doktor ve službách zločinu*. Svobodné slovo, 30. 4. 1947.

⁵¹⁷ Tamtéž. *Případ špiona Smichowského* Svobodné noviny, 30. 4. 1947.

⁵¹⁸ Tamtéž. *Vědec ve službách zločinu: Smichowski v roli tragického hrdiny*, s. 4. Mladá fronta, 1. 5. 1947.

nebo *Nejobávanější konfident před soudem*.⁵¹⁹ V článkách byl Smíchovský nazýván například jako *malostranský ďábel*.⁵²⁰ V časopise *Květen* pak byla dokonce uveřejněna fotografie Smíchovského jako svědka v procesu s generálem Bláhou, kterého v konfrontaci usvědčoval jako agenta SD.⁵²¹

Z těchto článků o J. A. Smíchovském se blíže zaměřím na poněkud útočný článek s názvem *Zavrženec hvězd?*,⁵²² který vyšel ve Svobodných novinách 6. června 1946. Jeho autorkou byla již zmíněná spisovatelka a novinářka Ema Tetínková, jež se s J. A. Smíchovským osobně znala a označila jej jako svého udavače. V této době byl ale Smíchovský ještě ve vazbě a na svůj soudní proces si měl počkat téměř rok. Autorka v relativně dlouhém textu, jenž lze zařadit na pomezí publicistického a uměleckého stylu, charakterizuje osobnost Jiřího Arvéda Smíchovského od dětství, a to velmi ostře a negativně. S využitím nejrůznějších metafor a dalších uměleckých jazykových prostředků popisuje Smíchovského bytostnou touhu po vědění, vzdělání a slávě. „Už tenkrát v tvrdé ctižádosti vytesával sochu chtění slávy. Musím být slavným stůj co stůj! Proč ne? Tak vybaven pro neobvyklé dílo! Když roku 1939 strhl roušku se sochy svého chtění, zalekli se její ohromnosti. Už ho viděli číhat na podstavci s ukazovákem nasliněným a pozvednutým, aby jím kontroloval světové závany. Už ho viděli jakoby opatrně namáčetí palec nohy do povodně, která se přihnala...“⁵²³ V dalším úryvku z tohoto textu Tetínková podle mého názoru vystihla, i když opět s notnou dávkou patosu, Smíchovského marnou snahu a touhu dokázat něco opravdu velkého, která jej naopak přivedla na zcela opačnou cestu. „To je tragedie doktora Jiřího Smíchovského, nazvaného Arvéd, který se vyřítíl za velikostí, ale klopýtl přes svou nízkost, který chtěl ničiti stylem královského tygra a stačil prokusovat hrdla jenom jako vlk, krčít se k přepadání jako šakal a sytit se pozůstatky jako hyena, nikoli genius zla, ale potměšilý ničema, zákeřný vrah a kapsář, udavač a kořistník.“⁵²⁴

⁵¹⁹ Tamtéž. *Nejobávanější konfident před soudem*. Mladá fronta, 30. 4. 1947.

⁵²⁰ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 270.

⁵²¹ Rozhovor s prof. Milanem NAKONEČNÝM, 9. dubna 2017.

⁵²² NA ČR, fond Ministerstvo zahraničních věcí – výstřižkový archiv, Praha - výstřižkový archiv II., kart. 1268, sign. Smíchovský. *Zavrženec hvězd?* Ema Tetínková. Svobodné noviny, 6. 6. 1946.

⁵²³ Tamtéž.

⁵²⁴ Tamtéž.

V článku E. Tetínkové je J. A. Smíchovský nazýván přízvisky jako *Ďáblův přítel*, *Zločinný doktor*, *Malostranský vrah* apod.⁵²⁵ Autorka také uvedla, že o Smíchovském v roce 1946 vyšel také článek s titulkem *Ďáblův přítel* v tehdejší periodiku *Dnešek*. Článek s podobným názvem *Ďáblův přítel u moravského soudu* opravdu v roce 1946 v tomto periodiku vyšel. Dle informací v něm ale nevypovídá o Smíchovském, ale o jakémsi vedoucím gestapa v nejmenovaném severomoravském městě, který byl stejně jako Smíchovský držen ve vazbě a často předvoláván jako svědek v mnoha procesech mimořádného lidového soudu.⁵²⁶

V *Mladé frontě* ze dne 30. dubna 1947 v článku s názvem *Nejobávanější konfident před soudem* se o Smíchovském například píše, že „jeho jméno by mělo být zapsáno do všech naučných slovníků jako odstrašující příklad, neboť tento člověk věnoval své nesmírné schopnosti zločinu.“ V témže článku je ale překvapivě označena ostrá výpověď P. Lexy, bývalého milence J. A. Smíchovského a později snoubence E. Tetínkové, proti Smíchovskému jako nevěrohodná.⁵²⁷

Článek ze *Svobodného slova* z 30. dubna 1947 s názvem *Dr. Smichowský před soudem: Dvojnásobný doktor ve službách zločinu – Doznal spolupráci s SD* dobovou rétorikou shrnuje a reprezentuje informace uváděné ve zmíněných periodikách. „Kdo znával v letech 1926-1932 dvojnásobného doktora dr. Jiřího Smichowského, domníval se o něm, že je to člověk dokonale nepraktický, který nikdy nebude umět využít svého vzdělání, třeba se připravoval již k třetímu doktorátu. Vskutku také fluktoval z jedné politické strany do druhé a jeho vzdělání mu vždycky umožnilo, aby se seznámil s předními osobnostmi jednotlivých politických stran. Začal u sociální demokracie, aby skončil u fašistů jako osobní tajemník Gajdův.⁵²⁸ Nikdo tehdy neměl podezření, že tento nepraktický člověk je ve skutečnosti velmi agilním agentem zpravodajské služby francouzské a italské. Tak dovedně dovedl zastírat svoji skutečnou činnost. Když Smichowský viděl, že věc Francie je na mezinárodním fóru prohrána, okamžitě – jako

⁵²⁵ Tamtéž.

⁵²⁶ *Ďáblův přítel u moravského soudu*. K. M., s. 194. *Dnešek*. 1. roč. Praha 20. června 1946. [cit.10.03.2018]. Dostupné online z: <http://www.pritomnost.cz/archiv/cz/1946/13.pdf>

⁵²⁷ NA ČR, fond Ministerstvo zahraničních věcí – výstřížkový archiv věcí, Praha - výstřížkový archiv II., kart. 1268, sign. Smíchovský. *Nejobávanější konfident před soudem*. *Mladá fronta*, 30. 4. 1947.

⁵²⁸ Smíchovský ve své výpovědi popřel, že by vykonával funkci tajemníka. SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46, výpověď J. A. Smíchovského – hlavní přelíčení, Praha, 1947, s. 3.

rutinovaný vyzvědač – obrátil plachty a dal se do služeb německé zpravodajské služby. Zde vyčkal chvíle okupace, aby se neprodleně přihlásil do služeb SD, v nichž záhy získal pověst nejschopnějšího agenta. Dodával své ústředně zprávy jak o okultických společnostech, jichž býval členem, tak o židovstvu, legionářích, Sokolu, České národní radě a konečně také o svobodných zednářích, mezi nimiž dříve dosáhl titulu mistrovského. SD používala těchto informací k tomu, aby dala pokyny gestapu, které později přikročilo k zatýkání členů spolků a společností. Smíchowský byl tak agilní, že prohledal také universitní knihovnu a zjistil v ní všechn materiál a autory knih o prezidentu Osvoboditeli a prezidentu dr. Benešovi, stejně jako autory protiněmeckých písemností. Tyto informace sloužily k persekuci českých spisovatelů. Smichowsky – skoro vychloubačně – se doznává ke své spolupráci s SD...“⁵²⁹

4.5.4 Prominentní vězeň

Dne 23. května 1947 byl Jiří Arvéd Smíchovský přemístěn k výkonu trestu do věznice pro muže na Borech v Plzni, kde se stal trestancem č. 7933. V průběhu věznění zde byl zařazován do různých pracovních oddílů, například košíkářství, stavební práce apod. Jeho chování v těchto oddílech je v pramenech označováno jako „*nestejné, pochybné,*“ později dokonce „*výbojné.*“⁵³⁰ J. A. Smíchovský byl nejprve zařazen do zvláštních pracovních oddílů v kaolinových závodech v Horní Bříze, poté pracoval i ve Škodových závodech v Plzni nebo v továrně Waldes. Dále byl například přidělen k pomocným pracím při novostavbě zaměstnaneckého domu č. 1 a pracoval také v ústavní tkalcovské dílně. Neustálé změny pracovních oddílů byly způsobeny především jeho problémy se spoluvězni. „*Tyto změny byly prováděny z toho důvodu, že všude jej spolupracovníci poznali, poněvadž ve velkém množství procesů u mimořádných lidových soudů svědčil v jejich neprospěch. Jmenovaný si sám stěžuje, že jest spolutrestanci nenáviděn a že mu ukládají o život. I dílovedoucí tkalcoviny*

⁵²⁹ Archiv DCČH, Dr. Smichowský před soudem: Dvojnásobný doktor ve službách zločinu – Doznal spolupráci s SD. Svobodné slovo, 30. 4. 1947, Praha, s. 2.

⁵³⁰ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, soupis zaměstnání během trestu.

požádal o odstranění trestance Smíchovského, ježto má vážné obavy, že spolutrestanci, jimiž byl také poznán, jej napadnou.“⁵³¹

J. A. Smíchovský totiž dle svých slov po válce svědčil proti různým osobám ve více než 400 případech mimořádných lidových soudů.⁵³² Mnoho z těch, proti nimž svědčil, se ale později na Borech paradoxně stalo jeho spoluvězni. Někteří z nich Smíchovského poznali a několikrát jej i fyzicky napadli. Strach Smíchovského o vlastní život lze pozorovat především z jeho dvou dopisů, které jsou součástí jeho trestního spisu. Jeden z nich je adresován Štěpánu Plačkovi na ministerstvo vnitra, oddělení Z. Dvoustránkový dopis z 24. srpna 1948 začal Smíchovský takto: „*Vážený pane rado! Situace, vrcholící nebezpečím v prodlení nutí mne, abych ještě jednou obnovil dřívější písemný styk.*“⁵³³ V rámci tohoto dopisu se střídá český jazyk s latinou, dle mého názoru nejspíše proto, aby celý obsah dopisu pochopil pouze adresát. Český text místy proložený latinskými větami se tak zprvu může jevit zdánlivě jako nesouvislý. Lze však vyčíst, že Smíchovský se snažil řešit především svou situaci ve vězení. „*Po třikrát bylo usilováno o mé bezživotí na mém bývalém pracovišti – deset dní jsem pobyl se zraněním v nemocnici – a za pokus o stížnost jsem byl, bez slyšení, odvelen k práci přesahující daleko mé síly a vydán znovu nenávisti odsouzenců lidových soudů, jména i causalní (následující je slovo nečitelné, pozn.) by Vás zajímaly. Konečná katastrofa nedá na sebe dlouho čekati.*“⁵³⁴ Popsal Plačkovi také denní vězeňskou realitu. „*Den začíná fackováním ze strany dozorce rozdělující práci o 6. hodině ranní a probíhá za nadávek a ran. Na našem oddělení byli vězni bití a zkopáni pro kus záchodového papíru, pro trochu vody, pro nalezený dvacetihaléř. Vede-li se tak ostatním, oč hůře se vede mim věznici, na pracovišti, mně.*“⁵³⁵ A vyjádřil se dále v tom smyslu, že jej možná brzy postihne zhroucení nebo „*smrt jiného druhu.*“ Následně si Smíchovský stěžoval na fakt, že dřívější příslib jeho ochrany nebyl dodržen. „*Dnes lituji, že jsem konal, co jsem považoval za povinnost svého stavu, zejména, že jsem počátkem loňského roku nepoužil příležitosti a ohlásil připravovaný útěk. Bylo mi slíbeno – a tento slib byl opětován*

⁵³¹ Tamtéž, žádost o udělení souhlasu k přeložení trestance, 1948.

⁵³² Tamtéž, dopis J. A. Smíchovského adresovaný inspektorovi Šámalovi, 6. 3. 1948.

⁵³³ Tamtéž, dopis J. A. Smíchovského adresovaný Štěpánu Plačkovi, 24. 8. 1947.

⁵³⁴ Tamtéž.

⁵³⁵ Tamtéž.

*z praesidia [?] lidových soudů, že nikdy nebudu vysazen styku s osobami, které jsem oznámil neb usvědčil; dnes jsem trestán opakem tohoto samozřejmého předpokladu.*⁵³⁶

Z textu je dále zřejmé, že se Smíchovský snažil Plačkovi sdělit ještě další informaci, kterou ale nechtěl explicitně vyjádřit. Napsal doslova: „*Prout opportunum erat, naznačil jsem, o čem chci referovati, přičemž jednu věc považuji za zvlášť důležitou. Písemná zpráva není ani možná ani účelna. Pokud lze, pošlete mi, prosím, někoho, jehož znám.*“⁵³⁷ Celý dopis pak končí větou: „*Nežádám jiného, než-li abych mohl včas poskytnouti informace, které považuji za nutné z hlediska zájmů vyšších...*“⁵³⁸

Jak bylo zmíněno v podkapitole 4.6.1, Smíchovský byl navíc jako svědek využíván i v politicky zmanipulovaných soudních procesech po převzetí moci komunistů v únoru 1948.⁵³⁹ Dle M. Nakonečného jednou nastala dokonce situace, kdy měl Smíchovský při seznamování s novým spoluvězněm na Mírově říci, že zná jeho případ, protože na něm také pracoval. K tomu pak uvedl určité detaily, které jeho tvrzení dokazovaly.⁵⁴⁰

I druhý dopis se nese na vlně znepokojení a obav z toho, že mu bude fyzicky ublíženo. J. A. Smíchovský si ale velmi dobře uvědomoval příčiny této situace, když v dopisu z 6. března 1948 jistému ministerskému inspektorovi Šamalovi, jehož oslovil „*Vaše Vysokoblahorodí, pane inspektore*“, napsal: „*Protože jsem - nepřihlížejíc k rozsudkům smrti –spolupůsobil tím neb oním způsobem ve více než-li 400 případech pozitivních rozsudků před nár. a lidovými soudy (na mnohé, zvláště pokud jde o případy německé, se dnes již ani nepamatují), jest pravděpodobné, že se v každém zdejším pracovním oddílu setkám s jednotlivci pro mě krajně nebezpečnými. Relativně bezpečen bych se cítil jen v malém oddílu a na pracovišti prostorově velmi omezeném. Stejně, ne-li větší nebezpečí, vzniká pro mne, jak jsem též před domácí komisí uvedl, z mých vědomostí nabytých za dlouhé zpravodajské spolupráce s čsl. úřady.*“⁵⁴¹ Inspektora „*prosí nejponiženěji*“, aby přednesl tuto jeho žádost veliteli trestnice a že jen z nejvyšší

⁵³⁶ Tamtéž.

⁵³⁷ Tamtéž.

⁵³⁸ Tamtéž.

⁵³⁹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 271.

⁵⁴⁰ Tamtéž.

⁵⁴¹ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, dopis J. A. Smíchovského inspektoru Šamalovi, 6. 3. 1948.

nutnosti se osmělil jej obtěžovat. V tomto dopise také připomněl, že již jednou bylo projednáváno jeho přesunutí do jiné trestnice, jež mu bylo přislíbeno na zasedání tzv. domácí rady. Okolnosti, které zřejmě vedly Smíchovského k napsání dopisu, byly následující: „*Včerejšího dne jsem byl povolán k lékařské prohlídce za účelem pracovního zařazení. Ve skupině trestanců, s nimiž pravděpodobně mám být odveden (do prac. oddílu, pozn.), našel jsem tyto osoby: 1) Jan Pecháček, dříve advokát v Praze, jehož vydání jsem zapříčinil a který byl na mé svědectví odsouzen k doživotnímu žaláři. 2) Bohumil Siebert, který pracoval se mnou pro M.V. (ZOB), jehož jsem byl na jaře 1946 nucen oznámiti pro nevěru ve službě a připravovaný útěk, v důsledku čehož strávil 5 měsíců v poutech v garnisonním vězení v Praze a byl později odsouzen na doživotí. 3) František Jenáček, dříve ing. arch., konfident odsouzený rovněž mým zásahem.*⁵⁴²

J. A. Smíchovský si zřejmě na základě předchozích negativních zkušeností uvědomoval, jaké následky by pro něj mohly plynout ze zařazení do stejného oddílu s osobami, proti nimž svědčil u mimořádného lidového soudu. „*Co tento fakt znamená pro mne, o tom mne poučují opětované zkušenosti z Horní Břízy,*⁵⁴³ *Škodových závodů a podob., odkud jsem jen náhodou vyvázl s životem.*“⁵⁴⁴ V Horní Bříze byl totiž Smíchovský napaden spoluvězni, kteří na něj pustili vozík naplněný kameny, což mu způsobilo poranění páteře a hrudníku.⁵⁴⁵ V průběhu roku 1948 Smíchovský navíc začal držet hladovku, jejímž účelem mělo být jeho předvedení k řediteli J. Leisovi.⁵⁴⁶

Kvůli těmto závažným problémům a opětovným naléhavým žádostem J. A. Smíchovského o přesun do jiného zařízení bylo v únoru 1948 navrženo jeho přesunutí do věznice na Mírově, kam dle tohoto pramene nebyli posíláni trestanci z mimořádných lidových soudů ze „*země České,*“⁵⁴⁷ na Mírově si zřejmě neodpykávalo trest tolik vězňů, proti nimž Smíchovský svědčil u mimořádných lidových soudů. V roce 1948 byl ale tento návrh ministerstvem spravedlnosti zamítnut.⁵⁴⁸ Přesunutí

⁵⁴² Tamtéž.

⁵⁴³ Tamtéž.

⁵⁴⁴ Tamtéž.

⁵⁴⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 271.

⁵⁴⁶ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jirí Arvéd Smíchovský, prosba o předvedení k raportu.

⁵⁴⁷ Míněno z Čech. Tamtéž, žádost o udělení souhlasu k přeložení trestance. 1948.

⁵⁴⁸ Tamtéž, odpověď ministerstva spravedlnosti na žádost o udělení souhlasu k přeložení trestance. 1948.

do jiné věznice bylo opět navrženo v únoru 1949 a 2. dubna⁵⁴⁹ téhož roku byl Smíchovský z Plzně přemístěn do věznice na Mírově, kde stal vězněm č. 2867.⁵⁵⁰

I v době svého věznění měl Smíchovský oporu ve své matce Růžene Smíchovské, která mu posílala mu dopisy i balíčky s potravinami a dalšími praktickými potřebami (například svetr, rukavice, domácí bačkory, léky apod.) a také jej navštěvovala ve věznici na Borech i na Mírově.⁵⁵¹ Růžena Smíchovská zemřela 14. června 1950, univerzální dědičkou majetku rodiny Smíchovských se poté stala Blanka Čvančarová, jelikož její bratr neměl na dědictví nárok a navíc mu jeho matka překvapivě nezanechala nic s odůvodněním, že byl již za jejího života dostatečně vybaven.⁵⁵² Ve vězení navštěvovala Smíchovského ale i jeho sestra Blanka s manželem, advokátem Václavem Čvančarou,⁵⁵³ který byl zřejmě také poslední návštěvou Smíchovského ve vězení v prosinci v roce 1950, kdy mu chtěl předat vánoční balíček.⁵⁵⁴

Smíchovskému byl dle M. Nakonečného slíben také odsun jako německého státního občana do tehdejší Německé demokratické republiky.⁵⁵⁵ Toto tvrzení dokazuje i žádost Smíchovského o upuštění od výkonu trestu za účelem odsunu do Německa, která je součástí jeho trestního spisu. J. A. Smíchovský v této žádosti uvedl, že v Německu očekává jeho příchod manželka Naděžda Jastrebová, která tam byla v červnu 1945 odsunuta. Následně uvedl, že tuto okolnost mu může dosvědčit svědeckou výpovědí Štěpán Plaček.⁵⁵⁶ Tento plán se však nakonec neuskutečnil.

Na Mírově byl Smíchovský umístěn ve zvláštním oddělení,⁵⁵⁷ jeho postavení mezi spoluvězni se však nezlepšilo, o čemž svědčí slova jeho již zmíněného tehdejšího

⁵⁴⁹ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, přední strana spisu.

⁵⁵⁰ Tamtéž, zpráva velitelství trestního úřadu v Plzni, 1949.

⁵⁵¹ Tamtéž, *dopis Růženy Smíchovské, 1949; Tabulka návštěv.*

Například v lednu 1949, kdy dlel J. A. Smíchovský v nemocnici, jeho matka žádala o mimořádnou návštěvu. ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, dopis Růženy Smíchovské, 14. 1. 1949.

⁵⁵² Tamtéž.

⁵⁵³ Tamtéž. *Tabulka návštěv.*

⁵⁵⁴ Tamtéž. *Povolení návštěvy Václava Čvančary, 1950.*

⁵⁵⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 272.

⁵⁵⁶ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, žádost o odsun, nedatováno.

⁵⁵⁷ Tamtéž, zpráva o smrti J. A. Smíchovského, 1951.

spoluvězně Vladimíra Strusky. Ten byl na Mírově jako politický vězeň držen na oddělení č. 5,⁵⁵⁸ přičemž celu č. 4 obýval dle jeho vzpomínek právě Smíchovský spolu s generálem Karlem Kutlvašem (1895-1961) a strážmistrem Jaroslavem Flemerem.⁵⁵⁹ Do cely č. 5 přišel jednou dle Struskových slov tamější dozorce Mráček, aby vězňům ukázal dopis Smíchovského, v němž si dotyčný stěžoval tehdejšímu ministru spravedlnosti Alexeji Čepičkovi (1910-1990), že nechce být na stejném oddělení se „*spodinou lidské společnosti*,“ jakou jsou političtí zločinci. Mráček jim dále sdělil, že Smíchovský je „*známá firma*“ a udává jak spoluvězně, tak i dozorce. Vězni se s Mráčkem domluvili a jednou při vynášení kýblů na chodbu k suchému záchodu si na Smíchovského počkali a zbili jej. Než se Smíchovský stačil probrat, dozorce stihl ostatní vězně uzamknout zpět do cel. Když si poté Smíchovský stěžoval, že byl přepaden a má rozbitou hlavu, dozorce mu vyčetl, že je zfetovaný a vymýšlí si, jelikož ostatní vězni byli zamčeni ve svých celách. Podle Strusky byl totiž Smíchovský závislý na morfiu a svou dávku dostával i ve vězení.⁵⁶⁰ Nenávist spoluvězňů ke Smíchovskému mohla být dána především tím, že své spoluvězně na Mírově udával, a to někdy i zde vězněné bývalé německé důstojníky.⁵⁶¹

Smíchovský měl dle Strusky také „*fešácký kriminál*“, neboť jeho ochránci oceňovali prokázané služby i ve vězení. Dostával tak například pravidelně balíčky i mnohem lepší stravu než ostatní vězni.⁵⁶² Ze začátku byla Smíchovskému na Mírově opravdu přidělena samostatná cela, kde si mohl svítit svíčkami a vařit, zejména svá oblíbená jídla a silné polévky. Jeho tehdejší dopisy z vězení, adresované matce a sestře Blance, se tak týkají především toho, co mu mají poslat, aby si tato jídla mohl připravovat.⁵⁶³ To, že byl Smíchovský po určitou dobu privilegovaným vězněm, dokazuje dle M. Nakonečného právě i jeho korespondence z vězení. Svědčí o tom například úryvek z dopisu jeho matce, v němž má na vězně odsouzeného na doživotí

⁵⁵⁸ Na stejném oddělení byli mimo jiné v celách drženi například Rudolf Beran, Jan Syrový, Jaroslav Krejčí, převor Hartl, františkán Alois Moc, kněz Ivan Mastiliak aj. STRUSKA, Vladimír. *Převrat, který se neuskutečnil. Svědectví vězně číslo A 016 143*. Příloha Reportéra, 1991, č. 23, s. 3.

⁵⁵⁹ Dozorce z věznice Bory, který chtěl pomoci k útěku generálu Karlu Janouškovi (1893-1971).

⁵⁶⁰ STRUSKA, Vladimír. *Převrat, který se neuskutečnil. Svědectví vězně číslo A 016 143*. Příloha Reportéra, 1991, č. 23, s. 3.

⁵⁶¹ Tamtéž.

⁵⁶² Tamtéž.

⁵⁶³ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 271.

vcelku zvláštní požadavky. „Potřebuji nějakou slušnou kravatu, tmavou, jen ne zelenou, a možno-li takovou, která by se nemačkala. Také bych si časem přál tmavší a důkladnější klobouk. Na to je ovšem dosti času.“⁵⁶⁴

V nejistých poválečných letech se ale brzy dostal do nemilosti komunistického režimu i Smíchovského ochránce Štěpán Plaček. Ten byl na podzim roku 1949 byl zatčen, což zřejmě mělo za následek i změnu v postavení Smíchovského.⁵⁶⁵ Zůstal sice stále na oddělení č. 4, ale už mu nebyla dopřána vlastní cela ani další výhody včetně svíček či možnosti vaření. Byl přesunut do cely č. 3 s brněnským dominikánem Jakubem Antonínem Zemkem (1914-1989). I přes stále více nepříznivé vyhlídky na svou budoucnost, kterou doufal strávit na svobodě, se Smíchovský chytal každé možné naděje, která se objevila. Na svou sestru například naléhal, aby zažádala o intervenci u jistého dr. Roušala.⁵⁶⁶

⁵⁶⁴ Dopis J. A. Smíchovského z 22. června 1948. V této době ale Smíchovský ještě nebyl přesunut do věznice na Mírově, jak píše prof. M. Nakonečný. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 271.

⁵⁶⁵ KALOUS, Jan. *Štěpán Plaček*. Sborník AMV 4/2006, s. 134. [cit.11.04.2018]. Dostupné online z: <https://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik4-2006/kap05.pdf>

⁵⁶⁶ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 272.

4.6 Smrt

Záhadné jsou dodnes také okolnosti a příčina smrti Jiřího Arvéda Smíchovského. Verze jeho skonu se totiž nabízí hned několik. Faktem je, že J. A. Smíchovský zemřel dne 22. ledna roku 1951, dle oficiálního prohlášení v ústavní nemocnici na Mírově.⁵⁶⁷ Úřední úmrtní list, který byl zaslán jeho sestře Blance Čvančarové, jako příčinu smrti uvádí edém plic způsobený tuberkulózou, z níž se léčil od 9. října 1950 v ústavní nemocnici.⁵⁶⁸

B. Čvančarovou později navštívil bývalý spoluvězeň jejího bratra, jenž tvrdil, že Smíchovského udeřil jeden z dozorců těžkým předmětem do hlavy, nejspíše na příkaz nadřízených.⁵⁶⁹ Důvod jeho domnělé vraždy měl být silící zájem o osobu Smíchovského, který věděl až příliš, čímž se pro mnohé stal nepohodlným. Podle M. Nakonečného měl být údajně Smíchovský dokonce deportován do Sovětského svazu, jelikož o jeho osobu měla projevit zájem i sovětská bezpečnostní služba (NKVD). Nakonec ale mělo být rozhodnuto, aby byl fyzicky zlikvidován. Vrahem J. A. Smíchovského se dle této verze stal zřejmě na vyšší příkaz jeden z dozorců procházející kolem něj, když se Smíchovský ráno pohyboval před svou celou na vězeňské chodbě. Dozorce jej údajně udeřil nespécifikovaným tvrdým předmětem do týlu, při tomto úderu mu byla patrně poškozena prodloužená mícha s centrem regulace dýchání. Smíchovský byl poté dopraven do vězeňské nemocnice, kde umíral mnoho hodin za velkých bolestí pomalým dušením.⁵⁷⁰

Verze o vraždě na příkaz Státní bezpečnosti, která se rozhodla nejistého spolupracovníka zlikvidovat, je sice podložena pouze tímto údajným svědectvím, ale nejví se jako nepravděpodobná. Je možné, že jakmile Smíchovského ochránce Štěpán Plaček sám upadl do nemilosti komunistického režimu, když byl roku 1949 zatčen a umístěn do vazební věznice,⁵⁷¹ následně čekal podobný osud i jeho chráněnce

⁵⁶⁷ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, zpráva velitelství oddílu SVS (trestního ústavu pro muže na Mírově) z 25. 1. 1951.

⁵⁶⁸ Tamtéž, zpráva velitelství SVS.

⁵⁶⁹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, s. 272

⁵⁷⁰ Tamtéž, s. 272 a 349. Po smrti měl dokonce zčernat.

⁵⁷¹ KALOUS, Jan. *Štěpán Plaček*. Sborník AMV 4/2006, s. 135. [cit.11.04.2018]. Dostupné online z: <https://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik4-2006/kap05.pdf>

Smíchovského, který se v tehdejší nejisté době už dále nejevil režimu jako potřebný či spolehlivý.⁵⁷²

Dle léčebného a ohledacího listu zesnulého bylo uvedeno, že smrt nastala 22. ledna 1951 v 18:50 v ústavní nemocnici na Mírově. Jako bezprostřední příčina smrti byl lékařem stanoven edém plic, tedy udušení, který vznikl dle posudku náhle ochabující srdeční činností. Smrt byla označena jako přirozená. V tomto dokumentu, který je součástí Smíchovského trestního spisu, uloženého v pobočce Zemského archivu v Olomouci, je také uvedeno, že kostra pánve, hrudníku, páteře a končetin byla neporušena. Stejně tak je zde označena za neporušenou lebka, a dokonce se výslovně zmiňuje, že „*nikde na hlavě ani ve vlasaté části není známek násilí.*“⁵⁷³ Dále je zde uvedeno, že „*při smrti Jiřího Smíchovského nepůsobilo cizí zavinění ani opomenutí, neboť běží o smrt přirozenou.*“⁵⁷⁴ Pitvu provedl 24. ledna v Olomouci doc. MUDr. A. Rozmarič, přednosta Ústavu pro soudní lékařství,⁵⁷⁵ a jeho asistent, MUDr. Robert Jelínek, kteří také sepsali pitevní zápis. Lékařskou zprávu v roce 2017 zkoumal MUDr. Miroslav Dvořák, přednosta Ústavu soudního lékařství Fakultní nemocnice v Plzni, podle nějž jsou ve zprávě rozpory mezi klinickým a pitevním nálezem a v rámci pitevního nálezu pak také rozpory mezi makroskopii a mikroskopii.⁵⁷⁶ Je podle něj tedy možné, že pitvě byli přítomni i příslušníci StB.⁵⁷⁷

O smrti J. A. Smíchovského kolují zdánlivě až neuvěřitelné historky, jedna z nich vypráví například o tom, jak si ve vězení sám provedl rituální obřizku s úmyslem

⁵⁷² KALÁČ, Petr. *Malostranský d'ábel Jiří Arvéd Smíchovský*. In: Hergot! [rozhlasový pořad]. Radio Wave, 23. ledna 2017. [cit.10.03.2018]. Dostupné online z: <https://wave.rozhlas.cz/hergot-malostransky-dabel-jiri-arved-smichovsky-5184399>

⁵⁷³ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, lékařský a ohledací list, 1951.

⁵⁷⁴ Tamtéž, místní ohledání a slyšení znalců, 24. 1. 1951.

⁵⁷⁵ Tamtéž.

Adolf Rozmarič (1891-1974) vedl Ústav soudního lékařství Fakultní nemocnice v Olomouci v letech 1946-1961.

⁵⁷⁶ Jedná se o objekty viditelné pouhým okem (makroskopie) a objekty viditelné pouze pod mikroskopem (mikroskopie).

⁵⁷⁷ *Očima Josefa Klímy*. [publicistický televizní pořad]. Prima PLAY, 2017. [cit.20.03.2017]. Dostupné online z: <https://play.iprima.cz/ocima-josefa-klimy/ocima-josefa-klimy-2017-6>

přestoupit na judaismus a na následky otravy krve po tomto činu zemřel.⁵⁷⁸ Jedná se o příběh zdánlivě tak bizarní, že je dokonce v publikaci M. Nakonečného označen pouze jako údajný.⁵⁷⁹ Právě tato historka se však překvapivě z velké části zakládá na pravdě. J. A. Smíchovský totiž na sobě rituální obřizku prokazatelně provedl ve své vězeňské cele, jak dokazuje lékařská zpráva, jež je součástí jeho trestního spisu.⁵⁸⁰ Stalo se tak 9. listopadu 1948 v trestnici na Borech v Plzni, tudíž výsledkem zranění nemohla být smrt, jak je často uváděno, jelikož Smíchovský zemřel až roku 1951. Sám lékař dokonce označil zranění za lehká, léčená 2-3 týdny.⁵⁸¹ Není však dodnes jasné, z jakých důvodů se Jiří Arvéd Smíchovský k tomuto činu rozhodl, je ale velmi pravděpodobné, že se jednalo o další z jeho magických rituálů, který lze chápat také jako jakýsi pokus o spojení či uzavření pomyslné smlouvy s Bohem.⁵⁸² K tomuto úkonu zřejmě Smíchovský použil také tituly hebrejské literatury, o které si zažádal už v době své vazby.⁵⁸³ Zachovaná lékařská zpráva tohoto incidentu podává následující údaje, totiž že Smíchovský si úmyslně způsobil ostrým předmětem, dle jeho vlastního tvrzení břitvou, tato zranění:

„1. Na levém zápěstí dvě řezné rány povrchní, kůži jen pronikající těsně vedle sebe vedoucí, pokryté zaschlou krví.

2. Na pyji řezná rána, vedená těsně asi 1 cm za zevním okrajem předkožky kolem dokola až téměř k frenulu, rána silně zející, povrchní jen kůži pronikající, krvácející.

Mimoto na posledním bříšku 3 prstů pravé ruky náhodné, povrchní poranění kůže.“⁵⁸⁴

⁵⁷⁸ STÁTNIK, Dalibor. *Agenti nacistických bezpečnostních složek Gestapa a Sicherheitsdienstu ve službách StB (Kurt Wilfer a ti druzí.)*. Sborník AMV 1/2003, [cit.11.04.2018]. Dostupné online z: http://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik1-2003/agenti_upr.pdf

Srov. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 272.

⁵⁷⁹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 272.

⁵⁸⁰ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. č. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, lékařská zpráva, 10. 11. 1948.

⁵⁸¹ Tamtéž.

⁵⁸² *Očima Josefa Klímy*. [publicistický televizní pořad]. Prima PLAY, 2017. [cit.20.03.2017]. Dostupné online z: <https://play.iprima.cz/ocima-josefa-klimy/ocima-josefa-klimy-2017-6>

⁵⁸³ SOA Praha, fond Mimořádný lidový soud Praha, sign. LS I 5121/46. *Žádost J. A. Smíchovského z vazby*.

⁵⁸⁴ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. č. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, lékařská zpráva, 10. 11. 1948.

K několika existujícím verzím příčiny smrti J. A. Smíchovského přibylo ještě svědectví již zmíněného Vladimíra Strusky, který byl v této době také vězněn na Mírově. V. Struska uvedl, že Smíchovský byl už od dob války závislý na morfiu a své pravidelné dávky dostával i ve vězení. Mezi spoluvězni ani dozorcí navíc na Mírově nebyl oblíben, jelikož je udával. Dle Strusky nakonec Smíchovského „dostal“ až generál Josef Buršík (1911-2002), který byl na Mírově také vězněn. Když Buršík viděl, jaký strach mají všichni ze Smíchovského, měl jim poradit, že na Mírově dlí také „esesácký“ lékař jménem Jetel, který po dohodě s ostatními vězni dle Strusky podal Smíchovskému příliš vysokou dávku morfia, která se pro něj stala osudnou.⁵⁸⁵

Jiří Arvéd Smíchovský byl pohřben 25. ledna 1951 ve tři hodiny odpoledne na ústavním vězeňském hřbitově na Mírově⁵⁸⁶ do hrobu č. 301. Jeho sestra zde vysadila túji. Vězeňský hřbitov byl však posléze zrušen a na jeho místě vznikl park. Ostatky vězňů, včetně ostatků Smíchovského, byly přesunuty do společného hrobu, tudíž přesné místo Smíchovského posledního odpočinku nelze s přesností určit. Navíc na zdejší desce se seznamem zemřelých Smíchovského jméno chybí.⁵⁸⁷ V rodinné hrobce Smíchovských na Olšanském hřbitově v Praze je tak alespoň uvedeno jeho jméno.⁵⁸⁸ Dodnes nevyjasněná smrt Jiřího Arvéda Smíchovského a fakt, že není známé ani přesné místo uložení jeho pozůstatků paradoxně ještě podtrhuje legitimitu jeho přezdívek *malostranský d'ábel* či *novodobý pražský Faust*. Tou nejneuvěřitelnější z mnoha verzí jeho skonu navazující na tyto jeho přízviska se tak stala pověst, že si Smíchovského odnesl sám d'ábel, kterého ve vězení evokoval.⁵⁸⁹

⁵⁸⁵STRUSKA, Vladimír. *Převrat, který se neuskutečnil. Svědectví vězně číslo A 016 143*. Příloha Reportéra, 1991, č. 23, s. 4.

⁵⁸⁶ ZA Opava, pob. Olomouc. Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. č. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, zpráva velitelství oddílu SVS, 25. 1. 1951.

⁵⁸⁷ *Očima Josefa Klímy*. [publicistický televizní pořad]. Prima PLAY, 2017. [cit.20.03.2017]. Dostupné online z: <https://play.iprima.cz/ocima-josefa-klimy/ocima-josefa-klimy-2017-6>

⁵⁸⁸ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 349.

⁵⁸⁹ Tamtéž, s. 274.

5 Jan Kefer

PhDr. Jan Kefer, zaměstnanec Knihovny Národního muzea v Praze, sekretář a předseda Společnosti českých hermetiků *Universalia*, redaktor časopisu *Logos* a lektor na Svobodné škole věd hermetických,⁵⁹⁰ astrolog, publicista, překladatel, skladatel a hudebník. To a ještě mnoho dalšího lze vyjmenovat při představení Jana Kefera, výrazné nevšední osobnosti první poloviny 20. století, která svým životem a dílem tvoří v mnoha ohledech jakýsi kladný protipól k osobnosti J. A. Smíchovského. I Jana Kefera naprosto pohltil zájem o poznání za prahem lidské zkušenosti a do jeho života osudově zasáhlo období protektorátu Čechy a Morava. Jeho osud je však přesto zásadně jiný, a to především díky jeho charakteru a životním rozhodnutím.

5.1 Dětství a mládí

Jan Kefer se narodil 31. ledna roku 1906 v měšťanské rodině v Novém Bydžově jako jediné dítě svých rodičů.⁵⁹¹ Jeho otec, Ludvík Kefer (1863-1912), majitel parní pily, truhlárny a parketárny,⁵⁹² pocházel z německého Řezna, dokonce z rodu bavorské šlechty von Käfer.⁵⁹³ Janova matka Bohumila Františka, rozená Svobodová (1873-1930), byla dcerou českého měšťana a panského správce z Nového Bydžova.⁵⁹⁴ A byla to právě ona, kdo svou výchovou vzbudil v J. Keferovi silný pocit češství, který měl později zásadní vliv na jeho životní rozhodnutí.⁵⁹⁵

O dětství Jana Kefera neexistuje příliš mnoho dochovaných informací,⁵⁹⁶ a proto v literatuře nacházíme o tomto životním období často zmiňovaná sdělení, jejichž

⁵⁹⁰ Tamtéž, s. 219.

⁵⁹¹ Sňatek manželé Keferovi uzavřeli již v roce 1891. Viz JÚNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, Praha 2013, s. 135.

⁵⁹² JÚNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 135.

⁵⁹³ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, Praha 1995, s. 157. Srov. JÚNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 135.

⁵⁹⁴ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, s. 2009, s. 220.

⁵⁹⁵ KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 30.

⁵⁹⁶ Z raného dětství Jana Kefera se traduje spíše úsměvná zajímavost, kterou vyprávěla R. Keferovi jeho babička. Totiž, že Keferovi vlastnili dva psy, bernardýny, na nichž se malý Jan vozil jako na koních. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM. Olomouc 25. března 2017.

pravdivost však dnes již není možné zcela ověřit. Nejčastěji se v publikacích ke Keferovu ranému dětství poznamenává, že se narodil jako nevidomý a tato vrozená oční vada se v jeho třech letech sama zlepšila.⁵⁹⁷ Autory k tomuto tvrzení pravděpodobně vedlo prohlášení samotného Jana Kefera z roku 1939, publikované ve studii Martina Jůny: „*Když jsem se narodil, byl jsem slepý. Dva roky jezdil otec po všech lékárnách. Ale jak mi Bůh odplatil dva roky slepoty! Jeden pán jako dítě zkoušel mnoho. Ale právě protože prodělal toto utrpení, má určité vady, ale jednu obrovskou schopnost, která mu otevírá stavidla v magii...*“⁵⁹⁸

Tyto lékařsky ne zcela podložené informace ale částečně vyvrací syn Jana Kefera, PhDr. Reginald Kefer, který souhlasí s faktem, že jeho otec trpěl jakousi vadou zraku, jež se v jeho třech letech upravila, a zrak se zlepšil. Nikdy se však dle jeho slov doma nehovořilo přímo o nevidomosti. R. Kefer, který o problematice mluvil i s očními lékaři, hovoří v souvislosti se zrakem svého otce o jisté infekční nemoci, kterou se Keferovi pokoušeli léčit a která mohla dočasnou ztrátu zraku zapříčinit. Ani příbuzní a lidé z Nového Bydžova, které R. Kefer navštívil, se ale nikdy nezminili o tom, že by byl jeho otec od narození zcela nevidomý.⁵⁹⁹ S jistotou je však možné potvrdit fakt, že vada zraku doprovázela J. Kefera po celý život, viděl totiž hůře na jedno oko, a proto nemohl například vlastnit řidičský průkaz, ač se jinak velmi rád vozil auty (taxíky),⁶⁰⁰ nebo absolvovat vojenskou službu.⁶⁰¹

Pozdější zdravotní stav Jana Kefera je taktéž velmi nejasný, jelikož se záměrně vyhýbal lékařským prohlídkám.⁶⁰² Věřil totiž především svým léčivým schopnostem

⁵⁹⁷ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 1995, s. 157 Srov. JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 135.

O J. Keferovi v souvislosti s jeho nevidomostí koluje i další nepodložená historika o jeho údajném jasnozření. „*Jednou prý kdosi zaklepal na jeho dveře a J. Kefer prý poznal, kdo to je a co má na sobě. Pavel Turnovský, astrolog: Může to být pravda a nemusí, možná je to dáno tím, že byl v dětství téměř nevidomý, možná měl určitý dar jasnozření, prošel určitým výcvikem, tudíž mohl být citlivější.*“ MOTL, S. *Za oponu času*, s. 208-210.

⁵⁹⁸ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 135.

⁵⁹⁹ KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 30.

Zmiňovanými očními lékaři byli doc. Eduard Wagner a jeho syn MUDr. Rudolf Wagner. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM. Olomouc 25. března 2017.

⁶⁰⁰ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM. Olomouc 25. března 2017.

⁶⁰¹ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 135.

⁶⁰² Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM. Olomouc 25. března 2017.

a pokoušel se léčit sám.⁶⁰³ Proto můžeme z různých indicií o jeho zdravotních problémech pouze spekulovat. Například vzhledem ke Keferově korpulentní postavě existuje domněnka, že měl diabetes, jímž trpěla i jeho matka Bohumila,⁶⁰⁴ což je pravděpodobné, avšak tato informace nebyla lékařsky potvrzena.⁶⁰⁵ Záznamy z Keferova služebního spisu z Národního muzea⁶⁰⁶ pak poskytují důkaz, že J. Kefer trpěl astmatem a právě kvůli tomuto důvodu často omlouval svou absenci na pracovišti v Knihovně Národního muzea.⁶⁰⁷ Keferovo astma mohlo také zhoršovat jeho časté kouření.⁶⁰⁸

Dětství J. Kefera však bylo kromě vážných problémů se zrakem poznamenáno ještě jednou tragickou událostí. Jeho otec Ludvík Kefer při svém podnikání zkrachoval, a aby rodinu zajistil, tento stav řešil 29. října roku 1912 sebevraždou zastřelením.⁶⁰⁹ Obecnou školu vychodil Jan Kefer ještě v rodném městě,⁶¹⁰ později se však ovdovělá Bohumila Keferová se synem přestěhovala do Prahy.⁶¹¹ První pražské bydliště Keferových se nacházelo v Ověnecké ulici čp. 315/32 na Letné, kam ke Keferovým nastoupila na výpomoc v domácnosti služebná Eva Psíková.⁶¹²

Jan Kefer poté studoval na Arcibiskupském gymnáziu v Praze-Bubenci, jedním z jeho tamních učitelů byl i jezuitský kněz a znalec mystiky Jaroslav Ovečka (1882-1953).⁶¹³ Zřejmě někdy v této době můžeme také pozorovat počátky Keferova zájmu o hermetismus.⁶¹⁴

⁶⁰³ Tamtéž.

⁶⁰⁴ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 136.

⁶⁰⁵ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM. Olomouc 25. března 2017.

⁶⁰⁶ Služební spis Jana Kefera se z Archivu Národní knihovny před několika lety ztratil. Tato informace pochází od autorů, kteří jej ještě před jeho zmizením stihli probádat a některé informace publikovat.

⁶⁰⁷ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 136.

⁶⁰⁸ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM. Olomouc 25. března 2017.

⁶⁰⁹ Tamtéž.

⁶¹⁰ BOR, D. Ž. *Náš život nepatří nám*, nestr. In: KEFER, J. *Syntetická magie*.

⁶¹¹ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM. Olomouc 25. března 2017.

⁶¹² JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 136.

⁶¹³ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 220.

⁶¹⁴ KEFER, Jan. Odvolání ke krajskému soudu ze dne 15. 3. 1941. *Lóže u Zeleného Slunce*. [cit. 10.03.2017]. Dostupné online z: <http://luzs.cz/phdr-jan-kefer-odvolani-ke-krajskemu-soudu-ze-dne-15-3-1941.html> Zajímavou informací je, že se J. Kefer narodil ve východních Čechách, které byly centrem českého spiritismu. Není však známo, zda se s tímto a dalšími duchovními směry setkal už v raném dětství.

Krátce po maturitě, kterou složil v červnu roku 1924, vstoupil Jan Kefer do noviciátu premonstrátského kláštera na pražském Strahově. V této době tedy zřejmě vážně přemýšlel o církevní dráze, nicméně ještě v průběhu noviciátu z kláštera odešel. Po svém vystoupení z noviciátu pak krátkou dobu působil bezplatně jako praktikant v Knihovně Národního muzea, jejímž stálým zaměstnancem se později stal.⁶¹⁵ Nejprve ale vystudoval hudební estetiku a filosofii na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy. Studium zakončil v roce 1928 disertační prací s názvem *Problém melodie a jeho hudebně-estetické řešení* a získáním doktorátu z filosofie.⁶¹⁶ Dle M. Jůny po absolvování fakulty nabídl Keferovi místo učitele na fakultě prof. Zdeněk Nejedlý (1878-1962), což ale J. Kefer odmítl.⁶¹⁷ To, že měl talent pro všestranné vzdělání, potvrzuje i fakt, že na univerzitě navíc navštěvoval i přednášky z psychologie a biologie.⁶¹⁸

Některé detaily ze soukromého života Jana Kefera vyprávěla autoru publikace *Novodobý český hermetismus*, prof. Milanu Nakonečnému. Eva Psíková, která byla služebnou rodiny Keferových. „Podle ní žil Kefer v jakémsi stálém shonu a horečné činorodosti, neustále něco organizoval, psal, domů mnohdy přiběhl jen na chvíli, často prý míval i hlad, protože prostě neměl čas na jídlo, živil se prý hlavně rohlíky a burskými oříšky, kterých míval plné kapsy.“⁶¹⁹ Podle dalšího vyprávění E. Psíkové byl Jan Kefer vyšší robustní postavy, měl také čelní pleš a nebyl zcela zdravý.⁶²⁰ Na některá další tvrzení pamětnice E. Psíkové v knize M. Nakonečného je však podle Reginalda Kefera nutné nahlížet kriticky.⁶²¹ E. Psíková byla hospodyní jeho otce i v dobách jeho mládeneckého života. Po Keferově svatbě s Dagmar Moosovou se s rodinou ale nepohodla a ze zaměstnání odešla ne zcela v dobrém.⁶²² Podle R. Kefera se jí otcovým sňatkem takzvaně „zbořil svět“ a v novém bytě manželů Keferových už nikdy nebyla.

⁶¹⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 220.

⁶¹⁶ Tamtéž.

⁶¹⁷ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 137.

⁶¹⁸ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 220.

⁶¹⁹ Tamtéž, s. 221.

⁶²⁰ Tamtéž.

⁶²¹ V publikaci se například objevuje tvrzení E. Psíkové, že manželství Ludvíka a Bohumily Keferových nebylo šťastné, což R. Kefer odmítá. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 220.

⁶²² Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

Za relevantní lze tudíž považovat pouze ty informace od E. Psíkové do Keferova sňatku. R. Kefer tedy vyvrací, že by byla „*dobrým duchem rodiny*“, jak sama uváděla.⁶²³

Podle dokumentu evidence obyvatel se v roce 1931 Jan Kefer přestěhoval do Strašnic, kde dle M. Jůny bydlel spolu se sociologem Karlem Gallou (1901-1985),⁶²⁴ poté měl pobývat v Modřanech⁶²⁵ čp. 412. O spolubydlení J. Kefera a K. Gally není dále nic známo. Samotná možnost jejich soužití je ale zajímavá v tom, že Karel Galla byl později v období normalizace děkanem Filosofické fakulty Karlovy univerzity, patřil mezi velmi agilní normalizátory a aktivně se podílel na politických čistkách.⁶²⁶ Soužití Jana Kefera, člověka hlubokého duchovního založení, zajímajícího se jak o náboženskou, tak okultní nauku, a K. Gally, pozdějšího propagátora tvrdého materialismu, se tedy jeví jako velmi paradoxní. Od roku 1933 bydlel J. Kefer v Malířské ulici na Letné čp. 230/7, kde měl svůj vlastní byt.⁶²⁷ Zde u něj v roce 1933 bydlel člen Universalie Petr Kohout (alias Pierre de Lasenic).⁶²⁸

⁶²³ KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 30.

⁶²⁴ Karel Galla byl v této době také zaměstnán jako knihovník, ale ve Státní knihovně v pražském Klementinu. *Karel Galla. Přehled děkanů FF UK. Filosofická fakulta Univerzity Karlovy*. [cit. 19.04.2018]. Dostupné online z: <https://www.ff.cuni.cz/fakulta/o-fakulte/historie-fakulty/prehled-dekanu-ff-uk/galla/?print=pdf>.

Prof. Milan Nakonečný uvedl, že J. Kefer bydlel s K. Gallou až v Modřanech. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus* (2009), s. 221.

⁶²⁶ Viz PETRÁŇ, Josef-PETRÁŇOVÁ, Lydia. *Filozofové dělají revoluci: Filosofická fakulta Univerzity Karlovy během komunistického experimentu (1948-1968-1989)*. Praha 2015.

⁶²⁷ KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 30.

⁶²⁸ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus* (2009), s. 196.

5.2. Knihy a knihovny

V letech 1924-1925 navštěvoval Jan Kefer Státní školu knihovnickou, kde úspěšně složil knihovnickou zkoušku⁶²⁹ a mohl tak pracovat ve vědeckých knihovnách.⁶³⁰ Keferova záslužná knihovnická kariéra se začala rozvíjet už za studií, a to v roce 1925, kdy se stal správcem knihovny Vojenského vědeckého ústavu. O rok později pracoval také ve Strahovské kanovnícké knihovně premonstrátského kláštera a v roce 1929 bádá v rámci studijního pobytu například i ve Vatikánské knihovně.⁶³¹

Po absolvování vysokoškolského studia se pak opět vrátil do Knihovny Národního muzea, tentokrát už jako stálý zaměstnanec. K tomuto místu mu měl dopomoci tehdejší ředitel Knihovny Národního muzea a svobodný zednář, Josef Volf (1878-1937), a český historik, Čeněk Zíbrt (1864-1932). Oba tito muži se navíc zabývali esoterismem,⁶³² což může potvrzovat domněnku, že se o Jana Kefera zajímali již jako o osobnost, která se esoterismu také věnovala.⁶³³ Často se proto spekuluje o tom, že i Jan Kefer byl svobodným zednářem.⁶³⁴ Tuto informaci však nepotvrzuje žádný dostupný historický pramen, k pravdivosti domněnky se nepřiklání ani Keferův syn Reginald,⁶³⁵ a dokonce ji odmítl i samotný Jan Kefer, který v jedné ze svých přednášek, konané 3. května 1939, reagoval takto: „*Někteří naši ‚přátelé‘ chtějí nás označit za zednáře. Každý, kdo se zabývá theurgií, musí odmítnouti esoterní systém*

⁶²⁹ Prof. Milan Nakonečný jako rok knihovnické zkoušky uvádí rok 1933. Viz NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus* (2009), s. 220. Jaroslav Švehla naopak udává, že J. Kefer absolvoval souběžně s posledním ročníkem vysoké školy, tedy roku 1928. ŠVEHLA, Jaroslav. *Bomby kolem Pantheonu*. Praha 1946, s.

⁶³⁰ BOR, Ž. D. *Náš život nepatří nám*, nestr. In: KEFER, J. *Syntetická magie*.

⁶³¹ JÚNA, M. *České tajné společnosti I: Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 138. Srov. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 221. Srov. BOR, D. Ž. *Náš život nepatří nám*, nestr. In: KEFER, J. *Syntetická magie*.

⁶³² Čeněk Zíbrt se zabýval i historií některých odvětví hermetismu. Je například autorem brožury o kouzelném proutku, virguli apod. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 220.

⁶³³ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 220.

⁶³⁴ Někteří členové Universalie byli zároveň členy zednářských lóží, pravděpodobně k této domněnce přispěla i kniha Waltera Jacobiho *Golem...metla Čechů*, kde propojuje se zednářstvím i český skauting, jehož byl J. Kefer aktivním členem. JÚNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 172.

⁶³⁵ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

zednářství. Je to znesvěcení vědy. Jsou to lidé, kteří pod hlediskem dne a politiky troufají si vypůjčovati slova největší moudrosti...“⁶³⁶

V roce 1933 se stal J. Kefer odborným úředníkem a roku 1938 byl jmenován zemským muzejním komisařem.⁶³⁷ Keferovo zaujetí a horlivost pro jeho povolání se projeví například i tím, když podal roku 1938 návrh řediteli Národního muzea na otevření muzejní knihovny pro veřejnost i v nočních hodinách, aby mohli amatérští badatelé bádát po práci ve svém volném čase. Tento návrh se však s úspěchem ani realizací neseťkal.⁶³⁸

Dne 11. září 1935 odjel Jan Kefer na studijní cestu do Itálie a Francie. Na této cestě, jak sám uvádí ve služební zprávě, navštívil vatikánské knihovny i muzea, dále knihovny v Paříži nebo v Turíně, kde navštívil také egyptologické muzeum, a také Ambroziánskou knihovnu v Miláně, v níž jsou mimo jiné uloženy též cenné hermetické rukopisy.⁶³⁹ Při svém studijním pobytu v Itálii se J. Kefer ve Vatikánském archivu spřátelil s profesorem Oxfordské univerzity, který působil také ve Vatikánské knihovně, Reginaldem Hardingem.⁶⁴⁰ Díky své práci podnikl J. Kefer ještě další zahraniční cesty, za účelem bádání navštívil také Indii, Malou Asii, Balkán, Rusko, Německo, Rakousko, Maďarsko, Anglii a Španělsko.⁶⁴¹

Na pracovišti v knihovně Národního muzea mohl J. Kefer studovat také původní filosofické a religionistické texty. Jeho velkou touhu po vědění a vzdělání ale doprovázely také značné dlužné částky za četné knihy, což nakonec vedlo až k částečnému obstavení jeho platu.⁶⁴² J. Kefer také provozoval vydavatelsko-nakladatelskou činnost a právě na financování knih, časopisu Logos i provozu Universalie mělo padnout dokonce celé věno Keferovy manželky Dagmar.⁶⁴³

⁶³⁶ KEFER, Jan. *Přednáška z 3. 5. 1939*. In: JÚNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 172-173.

⁶³⁷ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 220.

⁶³⁸ JÚNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 158.

⁶³⁹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 222.

⁶⁴⁰ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁶⁴¹ JÚNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 142.

⁶⁴² NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 221.

⁶⁴³ BOR, Ž. D. *Náš život nepatří nám*, nestr. In: KEFER, J. *Syntetická magie*.

O zadlužení také svědčí několik exekucí uvalených na jeho plat.⁶⁴⁴ Jan Kefer zdědil důvěřivost ve finančních situacích po svém otci, obchodnický talent mu byl cizí, což potvrzují i slova R. Kefera: „*Tatínek byl povahou příliš důvěřivý a nehodící se tou důvěřivostí, laskavostí do tohoto světa.*“⁶⁴⁵ Známy je například případ Jaroslava Mezery, tiskaře a nakladatele Universalie, který se zadlužil a zneužil zřejmě přílišné laskavosti Jana Kefera, jenž se za něj zaručil. Když poté J. Mezera zkrachoval, byl nucen jeho dluh zaplatit právě J. Kefer. Dagmar Keferová pak za nevýhodných podmínek musela prodat svému strýci svou čtvrtinu činžovního domu na Smíchově,⁶⁴⁶ jež svým čtyřem vnoučatům odkázal její dědeček Josef pšeničný, aby uhradila alespoň část dluhu za tohoto tiskaře.⁶⁴⁷

J. Kefer však nebyl pouze vášnivým sběratelem a čtenářem knih. Sám je také autorem mnoha publikací a článků, především těch s tématem hermetismu. V edici Universalie vydal tyto své spisy⁶⁴⁸:

- *Syntetická magie* (vycházela od roku 1935 v sešitech; celkem vyšlo 30 sešitů na 488 stranách – nedokončeno)
- *Theurgie* (soukromý tisk 1935, 28 s.)
- *Theurgie magické evokace* (ložový tisk 1937, 102 s.)
- *Praktická astrologie aneb umění předvídání a boje proti osudu* (1939, 338 s., poprvé vyšlo ve třech svazcích, poté v jednom)
- *Encyklopedie zapomenutého vědění* (1940, vyšly pouze dva sešity)
- *Astrologická diagnostika* (1940, vyšel pouze jediný sešit).⁶⁴⁹

⁶⁴⁴ Například exekuce, která vyšla z podnětu Grafických závodů Pour a spol., Praha 1 z 2. září 1940. Tato se týkala nesplacených účtů za tisk knih pro Společnost českých hermetiků Universalia. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 222.

⁶⁴⁵ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁶⁴⁶ Dům se nacházel v ulici Zborovská, čp. 666.

⁶⁴⁷ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁶⁴⁸ „*Poukazují v tomto směru na spisy mnou vydané a to: ‚Praktická astrologie‘, ‚Theurgie‘, ‚Theurgie magické evokace‘, ‚Encyklopedie okultismu‘, ‚Astrodiagnostika‘, ‚Encyklopedie zapomenutého vědění‘, mimo četné články publikované v časopisech. Poslední dva spisy počínají vycházeti, ostatní jsou rozebrány, avšak lze je vypůjčiti z knihovny univerzitní aneb z knihovny Národního musea v Praze.*“ KEFER, J. Odvolání ke Krajskému soudu ze dne 15. 3. 1941. *Lóže u Zeleného Slunce*. [cit.10.03.2018] Dostupné online z: <http://luzs.cz/phdr-jan-kefer-odvolani-ke-krajskemu-soudu-ze-dne-15-3-1941.html>

⁶⁴⁹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 1995, s. 163.

Některé z nich však nestihl kvůli své předčasné smrti zcela dokončit a zůstalo pouze jejich rukopisné zpracování, jiné zabavilo gestapo.⁶⁵⁰ Kromě toho se také podílel na *Komenského slovníku naučném I.-X.* (1937-1938) a sestavoval hesla pro vydávání *Encyklopedie okultismu, filosofie a mytologie* (Praha 1932-1941). Keferův spisovatelský talent dokládá také ocenění z dubna 1924, kdy obdržel za své literární dílo cenu Zeyerova fondu při Československé akademii věd a umění.⁶⁵¹ Kromě vydaných publikací je ale nutné zmínit také Keferovu rozsáhlou přednáškovou činnost, která nebyla doposud souhrnně vydána, a také jeho publikační činnost v rámci novin *Boj*, *Národní listy*, *Česká mysl* ad., a také časopisů *Logos*, *Medium* a *Universalie Herold*.⁶⁵² V neposlední řadě byl J. Kefer také výborným překladatelem. Svou překladatelskou činnost zaměřil opět primárně na díla z oblasti hermetismu.⁶⁵³ Překládal často z francouzštiny díla Éliphas Léviho,⁶⁵⁴ například *Vědu duchů*, *Knihu zasvěcení*, *Klíč k velkým tajemstvím*,⁶⁵⁵ dále také Lenainovu *Vědu Kabalistickou*, *Tibetskou knihu mrtvých* nebo *Alchymii a spagyrii*,⁶⁵⁶ z latiny přeložil téměř celou *Okkultní filosofii* H. C. Agrippy z Nettesheimu aj.⁶⁵⁷ K této činnosti mu velmi pomáhala znalost téměř neuvěřitelného množství cizích jazyků. Kromě češtiny (a staročeštiny) totiž J. Kefer ovládal 12 dalších jazyků, jak světových, tak i těch méně používaných, mezi něž patřily angličtina, němčina, francouzština, italština, arabština, latina, řečtina,⁶⁵⁸ ruština, hindština a čínština,⁶⁵⁹ navíc četl také knihy v hebrejštině a dokonce i v sanskrtu.⁶⁶⁰ Na lehkost, s jakou J. Kefer texty překládal, vzpomínal i jeho přítel z *Universalie* Ladislav Málek: „*Jeho praxe při překlada byla právě tato: u stroje*

⁶⁵⁰ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 166.

⁶⁵¹ Tamtéž, 137 a 164.

⁶⁵² Podle M. Jůny publikoval J. Kefer také v *Rudém právu*. Tamtéž, s. 164.

⁶⁵³ Pro svou potřebu si dále například vytvořil i vlastní překlady biblických žalmů a modliteb.

⁶⁵⁴ Eliphas Lévi (1810-1875) - francouzský okultista a autor knih s okkultní tematikou.

⁶⁵⁵ BOR, Ž. D. *Náš život nepatří nám*, nestr. In: KEFER, J. *Syntetická magie*.

⁶⁵⁶ Tamtéž.

⁶⁵⁷ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 221-222.

⁶⁵⁸ Tamtéž, 220. Informace původně pochází ze zmizelého osobního spisu Jana Kefera v archivu Národního muzea.

⁶⁵⁹ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 138.

⁶⁶⁰ ŠVEHLA, J. *Bomby kolem Pantheonu*, s. 57.

*byl položen originál, ve stroji papír – a překládal do češtiny, jako by to z té knihy opisoval. Žádný prostředník rukopisu u něho neexistoval!*⁶⁶¹

Knihy samozřejmě zaujímaly důležité místo i v Keferově domácnosti. V jeho bytě na pražském Smíchově kromě knihoven v jídelně a předsíni byla dokonce jedna místnost čtyřpokojového bytu, tzv. pracovna, až po strop naplněná knihami a dalšími písemnými materiály.⁶⁶² Právě tyto knihovny později sehrály v životě J. Kefera a jeho rodiny důležitou roli.

⁶⁶¹ Slova Ladislava Málka, JÚNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 167.

⁶⁶² Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

5.3 Osobnost mnoha talentů

Kromě svého stálého zaměstnání v Knihovně Národního muzea se Jan Kefer celý život aktivně angažoval v široké oblasti zájmových aktivit.⁶⁶³ Byl nesmírně činným člověkem, kromě psaní, překládání a přednášení v rámci Universalie se také věnoval hudbě, skautingu a krátce se angažoval i v politice. Mezi další záliby Jana Kefera patřila i filosofie, estetika nebo lexikografie.⁶⁶⁴ Keferově zájmu o hermetismus je pak v práci věnována samostatná kapitola. O mimořádné aktivitě a životním elánu J. Kefera svědčí i fakt, že všemi těmito činnostmi se zabýval mimo svou pracovní dobu.

5.3.1. Hudba

Jedním z největších talentů Jana Kefera bylo mimořádné hudební nadání. Hudbě se věnoval již od dětství, kdy se začal učit hře na klavír, v dospělosti pak dokonce sám komponoval. Složil například hudbu k opeře s názvem *Paleček*, k níž libreto napsala členka Universalie a zaměstnankyně Národního muzea Jiřina Karasová (1898-1943). Opera však kvůli Keferově předčasné smrti zůstala nedokončena uprostřed třetího⁶⁶⁵ jednání ze zamýšlených čtyř.⁶⁶⁶ Jeho dalším dílem je pak klavírní kvintet, který napsal jako svou školskou práci. Keferovo hudební nadání po něm zdědil i jeho syn Reginald, jenž je významným českým hudebníkem a dirigentem, někdejší šéfem olomoucké opery.⁶⁶⁷ Noty Jana Kefera, včetně opery *Paleček*, u sebe za druhé světové války ukrýval rodinný přítel a člen Universalie, JUDr. Otto Myslík.⁶⁶⁸

⁶⁶³ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, s. 221. 2009.

⁶⁶⁴ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 173.

⁶⁶⁵ Reginald Kefer třetí jednání označil jako nejlepší z celé opery svého otce. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁶⁶⁶ Po Keferově smrti vyjednával Otto Myslík o dokončení opery s českým dirigentem Rafaelem Kubelíkem (1914-1996), k čemuž však nakonec nedošlo. JŮNA, M. *České tajné společnosti I: Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 139.

⁶⁶⁷ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁶⁶⁸ Tamtéž. J. Kefer se o opeře zmiňuje v jednom ze tří svých dopisů z koncentračního tábora Flossenbürg z října r. 1941, v němž manželce starostlivě radí, že kdyby byl jejich byt moc drahý, může ho pronajmout a peníze také může vydělat operou *Paleček*, kterou by mohl dokončit a zinstrumentovat prof. Heyduk. VÚA-VHA, osobní spis účastníka národního boje za osvobození podle zákona č. 255/46 Sb. (čj. 315210/95), dopis Jana Kefera adresovaný manželce, Flossenbürg, říjen 1941.

Jan Kefer byl vynikajícím pianistou, žákem klavíristy prof. Jana Heřmana (1886-1946). Dle slov jeho syna Reginalda byl i v tomto oboru nadprůměrný. Vlastnil také množství klavírních not od různých interpretů, nejraději měl ale vážnou hudbu. Jeho dalším učitelem hudby byl přední pražský varhaník a učitel kompozice František Heyduk, a poté český hudební skladatel, prof. Vítězslav Novák (1870-1949), mezi hudebníky měl J. Kefer také mnoho přátel. Kromě klavíru hrál i na varhany, a to především při bohoslužbách v kostele sv. Václava v Plané nad Lužnicí, kam rodina často jezdila za přáteli a odpočinkem.⁶⁶⁹

Velký podíl má také na vybudování hudebního oddělení Národního muzea, jehož vedoucím byl muzikolog Emil Axman (1887-1949),⁶⁷⁰ a právě Jan Kefer byl v této oblasti velmi činný.⁶⁷¹ Hudbu nejen tvořil, ale hudební estetiku také vystudoval, v roce 1931 napsal například i spisek o lužickosrbském hudebním skladateli Bjarnatu Krawcovi (1861-1948).⁶⁷² Hudebně nadaná byla také Keferova manželka Dagmar, jež byla členkou Pěveckého sdružení pražských učitelek, sboru prof. Antonína Srby. Často také zpěvem doprovázela při hraní svého manžela a sama hrála na klavír.⁶⁷³

5.3.2 Skauting

Jan Kefer byl v mládí také aktivním skautem a stal se dokonce i funkcionářem skautského hnutí.⁶⁷⁴ V Praze vedl chlapecký skautský oddíl, jehož členem byl i Václav Čtvrtek (1911-1976), pozdější spisovatel, známý především jako autor pohádek pro děti. S chlapci J. Kefer podnikal například výlety po Lužnici nebo po Vltavě. Se svým oddílem měl velmi vřelý vztah a jeho pražský mládenecký byt jim byl dokonce kdykoliv přístupný. Skauti si zde mohli číst nebo se i najíst.⁶⁷⁵ Prof. Milan Nakonečný ve své knize *Novodobý český hermetismus* zveřejnil také vzpomínku V. Čtvrťka, který na svého vedoucího a jeho přátelské chování vůči svým svěřencům rád a v dobrém vzpomínal. „Vzpomínal, jak se jich několik v Keferově bytě jednou sešlo, namazali si

⁶⁶⁹ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁶⁷⁰ Emil Axman (1887-1949) - český hudební skladatel, pracovník knihovny Národního muzea.

⁶⁷¹ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁶⁷² ŠVEHLA, J. *In memoriam PhDr. Jana Kefera*. Dokumentační centrum českého hermetismu.

⁶⁷³ JÚNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 142.

⁶⁷⁴ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 221.

⁶⁷⁵ Tamtéž.

chleba s máslem a hledali sůl. Našli jakousi nádobu s něčím, co vypadalo jako sůl, a protože to i jako sůl chutnalo, chléb si s tím osolili. Soli tam mnoho nebylo, a protože chlapců bylo víc, zásoba byla téměř spotřebována. Kefer, který později přišel a viděl to, se velmi zarmoutil: ‚Byla to sůl ze sedmi moří,‘ vyčítal chlapcům.“⁶⁷⁶

Díky Čtvrtkově svědectví tak můžeme usuzovat, že Jan Kefer se již v této době zabýval hermetismem aktivně, jelikož tuto sůl používal zřejmě ke svým magickým experimentům. Sám V. Čtvrtek s ním dokonce tento zájem nějaký čas sdílel, spíše však jen tím, že překládal texty ze starých francouzských grimoárů.⁶⁷⁷ J. Kefer nebyl jen nadšeným skautem, ale i přes svou robustnější postavu například aktivně hrával fotbal, při kterém si přivodil úraz nohy.⁶⁷⁸

5.3.3 Politika

Rok 1938 byl pro Jana Kefera klíčovým z několika důvodů. Mimo okultní aktivity jej podnítila společenská situace i k těm politickým. Jak již bylo v práci zmíněno, J. Kefer byl velký český vlastenec, a jak vyplývá z obsahu některých jeho přednášek, v politické situaci se dobře orientoval. Možná i z těchto důvodů se už dříve rozhodl v ní také aktivně angažovat. Jako velmi činorodý člověk se pravděpodobně chtěl podílet na politickém životě s nadějí alespoň částečně změnit tvář druhé republiky a přinést do české politické sféry nový proud,⁶⁷⁹ jak také dokládá citace jedné z jeho přednášek: *„Každá politická strana zaměřila příliš vysoko. Zapomněla na přední zájem státu, totiž aby ochránila slabé a činila hráz proti silným a zpupným.“*⁶⁸⁰

Už v roce 1936 Jan Kefer stál u vzniku pravicové politické strany, Národní strany lidové (NSL), jejímž členem se také stal.⁶⁸¹ Na ustavujícím sjezdu této strany,

⁶⁷⁶ Tamtéž.

⁶⁷⁷ Grimoáry - magické knihy obsahující popisy základní magické praxe. Například *Černý drak* vydaný Universalii roku 1932. Tamtéž, s. 159.

⁶⁷⁸ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 174. Srov. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁶⁷⁹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 222.

⁶⁸⁰ KEFER, J. *Přednáška z 7. 6. 1939*, s. 77. Soukromý archiv Reginalda Kefera.

⁶⁸¹ NA ČR, Fond Zemský úřad Praha – Prezidium zemského úřadu v Praze – fond 207, kart. 687, sign. 207-687-1. *Národní strana lidová – informace*, 1936.

dne 1. června 1936, v „*hluboce založené řeči*“ zdůraznil víru v lepší éru české politiky, prezentovanou NSL, která bude pracovat pro blahobyt nejširších lidových vrstev.⁶⁸²

Strana vydávala časopis Sociální boj, později přejmenovaný na Boj, kde J. Kefer uveřejňoval politické články, byl krátce také jeho šéfredaktorem⁶⁸³ a vyšla mu zde i upoutávka na jeho český překlad publikace Josefa von Göresse *Křesťanská mystika*.⁶⁸⁴ Zakladatelem Národní strany lidové byl František Zelenka,⁶⁸⁵ neúspěšný kandidát za lidovou stranu v obecních volbách, kterého J. A. Smíchovský dokonce označil za konfidenta.⁶⁸⁶

Keferův přítel Ladislav Vachulka potvrdil, že s J. Keferem byli skutečně členy této pravicové strany před druhou světovou válkou. K tomuto kroku uvedl, že byli oba „*nezkušení a hloupí a nechali se naverbovat.*“⁶⁸⁷ L. Vachulka a J. Kefer však nebyli jediní členové Universalie, kteří byli zároveň členy NSL. V této straně se angažovali také universalisté Jan Judl, Stanislav Novák, Otto Myslík, Vojtěch Kreinhansel, a dokonce i Jiří Arvéd Smíchovský.

Strana pořádala veřejné schůze, na nichž byl Jan Kefer aktivním a vítaným řečníkem. Promlouval především o aktuální politické situaci, s níž nesouhlasil, a také o své vizi v rámci Národní strany lidové. Například na schůzi z dubna 1937 mimo jiné

Podle zprávy adresované Prezidiu zemského úřadu v Brně 23. 4. 1937 měl být J. Kefer předtím také členem Československé strany lidové.

⁶⁸² NA ČR, fond Prezidium ministerstva vnitra (225), sign. 225-1088-10. Národní strana lidová ustavena, s. 1. *Sociální boj*. Praha 12. června 1936. III. vyd., č. 7.

⁶⁸³ NA ČR, fond Zemský úřad Praha – Prezidium zemského úřadu v Praze – fond 207, kart. 687, sign. 207-687-1. Národní strana lidová – zřízení obvodních kanceláří ve Velké Praze-kontakt s radikálně nacionálními skupinami, 1937.

⁶⁸⁴ Archiv DCČH. *Boj*. Praha, 12. září 1936, č. 1.

⁶⁸⁵ František Zelenka - poštovní úředník a zakladatel Národní strany lidové, ale také ilegální organizace Kruh svobody, jež byla zřejmě kontrolována gestapem. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 222. Podle výpovědi J. A. Smíchovského byl Fr. Zelenka přímo jeho konfidentem a udával funkcionáře Československé strany lidové. ZA Opava, pob. Olomouc, Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský, výpověď Jiřího Arvéda Smíchovského, 1947. Po válce byl Zelenka odsouzen pro kolaboraci. PEHR, Michal. *Cestami křesťanské politiky*, Praha 2007, s. 306.

⁶⁸⁶ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 222.

⁶⁸⁷ KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 30. Podle L. Vachulky mělo jít pouze o krátkodobé členství, trvající zhruba tři měsíce, což se však neshoduje se zprávami ze schůzí NSL, podle nichž byl J. Kefer členem strany v letech 1936-1938.

pronesl: „*Řítíme se do poměrů, kde vládnu peníze a utlačuje se svoboda a náboženství.*“⁶⁸⁸ S blížícím se nebezpečím v podobě nacistického Německa se vyjadřoval k totalitním režimům zvláště kriticky. „*Každá diktatura je protikřesťanská. Kde není svobody, není také blahobytu... Opak pravdy a svobody jest bolševismus a fašismus. Místo násilí musíme pěstovat politiku úcty k člověku.*“⁶⁸⁹

Na další dubnové veřejné schůzi téhož roku se vyjádřil, že „*politická činnost musí býti opravdová a musí se řídit vírou a láskou, nikoli třídním sobectvím.*“ Vyslovil se následně také v tom smyslu, že nynější politici jsou neschopní, jelikož „*mluví o lásce k lidu a přitom lid dávají do rukou kartelů, jež ožebračují lid.*“ Dále uvedl, že Národní strana lidová je stranou demokratickou a jde jí o blaho všech vrstev národa.⁶⁹⁰

Na listopadové schůzi v roce 1938 se v Keferově projevu odrážel aktuální stav zahraniční politiky. „*Srovnává Hitlerovo nedělní vystoupení s předválečným vystoupením císaře Viléma v době marockého konfliktu. Práví, že ustupují-li velmoci před Hitlerem a obětovala-li mu Anglie dokonce svého zahraničního ministra, je to proto, že se obávají síly sjednoceného národa, která nesporně stojí za říšským kancléřem.*“⁶⁹¹ Dále vyslovil také velmi přesnou prognózu budoucího vývoje republiky, když řekl, že i kdyby Československo vedlo válku po boku Sovětského svazu, „*utonulo by pak pravděpodobně v řadě malých státeků, tvořících Sovětský svaz.*“ V závěru prohlásil, že Československo „*musí vždy vystupovati samostatně a nesmí být náhončím žádné velmoci. Záchranu přinese našemu státu jedině sjednocený národ a k tomuto sjednocení bude lid zburcován Národní stranou lidovou, která žádá skutečnou demokracii založenou na plebiscitu, které bude jediným diktátem blaha lidu a která nepřipustí vlivu nikoho třetího.*“⁶⁹²

To, že byl J. Kefer na těchto schůzích vítaným a oblíbeným řečníkem, dokazuje zpráva ze schůze strany v únoru 1938, kdy byl jeho očekávaný projev přivítán

⁶⁸⁸ NA ČR, Fond Zemský úřad Praha – Prezidium Zemského úřadu v Praze – fond 207, kart. 1399, sign. 207-1399-14/2, 17, 19, 22-23, zpráva z veřejného projevu Národní strany lidové, 13. dubna 1937.

⁶⁸⁹ Tamtéž, kart. 1346, sign.207-1346-2/67, 110, zpráva z veřejného projevu Národní strany lidové, 14. dubna 1937.

⁶⁹⁰ Tamtéž, kart. 1399, sign.207-1399-14/2, 17, 19, 22-23, zpráva z veřejné schůze Národní strany lidové, 23. dubna 1937.

⁶⁹¹ Tamtéž, kart. 1346, sign.207-1346-2/67, 110, zpráva z veřejného projevu Národní strany lidové, 22. listopadu 1938.

⁶⁹² Tamtéž.

bouřlivým potleskem a dalším nadšeným potleskem a projevy souhlasu obecnstva byla provázena i pasáž jeho řeči, v níž vzpomněl slova Františka Palackého, *“podle nichž posláním českého člověka je boj s germánstvem. Národ náš nepotřebuje spoléhati na skutečné, nebo domnělé své přátele za hranicemi, protože vždy si nejlépe pomohl sám, jako například v době husitské vítězství nad Němci u Domažlic.”*⁶⁹³

Zajímavou informací také je, že v únoru 1938 měl Jan Kefer dvě přednášky v Brně, z nichž jedna byla v rámci Společnosti českých hermetiků Universalia, druhá v rámci Národní strany lidové. Dne 1. února tedy v sále brněnského Dopzu přednášel na téma *O hermetismu, okultismu a spiritismu*, přednáška měla „vědecký ráz“ a zúčastnilo se jí 250 osob. Hned 2. února následovala další s názvem *Kam spějeme*, kterou si přišlo poslechnout asi 50 osob. V této přednášce mluvil J. Kefer například o tom, že účelem politiky je zaručit blaho občanů nebo že základem státu je rodina. Vytkl také politickým stranám, že nepokračují v ideálech zakladatelů našeho státu a tuto absenci národního ideálu vnímal jako „velikou bolest našeho veřejného života.“ V závěru pak za jediný z největších ideálů označil za ideál křesťanský. *„Zdůraznil, že křesťanství má veliký význam politický, neboť říká, že největší služba Bohu jest služba člověku a láska k bližnímu. Apeloval na to, aby život byl žit křesťansky.”*⁶⁹⁴

I když byl J. Kefer aktivním řečníkem na pravidelných schůzích strany, vyšších politických ambicích však zřejmě neměl, jelikož na sjezdu strany 18. února 1938 prohlásil, že nechce být poslancem.⁶⁹⁵ Osobnost F. Zelenky či členství J. A. Smíchovského nestaví NSL právě do kladné pozice. Dle mého názoru však Jan Kefer do strany vstupoval s dobrými úmysly a upřímnou snahou pokusit se, jak bylo v jeho povaze, alespoň něčím pomoci zemi v ohrožení.

⁶⁹³ Tamtéž, kart. 1282, sign.207-1282-2/112, zpráva z veřejné schůze Národní strany lidové, 1938.

⁶⁹⁴ Tamtéž, fond Prezidium ministerstva vnitra (225), sign. 225-1088-10, zpráva Zemskému úřadu o činnosti Národní strany lidové. Brno, 12. února 1938.

⁶⁹⁵ JÚNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 140.

5.4 Rodina a přátelé

Dne 7. července roku 1935 se Jan Kefer oženil s o deset let mladší Dagmar Moosovou. Svou budoucí manželku poznal právě díky působení ve společnosti Universalia a svému zaujetí pro hermetismus.⁶⁹⁶

Rodina Moosova byla jednou z vážených smíchovských rodin. Otec Dagmar Keferové, Ing. Jindřich Moos (1880-1968),⁶⁹⁷ byl sekčním vedoucím vojenského odboru Ministerstva dopravy.⁶⁹⁸ Jako nositel mnoha státních vojenských tajemství v souvislosti se svým povoláním vysokého státního úředníka byl v období okupace mnohokrát vyslýchán a vyšetřován. V této době se také navíc zapojil do odboje, o čemž se ale doma mluvilo jen v náznacích.⁶⁹⁹ Dosvědčuje to R. Kefer, který jako dítě slýchal v rozhlase tajné zprávy ze zahraničí: „*Když se poslouchal ‚Londýn‘, tak: ‚V brusírně je sucho‘, to byly odpovědi nebo rozkazy. Vím, že dědeček byl Anna, a vím, že tam bylo: ‚Aničko, souhlasíme.‘*“,⁷⁰⁰ Po druhé světové válce byl J. Moos vyznamenán a stal se funkcionářem Svazu národní revoluce (později Českého svazu bojovníků za svobodu).⁷⁰¹

Bratr D. Keferové, Jindřich Moos ml. (1912-2000), byl důstojníkem dělostřelectva,⁷⁰² za protektorátu pak výpravčí a technický náměstek. V této době se zapojil také do odboje.⁷⁰³

⁶⁹⁶ Svatební cestu novomanželé strávili v Egyptě. Viz JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 142.

Srov. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 222.

⁶⁹⁷ Ing. Jindřich Moos absolvoval inženýrské studium, přednášel také na technické univerzitě a byl členem lidové strany. Na začátku 40. let odešel do penze. Jako vysoký státní úředník měl pod sebou vše, co se týkalo staveb, byl významným úředníkem v oblasti budování železnic. V 50. letech byl vyšetřován také StB. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁶⁹⁸ VÚA-VHA, osobní spis účastníka národního boje za osvobození podle zákona č. 255/46 Sb. (čj. 315210/95).

⁶⁹⁹ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017. Dle R. Kefera J. Moos také vypracoval plány, jak dopravit cvičence na posádky z všesokolského sletu roku 1938 v případě útoku Německa.

⁷⁰⁰ Tamtéž.

⁷⁰¹ VÚA-VHA, osobní spis účastníka národního boje za osvobození podle zákona č. 255/46 Sb. (čj. 315210/95).

⁷⁰² Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁷⁰³ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s.142.

Matka Dagmar Keferové, Anna Moosová, roz. Pšeničná (1883-1961), vzdělaná inteligentní žena z lepší rodiny⁷⁰⁴ v domácnosti, se stala nadšenou posluchačkou přednášek Jana Kefera v rámci Universalie.⁷⁰⁵ Několikrát přišla i na přednášku do kavárny Louvre. Jednou vzala s sebou také svou dceru Dagmar, která se právě zde seznámila s J. Keferem. „*Mamince se ta přednáška líbila. Když odcházela, táta na ni čekal u šatny, podržel jí kabát, představil se, šel ji doprovodit...*“⁷⁰⁶ „... a za pět neděl byla svatba. Maminka si zřejmě potrpěla na chytré muže a táta jí svým mozem imponoval.“⁷⁰⁷

Dagmar Keferová, velmi půvabná a oblíbená dívka z vážené pražské rodiny, se narodila 14. června roku 1916 v Praze.⁷⁰⁸ „*Maminku měli všichni rádi. Kam přišla, tam rozsávala pohodu, všichni ji rádi viděli.*“⁷⁰⁹ Ve svých 14 letech prodělala těžkou dětskou obrnu, několik měsíců byla dokonce ochrnutá. Po roce se z nemoci vyléčila, avšak lékaři jejím rodičům doporučili, aby se již nezatěžovala dalšími studii, jelikož uvažovala o medicíně. Moosovi přesto chtěli, aby jejich dcera měla alespoň nějaké vzdělání, a proto studovala učitelský ústav, který absolvovala těsně před seznámením s J. Keferem.⁷¹⁰ Ve svých 19 letech byla velmi obletovanou dívkou, než poznala svého budoucího manžela, její známostí byl MUDr. Ivan Lesný (1914-2002), pozdější profesor a významný dětský neurolog, který na ni i po letech v dobrém vzpomínal.⁷¹¹ V mládí se Dagmar Keferová přátelila také s prvorepublikovou herečkou Natašou Gollovou (1912-1988) a jejím bratrem, automobilovým závodníkem Ivanem Hodáčem

⁷⁰⁴ Rodina Moosova byla jednou ze starých smíchovských rodin. Dědeček Dagmar Keferové, Jindřich Pšeničný, byl smíchovský radní, stejně jako Jindřich Moos. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. 3. 2017. Srov. DUFEK, Jan. *Uznávaný varhaník si v Praze 5 zavzpomínal*, s. 34. Pětka pro vás. č. 7/2014. [cit. 24.07.2017]. Dostupné online z: https://issuu.com/ipetka/docs/p5_07_14

⁷⁰⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 221.

⁷⁰⁶ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁷⁰⁷ KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 31.

⁷⁰⁸ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁷⁰⁹ D. Keferová také milovala psy. Její muž jí říkával Dášeňko a Anně Moosové Irisko, podle známé knihy Karla Čapka. KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 31.

⁷¹⁰ Tamtéž. Srov. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁷¹¹ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017. Prof. MUDr. Ivan Lesný byl synem uznávaného českého indologa Vincence Lesného (1882-1953) a překladatelky Milady Krausové-Lesnė (1889-1961). Rodiny Lesných a Moosových se stýkaly.

(1910-1993), kteří v dětství bydleli blízko Moosových na Janáčkově nábřeží.⁷¹² Moosovi měli však známosti i v těch nejvyšších společenských kruzích. Znali se například s tehdejší první dámou Hanou Benešovou, jak vypráví Reginald Kefer: „*Když bylo Anny,⁷¹³ tak dědeček vzal kytku a šli jsme za paní Benešovou na Loretánské náměstí, pokud nebyla v Sezimově Ústí.*“⁷¹⁴

Do doby před svatbou se Dagmar Keferová o hermetismus nezajímala, ale po sňatku se aktivně zapojila do činností Universalie po boku svého manžela. „*Pamatuji si, jak táta seděl v čele stolu a maminka u dveří, s efemeridami⁷¹⁵ v ruce, a pracovali spolu.*“⁷¹⁶ Vypomáhala manželovi jako zapisovatelka nebo sekretářka Universalie. Jelikož byla také velmi nadaná v oblasti matematiky, naučila se dokonce sestavovat horoskopy. „*Máma, obletovaný člověk, který se stal naprosto věrnou manželkou, která v nejtěžších chvílích byla tátovi obrovskou oporou.*“⁷¹⁷ Manželovi pomáhala i s výpočty do studií o astrologii, kterou se pak sama aktivně zabývala, jelikož v této oblasti byla nadprůměrná.⁷¹⁸

Po svatbě žila mladá rodina z knihovnického platu Jana Kefera a z věna Dagmar Keferové v ulici P. Švandy ze Semčic čp. 580 na pražském Smíchově. Rodiče Dagmar Keferové bydleli ve vedlejší Zborovské ulici, obě rodiny se tudíž často navštěvovaly a J. Kefer měl s rodinou své ženy vřelý a láskyplný vztah.⁷¹⁹ Keferovi s Moosovými jezdili často také za rekreací k přátelům do Plané nad Lužnicí,⁷²⁰ kde pilný Jan Kefer stále pracoval.⁷²¹ Dne 27. července roku 1936 se manželům narodil syn Reginald.⁷²²

⁷¹² Anna Moosová se totiž přátelila s Adélou Hodáčovou, matkou Nataši Gollové. Tamtéž.

⁷¹³ Hana Benešová (1885-1974), rozená Anna Vlčková – manželka tehdejšího prezidenta Edvarda Beneše

⁷¹⁴ Tamtéž.

⁷¹⁵ Efemeridy – tabulky, které udávají polohu planet.

⁷¹⁶ KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 34.

⁷¹⁷ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁷¹⁸ JŮNA, M. *Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 38-39. Srov. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 221.

⁷¹⁹ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁷²⁰ KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 29-30.

⁷²¹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 222.

⁷²² Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. 3. 2017. Reginald Kefer také vzpomíná na to, jak byl v dětství ze strany otce velmi rozmazlován. „*Táta pyšně zvedl společnost, co u nás seděla, a všem hrdě ukazoval, jak dobře jsem rostlý. Zkrátka ať jsem udělal cokoliv, prošlo to.*“ KEFER, Jan.

Ten zdědil hudební talent po otci, po válce absolvoval pražskou konzervatoř a na pražské AMU poté vystudoval dirigování. Dnes je R. Kefer hudebník a dirigent, někdejší šéf olomoucké opery, známý jak u nás, tak v zahraničí.⁷²³ Nezvyklé křestní jméno dostal po již zmíněném britském profesoru Reginaldu Hardingovi.⁷²⁴ Ten ještě před začátkem druhé světové války přijel do Československa a snažil se neúspěšně přemluvit J. Kefera, aby i s rodinou před nebezpečím v podobě nacistického Německa emigroval do Velké Británie. Pozval jej za tímto účelem také na přednáškové turné po Anglii, zahrnující snad i univerzitu v Oxfordu, což J. Kefer přijal. Jeho přednášky, pronesené spatra a dobrou angličtinou, zde prý byly úspěšné. Návrh v Anglii zůstat natrvalo však odmítl s tím, že se cítí být Čechem a vlast by se v nouzi neměla opouštět.⁷²⁵

Přátelé rodiny Keferových však pocházeli nejčastěji z okruhu pražských hermetiků, kteří se pravidelně scházeli v jejich smíchovském bytě. K nejbližším přátelům pak patřili především členové Universalie: manželé Jiří a Anna Ludikarovi, Jan, Julie a Anna Kloubkovi, JUDr. Otto Myslík (1902-1974), advokát, na jehož chatě byla provedena jedna z magických evokací, Ladislav Běhounek, Josef Danzer, Růžena Krotilová,⁷²⁶ Otýlie Kamarádová, Ing. Josef Danzer a Ladislav Málek.⁷²⁷ Keferův syn Reginald o přátelích z Universalie mluví jako o své *široké rodině*.⁷²⁸

Vzpomínka na Jana Kefera. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 31.

⁷²³ Tamtéž.

⁷²⁴ Tamtéž. R. Harding byl přítomen i křtu malého Reginalda.

⁷²⁵ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017. Reginald Harding zůstal rodinným přítelem i po válce. Ještě v roce 1947 přijel s předtuchou nadcházejících událostí do tehdejšího Československa a nabízel Moosovým, že tehdy 11letého Reginalda Kefera vezme s sebou do Anglie, což se však neuskutečnilo. Kontakt s adresou R. Hardinga pak Jindřich Moos z obav o bezpečnost raději zlikvidoval.

⁷²⁶ KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera.* [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 31.

⁷²⁷ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁷²⁸ Tamtéž.

5.5 Kefer hermetik

Jan Kefer byl ve světě okultismu významnou osobností, dokonce mezinárodně uznávaným hermetikem. V této oblasti se angažoval především v rámci Společnosti českých hermetiků Universalia a své přednáškové činnosti na různá témata hermetismu. Byl také redaktorem časopisu Logos, dále vydával lístkovou encyklopedii hermetismu a také napsal a přeložil řadu publikací a článků, jež byly zmíněny již v předchozích kapitolách. Kromě dalších organizačních činností se pokoušel magii i praktikovat.⁷²⁹ Z hermetických věd se J. Kefer zabýval především astrologií, kabalou, magií, alchymií (potažmo spagyrií).⁷³⁰ Nejlépe o jeho vášni pro hermetismus vypovídají právě jeho vlastní slova, která zůstala zachována v jeho přednáškách, knihách a dalších dokumentech.

Keferův zájem o hermetické vědy dle jeho prohlášení z roku 1941 začal už ve věku jeho dospívání. „*Již od svého čtrnáctého roku jsem se počal zajímati o vědy hermetické, avšak teprve studiem filosofie, psychologie a biologie na universitě byl jsem přiveden k systematickému prostudování spisovatelů starověkých i středověkých, východních i západních kultur a tím jsem byl uschopněn k tomu, abych z těchto vzácných zbytků hermetických nauk starých kultur mohl theoreticky vytvořiti základy logicky vybudovaného systému těchto nauk.*“⁷³¹ Dnes je již pravděpodobně nezejistitelné, co přesně J. Kefera k tomuto nevšednímu zájmu přivedlo. Lze například spekulovat o tom, že jej v avizovaném věku mohl částečně inspirovat také jeho učitel na Arcibiskupském gymnáziu, již zmíněný Jaroslav Ovečka, který se zabýval křesťanskou mystikou.

5.5.1 Universalia

Jan Kefer, jak již bylo výše zmíněno, byl činný především v rámci Společnosti českých hermetiků Universalia jako její člen od jejích počátků až do jejího zrušení

⁷²⁹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 219.

⁷³⁰ BOR, Ž. D. *Náš život nepatří nám*, nestr. In: KEFER, J. *Syntetická magie*.

⁷³¹ KEFER, J. Odvolání ke Krajskému soudu ze dne 15. 3. 1941. *Lóže u Zeleného Slunce*. [cit.17.03.2018]. Dostupné online z: <http://luzs.cz/phdr-jan-kefer-odvolani-ke-krajskemu-soudu-ze-dne-15-3-1941.html>

v roce 1941.⁷³² Zastával funkci sekretáře a v letech 1937-1941 i předsedy této společnosti. Byl jejím velmi aktivním členem i přednášejícím, staral se o chod celé společnosti a její publikační činnost. V jídelně svého bytu na pražském Smíchově zřídil dokonce její sekretariát.⁷³³

Kromě angažovanosti v Universalii se v roce 1933 také podílel na založení okultní společnosti Eulis-klub a stal se členem Volného sdružení pracovníků okultních a Společnosti pro psychická studia.⁷³⁴ J. Kefer byl také nejagilnějším lektorem na Svobodné škole věd hermetických, pod jejímž názvem Universalia veřejně vyučovala hermetismus.⁷³⁵ Jako velký český vlastenec a nadšený hermetik chtěl proměnit Čechy ve světové středisko hermetismu, tzv. *magické centrum Evropy*.⁷³⁶ I přes blížící se nebezpečí v podobě nacistického režimu věřil v rozvoj hermetického hnutí a v to, že se právě Praha stane jeho světovým centrem.⁷³⁷ Na schůzi výboru Universalie 17. října 1938, jejíž zápis se zachoval, někteří členové poukazovali na nebezpečí, jež hrozilo spolkům v zemi. V souvislosti s tím J. Kefer prohlásil: „*At' se spolky rozpouštějí nebo ne, my budeme pracovat dál. Když vybudujeme esoterní okruh, pak na té veřejnosti nám tolik nezáleží. Kdyby hrozilo nebezpečí, vybudovali bychom společnost náhradní – per forma bychom to ohlásili...At' se děje, co děje, bude zde iniciační středisko, a já ho zde vybuduju.*“⁷³⁸ Na nutnost vybudování tzv. iniciačního střediska upozorňoval také 8. prosince 1938 na další výborové schůzi Universalie, kdy pronesl tato slova: „*Blíží se na nás to, co se blížilo na Atlantidu, proto je důležité iniciační středisko.*“⁷³⁹ Uvažovalo se o tom, co by bylo možné pro tuto věc učinit a také o nebezpečí zákazu Universalie, které však přišlo spolu s Keferovým zatčením až o tři roky později. Není přesně známo, jak mělo toto iniciační středisko konkrétně vypadat, zřejmě by ale bylo první svého druhu na světě. „*Dnes je tomu deset let, co jsme založili Universalii. Konec konců zde to jednou vytvořeno je a doufám, že se nám podaří*

⁷³² NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, s. 2009, s. 219.

⁷³³ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁷³⁴ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s.156 a 173.

⁷³⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 219. Srov. JŮNA, M. *Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 145.

⁷³⁶ BOR, Ž. D. *Náš život nepatří nám*, nestr. In: KEFER, J. *Syntetická magie*.

⁷³⁷ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 222.

⁷³⁸ Slova Jana Kefera. Tamtéž.

⁷³⁹ Slova Jana Kefera. Tamtéž. s. 234.

vytvořit skvělé iniciační středisko, že po stránce theurgické budeme prvním národem světa a z českého střediska se budou obsazovati nejvyšší místa duchovní a politická.“⁷⁴⁰

V časopise Logos z roku 1938 je možné nalézt zhodnocení činnosti Universalie, opět se zmínkou o iniciačním středisku a se silně vlasteneckým a nebojácným tónem, který měl zřejmě dodat naději a odvahu v pohnuté době. I když pod textem není uveden autor, lze se domnívat, že jde o slova J. Kefera, jelikož podobný styl byl pro Keferovy projevy typický. *“Universalie je jedinou esoterní společností ryze českého původu a práce. Nebyla, není a nikdy nebude závislá na cizině. její činnost nesleduje bludiček filosofie a vědy všedního dne, je založena na ryzím a klasickém hermetismu, jehož zásady hrdě a nekompromisně hájí a propaguje. Universalie vybudovala českou hermetickou literaturu, vybudovala české hermetické školství, vybudovala české hermetické laboratoře. To vykonala dosud. Co vykoná v budoucnosti? Vybuduje mohutné iniciační středisko, zástavu budoucnosti českého národa, které vytvoří velké duše, jedince silné duchem, pravdou a vírou! Velikost českého lidu záleží jen na mohutnosti českého hermetismu! Tísni-li vás doba, nezoufejte, nebojte se! Žijte a pracujte! pamatujte, že po Kalvarii následuje vždy vzkříšení! Toto vzkříšení bude vítězstvím odvahy a vědy!”*⁷⁴¹

O okultismu však J. Kefer hovořil především jen s ostatními hermetiky, nechtěl totiž, aby se o těchto věcech mluvilo nadarmo. Ani doma před synem se tedy o magii nezmiňoval.⁷⁴² „*Táta byl doma docela často, ale buď kloval do piána, nebo do psacího stroje. Navíc byl silný kuřák, a já coby dítě, jsem k němu do pracovny vůbec nesměl. Také si dával pozor, aby se přede mnou neřešilo nic citlivého, abych někde něco neprořekl.*“⁷⁴³ Tento Keferův postoj dokazují i jeho vlastní slova. „*O magické moci nemluvte! Činíte-li to, měníte zlatou tisícikorunu na měď. Magie není proto, abyste s tím komukoliv imponovali. Své umění, svou znalost nemusíte dokládat mnohými řečmi.*“⁷⁴⁴

⁷⁴⁰ KEFER, J. *Přednáška z 6. 3. 1940*. In: *Syntetická magie*, nestr.

⁷⁴¹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý Český hermetismus*, 2009, s. 138. Originál lze nalézt v pátém ročníku časopisu Logos, 1938, č. 8 (vnitřní strana obálky).

⁷⁴² Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁷⁴³ KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 31.

⁷⁴⁴ KEFER, J. *Přednáška z 12. 4. 1939*, s. 41. Soukromý archiv Reginalda Kefera.

V rámci této kapitoly je také třeba dodat, že J. Kefer byl věřícím a praktikujícím katolíkem a rodina chodila každou neděli do kostela ke svatému Ignáci na Karlovo náměstí.⁷⁴⁵ Je tedy velmi zajímavým faktem, že byl J. Kefer hluboce věřícím člověkem a zároveň se věnoval také okultním naukám a magické praxi, které katolická církev odmítá.⁷⁴⁶ Možná proto se z oblasti hermetismu zabýval především teurgií, tedy v podstatě božskou magií, kterou považoval za nejvyšší formu magie vůbec.⁷⁴⁷ Hlubokou inspiraci křesťanstvím a náboženstvím obecně lze pozorovat také v jeho přednáškách. To, že bral v potaz boží existenci, dokládá například i jeho teurgický výklad modlitby Otče náš z roku 1940.⁷⁴⁸ „*Po stránce magické už jsem dost udělal, ale nikdy ne ve svůj prospěch. Jakmile jednám, snažím se vždy řídit podle zákonů theurgie. Věřím, že Bůh, který mě udržel při životě přes takové maléry, které mně vždycky byly k dobru, že má určitý plán...*“⁷⁴⁹

5.5.2 Přednášky

Jak již bylo zmíněno, J. Kefer pravidelně přednášel pro Universalii v rámci Svobodné školy věd hermetických. Byl velmi dobrým řečníkem a vždy přednášel spatra, často bez přípravy. Mnohé Keferovy přednášky, i celé ucelené přednáškové cykly z let 1938-1940, se zachovaly do dnešní doby především díky jeho blízkému příteli Ladislavu Málkovi (1913-1997)⁷⁵⁰, který je pečlivě stenograficky zapisoval a po konzultaci s J. Keferem přepisoval na psacím stroji. „*Mladý, statný člověk, krásný zjev (32 let), výborný řečník, skvělý přednes ‚spatra‘, jak se říká. Látku ovládal suverénně...*“⁷⁵¹

⁷⁴⁵ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁷⁴⁶ *Katechismus katolické církve*, Praha 1995, s. 524 (paragrafy 2115-2117).

⁷⁴⁷ *Pracovník Knihovny Národního muzea zaútočil na Hitlera*. Muzeum 300. 3. 11. 2014. [cit.07.03.2017]. Dostupné online z: <http://muzeum3000.nm.cz/nejnovejsi/pracovnik-knihovny-narodniho-muzea-zautocil-na-hitlera>

⁷⁴⁸ Soukromý archiv Reginalda Kefera, KEFER, J. *Přednášky o theurgii*, 1938-1939.

⁷⁴⁹ Slova Jana Kefera z roku 1939, JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 172.

⁷⁵⁰ Jedná se zhruba o 100 přednášek, několik jich také zapsal F. Kabelák, Otto Myslík a Dagram Keferová. JŮNA, M., *České tajné společnosti I: Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 167.

⁷⁵¹ Soukromý archiv Reginalda Kefera. *Dopis Ladislava Mála*.

J. Kefer přednášel na různá témata, jako například magie, teurgie, výklad apokalypsy, hermetické lékařství, okultní společnosti, hermetická filosofie, metafyzika nebo dějiny magie.⁷⁵² Byl velmi horlivým lektorem, když se například některý z jiných lektorů nedostavil na svou přednášku, přednášel J. Kefer i za něj.⁷⁵³ Keferovy veřejné přednášky v pražské kavárně Louvre navštěvovalo obvykle kolem 50-60 zájemců, z nichž více než polovinu tvořily ženy.⁷⁵⁴

Mimo důkladnou znalost hermetismu lze v dochovaných přednáškách pozorovat Keferův opravdu široký kulturní rozhled, a to od filosofie přes teologii, historii, lingvistiku, umění po politiku, aktuální společenskou situaci aj. V přednáškách z let 1938-1940 můžeme sledovat navíc i četné poznámky, kterými glosoval tehdejší politickou a společenskou situaci, některé lze vyčíst mezi řádky, jiné jsou v textu zcela zjevné. J. Kefer často vytvořil až jakousi paralelu mezi právě přednášenou hermetickou problematikou a aktuálním společenským děním. Nutno podotknout, že Keferova mnohdy zcela explicitní kritika nacismu v jeho veřejných projevech byla sama o sobě dosti odvážným a nebezpečným činem, a proto se v souvislosti s důvodem jeho zatčení často spekuluje právě o udání z důvodu těchto slovních útoků na nacismus a skrytě často i přímo na osobu Adolfa Hitlera. *“Vždyť se psal rok 1938, a čím více se zachmuřovalo politické nebe...tím více ubývalo posluchačů, až konečně veškeré odium okultismu převzal na sebe Dr. Kefer. Tak to pokračovalo i v roce 1939 a v r. 1940...považují Kefera za utěšitele, který přišel ohlásit nový čas, jehož šíření už blýská na obzoru.”*⁷⁵⁵

Možnou aluzi na tehdejší politickou situaci můžeme sledovat například na úryvku z Keferova výkladu tří božských osob: *„Dnes smysl života chápe několik hermetiků, ale ne celé lidstvo. Diktátor, to je něco, co tu bylo, otec, pán, vládce. Syn, to zde také je, ale pochopení, rovnováha, současnému lidstvu uniká...”*⁷⁵⁶ Podle jeho prohlášení ze září 1938 totiž *„původ všech zmatků tkví v tom, že byla otřesena autorita...To znamená, že jakmile otřesete autoritou, musí povstati autorita nová, neboť*

⁷⁵² Tamtéž. Seznam přednášek J. Kefera pro Universalii.

⁷⁵³ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁷⁵⁴ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 140.

⁷⁵⁵ Soukromý archiv Reginalda Kefera. *Dopis Ladislava Málka*.

⁷⁵⁶ KEFER, J. *Přednáška z 14. (7.) 7. 1938*, s. 8. Soukromý archiv Reginalda Kefera.

*svět bez autority nemůže existovat. Tuto obyčejně dává hrubá síla.*⁷⁵⁷ Není zřejmě pochyb, že hrubou silou měl Jan Kefer na mysli nacismus.

Díky svým hlubokým znalostem východních kultur a jejich jazyků si navíc mohl dovolit například v roce 1939 i konstruktivní kritiku původu známého symbolu nacistické říše, svastiky. *„Svastika. To není vůbec arijský znak, alebrž základ tibetské mongolské žluté magie. Podobně jako pantakl⁷⁵⁸ Théb. Universálně však náleží žluté rase. Ten, kdo tohoto pantaklu používá jakožto symbolu, vyjadřuje tím vlastnost oné rasy, ke které se ten pantakl vztahuje. V čem je žluté nebezpečí? Do Evropy se dostalo nejdříve svým pantaklem. Ti všichni, kteří ‘chtějí chrániti bílou rasu’, připravují nástup rasy žluté. Proto bych se nikdy nezdobil tímto pantaklem.*⁷⁵⁹

V červenci 1938 již Jan Kefer tušil, že události ve světě směřují k válečnému konfliktu: *„Bude válka, děsíme se toho, kolik nevinných lidí přijde o život. Veškerý pokrok žije smrtí. Z hlediska theurgického válka je taková bouřička jako byla dnes, která musí pročistiti povětrí.*⁷⁶⁰ Vizí blížícího se nebezpečí v jeho přednáškách s postupem let přibývalo: *„Spějeme jedině za svou svobodou a nebudeme fanatiky ani doleva ani doprava, ale vždy pány Jupitera. Když se podíváme na symbol nutnosti jakéhokoliv národa, nevypadá to dobře. Mohlo by se stát, že bychom přišli o svůj jazyk, že by nikdo za sto let nemluvil češtinou.*⁷⁶¹

Ve svých proslovech nevaroval pouze před nacismem, ale i před fanatismem a totalitními ideologiemi obecně. *„Lidé, kteří říkají, že mají pravdu, a jsou to lidé z tohoto světa, ti ji obyčejně nemají. Oni jsou uhranuti, jsou fascinováni. Komunismus a fašismus je víra. Ti lidé nemyslí, neuvažují, milují prostě osobu vůdce. Nikdy nesmíme být fascinováni ani hermetismem a náboženstvím, dokonce ani Bohem ne. Vlastní úsudek si musíme vždy zachovati... Máme dnes tolik chudoby. Příčinou toho je špatně pochopená otázka druhého domu (atsrol.), kdy vzniká u dělnické třídy sklon k tomu nejhrubšímu materialismu. Z hlediska magického je tato masa fascinována a bude vždy*

⁷⁵⁷ KEFER, J. *Přednáška z 29. 9. 1938.* NAKONECNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 231.

⁷⁵⁸ Pantakl - magický obrazec vyrytý do kovu nebo nakreslený na pergamenu, jehož se v magii používá k poutání sil. *Talismanická magie.* Lóže u Zeleného Slunce. [cit.17.03.2018] Dostupné online z: <http://luzs.cz/talismanicka-magie.html>

⁷⁵⁹ KEFER, J. *Přednáška z 9. 3. 1939*, s. 33. Soukromý archiv Reginalda Kefera.

⁷⁶⁰ KEFER, J. *Přednáška z 21. 7. 1938*, s. 16. Soukromý archiv Reginalda Kefera.

⁷⁶¹ KEFER, J. *Přednáška z 23. 2. 1939*, s. 26. Soukromý archiv Reginalda Kefera.

otročiti. V Německu je záplava romantismu. Ono chce romanticky cítit, jde za tím, kdo mu ten romantismus nese. U nás je demokracie. Je to vyznání člověka, který řekl: 'Já nevím, co je pravda. Možná, že pravdu mám já, možná že ty, možná že x, y. Uděláme kompromis – nakonec vládne diktatura. Principem je to dáno, ať je to hmota, duch nebo duše, musí zákona následovati. Kdo se dle toho nespravuje, ten musí zahynouti. Z nenávisti neuděláte harmonii. Bolševismus v Rusku šel do boje s nenávistí, zradil myšlenku komunismu, všichni tvůrci prohráli život a dnes tam vládne státní kapitalismus. Totéž se děje všude, kde se poruší hermetický zákon. Kdo jej poruší, zemře i se svým ideálem.'⁷⁶²

Jednou z nejvíce otevřených/explicitních narážek na nacistické Německo jsou jeho slova z 18. listopadu 1939, kdy se vyjádřil, že podstatou „německého ducha je bořit formy...Luther v náboženství, Wagner v hudbě a další, o současnosti mluvit nebudu“.⁷⁶³ V Keferových přednáškách je i jasně viditelný silný národnostní a vlastenecký aspekt, vyznívající jako naléhavé varování před nebezpečným vývojem událostí a hledání naděje v českých dějinách. „Všechno, co lidi dělí, je tento nacionalismus. Evropa bude nacionalistická – zase hrubá síla. Pro nás jediná autorita je autorita duchovní, koruna svatováclavská. Řeknete, že je to autorita jako každá jiná! Je to autorita, které v austrálu existuje tisíc let. Víte, co je to egregor živený tolika bitvami! A nyní se tomuto egregoru mohl rouhat nějaký uličník...Jsou tu hlasy: dejme to všechno Hitlerovi, nebo zase: dejme to všechno Rusku. Je to řeč nějakého neumného člověka? ...Mluvíme o dědictví svatováclavském, ne z politických důvodů. Tento egregor je dosud nesmírně mocný, bojí se smrti a dělá všechno možné, aby se udržel. Musíme mít prostředníka mezi tím egregorem a námi. Tisíciletým mocným egregorem magickým možno zvládnouti celou Evropu. Kdo vládne v demokracii? Tajný činitel, ten lid dvojí zdánlivě. Politická moudrost našeho lidu je bulvární plátek. Ideál vlády skutečné je moc velekněžská.... Pamatujte, co říká hermetismus. Český hermetismus říká: Český národ je pevný, jeho země je zvána srdcem Evropy, ať lidé říkají ‚doleva‘ nebo ‚doprava‘ – obojí je nesmysl. Jediná záchrana je zde silný egregor českého lva a silný egregor svatého Václava.“⁷⁶⁴

⁷⁶² KEFER, J. Přednáška z 7. 3. 1938. In: *Syntetická magie*, nestr.

⁷⁶³ KEFER, J. Přednáška z 18. 11. 1939. In: NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 233.

⁷⁶⁴ KEFER, J. Přednáška z 3. 10. 1938. In: *Syntetická magie*, nestr.

Pojem egregor související s hermetismem, který se v textu často objevuje v souvislosti s českým národem, je dle slov J. Kefera „*vědomá živá myšlenka jednoho nebo více lidí. Tedy sejde-li se několik lidí v určitý čas, na určité místo, stejně myslí a stejně jednají, vytváří myšlenkového egregoru a tato bytost stále roste. Zde je důležitost určitého rituálu. To je skutečně magické tvoření.*“⁷⁶⁵ Egregor si tedy můžeme představit jako určitou kolektivní myšlenku, fungující jako silná astrální, tedy nehmotná bytost, která je vytvořena hromadnou činností nebo uctíváním. Tohoto egregora lze podle J. Kefera posílit nebo oslabit magickou a theurgickou evokací. Egregorem spojeným s českým národem na astrální rovině J. Keferovi byly symboly českého národa, především samotná osobnost patrona českých zemí, sv. Václava.⁷⁶⁶

Jednu ze svých přednášek měl J. Kefer i v den podepsání Mnichovské dohody, na což ve svém proslavu náležitě reagoval: „*Vzpomeňte, když se blížilo české vojsko k hranicím, stačil pouhý jeho chorál, aby nepřátelé utekli. Pamatujme, že to nejdražší, co máme, je jeho koruna a jejím jménem můžeme reklamovati svoje panství. To není dědictví dobyvatele nebo kořistníka, ale sv. Václava. Buďte ujištěni, že tento velký egregor je tak silný, mocný a krásný, že nedá zahynouti nám ani našim dětem, kterým dá plnost života.*“⁷⁶⁷ K tématu sv. Václava se však J. Kefer vrací ještě v přednášce z 9. 3. 1939, kdy naopak říká: „*U lidu se mnohdy víra zvrhne v pověru. Nemá cenu, když ve zlých časech se obracíme k Bohu. Zásada gentlemanství= trpěti tiše jako ušlechtilé zvíře. Ten návrat dnes k tradici sv. Václava, to není žádné náboženství, to je pověra.*“⁷⁶⁸

Měsíc po vyhlášení protektorátu Čechy a Morava Jan Kefer v přednášce narážel na tuto událost slovy, z nichž číší velké zklamání a kritika zbabělosti, z níž během let 1938-1939 našel český národ hned několikrát: „*Český národ je signován jedenadvacátkou, 21. geniem. Tento 21. genius odpovídá v Tarotu kartě = Bláznu Tarotu. To je panáček, který skrývá to, co jiný národ má odkryto, skrývá obličej a ruce a odkrývá jiné části těla. V ruce má hůlčičku, s kterou si hraje a nedívá se, že se blíží*

⁷⁶⁵ KEFER, J. *Přednáška z 10. 10. 1938*. Magická modlitba k československému egregoru. *Lóže u Zeleného Slunce*. [cit.17.03.2018]. Dostupné online z: <http://www.luzs.cz/magicka-modlitba-k-ceskoslovenskemu-egregoru.html>

⁷⁶⁶ DLUHOŠ, Marek. *Kabalistická teurgie*. Doktorská disertační práce. HTF UK. Praha 2009, s. 19.

⁷⁶⁷ KEFER, J. *Přednáška z 29. 9. 1938*. In: *Syntetická magie* nestr.

⁷⁶⁸ KEFER, J. *Přednáška z 9. 3. 1939*, s. 33. Soukromý archiv Reginalda Kefera.

pardál, který ho chce pohltit...Jedenadvacítka je číslo, které se nepočítá, ale z něhož jde udělati všechno...V tomto národě se uskutečňuje největší šílenství hmoty – zbabělost.“⁷⁶⁹

Keferův syn Reginald o svém otci mluví jako o *neuvěřitelném českém vlastenci*, který měl pocit, že jeho místo je zde, v Čechách, kde má svou úlohu. „*Povinností hermetika je vždycky být s těmi, kteří jsou pronásledováni, poněvadž tam je utrpení, tam je přítomen Bůh, tam je oběť. Jakmile je někdo pronásledován, tam je magická a theurgická síla na jeho straně.*“⁷⁷⁰ Odvážný způsob, jakým se proti nacismu vymezoval ve svých přednáškách a pevnost v jeho postojích mohla posilovat i již zmíněná víra v Boha. „*Co bychom to byli za lidi, kdybychom své královské umění měnili, kudy vítr vane. Jestliže mne nebo koho z nás zabijí, ten, koho usmrtí, za tři dny vstane z mrtvých. Kdyby některého magika nebo theurga zabili, zabijí sami sebe. Rozhodování o životě náleží jedině Bohu.*“⁷⁷¹

Vlastenecký postoj J. Kefera, jeho upřímnou víru v Boha, ale i v magii na závěr této kapitoly shrnuje a podtrhuje následující úryvek, jehož silné morální poselství může být v jistém smyslu stále aktuální. „*Ale ještě smutnější je, že lidé více se bojí zla, než by milovali dobro...Proto také láska je silnější než nenávisť, dobro silnější než zlo, poněvadž má v sobě Boha...Poněvadž to býti má, proto to věřím. Jsme obklopeni lží a nenávistí. Proto věřím v lásku a spravedlnost, která býti má. Věřím v lidství a ve svobodu. Proto víra a kříž. Ale víra bez skutků je mrtvá. Účelem magie je proměnit to, co věřím, v čin.*“⁷⁷²

⁷⁶⁹ KEFER, J. *Přednáška z 17. 5. 1939*, s. 70. Soukromý archiv Reginalda Kefera.

⁷⁷⁰ KEFER, J. *Přednáška z 7. 3. 1938*. In: *Syntetická magie*, nestr.

⁷⁷¹ KEFER, J. *Přednáška z 15. 11. 1939*. Tamtéž.

⁷⁷² KEFER, J. *Přednáška z 9. 3. 1939*, s. 36-37. Soukromý archiv Reginalda Kefera.

5.6 Magické operace

„*To nejstrašnější, co může člověka napadnouti, je zbabělost. To je nejstrašnější hřích. V tom je zoufalství, nečinnost, pasivita.*“⁷⁷³ Z tónu Keferových přednášek můžeme pozorovat, že v letech ohrožení země nacismem rozhodně nehodlal pasivně přihlížet nadcházejícím událostem, ale naopak se rozhodl proti přicházejícímu nebezpečí aktivně zasáhnout. Jako velmi činorodý člověk se silným národním cítěním byl nespokojen, potažmo rozhořčen pasivitou, která podle něj panovala v českém národě v období ohrožení republiky. Ve svých přednáškách patrně narážel především na postoj československé vlády, který vnímal jako nečinný, resp. přímo zbabělý. „*Podívejme se na současný stav. Kdybychom evokovali magického egregora našeho národa, tak bychom viděli příšerného démona zbabělosti. To je to nejstrašnější, co člověk může mít. Co lidstvo lidstvem je, tak veřejné mínění zbabělci pohrdá.*“⁷⁷⁴

Jan Kefer se nebál ani veřejně na svých přednáškách vyjádřit k politické situaci, například sdělit svůj názor na nacistickou okupaci země apod. Z Keferovy přednášky z 10. října 1938 můžeme vyčíst již zcela explicitní nesouhlas s Mnichovskou dohodou, zklamání vývojem událostí a postojem vlády: „*Máme historicky výjimečné dějiny: co dějiny dějinami jsou, žádný stát se nezachoval bíději než my. Nikde v dějinách nemáte příkladu, aby národ takovým způsobem se zřekl všeho, že nebude žít. Ona by byla válka, ono by tam těch lidí padlo! Z hermetického hlediska: nikdo neumře dřív, než splní svůj životní úkol a dříve, než zemřítí má Jak víme, podle astrologie by válka nebyla. Kdybychom měli jen trochu statečnosti, udávali bychom tón....Opakuji znovu: Evropa bude zničena, nevyvstane-li zde velký duchovní proud, armáda lidí, kteří dělají víc, než je jejich povinnost. A kteří dávají obět. Tento duchovní proud se musí postavit proti nynějšímu barbarství.*“⁷⁷⁵

Z posledních slov citace J. Kefera vyplývá, že byl zřejmě už v této době rozhodnutý aktivně zasáhnout do vývoje událostí, které jej jako velkého českého vlastence velmi znepokojovaly. Málokdo by však zřejmě předpokládal, k jaké formě protinacistického odboje se on a jeho přátelé nakonec odhodlali. Proti nacismu se totiž

⁷⁷³ KEFER, J. *Přednáška z 23. 2. 1939*, s. 54. Soukromý archiv Reginalda Kefera.

⁷⁷⁴ KEFER, J. *Přednáška z roku 1938*. In: *Syntetická magie*, nestr. Srov. JÚNA, M., *Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 160.

⁷⁷⁵ KEFER, J. *Přednáška z roku 1938*. Tamtéž.

rozhodli v dobré víře bojovat tím, o čem byli přesvědčeni, že bude nejúčinnější, tedy prostřednictvím magie. K tomuto rozhodnutí mohl přispět také fakt, že rok 1938 byl pro J. Kefera mimořádně plodný v jeho činnosti na poli hermetismu. V této době začal totiž psát své rozsáhlé dílo *Syntetická magie* a také přednášet o theurgii, kterou považoval za vrchol praktické magie.⁷⁷⁶

Tento specifický způsob pomoci, který pravděpodobně nemá v historii obdoby, Jan Kefer vzal již od začátku velmi vážně a velkoryse. Se svým kolegou z Universalie Františkem Kabelákem⁷⁷⁷ se rozhodli už na začátku roku 1938 na vlastní žádost za pomoci pražských svobodných zednářů setkat se přímo na Pražském hradě s tehdejším prezidentem Edvardem Benešem,⁷⁷⁸ jemuž chtěli nabídnout pomoc proti nacistickému Německu za použití magie. Ač byli prezidentem opravdu přijati a hovořili s ním o jejich plánu asi 30 minut, E. Beneš jejich nabídku magické pomoci odmítl.⁷⁷⁹ Podle poválečné výpovědi J. A. Smíchovského se navíc mělo jednat o velmi drahou záležitost.⁷⁸⁰ To ale české hermetiky neodradilo a rozhodli se svůj plán přesto sami uskutečnit.

Tato pomoc magickou cestou spočívala ve formě tzv. magické evokace, někdy se hovoří také o útoku na Hitlerův či d'áblův astrál.⁷⁸¹ Jednalo se o pokus pomocí magické intervence zastavit Adolfa Hitlera.⁷⁸² Magické operace probíhaly na skrytých místech

⁷⁷⁶ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 20009, s. 227.

⁷⁷⁷ Účast F. Kabeláka na audienci u E. Beneše ale pozůstali popírají. První magické operace se F. Kabelák opravdu nezúčastnil, ani o ní nikdy nehovořil. Viz NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*. 2009, s. 139. Na druhé straně v disertační práci Marka Dluhoše se objevuje zmínka, že z jistého dopisu v pozůstalosti F. Kabeláka, v němž se měl dosti nelichotivě vyjádřit o E. Benešovi v souvislosti právě s touto návštěvou. Viz DLUHOŠ, Marek. *Kabalistická teurgie*. Doktorská disertační práce. HTF UK. Praha 2009, s. 14.

⁷⁷⁸ Edvard Beneš byl členem zednářské lóže Jan Amos Komenský. KUCHAR, J. *Praha esoterická*, s. 245.

Tuto návštěvu v podstatě potvrdila Hana Benešová Jindřichu Moosovi v rozhovoru, jemuž byl přítomen i Reginald Kefer. Rozhovor s PhDr. Reginaldem Keferem, Olomouc, 25. března 2017.

⁷⁷⁹ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*. 1995, s. 97.

⁷⁸⁰ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, 1945, s. 16.

⁷⁸¹ MOTL, S. *Mágové proti Hitlerovi*. Czech press. 2010. [cit.24.07.2017]. Dostupné online z: http://www.czech-press.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=6502:magove-proti-hitlerovi-sp-1350374468&catid=1714&Itemid=148

⁷⁸² *Pracovník Knihovny Národního muzea zaútočil na Hitlera*. Muzeum 300. 2014. [cit.24.07.2017]. Dostupné online z: <http://muzeum3000.nm.cz/nejnovější/pracovník-knihovny-narodního-muzea-zautocil-na-hitlera>.

v okolí Prahy mezi lety 1938-1941. Prof. M. Nakonečný v *Novodobém českém hermetismu* uvádí informaci o třech magických evokacích, autor *Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, Martin Jůna, se však zmiňuje ještě o další, doposud zcela neznámé operaci. Magický útok můžeme nazvat i jakýmsi „duchovním atentátem.“ Účastníci evokací totiž věřili, že každý člověk má kromě těla hmotného také ještě tělo astrální, tedy jakéhosi nehmotného a neviditelného dvojníka, jenž je nositelem vitality daného člověka.⁷⁸³ „*Chceme-li prakticky využití určitého účinku, pak celé umění je v tom převést tu věc na určitou formu astrální a tou pak působit.*“⁷⁸⁴ Na toto astrální tělo se zaútočí tak, že pomocí určitých rituálů, znamení a zařikávání vyše evokatér zlé síly či démony, aby astrálnímu tělu oběti uškodili, jelikož způsobené škody se přenesou i na tělo hmotné.⁷⁸⁵ „*To je právě evokace, uvedení tvaru a slova v čin. Slovem a tvarem můžeme působiti, kdybychom neměli těla. Poněvadž jej máme, musíme tělo strhnouti sebou takzvaným obřadem. Není možná existence magie bez obřadu.*“⁷⁸⁶

Jelikož není přesně známo, jak tyto konkrétní magické evokace probíhaly, můžeme se pouze domnívat, že J. Kefer vycházel z obsahu svých přednášek a knihy *Theurgie magické evokace* (1937), v nichž se právě o průběhu magických evokací obecně zmiňuje. „*Každá evokace magická je vlastně evokací démonickou, chápeme-li slovo démon v původním jeho významu, to jest vystihujícím astrální bytost...*“⁷⁸⁷ Magicko-kabalistická evokace tedy měla spojovat operátora s *určitými astrálními shluky, tvořenými kolektivními imaginacemi věků.*⁷⁸⁸ J. Kefer jako o nejdokonalejší

⁷⁸³ „*Základní větou hermetismu je, že vše na zemi má svůj korelát v astrálu, aneb jinak řečeno, v duševnu. Hermetická akce děje se na pláni duševní a odtud teprve je působeno na pláň fyzickou. Všeho, čeho docílujeme fyzicky, lze dosáhnout i magicky.*“ KEFER, J. Logos 1939; č. 2-6, s. 36.

⁷⁸⁴ KEFER, J. *Přednášky o theurgii*, 9. 3. 1939, s. 31. Soukromý archiv Reginalda Kefera.

⁷⁸⁵ MOTL, S. *Za oponu času*, s. 211-212. „*Oficiální věda jakékoli magické operace odmítá a případy, ke kterým prokazatelně došlo, vysvětluje tak, že kletby, magické útoky a různá kouzla působí proto, že na ně lidé věří. Nejsou to prý žádné nadpřirozené síly, ale podvědomý strach, který rozvrátí celou psychiku člověka, přivodí mu nemoc a někdy dokonce i smrt. Zastánci magie ale naopak tvrdí, že jde o mnohostranný vědní obor, který se dá naučit, je však potřebné mít vrozené nebo získané duševní schopnosti, jako mají třeba léčitelé či senzibilové.*“ Tamtéž.

⁷⁸⁶ KEFER, J. *Přednáška o theurgii*, 9. 3. 1939, s. 31. Soukromý archiv Reginalda Kefera.

⁷⁸⁷ KEFER, J. *Theurgie magické evokace*. Grimoár. [cit. 29.12.2017]. Dostupné online z: http://www.grimoar.cz/jk_02/jk_02_06.php?

⁷⁸⁸ „*Nejvyšší magická evokace je zapojením člověka do nejušlechtlejších sfér a zdá se již dotýkati evokace theurgické. Rozdíl jest pouze v tom, že magie pracuje se silami již vytvořenými, do kterých se*

magické technice mluví o metodě evokace kabalistické,⁷⁸⁹ při které se jako objektu evokace užívá jmen a charakterů 72 kabalistických géniů. Před samotnou evokací musí operátér projít také určitým výcvikem v tzv. mentální magii a dodržet velmi přísné podmínky. *„Musí v sobě umrtviti vše pozemské: zachovávatí zákon rovnováhy, zdržeti se přebytečného jídla a pití, omeziti pohlavní pud, posvětití svou řeč, cvičiti se v mlčení a odloučenosti od lidí. Duši musí cvičit meditacemi, koncentracemi na Boha a jeho síly. Pomocnými praktikami meditace a koncentrace je předřikávání kabalistických formulí, disciplína dechu, soustředění pohledů, spojení fyziologické kázně s koncentrací duchovní. Velmi mnoho místa je věnováno v kabbalistickém rituálu modlitbě, jejíž motto je vždy uvedeno u jména a charakteru génia, jehož zamýšlíme evokovati. Teprve pak, když to vše bylo splněno, můžeme se odvážiti evokace magické. Tato evokace nebude již míti ničeho společného s citováním démonů a praktikami subjektivismu. Bude dokonalým magickým dílem, zapojujícím člověka do nádhery rozumu, citu a krásy.“*⁷⁹⁰

Zvlášť pak J. Kefer vymezoval ještě evokaci teurgickou, která podle něj byla „*tvůrčím činem*“ a v rámci jejíhož popisu si pak opět dovolil narážku na tehdejší tíživou společenskou situaci: *„Odvážujeme se psáti o theurgické evokaci, která je tak zodpovědná, pouze proto, poněvadž bez theurgické evokace není možno, aby jakákoliv vznešená idea mohla se uskutečniti na tomto světě. A právě v době, kdy svévolné zlo pracuje a jedná, je nutno, aby všichni ušlechtilí lidé přestali již mluvití o svých ideálech a realizovali je jediným možným způsobem, který jim dává theurgie. Je zbytečno mluvití o poctivosti, když zlodějství jedná a vítězí, je plýtváním času vyznávati pravdu, když lež zvrací duši davů a usedá na zvrhlý svůj trůn, je naivností snítí o míru, když válečná nenávisť správně jedná, bojuje a vládne. Každý úmysl a ideál je bezmocným rozehvěním myslí, nepřemění-li se v čin, tj., nedodá-li mu theurgická evokace těla, aby mohl se usídliti v astrálním světle naší země a tím uchvacovati duše a uskutečniti se v lidské společnosti.“*⁷⁹¹ Při dalším popisu teurgické evokace se zmiňoval také o nutné potřebě tzv. oratoře, tedy místa k vykonání evokace. Hovořil například konkrétně

operátér zapojuje, zatímco theurgická evokace magické síly tvoří a donucuje lidstvo, aby se zapojovalo do sil, jež tvoří operátér.“ Tamtéž.

⁷⁸⁹ Inspiroval se kabalistou Eliphasem Lévim, jehož díla překládal a jenž v *Rituálu vysoké magie* napsal přesný postup při evokacích.

⁷⁹⁰ KEFER, J. *Theurgie magické evokace*. Grimoár. [cit. 29.12.2017] Dostupné online z: http://www.grimoar.cz/jk_02/jk_02_06.php?

⁷⁹¹ Tamtéž.

o odlehlých horách, kde je oratoř maskována nejlépe výletní chatou. K evokaci je třeba také množství příslušenství jako koberec, meč, hůlka, stůl, zrcadlo, svítlna, kalich, hedvábné roucho, prsten apod., jejichž užití se ještě dále řídí zvláštními pravidly.⁷⁹² Z informací, které se o evokacích zachovaly, víme, že několik z těchto předmětů bylo opravdu při magických operacích využito.

Plán jedné ze čtyř operací měl údajně spočívat v tom, že se učiní „*magický shluk či náboj saturnských sil, které budou připravené na všech významných strategických místech. Jakmile na ně vstoupí nepřátelská armáda, usne.*“⁷⁹³ Podle prof. M. Nakonečného, který hovořil s některými pamětníky, však bylo podstatou magického útoku poškození astrálního těla Adolfa Hitlera.⁷⁹⁴ Ať již tyto magické evokace probíhaly jakýmkoliv způsobem, odehrály se celkem čtyři, z nichž každá byla jinak koncipovaná. První z nich se uskutečnila v roce 1938⁷⁹⁵ kdesi na křižovatce cest v brdských lesích, další pak již za nacistické okupace země. Pod vedením Jana Kefera se na neznámém místě v těchto lesích sešlo pět mužů a tři ženy s cílem provést démonologickou evokaci.

Po prvním neúspěšném pokusu v brdských lesích se už za druhé světové války Jan Kefer a spol. znovu pokusili o pokračování tohoto velmi neobvyklého činu. Druhá evokace se konala po západu Slunce v září 1940 v soukromé vile ředitele Karlíka⁷⁹⁶ v Mirošovicích u Prahy.⁷⁹⁷ Této akce se zúčastnilo pouze pět hermetiků, mezi než patřil Jan Kefer, František Kabelák, Jan Kloubek, Evžen Běhounek a Ladislav Málek. Cílem evokace byl opět útok na Hitlerův astrál. Akce začala těsně po západu Slunce a proběhla bez tzv. magických fenoménů. „*Jediné, co bylo pozoruhodné a co upoutalo pozornost všech zúčastněných těsně před západem slunce, bylo jedinečné panoramatické seskupení mračen na západě, od temně modré, k fialové, žluté, rumělkové i zelené, téměř celé spektrum se to navršilo a prolínalo.*“⁷⁹⁸

⁷⁹² Tamtéž.

⁷⁹³ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 161.

⁷⁹⁴ Rozhovor s prof. Milanem NAKONEČNÝM, 9. dubna 2017.

⁷⁹⁵ Ve druhém vydání *Novodobého českého hermetismu* (2009) je zmíněn rok 1937.

⁷⁹⁶ JŮNA, M. *Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s.162.

⁷⁹⁷ MOTL, S. *Cesty za oponu času*, s. 212.

⁷⁹⁸ Slova Ladislava Mála, jednoho z účastníků evokace. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*. 1995, s. 97.

M. Jůna ve své publikaci zmiňuje ještě další, dosud neznámou operaci, na chatě Keferova přítele Dr. Otty Myslíka v Hlásné Třebáni,⁷⁹⁹ o níž ale nejsou dochovány žádné podrobnější informace. Poslední evokace, trvající 20 minut, se odehrála v pražské čtvrti Hloubětín⁸⁰⁰ v neděli 13. dubna roku 1941 v pět hodin ráno, tedy pouhé dvě měsíce před Keferovým zatčením. Jednalo se o evokaci jupiterovského génia Jezalela - génia smíření a manželské věrnosti, o kterém se J. Kefer zmiňoval i ve svých přednáškách.⁸⁰¹ Podle M. Nakonečného se tedy nejednalo o tzv. útočnou magickou operaci. Přítomni byli Jiří Ludikar, jenž ovládal tzv. magickou hůl, A. M. Kloubková (nazývaná Lord),⁸⁰² ovládající kalich, Evžen Běhounek, který ovládal meč a Růžena Krotilová, která střežila pantakl.⁸⁰³ J. Kefer byl při této operaci evokatérem.⁸⁰⁴

V literatuře se často objevuje také údajné svědectví Ladislava Běhounea (1920-2004), které však můžeme považovat dle slov Reginalda Kefera za velmi kontroverzní, jelikož je pravděpodobné, že se o magických evokacích dozvěděl pouze zprostředkovaně a sám se jich nikdy neúčastnil, navíc má být autorem mnoha dalších nepravdivých historek.⁸⁰⁵ Problém věrohodnosti jeho výpovědí tkví také v pramenech, v nichž je jako účastník evokací uveden člen Universalie Mgr. Evžen Běhounek, nikoliv Ladislav.⁸⁰⁶ Běhouneka vlastní tvrzení o průběhu evokací si navíc odporují. Dle jeho slov se jako tzv. *páté kolo od vozu* účastnil poslední operace, ke které jej měl údajně

⁷⁹⁹JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 162.

Traduje se však spíše úsměvná historka, že po jedné z Keferových evokací spadl Adolfu Hitlerovi na hlavu květináč. Tamtéž.

⁸⁰⁰ Stanislav Motl uvádí jako místo poslední evokace byt J. Kefera na Smíchově. MOTL, S. *Cesty za oponu času*, s. 212.

⁸⁰¹ KEFER, J. *Theurgie magické evokace*. Grimoár. [cit. 29.12.2017]. Dostupné online z: http://www.grimoar.cz/jk_02/jk_02_06.php? Jezalel je jedním ze 72 géniů kabaly. Ti se evokují latinským veršem a tzv. pečeti s jejich symbolem.

⁸⁰² Podle R. Kefera byla *Lord* přezdívka Julie Kloubkové. Toto přízvisko jí vymyslel v dětství R. Kefer podle jejího psa jménem Lord. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc, 25. března 2017.

⁸⁰³ Pantakl - magický obrazec, který má přinést svému majiteli úspěch a ochranu před zlými silami.

⁸⁰⁴ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 139. Srov. JŮNA, M. *Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 161. O této evokaci koluje tvrzení, že se nezdařila, jelikož J. Ludikar utekl z tzv. magického kruhu. Útěk J. Ludikara je zřejmě pouhou smyšlenkou, jelikož účastníci této evokace i sami autoři to vyvracejí. Srov. Strigona. *Rozhovor s Ladislavem Běhounekem*. Text byl poprvé publikován v roce 1999 na: <http://www.rota.cz>. V současnosti je dostupný online z webu Strigona-blog. [cit. 29.12.2017]. <http://strigona-blog.blogspot.cz/2010/08/rozhovor-s-ladislavem-behounekem.html>

⁸⁰⁵ Rozhovor s PhDr. R. KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁸⁰⁶ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 162.

pozvát František Kabelák.⁸⁰⁷ V jiném rozhovoru tvrdil, že J. Kefer si pro tuto akci vybral ty, které sám chtěl.⁸⁰⁸ Evokace se odehrávala v pražském Hloubětíně, kde J. Ludikar vlastnil průmyslové budovy. *“Magická operace se odehrávala v Hloubětíně, jak je Havana, blízko trati; majitelem toho pozemku s nízkou průmyslovou budovou, v níž se evokace realizovala, byl právě JUDr. Ludikar; evokatérem byl dr. Kefer... odehrála se v březnu nebo v dubnu, vzpomínám si, že ještě byl sníh.”*⁸⁰⁹ Podle jednoho tvrzení L. Běhounka byla i tato operace zaměřena proti Adolfu Hitlerovi. *„Je nutné do astrálu vyslat krátkou myšlenku, která pak zpětně působí.”*⁸¹⁰ Dále popsal, že J. Kefer vytvořil Hitlerův horoskop, který při operaci obřadně spálil, *„řval přítom v kruhu strašlivě, příšerně.”*⁸¹¹ Zároveň však L. Běhounek uvedl, že hlavní myšlenkou celé akce bylo to, aby se německé vojsko v Jugoslávii ocitlo v nebezpečné zmatečné situaci a neumělo se orientovat, jelikož J. Ludikar, který celou operaci financoval, obdivoval Jihoslovany a jugoslávského prince Pavla.⁸¹² Operaci bylo dle jeho slov přítomno pět mužů, tři ženy a využito magické zrcadlo, do kterého aktéři hleděli a v němž až na Jiřinu Karasovou, která dle J. Kefera měla halucinace, nikdo z přítomných nic nespatriil.⁸¹³ Vzhledem k různým nejasnostem v Běhounkových výpovědích zřejmě opravdu můžeme o pravdivosti jeho svědectví pochybovat.

Spolu s Janem Keferem se alespoň jedné evokací zúčastnili: Dagmar Keferová, Jiřina Karasová, Anna Kloubková, Julie Kloubková, Jan Kloubek, Anna Ludikarová, Jiří Ludikar,⁸¹⁴ Josef Danzer, Ladislav Málek, Otto Myslík, Anna Moosová, Evžen

⁸⁰⁷ BĚHOUNEK, Ladislav. *Vzpomínání Ladislava Běhounka*. [rozhovor]. Vladislav Zadrobílek. *Logos. Revue pro esoterní chápání života a kultury*, Praha 1998, č. 1/2, s. 84.

⁸⁰⁸ Strigona. *Rozhovor s Ladislavem Běhounkem*. [cit. 29.12.2017]. Dostupné online z: <http://strigona-blog.blogspot.cz/2010/08/rozhovor-s-ladislavem-behounkem.html>

⁸⁰⁹ BĚHOUNEK, Ladislav. *Vzpomínání Ladislava Běhounka*. [rozhovor]. Vladislav Zadrobílek. *Logos. Revue pro esoterní chápání života a kultury*, Praha 1998, č. 1/2, s. 84.

⁸¹⁰ Strigona. *Rozhovor s Ladislavem Běhounkem*. [cit. 29.12.2017]. Dostupné online z: <http://strigona-blog.blogspot.cz/2010/08/rozhovor-s-ladislavem-behounkem.html>

⁸¹¹ BĚHOUNEK, Ladislav. *Vzpomínání Ladislava Běhounka*. [rozhovor]. Vladislav Zadrobílek. *Logos. Revue pro esoterní chápání života a kultury*, Praha 1998, č. 1/2, s. 84.

⁸¹² Tamtéž.

⁸¹³ Strigona. *Rozhovor s Ladislavem Běhounkem*. [cit. 29.12.2017]. Dostupný online z: <http://strigona-blog.blogspot.cz/2010/08/rozhovor-s-ladislavem-behounkem.html>

⁸¹⁴ V některých publikacích je zaměňován se zpěvákem Pavlem Ludikarem. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, s. 97, 1995.

Běhounek, Růžena Krotlová a pan Karlík. Dále se spekuluje i o účasti Františka Kabeláka a zmíněného Ladislava Běhouka.⁸¹⁵

Událost dodnes vyvolává řadu otázek a kolují o ní také nejrůznější zvěsti. Mezi českými hermetiky se například traduje, že právě magické evokace stály J. Kefera život. Při jedné z nich jej měl totiž zasáhnout tzv. zpětný magický odraz.⁸¹⁶ Dle další historky měl mít Jan Kefer při poslední magické operaci vidění, v němž se mu zjevila blíže nespécifikovaná inteligence (v některých zdrojích uváděná jako genius Jezalel), která mu měla sdělit, že český národ sice bude zachráněn, ale on za to zaplatí životem.⁸¹⁷ Z hlediska důvěryhodných pramenů je však tato mimořádně zajímavá událost stále ochuzena o mnoho podrobnějších informací. Bližší informace se nepodařilo získat ani Reginaldu Keferovi, jelikož o této události s ním jeho otec ani ostatní účastníci nikdy nehovořili.⁸¹⁸ Dokumenty o průběhu evokací vlastnil dr. Blahoslav Janeš, který však žil v Rakousku a po jeho smrti byly tyto materiály přesunuty neznámo kam.⁸¹⁹

⁸¹⁵ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 162.

⁸¹⁶ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*. 1995, s. 97.

⁸¹⁷ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 162.

„Tvůj slib, že český národ přežije, splním, ale ty za to zaplatíš svým životem.“ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 1995, s. 97.

⁸¹⁸ Jediný, kdo o tom otevřeně byl ochoten mluvit, byl JUDr. Otto Myslík, dokonce zval R. Kefera na svou chatu do Brd, že by mu ukázal, kde konkrétně se první evokace odehrávala, nakonec k setkání nedošlo. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁸¹⁹ KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 31. Srov. Rozhovor s PhDr. R. KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

5.7 Zatčení a události poté

„Přišli v noci, vlezli do mého pokoje, prohledávali ho. Potom mě tam zamkli a prohledávali všechno, co bylo psané. Maminka mi odemkla a brečela, že tátu zavřeli, a to bylo po poledni.“ Jan Kefer byl zatčen na základě udání 9. června⁸²⁰ v roce 1941 ve svém pražském bytě ve Švandově ulici. Razie gestapa⁸²¹ v bytě Keferových začala ve čtyři hodiny ráno a skončila až po poledni, zatímco tehdy pětiletý Reginald byl po tuto dobu zamčen ve svém pokoji a jeho matka se k němu dostala teprve až po odvedení J. Kefera.⁸²²

Po celou dobu byl čtyřpokojový byt Keferových důkladně prohledáván. Nacisté jevíli zájem především o rukopisy, které zabavili a odnesli ještě též den.⁸²³ Spisy byly odvezeny zřejmě na gestapo,⁸²⁴ většina z nich se poté ztratila.⁸²⁵ V souvislosti s razíí byl zabaven i archiv Universalie nacházející se v Keferově bytě.⁸²⁶ Nejcennější knihy měl Jan Kefer uložené ve starožitné knihovně v jídelně, která fungovala i jako sekretariát Universalie. Tuto knihovnu gestapo po příchodu celou ihned zapečetilo.⁸²⁷ „Táta měl svoje nejvzácnější knihy ve velké starožitné knihovně v jídelně. Tu zapečetili celou, kolem dokola, do té nebylo možné se dostat. V předsíni byla velká skříň se všemi tisky Universalie, také zapečetěná. A pak zapečetili tátovu pracovnu, oblepili dveře kolem dokola páskou s pečetěmi.“⁸²⁸ Ostatní knihy, tiskoviny a další materiály zůstaly

⁸²⁰ V publikaci ŠVEHLA, J. *Bomby kolem Pantheonu*, je uvedeno chybné datum zatčení 18. června.

⁸²¹ D. Ž. Bor uvádí, že byt prohledávalo deset příslušníků gestapa. BOR, D. Ž. *Náš život nepatří nám*, nestr. Reginald Kefer naopak vzpomíná na tři až čtyři muže v civilu, kteří byt prohledávali zhruba čtyři hodiny. KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2 s. 32.

⁸²² Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁸²³ Tamtéž.

⁸²⁴ ŠVEHLA, J. *Bomby kolem Pantheonu*, s. 58.

⁸²⁵ Ž. D. BOR, *Náš život nepatří nám*, nestr. Dle vyprávění pamětníků zneužil Keferova přátelství člen Universalie Vojtěch Evžen Kempfner, který si od J. Kefera z Národního muzea vypůjčil několik knih, jež po jeho zatčení rozprodával na veřejnosti. JÚNA, M., *Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 158.

⁸²⁶ KALAC, Petr. *Stručná historie české esoterické scény od konce 19. století do roku 1989*. 2008. Dokumentační centrum českého hermetismu. Grimoár. [cit.05.02.2018]. Dostupné online z: <http://dcch.grimoar.cz/?Loc=detail&Cat=1&Lng=1&UID=3>

⁸²⁷ KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2 s. 32.

⁸²⁸ Tamtéž.

v Keferově pracovně, jejíž dveře gestapo také zapečetilo.⁸²⁹ Místnost však nebyla pracovní v pravém slova smyslu. J. Kefer pracoval, úřadoval a vše vyřizoval u svého stolu v jídelně, nikoliv však v takzvané pracovně. Ta sloužila spíše jako sklad všech knih, rukopisů, tiskovin, čísel časopisu Logos a dalších písemných materiálů vydávaných Universalii, které byly uloženy v regálech kolem stěn nebo na spojených stolech v místnosti.⁸³⁰

Bezprostředně po zatčení J. Kefera musela navíc jeho manželka Dagmar řešit další závažný problém související právě s touto místností. To když se o zatčení svého švagra a zapečetění pracovny dozvěděl Jindřich Moos ml., bratr Dagmar Keferové. J. Moos byl totiž napojen na železniční odboj, a právě v pracovně Keferových si schoval ilegální písemný materiál, pravděpodobně šlo o letáky. Nalezení těchto tiskovin gestapem totiž dle J. Moose mohlo ohrozit na životě mnoho lidí. Naštěstí do zapečetěné pracovny vedly ještě jiné dveře, které gestapo při své prohlídce neobjevilo.⁸³¹ „*Za místem v pracovně, kde táta sedal, byly až ke stropu vystavěné police, které přetékal knihami, a tak Němcům ušlo, že za nimi jsou schované nepoužívané dveře do jídelny, které z druhé strany zakrývala těžká starožitná kredenc.*“⁸³² Druhý vchod do pracovny se totiž nacházel za velkým příborníkem ve vedlejší místnosti, jídelně. Dagmar Keferová, její bratr a rodinný přítel Ladislav Málek se tedy rozhodli i přes velké riziko příborník odsunout, otevřít dvoukřídlé dveře směrem do jídelny, prolézt mezi regály, jež lemovaly stěny místnosti, do pracovny, a vynést odtud ilegální materiály. L. Málek při této příležitosti také vynesl ještě ty knihy, u nichž měl pocit, že by mohly být důležité.⁸³³ Dvě bedny čítající asi 80 zachráněných knih pak dopravili na Dejvické nádraží, kde J. Moos ml. pracoval jako výpravčí.⁸³⁴ Odtud knihy putovaly k Josefu Pánkovi, taktéž členu Universalie, do Mnichovic u Prahy, kde byly schovány

⁸²⁹ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁸³⁰ V této pracovně měl Jan Kefer mimo jiné uložených i několik puzzle, jelikož jejich skládání bylo jedním z jeho mnoha koníčků. Tamtéž.

⁸³¹ M. Nakonečný ve své publikaci píše, že cílem této akce bylo vynést Keferův nedokončený rukopis překladu III. knihy Agrippovy Okultní filosofie a odnést odtud i množství publikací vydávaných Universalii. Knihy, časopisy Logos a lístkové Encyklopedie. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 229.

⁸³² KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2 s. 32

⁸³³ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. 3. 2017.

⁸³⁴ JÚNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s.169-170.

po celou válku.⁸³⁵ L. Málek knihy po válce odvezl k sobě do Trhové Kamenice,⁸³⁶ a dokonce sestavil jejich seznam.⁸³⁷ Zachránit nejcennější knihy ze zapečetěné knihovny v jídelně se však už nepodařilo.⁸³⁸

Pro rodinu po zatčení J. Kefera nastaly velmi těžké časy. Zvláště pro Dagmar Keferovou, která zůstala prakticky bez příjmů. Dle slov jejího syna se ale vše snažila nést statečně, i když tíživá situace nebyla pro tak mladou ženu vůbec jednoduchá, což se projevovalo různě. „*Když tátu zavřeli, tak řada lidí, co u nás byli na večeri, přešli pro jistotu na jiných chodník.*“⁸³⁹ Ve složité situaci ale pomohli přátelé Keferových z Universalie, zejména pak RNDr. Václav Jan Staněk (1907-1983),⁸⁴⁰ přátelé Kloubkovi nebo Ludikarovi, dále JUDr. Otto Myslík, Růžena Krotilová a Ladislav Málek, kteří Dagmar Keferové například dělali společnost apod. Josef Danzer (1907-1999), astrolog a člen Universalie, D. Keferové domlouval také sestavování horoskopů. Ta poté sestavila horoskop i známé prvorepublikové herečce Lídě Baarové jež byla také příznivkyní Universalie a navštívila několik jejích přednášek.⁸⁴¹

Finanční tíseň však nebyla to nejhorší, čím si rodina musela projít. Dagmar Keferová byla v této době pravidelně vystavována především psychickému tlaku v podobě výslechů v Petschkově paláci. „*Vím, že maminka byla opakovaně volána ke konfrontaci s otcem do Petschkova paláce, několikrát jsem musel býti s ní. Měl jsem jí být odebrán a dán na „převýchovu“ do Německa.*“⁸⁴²

⁸³⁵ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 229. Srov. JÚNA, M., *Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 170.

⁸³⁶ JÚNA, M., *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 170.

⁸³⁷ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. 3. 2017. Tyto publikace tedy válku přestály, kromě jednoho zachráněného rukopisu a několika dalších publikací však byly zničeny za komunistického režimu z obavy před možnou perzekucí v případě jejich objevení. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 229.

⁸³⁸ KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2 s. 32

⁸³⁹ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. 3. 2017.

⁸⁴⁰ RNDr. Václav Josef Staněk - český vědecký pracovník, zoolog (člen zoologického oddělení Národního muzea), filmař - autor českých přírodovědných filmů.

⁸⁴¹ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁸⁴² VÚA-VHA, Osobní spis účastníka národního boje za osvobození podle zákona č. 255/46 Sb. (čj. 315210/95), dopis Jana Kefera adresovaný Ministerstvu obrany ČR, Olomouc, 1994.

Zásadní a dosud plně nezodpovězenou otázkou zůstává důvod zatčení Jana Kefera, který nelze prokazatelně doložit. Odpověď nepodává ani kartotéka vězňů koncentračního tábora Flossenbürg, kam byl J. Kefer později transportován. Důvod je zde uveden jako neznámý.⁸⁴³ Konkrétní informace nemá ani syn Jana Kefera, Reginald Kefer, a dokonce si odporují i různá tvrzení v literatuře.⁸⁴⁴ Neznámý důvod zatčení J. Kefera se totiž stal opět prostorem pro nejrozumnější spekulace. Zvláště v literatuře staršího data jsou zmiňovány spíše nepravděpodobné důvody, jako například vypracovávání astrologických horoskopů nepříznivých nacistický režim a jeho vůdčí osobnosti,⁸⁴⁵ jež byly pravděpodobně nepřesně převzaty z poválečné výpovědi J. A. Smíchovského.⁸⁴⁶ J. Švehla v publikaci *Bomby kolem Pantheonu* z roku 1946 jako nejpravděpodobnější důvod zatčení uvádí Keferovo předsednictví v Universalii, která měla právě tyto horoskopy zajišťovat.⁸⁴⁷ D. Ž. Bor v doslovu Keferovy *Syntetické magie* vyslovuje domněnku, že se nacisté mohli domnívat, že J. Kefer udržoval úzké styky s Anglií, Indií a protifašistickou částí Itálie (s hrabětem C. Sforzou⁸⁴⁸), což jim mohlo přijít spolu s jeho veřejně proklamovaným protinacistickým postojem jako krajně nebezpečné.⁸⁴⁹ Dalším důvodem Keferova zatčení bylo podle výpovědi J. A. Smíchovského to, že J. Kefer údajně neúspěšně léčil i říšské státní příslušníky.⁸⁵⁰

Podle Reginalda Kefera nacisté jeho otce chtěli získat ke spolupráci. „*Oni chtěli tátů získat ke spolupráci. A také po něm žádali, aby se přihlásil ke svému německému původu. Vlastně to mělo logiku, když mu říkali: ‚Váš otec ani prarodiče neuměli česky.‘ A on jim na to odpovídal: ‚Moje maminka neuměla zase německy.‘ Pamatuji se, jak argumentoval, že jeho matka byla a jeho žena je Češkou.*“⁸⁵¹ Nabídka požádat o přidělení německé národnosti Janu Keferovi přišla už na začátku okupace, jelikož jeho

⁸⁴³ JÚNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 168,

⁸⁴⁴ VÚA-VHA, Osobní spis účastníka národního boje za osvobození podle zákona č. 255/46 Sb. (čj. 315210/95), dopis Jana Kefera adresovaný Ministerstvu obrany ČR, Olomouc, 1994.

⁸⁴⁵ BOR, Ž. D. *Náš život nepatří nám*, nestr. In: KEFER, J. *Syntetická magie*. Srov. ŠVEHLA, J. *Bomby kolem Pantheonu*, s. 58.

⁸⁴⁶ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945.

⁸⁴⁷ ŠVEHLA, J. *Bomby kolem Pantheonu*, s. 58.

⁸⁴⁸ Carlo Sforza (1821-1951) – italský diplomat a politik, odpůrce fašistického režimu.

⁸⁴⁹ BOR, D. Ž. *Náš život nepatří nám*, nestr. In: KEFER, J. *Syntetická magie*.

⁸⁵⁰ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, 1945, s. 17.

⁸⁵¹ KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2 s. 31.

předci z otcovy strany byli německé národnosti. On ji však jako velký vlastenec odmítl.⁸⁵²

V otázce zatčení J. Kefera se také často spekuluje o možném udání, resp. jeho původci. Existují méně pravděpodobné osoby, jako například jistá Lída Podhorská,⁸⁵³ proti které se 31. listopadu 1940⁸⁵⁴ J. Kefer ohradil, že jej neustále udává pro různé skutky a vymáhá po něm finanční pohledávky.⁸⁵⁵ L. Podhorská na J. Kefera i na společnost Universalia podala písemnou stížnost pro nezaplacení finančních pohledávek. Dluh podle ní vznikl během roku 1940, a to z nezaplacení poživatin (cukr, máslo apod.) a také z objednávky dvou bílých košil a dvou magických rouch, které J. Kefer také nezaplatil.⁸⁵⁶

V roce 1941 jej zažaloval také Ing. Josef Luň⁸⁵⁷ kvůli neúspěšným magickým operacím, jež měl pro něj vykonat.⁸⁵⁸ J. Kefer se proti obvinění musel hájit u Krajského trestního soudu v Praze. Je však spíše nepravděpodobné, že toto udání stojí za Keferovým zatčením, jelikož i v tomto případě šlo především o finanční záležitosti.⁸⁵⁹ V souvislosti s možným udáním Jana Kefera je nejčastěji skloňováno jméno Jiřího Arvéda Smíchovského. Dle slov Reginalda Kefera jeho otec sdělil své manželce, že osobně viděl udání na svou osobu, jež napsal J. A. Smíchovský.⁸⁶⁰ J. Kefer

⁸⁵² NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 223.

⁸⁵³ Ludmila Podhorská byla v letech 1937-1940 členkou Universalie.

⁸⁵⁴ M. Nakonečný uvádí jako datum dalšího udání L. Podhorské 2. 12. 1940 NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 223.

⁸⁵⁵ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 157.

⁸⁵⁶ NA ČR, Fond Policejní ředitelství Praha II – všeobecná spisovna-1941-1950, kart. 5044, sign. K 1380/1 Kefer. *Písemná stížnost Lídy Podhorské*. L. Podhorská dále uvedla, že v prosinci 1939 J. Kefer požádal o finanční půjčku od téměř všech členů Universalie, přičemž L. Podhorská odmítla tuto částku poskytnout.

⁸⁵⁷ Zajímavostí je, že u J. Luně v té době měla bydlet v podnájmu herečka Zorka Janů, sestra herečky Lídy Baarové, které Dagmar Keferová také vypracovávala horoskop. JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 158.

⁸⁵⁸ Nejedná se o magické evokace zaměřené proti A. Hitlerovi zmíněné v předchozí kapitole, ale o operaci, která měla umožnit návrat matky J. Luně do Prahy.

⁸⁵⁹ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 158. Srov. KEFER, J. *Odvolání ke Krajskému soudu ze dne 15. 3. 1941*. Dostupné online z: <http://luzs.cz/phdr-jan-kefer-odvolani-ke-krajskemu-soudu-ze-dne-15-3-1941.html>

⁸⁶⁰ KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2 s. 31. Srov. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. 3. 2017.

se s J. A. Smíchovským znal, oba byli členy Universalie, navíc je nepojil zrovna přátelský vztah. Také veřejnost měla po válce v tomto případě jasno a v médiích byl J. A. Smíchovský z udání svého kolegy obviňován. R. Kefer vzpomíná, že jedno z tehdejších prohlášení v rozhlase například znělo: „*Smíchovský prodal Kefera gestapu*“.⁸⁶¹ Od 9. srpna do 24. prosince 1941 navíc Smíchovský pobýval také ve vazbě na Pankráci, R. Kefer se proto domnívá, že na jeho otce mohl být takto Smíchovský ve věznici nasazen.⁸⁶² Jedním z mála zastánců nevinu J. A. Smíchovského v případě udání J. Kefera je prof. M. Nakonečný, který zřejmě vychází především ze Smíchovského poválečných výpovědí a rozsudku mimořádného lidového soudu. Je však velmi sporné, zda právě výpovědi spolupracovníka SD, který se pravděpodobně snažil před lidovým soudem své činy co nejvíce zmírnit, mohou být brány jako zcela věrohodný pramen. Úloze J. A. Smíchovského v případě zatčení J. Kefera nahrává například fakt, že J. Keferovi už od prvních dní protektorátu věnovalo pozornost gestapo a hlavně SD, pro kterou Smíchovský pracoval. Zájem nacistických složek o osobnost J. Kefera mohl být zapříčiněn i tím, že měl jako okultista určitou pověst a také se netajil protinacistickým postojem na svých veřejných přednáškách.⁸⁶³

R. Kefer hovoří o tom, že nacisté chtěli jeho otce získat ke spolupráci, práci v německých službách, kterou ale odmítl.⁸⁶⁴ Další dosud nezodpovězenou otázkou tedy je, v čem měla tato případná spolupráce spočívat? J. Švehla ve své publikaci z roku 1946 uveřejnil informaci, podle níž byl J. Kefer přemlouván v Praze a poté i v Německu, aby se přihlásil k německé národnosti, za což mu prý bylo přislíbeno důležité a výnosné zaměstnání „*snad v Hitlerově astrologické kanceláři, bez níž Hitler nepodnikal žádné významné rozhodnutí.*“⁸⁶⁵ Toto poněkud spekulativní tvrzení se však dle mého názoru zakládá spíše na fámách, které kolovaly už ve 30. letech 20. století a o kterých se zmiňuje i Elic Howe v publikaci *Astrologická válka*. Tato nepodložená tvrzení hovoří právě o tom, že se Adolf Hitler před významnými rozhodnutími vždy radil s astrology.⁸⁶⁶ Také podle prof. M. Nakonečného sice chtěli nacisté J. Kefera

⁸⁶¹ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁸⁶² KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2 s. 31-32.

⁸⁶³ Rozhovor s prof. M. NAKONEČNÝM, 9. dubna 2017.

⁸⁶⁴ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 223.

⁸⁶⁵ ŠVEHLA, J. *Bomby kolem Pantheonu*, s. 58.

⁸⁶⁶ HOWE, Elic. *Astrologická válka*. s. 254-257.

získat, ale nikoliv jako astrologa.⁸⁶⁷ Adolf Hitler o existenci J. Kefera nejspíše tedy neměl vůbec tušení.⁸⁶⁸

To, že však nacisté měli o osobnost J. Kefera určitý zájem, potvrzuje i událost, která se stala zhruba měsíc před jeho zatčením. Tehdy přijel do Prahy jeho německý bratranec z Mnichova a po celou dobu své návštěvy jej přemlouval k tomu, aby se přidal k „Německu“. „*Táta tehdy nebyl ještě z práce doma a bratranec čekal u nás. Rozhovor s ním vedl dědeček Moos. Mě tam šli jenom představit, ale ten obličej a odznak (NSDAP, pozn.) si dodneška pamatují.*“⁸⁶⁹ Tento bratranec J. Kefera přemlouval dva dny, ale s nulovým výsledkem. Po zatčení svého manžela se pak Dagmar Keferová vydala do Mnichova právě za bratrancem svého muže, aby jej zkusila přemluvit, zda by pro nemohl J. Keferovi nějak pomoci. Ten ji ale odmítl s tvrzením, že Jan Kefer má svůj osud ve svých rukou a aby svého muže přemluvila, že stačí, když bude souhlasit.⁸⁷⁰

Důležitá a dosud zcela přehlížená souvislost se zatčením Jana Kefera byla však nastíněna již ve třetí kapitole této práce. Informace z měsíčního hlášení SD, poválečných výpovědí J. A. Smíchovského nebo F. Kiesewettera a publikace E. Howeho *Astrologická válka* dokazují, že zatčení J. Kefera bylo součástí celoříšské akce namířené proti okultistům a okultním spolkům. „Akce Hess“, jak perzekuci okultistů nazývá Howe, při níž byly zakázány veškeré produkce s esoterickou či magickou tematikou a začalo plošné zatýkání okultistů v Německu, odstartovala 9. června 1941,⁸⁷¹ tedy tentýž den, kdy byl v tehdejší protektorátu zatčen i Jan Kefer. Na předních místech seznamu zatčených byli právě astrologové.⁸⁷² Tohoto názoru je i M. Nakonečný, který dodává, že se nacisté zřejmě obávali, že by okultisté mohli působit proti říši.⁸⁷³

⁸⁶⁷ Astrologií se zabývala spíše jeho žena, J. Kefer inklinoval spíše k astromagii. Interview s prof. M. NAKONEČNÝM. 9. dubna 2017.

⁸⁶⁸ Tamtéž.

⁸⁶⁹ KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2 s. 31.

⁸⁷⁰ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁸⁷¹ HOWE, E. *Astrologická válka*, s. 190.

⁸⁷² Tamtéž.

⁸⁷³ Rozhovor s prof. Milanem NAKONEČNÝM, 9. dubna 2017

V publikaci *Astrologická válka* lze nalézt i dotazník, koncipovaný sekci RSHA v Berlíně, který byl předložen některým zatčeným astrologům v Německu.⁸⁷⁴ Lze samozřejmě pouze spekulovat, zda se s podobným dotazníkem po svém zatčení setkal i Jan Kefer.

- *„Jak dlouho se zajímáte o astrologii a jak jste se k ní dostal? Učil jste se sám, nebo vás někdo školil?*
- *Uved'te jména nějakých známých osobností, kterým jste sestavil horoskop.*
- *Jste členem některé astrologické společnosti? Máte nějaké styky s vedoucími osobnostmi Říše a strany? Jakou astrologickou literaturu čtete? Jaké knihy vlastníte?*
- *Odebíráte nějaké astrologické časopisy? Praktikujete astrologii aktivně?*
- *Přednášel jste o astrologii, nebo jste někoho učil? Jaké systémy používáte?*
- *S jakými astrologickými kruhy jste pravidelně ve styku a jak často?*
- *Účastnil jste se astrologických kongresů v Německu nebo v zahraničí?*
- *Uved'te jména astrologů, které znáte a se kterými jste ve styku.*
- *Domníváte se, že dokážete zdůvodnit platnost astrologických interpretací?*
- *Podle vašeho názoru planetární konstelace určují lidský osud, jak tedy zdůvodníte svobodnou vůli a faktory dědičnosti?*
- *Měli by příslušníci různých ras (Árijci, Židé, Číňané a černoši) narození na téže místě za stejných konstelací očekávat stejný astrologický výklad? Pokud ano, pak tedy nepřipouštíte, že různé rasy mají různé osudy?*
- *Jste ve spojení s okultní nebo spiritistickou organizací, účastnil jste se někdy seancí?*
- *Ztotožňujete se s jinými okultními vědami?*
- *Co si myslíte o jasnovidnosti a předpovídání budoucnosti?“*

Detaily této akce ve své poválečné výpovědi popsal i J. A. Smíchovský těmito slovy: *„Pozornost říšských policejních úřadů byla k pražským okultistům, také německým...obrácena již dříve. Po útěku říšského ministra Hesse do Anglie, zaviněném dle oficiální verze přívrženci tajných věd, jimiž se, po vzoru Hitlerově, obklopoval*

⁸⁷⁴ Dotazník se podařilo zachovat zřejmě astrologu Johannesovi Schramimu, který byl vyslýchán mnichovským gestapem. Ne všem zatčeným astrologům však byly tyto otázky položeny. Strojopisná verze dotazníku je uložena v Ústavu pro soudobé dějiny v Mnichově. HOWE, E. *Astrologická válka*, s. 197.

i Hess, byli v Německu pronásledováni okultisté všeho druhu jako nepřátelé Říše a instrukce v tomto smysl došly i do Prahy.⁸⁷⁵ „Zde (v protektorátu, pozn.) zatím k většímu zásahu nebylo chuti, protože nikdo tohoto odlehlého předmětu neovládal, podnět sám byl vzdálen zdejším poměrům a nebylo ani přípravných prací, které by umožnily totální potlačení vyznavačů okultních nauk. Bylo ovšem započato s prováděním evidence, byly zabavovány astrologické efemeridy a podobná literatura v knihkupectví veřejným knihovnám byl doporučen zákaz uváděti předmětná díla do oběhu. Tyto instrukce a výsledky mezitím prováděných vyšetření byly použity.“

Jak bylo již zmíněno ve druhé kapitole této práce, kromě J. Kefera byli z českých okultistů zatčeni i tři další předsedové předních českých okultních společností. Petr Kohout alias Pierre de Lasenic (1900-1944), Karel Weinfurter (1867-1942) a zhruba ve stejné době jako J. Kefer také kabalista Oldřich Eliáš (1895-1941).⁸⁷⁶ Vyslýchán byl také člen Universalie a známý J. A. Smíchovského František Kabelák,⁸⁷⁷ kterému byla poté zabavena celá jeho knihovna.⁸⁷⁸ Dle Smíchovského výpovědi byli ale nacisté překvapeni nepolitičností získaných informací o daných osobách, z nichž nebylo možné vyvodit protiríšskou činnost. A tak zahájili další výslechy, tentokrát už za asistence zaměstnanců SD-Leitabschnittu, v rámci něhož byl osloven právě J. A. Smíchovský, který měl připravit k těmto případům posudky. Ten vypověděl, že svůj písemný posudek uzavřel prohlášením, že je plně přesvědčen o negativním výsledku konkrétních stíhání. Následně uvedl, že mu z důvodu možné předpojatosti, jelikož sám byl okultistou, nebylo nacistickými orgány uvěřeno a ze shromážděných materiálů byly vybrány jen takové okolnosti, které odůvodňovaly další stíhání.⁸⁷⁹ Otázkou je, zda můžeme tvrzení J. A. Smíchovského o jeho pozici v celém případě považovat vzhledem k jeho kontroverzní osobnosti za věrohodné a zda naopak jeho role v celém případě nebyla opravdu mnohem závažnější, alespoň v případě J. Kefera. O něm se totiž

⁸⁷⁵ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, 1945, s. 14.

⁸⁷⁶ O zatčení a vyslýchání čtyřech jmenovaných věděl i J. A. Smíchovský. Tamtéž, s. 15.

⁸⁷⁷ J. A. Smíchovský ve své výpovědi uvedl, že F. Kabelák se stal jakýmsi nedobrovolným důvěrníkem kriminálního asistenta gestapa Fritze Kiese Wetterera v okultních věcech a přijal i německé občanství. F. Kabelák ušel věznění dle Smíchovského jen proto, že gestapo potřebovalo také svého odborníka. Knihovna mu ale opravdu konfiskována byla. ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3. *Výpověď J. A. Smíchovského*, s. 17.

⁸⁷⁸ Rozhovor s prof. Milanem NAKONEČNÝM, 9. dubna 2017.

⁸⁷⁹ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 15 -16.

ve stejné výpovědi vyjadřuje na rozdíl od ostatních zatčených hermetiků dosti nelichotivě a nepravdivě, například jako o „špatně placeném knihovníku knihovny Národního muzea v Praze, který si vybudoval, na základě theoretických znalostí okultní tradice všeho druhu a obratném výběru zámožných členů pro svůj spolek, pramen stálých příjmů, dosahující statisíkových obnosů.“ Dále Smíchovský uvedl, že J. Kefer pro své klienty vykonával za finanční částky teurgické obřady a také je léčil okultními metodami. Smíchovský uvedl příklad, kdy byl J. Kefer pro tuto činnost udán gestapu jistým architektem.⁸⁸⁰

J. A. Smíchovský dále sdělil, že údajně úspěšně intervenoval za propuštění P. Kohouta a K. Weinfurtera. O snaze přimluvit se za propuštění Jana Kefera se ale nezmínil, naopak o jeho případu se vyjádřil jako o složitějším, který nebylo v jeho situaci snadné prohlásit za bezvýznamný.⁸⁸¹ Je velmi pravděpodobné, že Keferův případ byl brán vážněji i kvůli jeho politické angažovanosti a spojením s organizací Skaut a předsednictvím v Universalii, jež byla nacisty vnímána jako nebezpečný spolek, což potvrzuje také měsíční hlášení Bezpečnostní služby z června 1941: „*Jedním z nejnebezpečnějších spolků byla ‚Česká hermetická společnost Universalia‘, vedená jedním knihovníkem českého Národního muzea, který byl kromě toho agilním příslušníkem bývalé Československé strany křesťansko-sociální a vedoucím mládežnického svazu Skaut.*“⁸⁸²

V tomto hlášení Bezpečnostní služby se také píše o tom, že přednášky okultních společností, které se konaly v nejužších kruzích vykazovaly silnou politickou tendenci

⁸⁸⁰ Tamtéž, s. 16. Věc se týkala financí, resp. dle Smíchovského „*vylákání obnosu 50 000 Kč*“. Je pravděpodobné, že se mohlo jednat o již zmíněné udání Ing. Josefa Luně nebo o oznámení z roku 1941 Jaroslava Dokoupila, který J. Kefera rovněž oznámil pro nevrácení půjčeného finančního obnosu v řádů tisíců korun. NA ČR, Fond Policejní ředitelství Praha II – všeobecná spisovna 1941-1950, kart. 5044, sign. K 1380/1 Kefer.

⁸⁸¹ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, s. 17. Například u K. Weinfurtera dle Smíchovského nebylo na čem postavit obvinění, jelikož byl „*politicky zcela indiferentní, stejně jako jeho publicistická činnost.*“

⁸⁸² NA ČR, fond Úřad říšského protektora (114), sign. 114-9-32, karton 37, měsíční zpráva SD za červen 1941, 1. 7. 1941, s. 57-58. Dostupné online z: <http://web.nacr.cz/sd/?session=09d88bfd3471fcbd99ef9a2abcf99ad1&tk=28909&od=59>

Německý originál: „*Einer der gefährlichsten Vereine war die ‚Tschechischhermetische Gesellschaft Universalia‘, die von einem Bibliothekar des Tschechischen Nationalmuseums geleitet wurde, der überdies agiler Angehöriger der ehemaligen Tschechischen Christlich-Sozialen Partei und Führer des Jugendverbandes ‚Skaut‘ war.*“

a byly tak dvojsmyslné, „že už s ohledem na přednášející, kteří byli známi svým protiněmeckým nepřátelským naladěním, si přítomní posluchači přednes mohli vykládat pouze v protiněmeckém smyslu.“⁸⁸³ Tato narážka velmi koresponduje s případem Jana Kefera, který právě ve svých přednáškách často explicitně i skrytě kritizoval nacistický režim.

J. A. Smíchovský uvedl také překvapivou informaci o tom, že gestapo vědělo o plánovaných magických operacích, resp. o návštěvě J. Kefera⁸⁸⁴ u prezidenta Beneše. Vysvětloval to tak, že v létě 1938 nabízel J. Kefer kanceláři prezidenta republiky, „že za určitých podmínek vyrobí se svými adepty ‚egregora‘, to jest bytost, působící jak živý a inteligentní svého tvůrce nadaný kondensátor sil, schopný zasáhnouti na dálku Hitlera i jiné nepřátele Československa.“ J. A. Smíchovský se sám k celé věci stavěl dost skepticky a toto obvinění označil za groteskní s tím, že naopak úředníci SD i gestapa věnovali celé věci plnou vážnost. Vysvětloval to tím, že v prostředí „stále vzrušeném a zmítaném občas nejjantastičtějšími pověrami, jako jím byly vysoké kruhy SD, stačilo ovšem i takové podezření k vyslání na urychlenou smrt do koncentračního tábora, jak se v případě Keferově také stalo.“⁸⁸⁵ J. A. Smíchovský také sdělil, že internováním J. Kefera a O. Eliáše⁸⁸⁶ pominul zájem SD o pronásledování okultistů, jelikož se nepodařilo prokázat spojení českých okultistů s cizinou, ani jejich ustanovení jako organizace zednářské či říši ohrožující.⁸⁸⁷

Dále uvedl, že zabavené knihovny zatčených okultistů, tudíž i knihovny Keferovy, nebyly gestapem předány SD, aby je mohl sám prohlédnout, jak bylo domluveno mezi oběma institucemi. Domníval se tak, že gestapo mělo už zajištěného kupce k prodeji. Uvádí dokonce, že se sám pro sebe marně snažil získat jedno z Keferových děl, jež byly všechny převezeny právě na gestapo. Část různě zabavených

⁸⁸³ Tamtéž.

⁸⁸⁴ O účasti F. Kabeláka se J. A. Smíchovský ve výpovědi nezmiňuje. Je však možné, že informace o schůzce J. Kefera a E. Beneše mohly pocházet právě od F. Kabeláka, jenž byl nedobrovolným důvěrníkem gestapa v okultních otázkách a o němž se spekuluje, že byl tomuto setkání rovněž přítomen.

⁸⁸⁵ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, s. 17.

⁸⁸⁶ Oldřich Eliáš zemřel v koncentračním táboře Osvětim 8. 11. 1941. KALÁČ, Petr. *Stručná historie české esoterické scény od konce 19. století do roku 1989*. Dokumentační centrum českého hermetismu. Grimoár. 2008. [cit.05.02.2018]. Dostupné online z: http://dcch.grimoar.cz/?Loc=detail&Cat=1&Lng=1&UID=3#_ftn38

⁸⁸⁷ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, 1945, s. 18.

okultních knih pak údajně objevil v knihkupectvích Andrésově a v Orbisu, kde byly prodávány za vysokou cenu jako nezávadné. Smíchovský to vysvětluje tak, že z toho je patrné, že gestapo část zabavených knih prodalo nebo postoupilo podniku *Volks-u.Reichsverlag*,⁸⁸⁸ jenž náležel SS.⁸⁸⁹

Dle mého názoru mohlo v případě zatčení J. Kefera jít o kombinaci hned několika faktorů. Zásadní roli hrálo jistě plošné zatýkání okultistů v říši, které potvrzuje shodné datum začátku „akce Hess“ a zatčení J. Kefera, dále Keferův veřejně deklarovaný odpor k nacismu na jeho přednáškách, jeho silně vlastenecký postoj a odmítání přihlášení se k německé národnosti. V neposlední řadě zřejmě v Keferově případě mohl sehrát roli i J. A. Smíchovský, jehož výpovědi, v nichž se za každou cenu snaží svoji osobu očistit, vzhledem k jeho minulosti nelze považovat za zcela věrohodné. Smíchovský měl z Universalie nepochybně hluboké povědomí o Keferově činnosti a názorech a nechoval k němu ani příliš přátelský vztah. Také mohl mít vážný zájem o jeho zabavenou knihovnu se vzácnými hermetickými spisy. Navíc je známo, že vypracoval pro SD obsáhlý posudek o českém okultismu, i když tvrdil, že neobsahoval žádné konkrétní obvinění. Sám však přiznal, že v tomto elaborátu uváděl i jména představitelů jednotlivých okultistických skupin a bližší vysvětlení jejich činnosti.⁸⁹⁰ Jaké konkrétní informace ale tento posudek obsahoval, už se zřejmě nelze dopátrat. Je však možné se domnívat, že některé osoby z řad českých okultistů mohly být zatčeny právě na základě tohoto Smíchovského posudku. Diskutabilní je pak také tvrzení, že byl J. Kefer zatčen kvůli magickým evokacím proti A. Hitlerovi, o nichž nacisté dle některých tvrzení věděli.⁸⁹¹ Sám J. A. Smíchovský se ve výpovědi zmiňuje pouze o faktu, že jim byla známa informace o Keferově návštěvě u prezidenta Beneše a nabídka magické pomoci. Domnívám se, že o uskutečněných operacích gestapo ani SD vědět vůbec nemuselo, jelikož ze všech jejich účastníků byl zatčen pouze J. Kefer, a to až roku 1941, přičemž první z operací se uskutečnila už v roce 1938. Existuje také reálná možnost, že si od zatčení J. Kefera gestapo slibovalo jeho přihlášení se k německé národnosti i přijetí nabídky spolupráce. Je možné, že právě gestapo jej chtělo získat jako jakéhosi

⁸⁸⁸ Volk und Reich Verlag

⁸⁸⁹ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, 1945, s. 18.

⁸⁹⁰ ABS, fond Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278, výpověď J. A. Smíchovského, Praha, 1945, s. 4.

⁸⁹¹ „A také se o něm vědělo, že podnikl magickou operaci proti Hitlerovi.“ MOTL, S. *Cesty za oponu času*, s. 210.

důvěrníka v otázkách českého okultismu, stejně jako mělo SD pro tuto oblast J. A. Smíchovského. J. Kefer tak mohl být nucen pod nátlakem k přijetí spolupráce, podobně jako například F. Kabelák, který tuto roli dle výpovědi J. A. Smíchovského nedobrovolně pod výhrůzkami věznění přijal, stejně jako přihlášení se k německé národnosti.⁸⁹² Je zřejmé, že J. Kefer tomuto nátlaku nepodleh a jakoukoliv spolupráci odmítl. To vše bylo pravděpodobně důvodem jeho následného věznění a smrti v koncentračním táboře.

⁸⁹² ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, 1945, s. 17.

5.8 Věznění a smrt

Po svém zatčení v červnu 1941 byl Jan Kefer vězněn na Pankráci, později na Karlově náměstí ve věznici městského soudu.⁸⁹³ „Když byl otec zpočátku vězněný na Karláku, chodili jsme s maminkou velmi často na Novoměstskou radnici - na věž. Vzpomínám si, že odtud byl vidět dvůr se zamřížovanými okny. Říkávala mi, že tam někde dole je tatínek. Ona mu dodávala náladu, kuráž. Musela ho neuvěřitelným způsobem posilovat.“⁸⁹⁴

V době svého věznění J. Kefer údajně pracoval také v Petschkově paláci, kde byl pověřen jedním z nacistických funkcionářů jako znalec ve svém oboru úkolem pořádat knihy, které byly do budovy sváženy z celého města, a vybírat z nich tituly vzácné hermetické literatury. J. Kefer ale vybíral obezřetně a tajně vyřazoval tak, aby se právě nejdůležitější spisy a vědecká díla nacistům do rukou nedostaly.⁸⁹⁵

Nacisté předvolávali k častým výslechům také Dagmar Keferovou, na jejímž zdraví se tento nátlak těžce podepsal.⁸⁹⁶ „Maminku pravidelně tahali na gestapo – i dvakrát týdně, kde ji přesvědčovali, aby se tatínek dal k Němcům. To mi bylo pět let a pamatuji si to. Rozhovory tenkrát na gestapu probíhaly v němčině. On totiž pocházel z německé rodiny. Jeho tatínek neuměl česky a jeho maminka zase neuměla příliš německy.“⁸⁹⁷ Tehdy pětiletý Reginald musel být dokonce u několika výslechů v Petschkově paláci také přítomen. Janu Keferovi totiž nacisté vyhrožovali, že když se nepodvolí, pošlou jeho syna na převýchovu do Německa. V obavě před uskutečněním této výhrůžky se tak dr. Kloubek a dr. Ludikar (jejich manželky byly v té době v jiném stavu), členové Universalie a rodinní přátelé Keferových, nabídli, že

⁸⁹³ KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2 s. 33.

⁸⁹⁴ KEFER, Reginald. *Reginald Kefer vzpomíná na svého otce, významného hermetika*. In: *Regenerace*, Jaroslav Kňap. *Regenerace*. [cit.10.03.2018] Dostupné online z: <https://regenerace.net/zprava-id-223.html>

⁸⁹⁵ ŠVEHLA, J. *Bomby kolem Pantheonu*, s. 58. Srov. BOR, D. Ž. *Náš život nepatří nám*, nestr. In: KEFER, J. *Syntetická magie*.

M. Nakonečný naopak píše, že tyto knihy J. Kefer třídil přímo v pankrácké věznici. NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 224.

⁸⁹⁶ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁸⁹⁷ KEFER, Reginald. *Reginald Kefer vzpomíná na svého otce, významného hermetika*. In: *Regenerace*, Jaroslav Kňap. *Regenerace*. [cit.10.03.2018] Dostupné online z: <https://regenerace.net/zprava-id-223.html>

Reginalda vezmou k sobě a schovají, což nakonec zamítl Keferův tchán Jindřich Moos z důvodu příliš velkého nebezpečí, jež by z této akce mohlo pro aktéry vyplynout.⁸⁹⁸

J. Kefer i přesto však nadále odmítal nabídky gestapa ke spolupráci a 24. 9. 1941 na něj byla uvalena ochranná vazba a byl z Prahy poslán do koncentračního tábora Flossenbürg kde se 30. 9. stal vězněm č. 3186.⁸⁹⁹ V táboře vykonával za tristních podmínek velmi těžkou práci v kamenolomu, kde vlácel těžké balvany.⁹⁰⁰ „*Táta se nepodvolil, tak ho poslali do Flossenbürgu, aby změkl.*“⁹⁰¹ Jeho syn se domnívá, že transport jeho otce do koncentračního tábora měl být další formou nátlaku, která jej měla přimět začít s nacisty spolupracovat.⁹⁰² J. A. Smíchovský se naopak ve své výpovědi zmiňuje o tom, že do koncentračního tábora byl J. Kefer poslán na urychlenou smrt.⁹⁰³ O pobytu J. Kefera ve Flossenbürgu ale není známo nic bližšího kromě tří dopisů adresovaných jeho rodině do Prahy během podzimu 1941, které se R. Keferovi podařilo získat a zachovat. Poslední dopis je datován 16. listopadu 1941.⁹⁰⁴ Zprávy byly velmi stručné, ale přesto starostlivé a rodině přinášely určitou naději, jako například první z trojice:

Meine Liebe Dascha,

ich verinnere mich stets Deiner und des Knaben und hoffe, dass es Euch allen gut geht. Bitte, hab 'Acht auf Deine Gesundheit. Grüsse von mir den Vater, die Mutter und Grossmutter. Ich selbst bin gesund und munter. Mit besten Wunsehen bleibe ich Dein

*Hans.*⁹⁰⁵

⁸⁹⁸ KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2 s. 33.

⁸⁹⁹ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 168.

⁹⁰⁰ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, s. 224.

⁹⁰¹ Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. března 2017.

⁹⁰² Tamtéž.

⁹⁰³ ABS, fond Ústředna Státní bezpečnosti, sign. 305-425-3, výpověď J. A. Smíchovského, s. 17.

⁹⁰⁴ dopis Jana Kefera adresovaný Ministerstvu obrany ČR, Olomouc, 1994.

⁹⁰⁵ Tamtéž. Dopis Jana Kefera z 26. 10. 1941. Český překlad: „*Moje milá Dášo, vzpomínám stále na Tebe a na chlapce a doufám, že se vám všem daří dobře. Prosím, dej pozor na své zdraví. Pozdravuj ode mne otce, matku a babičku. Já sám jsem zdravý a živý. S pozdravy zůstávám Tvůj, Jan.*“

Jan Kefer zemřel ve Flossebürgu dne 3. prosince roku 1941 v 9:50.⁹⁰⁶ Rodina dostala krabici s jeho popelem, tyto pozůstatky byly pak uloženy do hrobu na hřbitově v Malvazinkách.⁹⁰⁷

Příčina jeho smrti ale zůstala dlouhou dobu pozůstalé rodině neobjasněna. Po druhé světové válce se důvod Keferovy smrti snažil zjistit například jeho tchán Jindřich Moos, který kontaktoval různé německé archivy,⁹⁰⁸ instituce a možné spolupůběžně ve snaze zjistit alespoň nějaké informace o Keferově pobytu v táboře, kde o něm nebyl žádný záznam. Cesta vedla přes synovce Jindřicha Moose, MUDr. Ludvíka Bechynie z Lažan, který žil v Německu a jenž se vydal pátrat přímo do Flössenburgu, leč také neúspěšně. Po příčině smrti svého otce pátral pak i jeho syn Reginald Kefer, který dokonce o pomoci jednal i s bývalým spolkovým kancléřem Helmutem Kohlem, ale ani z tohoto pokusu nic nebylo.⁹⁰⁹ R. Keferovi se teprve po mnoha letech vytrvalého pátrání, v roce 2011, podařilo získat z Archivu holokaustu v Bad Arolsensu kopii oficiálního vězeňského záznamu, který obsahoval i úmrtní list, z něhož je patrné, že J. Kefer oficiálně zemřel na bronchopneumonii (akutní zápal plic).⁹¹⁰ Ani tato oficiálně uvedená příčina smrti se však nutně nemusí zakládat na pravdě, jelikož úmrtní list mohl být v koncentračním táboře vyplněn záměrně tak, aby smrt vypadala jako přirozená.

R. Keferovi se ale osobně s žádným otcovým spolupůběžně spojit nepodařilo, pátral při svých cestách v Německu, například po možných dozorcích, bohužel také s negativním výsledkem.⁹¹¹ Reginald Kefer rozhodně odmítá svědectví Františka Sobka, údajného spolupůběžně J. Kefera, které zveřejnil M. Nakonečný v *Novodobém českém hermetismu*.⁹¹² Podle Fr. Sobka Jan Kefer zemřel na následky surového zbití dozorcem

⁹⁰⁶ VÚA-VHA, Osobní spis účastníka národního boje za osvobození podle zákona č. 255/46 Sb. (čj. 315210/95), kopie úmrtního listu J. Kefera, 12. 12. 1941.

⁹⁰⁷ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 224 Na hrob bylo nešťastnou náhodou vyryto místo jména Jan Josef

⁹⁰⁸ Například Bundesarchiv v Koblenz.

⁹⁰⁹ KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2 s. 33.

⁹¹⁰ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 168-169. Srov. KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2 s. 33

⁹¹¹ VÚA-VHA, Osobní spis účastníka národního boje za osvobození podle zákona č. 255/46 Sb. (čj. 315210/95), dopis Reginalda Kefera adresovaný Ministerstvu obrany ČR, Olomouc, 1994.

⁹¹² NAKONEČNÝ, M., *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 224.

v táboře za to, že se nemocný a zesláblý při práci v kamenolomu pokusil vzít lehčí balvan. Kefer se měl s pomocí spoluvězňů ještě dostat do tábora, kde se údajně pomodlil za onoho dozorce a poté zemřel.⁹¹³ R. Kefer měl o výpovědi Fr. Sobka od začátku jisté pochybnosti, a proto kontaktoval Sobkova syna, jenž mu sdělil, že Fr. Sobek byl *hejsek a dobrodruh*, který se prý staral ve Flössenburgu nacistům o králíky a v pověstném flössenburském kamenolomu vůbec nepracoval. Také další Keferovi spoluvězni tvrdili Jindřichu Moosovi, že zemřel během výslechu, na který jej přivedli živého a odváželi mrtvého, bez známek mučení. Někteří členové Universalie to označili za tzv. mentální sebevraždu,⁹¹⁴ tedy zvolení dobrovolné smrti odříkáním jakési magické formule.⁹¹⁵ Objevily se také další nepravděpodobné teorie, například o tzv. zpětném magickém nárazu z nepovedených magických útoků.⁹¹⁶ Podle různých údajných svědků byl J. Kefer také otráven⁹¹⁷ nebo zastřelen.⁹¹⁸

Nedlouho po smrti Jana Kefera, 11. července 1942, zemřela náhle i jeho žena Dagmar ve věku 26 let. „*Maminka výslechy zdravotně nevydržela, dlouhodobě nervově onemocněla a 11. 7.1942 zemřela.*“⁹¹⁹ Jelikož se z neustálého tlaku z výslechů na gestapu a ze ztráty svého muže nervově zhroutila, lékaři doporučili změnu ovzduší, a tak odjela Dagmar Keferová se synem a rodiči za odpočinkem do Vacova na Šumavě. Zde také navštěvovala lékaře, relaxovala se synem v přírodě a vše nasvědčovalo tomu, že se její zdravotní stav zlepšuje. Zanedlouho si ale začala stěžovat na prudkou bolest dolních zubů, zubní lékař, kterého navštívila, ale neshledal žádný problém a druhý den bolest ustala. Následovaly však nové bolesti u srdce a v kříži, což bylo přičítáno jejímu psychickému stavu. Třetí den dle slov jejího syna začala mít Dagmar Keferová potíže

⁹¹³ Tamtéž.

⁹¹⁴ KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2 s. 33. Srov. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. 3. 2017.

⁹¹⁵ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 168-169.

⁹¹⁶ MOTL, S. *Cesty za oponu času*, s. 214.

⁹¹⁷ ŠVEHLA, J. *Bomby kolem Pantheonu*, s. 58.

⁹¹⁸ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 168-169.

⁹¹⁹ VŮA-VHA. Osobní spis účastníka národního boje za osvobození podle zákona č. 255/46 Sb. (čj. 315210/95), dopis Reginalda Kefera adresovaný Ministerstvu obrany ČR, Olomouc, 1994.

s dýcháním a čtvrtý den ráno zemřela.⁹²⁰ Dle úmrtního listu tamějšího lékaře byl příčinou její smrti celkový zánět nervů,⁹²¹ v některých publikacích je uveden tetanus z důvodu poranění se při práci na poli apod.⁹²² Ve skutečnosti byla ale příčina smrti mladé ženy zcela jiná. I v případě své matky se R. Kefer dlouho snažil přijít na pravý důvod její náhlé smrti. Po konzultaci s lékaři zjistil až v roce 2010,⁹²³ že se nejpravděpodobněji jednalo o ukázkový případ infarktu s rupturou levé komory srdeční,⁹²⁴ jehož příznakem může být právě i náhlá bolest zubů.⁹²⁵ Po smrti své matky byl osiřelý Reginald vychováván prarodiči Moosovými.⁹²⁶

Na osobnost J. Kefera ale společnost po válce nezapomněla, za svou nezvyklou formu odboje byl dokonce oceněn a na několika místech v Praze jej připomínají také pamětní desky. Dne 16. února 1946 byl prezidentem Edvardem Benešem vyznamenán Československým válečným křížem za odbojovou činnost in memoriam. Jména manželů Keferových jsou zapsána i na pamětní desce obětem války v kostele sv. Václava v Praze na Smíchově a jméno J. Kefera je součástí pamětní desky umístěné v Národním muzeu, jež je věnována jeho zaměstnancům v odboji, padlým v letech 1939-1945.⁹²⁷ V roce 2012 byla J. Keferovi udělena také Záslužná medaile Prahy 5 in memoriam⁹²⁸ a dne 25. října téhož roku mu byla odhalena jako prvnímu českému hermetikovi pamětní deska v místě jeho posledního bydliště, v ulici Pavla Švandy ze Semčic, která má připomínat mimořádný přínos Keferovy osobnosti v mnoha oborech, stejně jako jeho tragickou smrt. „*Zde žil v letech 1936-1941 PhDr. Jan Kefer,*

⁹²⁰ KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2 s. 34. Srov. Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, Olomouc 25. 3. 2017.

⁹²¹ „*Lékařský nález: celkový zánět nervů – nervová obrna plic – Neurilis mulliplex.*“ VÚA-VHA. Osobní spis Jana Kefera, kart. 255, č. j. 315210/95, dopis Reginalda Kefera adresovaný Ministerstvu obrany ČR, Olomouc, 1994.

⁹²² NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 224.

⁹²³ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 171.

⁹²⁴ KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2 s. 34.

⁹²⁵ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 171.

⁹²⁶ NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 221.

⁹²⁷ JŮNA, M. *České tajné společnosti I: studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*, s. 174. a 158. Svou pamětní ceduli má dle M. Jůny údajně i v Oxfordu, kde měl krátce přednášet. Tamtéž.

⁹²⁸ *Záslužná medaile MČP5 - oceněné osoby od r. 2008*. Praha 5. [cit.10.03.2018] Dostupné online z: <http://www.praha5.cz/cs/dokument/dokumenty-vor-zmc-praha-5/210981-zasluzna-medaile-mcp5-ocenene-osoby-od-2008?print=1>

*knihovník Národního muzea, spisovatel, skautský činovník a člen Universalie. Za své vlastenecké ideály byl umučen v koncentračním táboře Flossenbürg.*⁹²⁹

⁹²⁹ Text z pamětní desky Jana Kefera, umístěný na domě v ulici Pavla Švandy ze Semčic v Praze.

Závěr

Jak jsem zmínila již v úvodu této práce, osudy Jana Kefera a Jiřího Arvéda Smíchovského jsem si ke zpracování vybrala také z důvodu, že v některých etapách jejich životů lze pozorovat jakousi paralelu. Procházeli si totiž velmi podobnými životními mezníky, k nimž ale každý z nich přistupoval zcela jinak, což se nejvíce projevilo právě v období protektorátu Čechy a Morava. Tuto skutečnost jsem se proto rozhodla v závěru práce shrnout.

Není pochyb o tom, že oba muži byli nadprůměrně inteligentní a mimořádně vzdělaní lidé s velkým nadáním na jazyky a fenomenální pamětí, toužící objevovat věci až za hranicemi lidského poznání. Lze je nazvat také bibliofily, jež vlastnili cenné a rozsáhlé knihovny, především s literaturou na téma okultismu, a pro knihy byli schopni obětovat mnohé. Oba měli po svých otcích také německý původ. Byli spojováni už za svého života s údajným členstvím v zednářské lóži, které není dodnes zcela prokázáno či vyvráceno. Jak Jan Kefer, tak Jiří Arvéd Smíchovský navíc v mládí projevovali zájem o církevní povolání, zatímco J. Kefer inklinoval k premonstrátskému řeholnímu řádu a na krátký čas vstoupil do noviciátu strahovského kláštera v Praze, J. A. Smíchovský se neúspěšně připravoval na kněžství v semináři Praze a posléze i v Římě a byl, i když je to spíše nepravděpodobné, považován za tajného jezuitu. Knězem se však ani jeden z nich nakonec nestal a oba se oženili. Zatímco Keferovo manželství s Dagmar Moosovou lze považovat za velmi šťastné a naplněné, v případě Smíchovského a ruské emigrantky Naděždy Ragoziny-Jastrebové se jednalo spíše o sňatek z rozumu, který měl zakrýt Smíchovského homosexuální orientaci.

Co však obě osobnosti spojuje nejvíce, je zájem o okultismus, resp. hermetismus a členství ve Společnosti českých hermetiků Universalia, přednášky na hermetická témata, pokusy magii praktikovat apod. I zde se však najde zásadní rozdíl. Ačkoliv byli oba významní čeští hermetici a zabývali se teurgií, J. A. Smíchovský inklinoval i k černomagické praxi, tedy satanismu. Oba muže nakonec spojuje i fakt, že ani u jednoho z nich nelze zcela prokazatelně určit příčinu smrti a okolnosti jejich úmrtí. Kromě obecně přijímaných teorií o jejich skonu koluje také mnoho historek, vycházejících zřejmě z jejich vztahu k okultním vědám.

Období protektorátu ale, jak tato práce dokazuje, odhaluje to, v čem byly tyto dvě osobnosti naprosto rozdílné, a ukazuje také, že vysoká inteligence a dobré vzdělání nemusí být ve všech případech zárukou vysokých morálních hodnot. Je to především povahová a názorová stránka, hodnotové přesvědčení, národní cítění a vztah k nacistickému režimu, kterými se oba muži diametrálně odlišovali. Je možné se na základě pramenů domnívat, že nacistické složky v protektorátu měly zájem jak o služby J. A. Smíchovského, tak J. Kefera. Jak ale bylo zmíněno již v úvodu této práce, faktem zůstává, že osud Jana Kefera je životem muže, který se nacismu pokusil postavit, a to i za cenu vlastního života, kdežto život J. A. Smíchovského je naopak osudem člověka, který se rozhodl nejen nacistickému režimu podvolit a aktivně s ním spolupracovat.

Jan Kefer neváhal dát veřejně najevo svůj nesouhlas s nacismem před druhou světovou válkou i v jejím průběhu. Rozhodl se také aktivně proti němu bojovat, i když způsobem sobě vlastním, pomocí magie, což však dle mého názoru nezmírňuje odvahu tohoto činu. Problémem v bližším popsání těchto magických útoků je, že materiály, více objasňující průběh a okolnosti jednotlivých magických operací, jsou již dnes zřejmě nedohledatelné. Keferova specifická forma protinacistického odboje byla po válce oceněna vyznamenáním in memoriam, jelikož J. Kefer i díky svému odvážnému přístupu zaplatil během protektorátu cenu nejvyšší. Jak vyplývá z pramenů k jeho životu a z rozhovoru s jeho synem, PhDr. Reginaldem Keferem, byl Jan Kefer člověkem velmi vzdělaným a zcestovalým, zároveň také laskavým a upřímným, hluboce věřícím jak v Boha, tak zároveň v síly magie, cítil se jako český vlastenec a podle toho za války i jednal. Podle mého názoru byla dosud osobnost Jana Kefera odbornou i laickou veřejností poněkud přehlížena a známé informace z jeho života tvořila především jen senzace v podobě zmíněných magických operací, což je dle mého názoru škoda, jelikož například obsahy jeho přednášek, odhlédneme-li od témat hermetických, obsahují hluboké myšlenky, aktuální i v dnešní době.

Poněkud rozporupnější je pak osobnost Jiřího Arvéda Smíchovského, který svého velkého nadání využil víceméně ve svůj prospěch, a to i v případě, že to znamenalo spolupráci s nacistickým a posléze i s komunistickým režimem. Názory na osobnost J. A. Smíchovského jsou ale do jisté míry rozporupné a dobrat se objektivní pravdy o pohnutkách k činům člověka, který takovým způsobem vybočoval

svým jednáním a chováním, není zřejmě ani možné. Už předválečné prameny dokazují, že Smíchovský rozhodně nebyl žádnou obětí doby, za kterou jej podle mého názoru částečně považuje například prof. M. Nakonečný, ale byl ve většině případů sám strůjcem svého osudu. Souhlasím však s Nakonečného tvrzením, že Smíchovský byl člověk velkých protikladů, zmítaný vnitřními rozpory. Vzdělanec versus bohém, teolog versus satanista, nacista, fašista apod. Asi největším problémem, na který jsem v práci v souvislosti se Smíchovským narazila, bylo pak objasnění jeho skutečného postavení v rámci nacistické Bezpečnostní služby, tedy otázka, zda byl pouze konfidentem, nebo zastával vyšší pozici, jak sám tvrdil. Osobně se kloním k názoru, že si Smíchovský z různých důvodů přiznal po válce vyšší pozici, než mu v SD náležela. Další ne zcela spolehlivě zodpovězenou otázkou je, zda byl opravdu udavačem tolika lidí, včetně například Jana Kefera, jak je mu některými prameny přičítáno. Mimořádným lidovým soudem byl totiž uznán vinným pouze z jednoho udání. Život Jiřího Arvéda Smíchovského bude tak zřejmě i nadále do jisté míry předmětem spekulací a záleží na každém jednotlivci, zda uvěří výpovědi samotného Smíchovského, svědků, rozsudku mimořádného lidového soudu, poválečnému tisku, současným badatelům nebo si vezme z každého část, aby si vytvořil co nejpravděpodobnější obraz tohoto zvláštního muže.

V závěru je také třeba reflektovat to, zda tato diplomová práce přinesla nová zjištění, která danou problematiku obohatí a která lze využít například při dalším odborném výzkumu. Já osobně za přínosné považuji shromáždění velkého, i když jistě stále ne zcela vyčerpaného množství dostupných pramenů a dalších zdrojů k životům obou osobností, ze kterých lze vycházet při případném dalším bádání, a dále také objasnění některých dříve chybně udávaných informací, objevujících se v sekundární literatuře a nejrůznějších periodikách. Za velmi přínosnou pak považuji také kapitulu o nacistické akci proti okultistům a tajným vědám v protektorátu, jelikož tato problematika dosud nebyla odborně zpracována. Myslím si, že tato kapitola a zveřejnění několika důležitých pramenů může být začátkem debaty o této zajímavé historické skutečnosti a pomoci tak alespoň částečně popsat perzekuci okultistů v protektorátu Čechy a Morava. Dle mého názoru je totiž toto téma možná zbytečně opomíjeno a byla bych ráda, kdyby se dostalo více do povědomí badatelů. Historie českého okultismu totiž může nabídnout mnoho zajímavých osobností s nevšedními osudy, které je však třeba uvést na pravou míru a oprostit od senzacechtivých historek, s nimiž jsou spjaty. Zmíněné prameny pomáhají více objasnit například i dříve neznámé a spekulacemi

obestřené důvody zatčení Jana Kefera a částečně také roli Jiřího Arvéda Smíchovského v tomto případě. I když jsem si vědoma toho, že v životech obou mužů je ještě stále co objevovat, má práce dle mého názoru posunula bádání o téměř neuvěřitelných osudech Jana Kefera a Jiřího Arvéda Smíchovského zase o krok blíže.

Seznam zkratek

- ABS – Archiv bezpečnostních složek
- ČTK – Česká tisková kancelář
- DCČH – Dokumentační centrum českého hermetismu
- KGB - Kamit'ët gasudárstvënoj bëzapásnosti (Výbor státní bezpečnosti)
- NA ČR – Národní archiv České republiky
- NKVD – Narodnyj komissariat vnutrennich děl (Lidový komisariát vnitřních záležitostí)
- NOF – Národní obec fašistická
- NS – Národní souručenství
- NSL - Národní strana lidová
- NSDAP - Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei (Národně socialistická německá dělnická strana)
- NRČ – Národní rada československá
- RSHA - Reichssicherheitshauptamt (Hlavní říšský bezpečnostní úřad)
- StB – Státní bezpečnost
- SD – Sicherheitsdienst (Bezpečnostní služba)
- SOA Praha – Státní oblastní archiv Praha
- SS - Schutzstaffel (ochranný oddíl)
- VHA – Vojenský historický archiv
- VÚA – Vojenský ústřední archiv
- ZA Opava – Zemský archiv v Opavě
- ZOB – Zemský odbor bezpečnosti

Seznam použitých informačních zdrojů

Prameny:

- **Archiv bezpečnostních složek**
 - Fond 2M-Odbor politického zpravodajství MV, sign. 2M 10278; sign. 2M 10908., sign.
 - Fond 302 - Hlavní správa Vojenské kontrarozvědky, sign. 302-1-313.
 - Fond 305 - Ústředna státní bezpečnosti, sign. 305-425-3; sign. 305-657-6; sign. 305-569-1; sign. 305-693-1.
 - Fond 325 - Stíhání nacistických válečných zločinců, sign. 325-112-4.
 - Fond Z - Mapy zpráv zpracované Studijním ústavem MV, sign. Z-10-478.

- **Archiv dokumentační centrum českého hermetismu**
 - Fotografie Jana Kefera a Jiřího Arvéda Smíchovského.
 - ŠVEHLA, Jaroslav. *In memoriam PhDr. Jana Kefera*.
 - Kopie článků z dobových periodik.

- **Národní archiv České republiky**
 - Fond MZV-VA I (Ministerstvo zahraničních věcí – výstřížkový archiv, Praha – výstřížkový archiv II), kart.1268, sign. Smíchovský.
 - Fond PP 1941-1950 (Policejní ředitelství Praha II – všeobecná spisovna – 1941-1950), kart. 5044, sign. K 1380/1 Kefer.
 - Fond PŘ 1931-1940 (Policejní ředitelství Praha II – všeobecná spisovna – 1931-1940), kart. 7380, sign. K 930/3 Kefer Jan; kart. 1331, sign. 42/S-37/25.
 - Fond PŘ – EO (Policejní ředitelství Praha II – evidence obyvatelstva), sign. Smíchovský.
 - Fond PZÚ-AMV 207 (Zemský úřad Praha-Prezidium zemského úřadu v Praze), kart. 1522, sign. 207-1522-3; kart. 850, sign. 207-850-3; kart. 1399, sign. 207-1399-14/2, 17, 19, 22-23; kart. 687, sign. 207-687-1.
 - Fond ÚS NSS – AMV 35 (Československá strana národně socialistická – ústřední sekretariát, Praha), kart. 39, sign. 35-78-7/58, 60

- Fond PMV-AMV 225 (Prezidium ministerstva vnitra), sign. 225-1088-10.
- Fond Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, kart. 177, inv. č. 2741, sign. 109-14/44. Dostupné online z: <http://badatelna.eu/fond/959/reprodukce/?zaznamId=340454&reproId=416606> kart. 13, inv. č. 234, sign. 109-3/13. [cit.18.4.2018]. Dostupné online z: <http://badatelna.eu/fond/959/zaznam/337927/reprodukce/>
- kart. inv. č. 2140, 130, sign. 109-8/23. Dostupné online z: <http://badatelna.eu/fond/959/zaznam/339847>
- fond Úřad říšského protektora (114), sign. 114-9-32, karton 37. Dostupné online z: <http://web.nacr.cz/sd/?session=09d88bfd3471fcbd99ef9a2abcf99ad1&tk=28909&od=59>

- **Soukromý archiv Reginalda Kefera**
 - KEFER, Jan. *Theurgie – přednášky*. 1938-1940, zaznamenané Ladislavem Málkem.
 - Partitura opery Jana Kefera *Paleček*.
 - Dopis Ladislava Málka.

- **Státní oblastní archiv v Praze**
 - Fond Mimořádný lidový soud Praha (MLS), kart. 521, sp. zn. LS I 5121/46.

- **Vojenský historický archiv**
 - Osobní spis účastníka národního boje za osvobození podle zákona č. 255/46 Sb. (čj. 315210/95), Jan Kefer.
 - Kvalifikační listina (osobní spis důstojníka). Jiří Arvéd Smíchovský.

- **Zemský archiv v Opavě, pobočka Olomouc**
 - Fond Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský.

- **Dobová periodika:**

- *Bruder dr. Arved Smichowsky*. *Expres*, č. 9, 13. ledna 1932.
- *Boj*. Praha, 12. září 1936, č. 1.
- *Dr. Smichowský před soudem: Dvojnásobný doktor ve službách zločinu – Doznal spolupráci s SD*. *Svobodné slovo*, 30. 4. 1947, Praha, s. 2.
- *Dr. Smichovský se zodpovídá*, *Rudé právo*, 30. dubna 1947, s. 3.
- *Konfident dr. Jiří Smichowski před mimořádným lidovým soudem*. *Lidová demokracie*, 30. dubna 1947, s. 2.
- *Národní strana lidová ustavena*, s. 1. *Sociální boj*. Praha 12. června 1936. III. vyd., č. 7.
- *Nejobávanější konfident před soudem*. *Mladá fronta*, 30. 4. 1947.
- *Smichowský si uvědomoval dosah svých činů*, *Svobodné noviny*, 1. května 1947, s. 3.
- *Svědci v procesu se Smichowskim*, *Lidová demokracie*, 1. května 1947, s. 2.
- *Případ špiona Smichowského* *Svobodné noviny*, 30. 4. 1947.
- *Poslední rozsudky lidových soudů: Dr. Smichowský odsouzen na doživotí*, *Svobodné noviny*, 4. května 1947, s. 6.
- *Vědec ve službách zločinu: Smichowski v roli tragického hrdiny*, *Mladá fronta*, 1. 5. 1947, s. 4.
- *Walter Jacobi svědčí v procesu s dr. Smichovským*. *Rudé právo*, 30. dubna 1947, s. 4.
- *Zavrženec hvězd?* Ema Tetínková. *Svobodné noviny*, 6. června 1946.
- *Ďáblův přítel u moravského soudu*. K. M., s. 194. *Dnešek*. 1. roč. Praha 20. června 1946. [cit.10.03.2018]. Dostupné online z: <http://www.pritomnost.cz/archiv/cz/1946/13.pdf>

- **Dobové publikace:**

- JACOBI, Walter. *Golem ... metla Čechů: rozklad českého nacionalismu*. Praha: Orbis, 1942.

- **Rozhovory:**

- Rozhovor s PhDr. Reginaldem KEFEREM, synem Jana Kefera, Olomouc, 25. března 2017.

- Rozhovor (formou e-mailové korespondence) s prof. Milanem NAKONEČNÝM, autorem publikace *Novodobý český hermetismus*, 9. dubna 2017.

Sekundární literatura:

- BOR, D. Ž. *Náš život nepatří nám*. In: KEFER, Jan. *Syntetická magie*. 2. vyd. Praha: Trigon, 1991. Ametyst. ISBN 80-85320-18-5.
- ČECHUROVÁ, Jana. *Čeští svobodní zednáři ve XX. století*. Praha: Libri, 2002. ISBN 80-7277-122-1.
- GOODRICK-CLARKE, Nicholas. *Okultní kořeny nacismu: tajné árijské kultury a jejich vliv na nacistickou ideologii*. Praha: Eminent, c2005. Tajné dějiny světa. ISBN 80-7281-278-5.
- GRUNTOVÁ, Jitka-VAŠEK, František. *Málo známé zločiny: SD ve východních Čechách*. Vyd. 1. Praha: Naše vojsko, 2008. 271 s. ISBN 978-80-206-0935-9.
- HOWE, Ellic. *Astrologická válka: využití astrologie v psychologickém boji za druhé světové války*. Přeložil Jana HOLLANOVÁ. Praha: Púdorys, 2003. Kosmoontologická řada. ISBN 80-86018-21-0.
- JŮNA, Martin a JŮNA, Jan. *Studie o životě a smrti hraběte de la Cámery*. 1. vyd. Jindřichův Hradec: Epika, 2011. 101 s. ISBN 978-80-87435-18-2.
- JŮNA, Martin. *České tajné společnosti I: Studie o životě a smrti doktora Jana Kefera*. Jindřichův Hradec: Epika, 2013. ISBN 978-80-87435-32-8.
- JŮNA, Martin-JŮNA, Jan. *Encyklopedie okultismu, filosofie a mytologie: čeští okultisté 19. a 20. století*. Vyd. 1. Jindřichův Hradec: Epika, 2010. 80 s. ISBN 978-80-87435-00-7.
- KALOUS, Jan. *Štěpán Plaček: život zpravodajského fanatika ve službách KSČ*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2010. ISBN 978-80-87211-39-7.
- KAPLAN, Karel. *Protistátní bezpečnost: 1945-1948: historie vzniku a působení STB jako mocenského nástroje KSČ*. Praha: Plus, 2015. ISBN 978-80-259-0364-3.
- *Katechismus katolické církve*. Praha: Zvon, 1995. ISBN 80-7113-132-6.
- KEFER, Jan. *Syntetická magie*. 2. vyd. Praha: Trigon, 1991. Ametyst. ISBN 80-85320-18-5.

- KUCHAR, Jiří. *Praha esoterická: průvodce skrytými dějinami města*. Praha: Eminent, 2000. ISBN 80-242-0424-X.
- MOTL, Stanislav. *Cesty za oponu času*. Praha: Eminent, 2010. 243 s. Stopy, fakta, tajemství; 1. ISBN 978-80-7281-414-5.
- NAKONEČNÝ, Milan. *Novodobý český hermetismus*. Praha: Vodnář, 1995. ISBN 80-85255-85-5.
- NAKONEČNÝ, Milan. *Novodobý český hermetismus*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Eminent, 2009. ISBN 978-80-7281-327-8.
- PADEVĚT, Jiří. *Průvodce protektorátní Prahou: místa - události - lidé*. Praha: Academia, 2013. Průvodce (Academia). ISBN 978-80-200-2256-1.
- PEHR, Michal. *Cestami křesťanské politiky: biografický slovník k dějinám křesťanských stran v českých zemích*. Praha: Akropolis, 2007. ISBN 978-80-86903-53-8.
- PETRÁŇ, Josef-PETRÁŇOVÁ, Lydia. *Filozofové dělají revoluci: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy během komunistického experimentu (1948-1968-1989)*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015. ISBN 978-80-246-2994-0.
- ROLAND, Paul. *Nacisté a okultismus: temné síly ve službách Třetí říše*. Praha: Svojtka & Co., 2008. ISBN 978-80-7352-792-1.
- ŠVEHLA, Jaroslav. *Bomby kolem Pantheonu: Národní museum v Praze v letech 1939-1945*. 1. vyd. Praha: Pragotisk, 1946.

Současná periodika:

- STRUSKA, Vladimír. *Převrat, který se neuskutečnil. Svědectví vězně číslo A 016 143*. Příloha Reportéra, 1991, č. 23, s. 1-6.
- BĚHOUNEK, Ladislav. *Vzpomínání Ladislava Běhouneka*. [rozhovor]. Vladislav Zadrobílek. *Logos. Revue pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 1998, č. 1/2, s. 83-86.
- KEFER, Jan. *Vzpomínka na Jana Kefera*. [rozhovor]. Zuzana Zadrobílková. *Logos. Sborník pro esoterní chápání života a kultury*, Praha: Trigon 2011, č. 1/2, s. 29-35.

Bakalářské, diplomové a doktorské disertační práce:

- ZILVAROVÁ, Věra. *Posluchačky Filosofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze v akademickém roce 1920/21 a 1938/39*. Diplomová práce, FHS UK, Praha 2016.
- DLUHOŠ, Marek. *Kabalistická teurgie*. Doktorská disertační práce, HTF UK, Praha 2009.
- ŠABEK, Jiří. *Československý okultismus a jeho přední reprezentanti v období I. republiky*. Bakalářská práce, FF UK, Praha 2013.
- DVOŘÁK, Marek. *Walter Jacobi (1909–1947), velitel vedoucí úřadovny SD v Praze a jeho poválečné osudy*. Bakalářská práce. FF MUNI. Brno 2015.

Beletrie:

- POLÁČEK, Jan. *Malostranský d'ábel: život a smrt mága dr. Smíchovského*. Praha: Plus, 2016. Objevené portréty. ISBN 978-80-259-0539-5.

Rozhlasové a televizní pořady:

- KALÁČ, Petr. *Malostranský d'ábel Jiří Arvéd Smíchovský*. In: Hergot! [rozhlasový pořad]. Radio Wave, 23. ledna 2017. [cit.10.03.2018]. Dostupné online z: <https://wave.rozhlas.cz/hergot-malostransky-dabel-jiri-arved-smichovsky-5184399>
- STÁTNÍK, Dalibor. *Reportáž o pražském Faustovi Jiřím Arvéd Smíchovském*. [rozhlasová reportáž]. Český rozhlas. [cit.11.04.2018]. Dostupné online z: http://www.rozhlas.cz/hrdina/70/_zprava/okultista-a-udavac-s-genialni-pameti-jiri-arved-smichovsky--1476408
- *Očima Josefa Klímy*. [publicistický televizní pořad]. Prima PLAY, 2017. [cit.20.03.2017]. Dostupné online z: <https://play.iprima.cz/ocima-josefa-klimy/ocima-josefa-klimy-2017-6>

Elektronické zdroje:

- ANTONÍN, Luboš-LACHMANOVÁ, Eva. *Knihovna zednářského spolku a lóže Harmonie*, s. 17. In: *Sborník Národního muzea v Praze*. 2015. [cit.11.04.2018]. Dostupné online z: file:///C:/Users/Krist%C3%BDna/Downloads/sbornik_C_3_2015_17-26.pdf
- DOLEJŠÍ, Josef. *Kapitán N. A. Muchin a Praha esoterická*. 2011. Militaria. [cit.10.03.2018]. Dostupné online z: <http://www.militaria.cz/cz/clanky/miscellanea/kapitan-n-a-muchin-a-praha-esotericka.html>
- DUFEK, Jan. *Uznávaný varhaník si v Praze 5 zavzpomínal*, s. 34. Pětka pro vás. č. 7/2014. [cit. 24.07.2017]. Dostupné online z: https://issuu.com/ipetka/docs/p5_07_14
- *Dům U Zlaté lodě*. Dům u Zlaté lodě. [cit.08.03.2018]. Dostupné online z: <http://www.dumuzlatelode.cz/dum-u-zlate-lode.html>
- *Fotoalbum-Universalie*. Eulis. [cit. 12.08.2017]. Dostupné online z: <http://www.eulis.estranky.cz/fotoalbum/universalie/>
- HYKŠOVÁ, Magdalena. *Životní osudy Otomara Pankraze*, s. 219-220. In: *Filosofická pojetí pravděpodobnosti v pracích českých myslitelů*. Praha 2011. [cit.11.04.2018]. Dostupné online z: http://dml.cz/bitstream/handle/10338.dmlcz/402282/DejinyMat_51-2011-1_20.pdf
- *Jan Kefer na fotogalerii*. Frabato, diskuzní fórum, 2016. [cit. 05.11.2017]. <https://frabato.cz/viewtopic.php?t=1595>
- *Karel Galla*. Přehled děkanů FF UK. Filosofická fakulta Univerzity Karlovy. [cit.19.04.2018]. Dostupné online z: <https://www.ff.cuni.cz/fakulta/o-fakulte/historie-fakulty/prehled-dekanu-ff-uk/galla/?print=pdf>.
- KALÁČ, Petr. *Stručná historie české esoterické scény od konce 19. století do roku 1989*. Dokumentační centrum českého hermetismu. Grimoár, 2008. [cit.05.02.2018]. Dostupné online z: http://dcch.grimoar.cz/?Loc=detail&Cat=1&Lng=1&UID=3#_ftn38

- KALOUS, Jan. *Štěpán Plaček*. Sborník AMV 4/2006, s. 107-148. [cit.11.04.2018]. Dostupné online z: <https://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik4-2006/kap05.pdf>
- KEFER, Reginald. *Reginald Kefer vzpomíná na svého otce, významného hermetika*. In: *Regenerace*, Jaroslav Kňap. Regenerace. [cit.10.03.2018] Dostupné online z: <https://regenerace.net/zprava-id-223.html>
- KEFER, Jan *Odvolání ke Krajskému soudu ze dne 15. 3. 1941*. Lóže u Zeleného Slunce. [cit.10.03.2018]. Dostupné online z: <http://luzs.cz/phdr-jan-kefer-odvolani-ke-krajskemu-soudu-ze-dne-15-3-1941.html>
- KEFER, Jan. *Theurgie magické evokace*. Grimoár. [cit. 29.12.2017]. Dostupné online z: http://www.grimoar.cz/jk_02/jk_02_06.php?
- *Magická modlitba k československému egregoru*. Lóže u Zeleného Slunce. [cit.17.03.2018]. Dostupné online z: <http://www.luzs.cz/magicka-modlitba-k-ceskoslovenskemu-egregoru.html>
- MOTL, Stanislav. *Mágové proti Hitlerovi*. Czech Press. 2010. [cit.24.07.2017]. Dostupné online z: http://www.czech-press.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=6502:magove-proti-hitlerovi-sp-1350374468&catid=1714&Itemid=148
- *Norbert Čapek*. Harvard Square Library. [cit.19.04.2018] Dostupné online z: <http://www.harvardsquarelibrary.org/biographies/uu-composers-norbert-capek/>
- *P. Alois Stork*. Jesuit. [cit.17.04.2018]. Dostupné online z: <http://www.jesuit.cz/vzpominka.php?id=73>
- *Pracovník Knihovny Národního muzea zautočil na Hitlera*. Článek byl připraven ve spolupráci s Petrem Kalačem z Oddělení časopisů Knihovny Národního muzea, 13. 11. 2014. Muzeum 3000. [cit.10.03.2018] Dostupné online z: <http://muzeum3000.nm.cz/nejnovejsi/pracovnik-knihovny-narodniho-muzea-zautocil-na-hitlera>
- *Rodina Smíchovských*. Prostor – architektura, interiér, design. [cit.17.03.2018]. Dostupné online z: <http://www.prostor-ad.cz/pruvodce/praha/vuva/smichov.htm>
- *Rudolf Mandée*. Český hudební slovník osob a institucí, 2016. [cit.17.04.2018]. Dostupné online z:

http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=2761

- *Řád Božího hrobu. Ordo Equestris Sancti Sepulcri Hierosolymitani* [cit.08.03.2018]. Dostupné online z: <http://www.oessh.cz/>
- STÁTNÍK, Dalibor. *Agenti nacistických bezpečnostních složek Gestapa a Sicherheitsdienstu ve službách StB (Kurt Wilfer a ti druzí.)*, s. 5-35. Sborník AMV 1/2003. [cit.11.04.2018]. Dostupné online z: http://www.abscr.cz/data/pdf/sbornik/sbornik1-2003/agenti_upr.pdf
- Strigona. *Rozhovor s Ladislavem Běhounkem*. Text byl poprvé publikován online v roce 1999 na: <http://www.rota.cz>. V současnosti je dostupný online z webu Strigona-blog. [cit. 29.12.2017]. <http://strigona-blog.blogspot.cz/2010/08/rozhovor-s-ladislavem-behounkem.html>
- ŠTAMPACH, Ivan. *Hermetismus*. Dingir. 3/2004, s. 84-87. [cit.17.04.2018]. Dostupné online z: <http://luzs.cz/co-je-to-hermetismus.html>.
- *Záslužná medaile MČP5 - oceněné osoby od r. 2008*. Praha 5. [cit.10.03.2018] Dostupné online z: <http://www.praha5.cz/cs/dokument/dokumenty-vor-zmc-praha-5/210981-zasluzna-medaile-mcp5-ocenene-osoby-od-2008?print=1>
- *Talismanická magie*. Lóže u Zeleného Slunce. [cit.17.03.2018]. Dostupné online z: <http://luzs.cz/talismanicka-magie.html>
- *Universalialia*. Lóže u Zeleného Slunce. [cit.17.03.2018] Dostupné online z: <http://luzs.cz/universalialia.html>
- Základní informace ke sbírce První odborný závod pro zařizování ústavů grafických všech odvětví R. Smíchovský, Praha, 1893-1951. Archiv Národního technického muzea – Smíchovský Rudolf. [cit.18.04.2018]. Dostupné online z: <http://badatelna.eu/fond/164421/>

Seznam příloh

- Obr. 1 – Fotografie Jana Kefera (zdroj: DCČH).
- Obr. 2 – Fotografie Jana Kefera (zdroj: NA ČR, fond Policejní ředitelství Praha II – všeobecná spisovna – 1931-1940, kart. 7380, sign. K 930/3 Kefer Jan).
- Obr. 3 – Dagmar Moosová (zdroj: Jan Kefer na fotogalerii. Frabato, diskuzní fórum, 2016. [cit. 05.11.2017]. Dostupné online z: <https://frabato.cz/viewtopic.php?t=1595>).
- Obr. 4 - - Dagmar Moosová se synem Reginaldem (zdroj: Tamtéž).
- Obr. 5 a 6 - Sňatek Jana a Dagmar Keferových, 1935 (zdroj: DCČH).
- Obr. 7 - Keferovi s Evou Psíkovou (zdroj: Jan Kefer na fotogalerii. Frabato, diskuzní fórum, 2016. [cit. 05.11.2017]. Dostupné online z: <https://frabato.cz/viewtopic.php?t=1595>).
- Obr. 8 - Manželé Keferovi (zdroj: Tamtéž).
- Obr. 9 - Dagmar Keferová se synem Reginaldem a přáteli (zdroj: DCČH).
- Obr. 10 - Manželé Keferovi (uprostřed) s manželi Kloubkovými (zdroj: Fotoalbum-Universalie. Eulis. [cit.12.08.2017]. Dostupné online z: <http://www.eulis.estranky.cz/fotoalbum/universalie/>).
- Obr. 11- Jan Kefer jako skautský vedoucí se svým oddílem (zdroj: DCČH).
- Obr. 12 - Jan Kefer (třetí zprava dole) u moře (zdroj: DCČH).
- Obr. 13 - Členové společnosti Universalia: Oldřich Eliáš (pátý zprava), Petr Kohout alias Pierre de Lasenic (čtvrtý zprava), Jan Kefer (třetí zprava), dole v bílém Dagmar Keferová (zdroj: DCČH).
- Obr. 14 - Vyznamenání Jana Kefera in memoriam (zdroj: DCČH).
- Obr. 15 -Partitura k opeře Paleček Jana Kefera (zdroj: Soukromý archiv Reginalda Kefera).
- Obr. 16 - Naděžda Nikolajevna Ragozina-Jastrebová (zdroj: NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, s. 269).
- Obr. 17 - Podobizna J. A. Smíchovského od Jiřího Wowka (zdroj: DCČH).
- Obr. 18 - Fotografie J. A. Smíchovského (zdroj: ABS, fond Ústředna státní bezpečnosti, sign. 305-693-1).
- Obr. 19 – Fotografie J. A. Smíchovského (zdroj: DCČH).

Obr. 20 - Fotografie J. A. Smíchovského z cestovního pasu (zdroj: NA RČ, fond Policejní ředitelství Praha II – všeobecná spisovna – 1941-1950, kart. 10514, sign. S 3646/7).

Obr. 21 - J. A. Smíchovský jako student (zdroj: NAKONEČNÝ, M. *Novodobý český hermetismus*, 2009, s. 260).

Obr. 22 – Vězeňská fotografie J. A. Smíchovského (zdroj: ABS, fond Ústředna státní bezpečnosti, sign. 305-693-1).

Obr. 23 a 24 – Vězeňské fotografie J. A. Smíchovského (zdroj: ZA Opava, pob. Olomouc, fond: Nápravné zařízení Mírov, kart. 56, osobní spis trestance, Jiří Arvéd Smíchovský).

Obr. 1

Obr. 2

Obr. 3

Obr. 4

Obr. 5 a 6

Obr. 7

Obr. 8

Obr. 9

Obr. 10

Obr. 11

Obr. 12

Obr. 13

PRESIDENT
REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ

UDĚLIL

V UZNÁNÍ BOJOVÝCH ZÁSLUH, KTERÉ ZÍSKAL V BOJI
ZA OSVOBOZENÍ REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ
Z NEPŘÁTELSKÉHO OBSAZENÍ

FhDr. K E F E R JAN

Praha - Smíchov

ČESKOSLOVENSKÝ VÁLEČNÝ KRÍŽ 1939
" IN MEMORIAM "

V Praze dne 16. února 1946.

Číslo matřky: 16.866

Obr. 14

Polceček.

Monická zpěvohra o čtyřech obrazech.
Na báseň Jiřiny Marasové složil
Jan Stefa.

Obrázek druhý.

Klavírní výtah.

Osoby:

Pan Jiří z Poděbrad.
Johana, jeho žena

Pan Zdeněk ze Šternberka.
Polceček

Martin
jeho žena.

Šid
služatel.

Baryton
Alt.

Tenor
Bass.

Tenor
soprán

Tenor
Tenor

Družina p. Jiřího. - Konšelé pražští. - Lid.

Obr. 16

Obr. 17

Obr. 18

Obr. 19

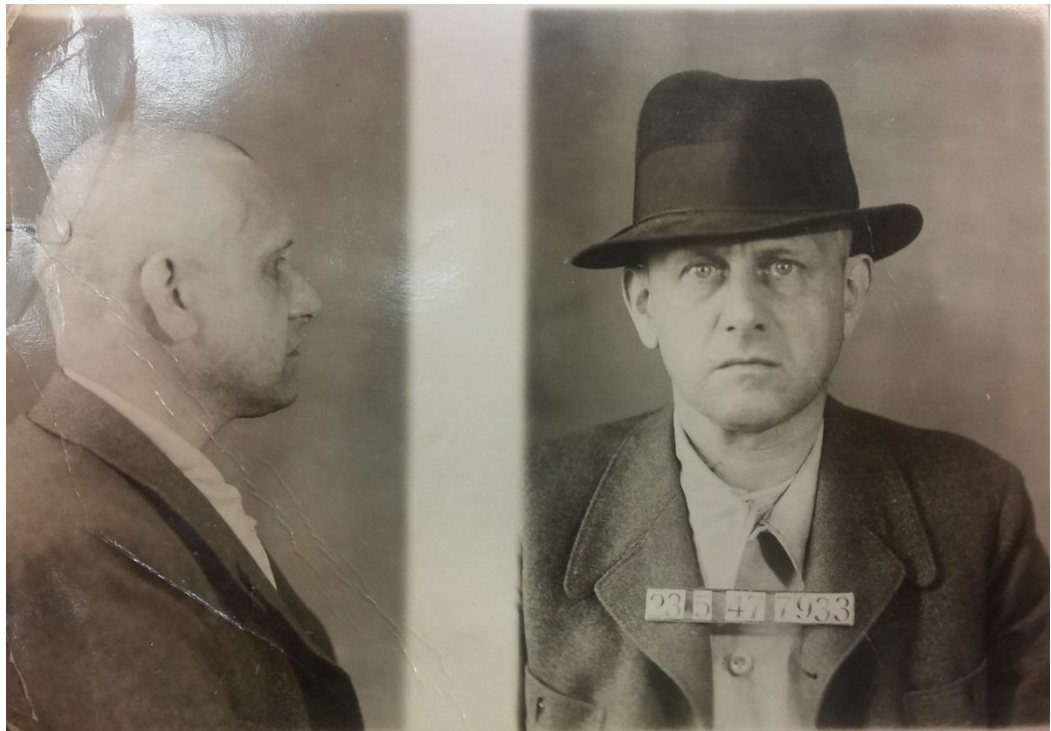
Obr. 20

Obr. 21

Obr. 22

Obr. 23 a 24

